

Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa zachodniopomorskiego 2022

Report on the socio-economic situation
of Zachodniopomorskie Voivodship 2022

Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa zachodniopomorskiego 2022

Report on the socio-economic situation
of Zachodniopomorskie Voivodship 2022

Urząd Statystyczny w Szczecinie Statistical Office in Szczecin

Szczecin 2022

Opracowanie merytoryczne:

Content-related works:

Urząd Statystyczny w Szczecinie
Statistical Office in Szczecin

Zespół autorski:

Editorial work:

Urząd Statystyczny w Szczecinie, Zachodniopomorski Ośrodek Badań Regionalnych

Kierujący:

Supervisor:

Magdalena Wegner

Prace redakcyjne:

Editorial work:

Zachodniopomorski Ośrodek Badań Regionalnych

Skład i opracowanie graficzne:

Typesetting and graphics:

Żaklina Chudzińska

ISSN 2084-705X

Publikacja dostępna na:

Publication available on:

<http://szczecin.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery/>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła.

When publishing the Statistics Poland data – please indicate the source.

ZAKŁAD WYDAWNICTW STATYSTYCZNYCH, 00-925 WARSZAWA, AL. NIEPODLEGŁOŚCI 208
Informacje w sprawach sprzedaży publikacji – tel.: (22) 608 32 10, 608 38 10

Przedmowa

Urząd Statystyczny w Szczecinie przekazuje Państwu kolejną edycję publikacji pt. Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa zachodniopomorskiego 2022. W Raporcie przedstawiono obszerny zestaw informacji z zakresu ochrony środowiska, kapitału ludzkiego, jakości życia, przedsiębiorczości, zmian w przemyśle, budownictwie, rolnictwie, handlu, nakładach inwestycyjnych, wynikach finansowych przedsiębiorstw, a także gospodarki morskiej.

Wybrane informacje przedstawione są na tle kraju, w odniesieniu do innych województw, a także w ujęciu retrospektywnym. Publikacja oprócz tablic statystycznych i opisu analitycznego zawiera również graficzną formę prezentacji danych, co obrazuje ich zmienność przestrzenną i czasową.

Wyrażamy nadzieję, że Raport będzie cennym źródłem wiedzy o naszym województwie oraz pozwoli na sprawną ocenę jego sytuacji społecznej i gospodarczej. Zapraszamy również do kontaktów z Zachodniopomorskim Ośrodkiem Badań Regionalnych, do którego zadań należy zapewnienie wszystkim zainteresowanym, dostępu do danych statystycznych charakteryzujących obszar naszego województwa.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Szczecinie

Magdalena Wegner

Szczecin, maj 2022 r.

Foreword

The Statistical Office in Szczecin presents next edition of the Report on the socio-economic situation of Zachodniopomorskie Voivodship 2022. The Report provides wide set of information on environment, human capital, quality of life, entrepreneurship, as well as changes in industry, construction, agriculture, trade, investment outlays, financial results of enterprises, and maritime economy.

The selected information is presented against the whole country, other voivodships and in retrospection. In addition to the statistical tables and analytical descriptions, the publication also contains a graphical form of data presentation showing it's spatial and temporal changes. We hope, that the Report will constitute a valuable source of knowledge about our voivodship and will enable an efficient assessment of its socio-economic situation.

We also invite to contact the West Pomeranian Centre For Regional Surveys, whose task is to provide all interested parties with access to the statistical data that characterize the area of our voivodship.

Director
of the Statistical Office in Szczecin

Magdalena Wegner

Szczecin, May 2021

Spis treści

Contents

Str.
Page

Przedmowa	3
Foreword	4
Spis treści	5
Contents	5
Objaśnienia znaków umownych	7
Symbols	7
Objaśnienie skrótów	7
Abbreviations	7
Synteza	9
Executive summary	12
Województwo na tle kraju	15
Voivodship against the background of the country	15
Województwo na tle pozostałych województw	19
Voivodship against the background of other voivodships	19
Podział i powierzchnia województwa	27
Division and area of the voivodship	27
Środowisko	29
Environment	29
4.1. Warunki meteorologiczne	29
4.1. Meteorological conditions	29
4.2. Powierzchnia ziemi	31
4.2. Ground surface	31
4.3. Zużycie wody. Ścieki komunalne i przemysłowe	33
4.3. Water consumption. Municipal and industrial wastewater	33
4.4. Zanieczyszczenie i ochrona powietrza	38
4.4. Pollution and protection of air	38
4.5. Ochrona przyrody. Lasy	39
4.5. Nature protection. Forests	39
4.6. Odpady przemysłowe i komunalne	43
4.6. Industrial and municipal waste	43
4.7. Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska	47
4.7. Economic aspects of environmental protection	47
Społeczeństwo	49
Society	49
5.1. Kapitał ludzki	49
5.1. Human capital	49
5.2. Jakość życia	77
5.2. Quality of life	77

Gospodarka	107
Economy	107
6.1. Produkt krajowy brutto	107
6.1. Gross domestic product.	107
6.2. Koniunktura gospodarcza	111
6.2. Business tendency	111
6.3. Przedsiębiorczość.	114
6.3. Entrepreneurship	114
6.4. Produkcja i usługi	133
6.4. Production and services.	133
6.5. Gospodarka morska	165
6.5. Maritime economy	165
Finanse jednostek samorządu terytorialnego	179
Finances of local government units	179
7.1. Dochody jednostek samorządu terytorialnego	179
7.1. Revenue of local government units	179
7.2. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego.	183
7.2. Expenditure of local government units	183
7.3. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego	185
7.3. Result of budgets of local government units.	185
7.4. Projekty dofinansowane z UE z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności.	187
7.4. Projects co-financed by the EU from structural funds and the Cohesion Fund	187
Wybrane dane o województwie zachodniopomorskim	192
Selected data on Zachodniopomorskie Voivodship	192
Wybrane dane o miastach na prawach powiatu	196
Selected data on cities with powiat status	196

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (–)	zjawisko nie wystąpiło. magnitude zero.
Zero (0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5. magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit.
(0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit.
Kropka (.)	oznacza: brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe. data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless.
Znak Δ	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji. categories of applied classification are presented in abbreviated form.
„W tym” Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. indicates that not all elements of the sum are given.
Znak *	oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych. data revised.
Comma (,)	used in figures represents the decimal point.

Objaśnienie skrótów

Abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
tys.	tysiąc thousand
mln	million million
mld	miliard billion
zł PLN	złoty zloty
szt. pcs	sztuka piece
kg	kilogram kilogram
t	tona tonne
dt	decytona deciton
l	litr litre
ha	hektar hectare

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
m	metr metre
mb	metr bieżący linear metre
m ²	metr kwadratowy square metre
m ³	metr sześcienny cubic metre
dam ³	dekametr sześcienny cubic dekametre
szt.	sztuka piece
pkt	punkt
p. proc. pp	punkt procentowy percentage point
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności NACE Classification
PKWiU	Polska Klasyfikacja Wyrobów i Usług PRODCOM

Synteza

Środowisko

- W województwie, podobnie jak w całym kraju, zauważalne są zmiany klimatu. Średnie miesięczne temperatury powietrza w dwóch stacjach pomiarowych województwa zachodniopomorskiego odnotowane we wszystkich miesiącach, oprócz lutego, kwietnia, maja, sierpnia i grudnia 2021 r., były wyższe, niż wartości za poprzedni okres pomiarowy, tj. w latach 2001–2010. Odnotowano spadek rocznej sumy opadów atmosferycznych w stosunku do wartości średnich dla poprzednich okresów wieloletnich.
- Województwo zachodniopomorskie w dniu 1 stycznia 2020 r. zajmowało powierzchnię 2290,5 tys. ha. Największą część powierzchni województwa zajmowały użytki rolne (49,2%), a następnie grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione (37,1%) oraz grunty pod wodami powierzchniowymi (5,3%).
- W skali roku odnotowano wzrost poboru wody o 0,6%. W 2020 r. na potrzeby gospodarki narodowej i ludności zużyto 965,6 hm³ wody, tj. o 10,7% więcej niż w poprzednim roku. Najwięcej wody zostało zużytej na potrzeby przemysłu (89,1% całkowitego zużycia). Liczba oczyszczalni ścieków wzrosła w porównaniu z poprzednim rokiem.
- W latach 2010–2020 zmniejszyła się emisja zanieczyszczeń pyłowych, a wzrosła – gazowych. Zmniejszyła się także ilość wytworzonych odpadów w ciągu roku. Pod względem ilości wytworzonych odpadów województwo zachodniopomorskie plasowało się na 7. miejscu w kraju. Wzrasta jednak ilość odpadów selektywnie zebranych: w 2010 r. było to 8,0% odpadów komunalnych, a w 2020 r. – 32,2%.
- Znacząco zmniejszyła się wielkość nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska: z 1043,0 mln zł w 2010 r. do 543,6 mln zł w 2020 r. Dominują nakłady na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu oraz na gospodarkę ściekową i ochronę wód.

Spółeczeństwo

- W dniu 31 grudnia 2021 r. ludność województwa zachodniopomorskiego liczyła 1676920 osób (nadal utrzymuje się tendencja spadkowa). Populacja województwa stanowi, tak jak w roku poprzednim, 4,4% ogółu ludności Polski, a w porównaniu z pozostałymi województwami zajmuje ono 11. pozycję. Struktura ludności według płci w województwie zachodniopomorskim od kilku lat nie ulega większym zmianom – współczynnik feminizacji nadal wynosi 106. Pogłębił się (i tak już ujemny) przyrost naturalny. Wskaźnik migracji zagranicznych przyjął wartość dodatnią, a saldo migracji na pobyt stały ogółem oraz saldo migracji wewnętrznych nadal przyjmują wartości ujemne.
- Społeczeństwo w województwie zachodniopomorskim starzeje się, o czym świadczy malejąca liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, a także rosnąca liczba osób w wieku poprodukcyjnym. O postępującym procesie starzenia się społeczeństwa świadczy także wzrost wskaźnika starości demograficznej, który w końcu 2021 r. wyniósł 18,6% (w 2010 r. – 12,2%).
- W latach 2010–2020 zwiększyła się liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym. Wzrosła również liczba osób z wykształceniem policealnym, średnim (o 2,9 p. proc.) oraz wyższym (o 6,8 p. proc.) – analogicznie zmalał udział osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym (o 5,8 p. proc.) oraz z zasadniczym zawodowym (o 7,5 p. proc.). Od roku 2010 o 8 zmniejszyła się liczba uczelni, a o 49,2% zmniejszyła się liczba studentów.
- W 2021 r. w województwie zachodniopomorskim zanotowano wzrost liczby pracujących, a jednocześnie spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych oraz stopy bezrobocia w odniesieniu do poprzedniego roku. Współczynnik aktywności zawodowej w IV kwartale 2021 r. w relacji z analogicznym okresem 2020 r. zwiększył się o 2,5 p. proc. W porównaniu z 2020 r. zmalała natomiast (o 6,3%) liczba osób biernych zawodowo. Wśród pracujących, przeważali pracownicy przetwórstwa przemysłowego, którzy stanowili 17,7% ogółu pracujących w województwie.
- Przeciętne wynagrodzenie brutto w województwie zachodniopomorskim od kilku lat wzrasta – wobec 2010 r. o 63,4%. Mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego nadal jednak otrzymywali niższe (o 7,7%) pensje od

kwoty przeciętnie wypłacanej w kraju. Na tle innych województw, w których przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto nie osiągnęło pułapu średniej krajowej, zachodniopomorskie znalazło się na 4. miejscu. Wzrost płac w stosunku do roku poprzedniego odnotowano we wszystkich sekcjach, a najwyższy w zakwaterowaniu i gastronomii (o 10,3%).

- Na niezmiennym poziomie pozostała liczba emerytów i rencistów. Wzrosła natomiast przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto. Wysokość przeciętnej emerytury i renty z ZUS w województwie kształtowała się poniżej średniej krajowej, natomiast przeciętne świadczenie otrzymywane przez rolników indywidualnych było wyższe niż średnio w kraju.
- Od roku 2010 zmniejsza się liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej i jednocześnie zmniejsza się kwota udzielonych świadczeń.
- W 2021 r. w województwie zachodniopomorskim stwierdzono wzrost liczby przestępstw, a większość z nich miała charakter kryminalny. Udział przestępstw stwierdzonych na terenie województwa stanowił 4,9% przestępstw krajowych. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych na obszarze województwa zachodniopomorskiego uległ polepszeniu w porównaniu z 2020 r. (o 1,7 p. proc.).

Gospodarka

- W kwietniu 2022 r. wyniki ogólnego klimatu koniunktury były stosunkowo złe, a wpływ na tę sytuację miały niekorzystne zmiany gospodarcze wywołane przez pandemię wirusa SARS-CoV-2 (COVID-19) oraz wojnę w Ukrainie. Najniższy wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury w województwie zachodniopomorskim odnotowano w budownictwie, a najwyższy w informacji i komunikacji. Najczęściej wskazywanymi barierami w prowadzeniu działalności niezależnie od jej rodzaju były: niepewność ogólnej sytuacji gospodarczej, koszty zatrudnienia oraz niejasne, niespójne i niestabilne przepisy prawne.
- Od 2010 r. zwiększa się liczba podmiotów gospodarki narodowej w województwie. Podmioty najczęściej prowadziły swoją działalność w obszarze handlu; naprawy pojazdów samochodowych.
- Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową B+R na przestrzeni lat 2010–2020 znacząco wzrosły – ponad dwukrotnie w porównaniu z rokiem 2010, ale zmniejszyły się o 18,4% w porównaniu z rokiem poprzednim.
- W 2021 r. wyniki finansowe uzyskane przez przedsiębiorstwa niefinansowe w województwie zachodniopomorskim były lepsze niż przed rokiem. Mniej korzystnie kształtowały się natomiast podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe.
- W porównaniu z rokiem poprzednim zanotowano wzrost produkcji globalnej, o czym zadecydowała wyższa niż w 2019 r. produkcja roślinna i zwierzęca. W województwie zachodniopomorskim, w porównaniu z rokiem poprzednim, zmniejszyła się produkcja większości głównych upraw rolnych. Odnotowano w skupie wzrost cen pszenicy, żyta, żywca wołowego oraz mleka. Spadek cen dotyczył natomiast żywca wieprzowego i ziemniaków.
- Odnotowano wzrost produkcji sprzedanej w województwie wobec roku poprzedniego, na co w dużej mierze złożył się wzrost w sekcji przetwórstwo przemysłowe. W województwie zmniejszyło się przeciętne zatrudnienie w przemyśle (w kraju odnotowano wzrost). W województwie oraz w Polsce zwiększyła się natomiast wydajność pracy mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego.
- W skali roku zwiększyła się wartość produkcji sprzedanej budownictwa (o 45,1%) oraz przeciętnego zatrudnienia w tej sekcji (o 3,4%). Również wydajność pracy w budownictwie zwiększyła się o 40,4% w odniesieniu do roku poprzedniego.
- W budownictwie mieszkaniowym zaobserwowano wzrost liczby mieszkań oddanych do użytkowania, pozwoleń na budowę lub dokonanych zgłoszeń z projektem budowlanym oraz mieszkań, których budowę rozpoczęto. W skali roku zwiększyła się przeciętna powierzchnia 1 mieszkania oddanego do użytkowania. W strukturze mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa największy udział stanowiły mieszkania zrealizowane z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem.
- Ogólna wartość sprzedaży detalicznej towarów w 2021 r. była wyższa niż rok wcześniej, na co największy wpływ miało ponad czterokrotne zwiększenie sprzedaży w grupie paliwa stałe, ciekłe i gazowe. Również w przypadku sprzedaży hurtowej odnotowano wzrost jej wartości w porównaniu z rokiem poprzednim.

- Od roku 2010 notowany jest ciągły wzrost mocy zainstalowanej i osiągalnej w elektrowniach oraz liczby odbiorców energii elektrycznej. W stosunku do zeszłego roku odnotowano również wzrost wskaźnika zużycia energii elektrycznej w ciągu roku w przeliczeniu na kWh na 1 odbiorcę. Zarówno w skali kraju, jak i województwa, w ciągu ostatniego roku zwiększył się udział wyprodukowanej energii elektrycznej z odnawialnych nośników energii w energii elektrycznej ogółem.
- Morską flotą transportową polscy przewoźnicy przewieźli więcej ładunków niż w 2020 r. Przewozy ładunków polskiego handlu zagranicznego dokonane przez polskich przewoźników morskich były wyższe w porównaniu z poprzednim rokiem. Zwiększyły się również (w skali roku) przewozy pasażerów w komunikacji krajowej i międzynarodowej. W porównaniu z 2020 r. w portach morskich województwa zachodniopomorskiego odnotowano wzrost obrotów ładunkowych oraz spadek – ładunków tranzytowych.

Finanse jednostek samorządu terytorialnego

- Dochody i wydatki ogółem jednostek samorządu terytorialnego (JST) wzrosły w porównaniu z rokiem poprzednim, przy czym największy udział w dochodach miały budżety gmin bez miast na prawach powiatu, a w wydatkach – powiatów. W 2020 r. zagregowany wynik finansowy budżetów JST był dodatni. Główny udział w tym wyniku miał wysoki, dodatni wynik budżetów gmin.

Executive summary

Environment

- In the voivodship, as in the whole country, we can observe climate changes. The average monthly air temperatures recorded in each month of 2021, except February, April, May, August and December, at two measuring stations located in Zachodniopomorskie Voivodship, were higher than for the period 2001–2010. The annual amount of precipitation has been reduced in relation to the average values for previous multiannual periods.
- On 1 January 2020 Zachodniopomorskie Voivodship covered the area of 2290.5 thousand ha. The largest part of the voivodship area was covered by agricultural land (49.2%), and then the forest land as well as woody and bushy land (37.1%) and the land under surface waters (5.3%).
- Water consumption has increased by 0.6% per year. In 2020, 965.6 hm³ of water was used for the national economy and population, i.e. 0.7% more than in the previous year. Most water was used for industry (89.1% of total consumption). The number of waste water treatment plants increased compared to the previous year.
- Emission of particulate pollutants decreased and gaseous pollutants increased between 2010 and 2020. The number of waste generated has decreased during the year. Taking into account the amount of waste produced, Zachodniopomorskie Voivodship was located on the 7th position in the country. However, the volume of waste collected selectively increases: in 2010, it was 8.0% of municipal waste and in 2020 – 32.2%.
- The volume of investments for sustainable environmental protection has decreased significantly: from PLN 1043.0 million in 2010 to PLN 543.6 million in 2020. Investments for climate and air protection, wastewater management and water protection dominate.

Society

- On 31 December 2021, population of Zachodniopomorskie Voivodship amounted to 1676920 (downward trend since 2010). As in the previous year, population of the voivodship represents 4.4% of the total population of Poland and, compared to other voivodships, was located on the 11th position. The population structure by sex in Zachodniopomorskie Voivodship has not been significantly changing for several years, with the feminisation factor still amounted to 106. Natural growth is still negative. The foreign migration rate was positive and the total balance of migration for permanent residence as well as the balance of internal migration continued to be negative.
- Population of Zachodniopomorskie Voivodship is ageing, it is noticed by the decreasing number of preproductive and productive age people and the growing number of people in post-productive age. The increasing ageing population is also evidenced by growth of the demographic ageing rate, which amounted to 18.6% in 2021 (in 2010 – 12.2%).
- The number of pre-school children increased in the years 2010–2020. We can also notice an increase in the number of people with post-secondary education and secondary education (by 2.9 p.p.) as well as higher education (by 6.8 p.p.) – and the decrease in the share of those with lower secondary, primary and lower secondary education (by 5.8 p.p.) as well as basic vocational education (by 7.5 p.p.). Since 2010, the number of universities has decreased by 8, and the number of students is lower by 49.2%.
- Compared to the previous year, in 2021 we notice an increase in the average employment as well as a decrease in the number of registered unemployed persons and in the unemployment rate. The economic activity rate in the voivodship was higher in the fourth quarter of 2021 than in the analogous period of 2020 (by 2.5 p.p.). The number of economically inactive people decreased by 6.3% in comparison to 2020. Employees of Zachodniopomorskie Voivodship were mainly employed in manufacturing, they amounted to 17.7% of total employment in the voivodship.
- The average gross wages and salary in Zachodniopomorskie Voivodship increased by 63.4% in comparison to 2010. However, the inhabitants of the voivodship still received lower salaries (by 7.7%) than the amount paid on average in the country. Compared to other voivodships, where the average gross monthly wages and salary did not reach the national average, the Zachodniopomorskie was on the 4th place. The increase in wages and salaries in relation to the previous year was recorded all sections, and the largest in accommodation and catering (by 10.3%).

- In the last year, the number of pensioners remained unchanged. However, the average monthly gross pension has increased. The average pension from Social Insurance Institution (ZUS) in the voivodship was below the national average, while the average benefit received by individual farmers was higher than the average in the country.
- Since 2010, both the number of people who have been granted social assistance and the amount of provided benefits were reduced.
- Compared to 2020, in 2021 more crimes were recorded within Zachodniopomorskie Voivodship, mainly they were of a criminal nature. The share of crimes found in the voivodship accounted for 4.9% of the national crimes. The rate of detection of criminal offenses occurred in the voivodship was better than in 2020 (by 1.7 p.p.).

Economy

- In Zachodniopomorskie Voivodship the indicators of general economic climate in April 2022 were relatively bad, and this situation was influenced by unfavorable economic changes caused by the SARS-CoV-2 (COVID-19) virus pandemic. The lowest indicator of the general economic climate in the voivodship was recorded in construction, and the highest in information and communication. The most frequently indicated barriers to do business regardless of its type were the uncertainty of the general economic situation, employment costs as well as unclear, inconsistent and unstable legal provisions.
- Since 2010, the number of entities of the national economy has increased in the voivodship. The entities most often conducted their activities in the area of trade; repair of motor vehicles.
- Internal expenditure on research and development over the years 2010–2020 has significantly increased, more than twice as much as in 2010 but has decreased by 18.4% compared to the previous year.
- In 2021, the financial results achieved by non-financial companies in Zachodniopomorskie Voivodship were better than a year ago. The basic economic and financial indicators were less positive.
- Related to the previous year, there was noticed an increase in agricultural output (constant prices), which was caused by higher plant and animal production than in 2019. In Zachodniopomorskie Voivodship, compared to the previous year, the production of most of the main agricultural crops decreased. There was an increase in the prices of wheat, rye, live cattle and milk in purchase. The drop in prices concerned, however, pork livestock and potatoes.
- Compared to the previous year, there was an increase in sold production of the voivodship, which occurred mainly due to an increase in the section "manufacturing". A decrease of the average employment in industry was noticed in the voivodship (increase in the country). However, in the voivodship and in the country, there was noted an increase in labour productivity measured by the value of sold production per an employee.
- Over the year increased the value of sold production in the construction industry (45.1%) and the average employment in this section (by 3.4%). Also, labor productivity in the construction industry increased by 40.4% compared to the previous year.
- In housing construction was noticed an increase in the number of dwellings completed, building permits and applications made in accordance with construction project and the number of dwellings whose construction has begun. The average area of 1 completed flat increased over the year. In the structure of completed dwellings according to the forms of construction, the largest share was constituted by dwellings for sale or rent.
- The total value of retail sales of goods in 2021 was higher than in the previous year, which was mainly due to the more than fourfold increase in sales in the solid, liquid and gaseous fuels group. Also in the case of wholesale sales, its value increased of comparison to the previous year.
- Since 2010, there has been noticed a continuous increase in the number of installed power stations and available capacity and in the number of electricity consumers. There was also an increase in electricity consumption rate in kWh per 1 consumer during the year. Both in the voivodship and in the country the share of electricity produced from renewable energy sources in total electricity has decreased over the previous year.
- In 2021 Polish entities carried more cargo by maritime transport than in the previous year. Also cargoes of Polish foreign trade, carried by Polish maritime entities were higher compared to the previous year. Domestic and in-

ternational passenger transport (on an annual basis) were also increased. Compared to 2020, an increase in cargo and a decrease in transit cargo turnover was recorded in the sea ports of Zachodniopomorskie Voivodship.

Finances of local government units

- Total income and expenditures of local government units (JST) increased in comparison with the previous year, the largest share in income constituted the budgets of gminas without towns with powiat rights, and in expenditures – the budgets of powiats. In 2020, the budgets of aggregated financial result of territorial self-government units was positive, mainly due to a high, positive results in the budgets of gminas.

Rozdział 1

Chapter 1

Województwo na tle kraju

Voivodship against the background of the country

Tablica 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie
Table 1. Selected data for Poland and the voivodship

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	woj. zachodnio- pomorskie Zachodnio- pomorskie Voivodship
Udział gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania w powierzchni ogółem w 2020 r. (w %) Share of devastated and degraded land requiring reclamation and management in total area in 2020 (in %)	0,2	0,1
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku w 2020 r. (w hm ³) Consumption of water for needs of the national economy and population during the year in 2020 (in hm ³)	8367,4	965,6
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzane do wód lub do ziemi w 2020 r. (w hm ³) Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground in 2020 (in hm ³)	7347,0	935,5
Ścieki komunalne oczyszczane w ciągu roku ogółem w 2020 r. (w dam ³) Municipal treated wastewater during the year in 2020 (in dam ³)	1333859	70462
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2020 r. (tony/rok): Emissions of air pollutants from plants especially noxious to air purity in 2020 (tonnes/year):		
gazowych gases	186155755	6756701
pyłowych particulates	22588	1652
Obszary prawnie chronione ogółem w powierzchni ogółem w 2020 r. (w %) Total area under legal protection in total area in 2020 (in %)	32,3	21,8
Lesistość w 2020 r. (w %) Forest cover in 2020 (in %)	29,6	35,8
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej w 2020 r. (stan w dniu 31 grudnia) Population per 1 km ² of total area in 2020 (as of 31 December)	122	73
Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2021 r. Natural increase per 1000 population in 2021	-4,9	-6,2
Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności w 2021 r. Net migration for permanent residence per 1000 population in 2021	0,1	-0,5
Przeciętne trwanie życia w 2020 r. (w latach) Life expectancy in 2020 (in years)		
mężczyźni males	72,6	72,1
kobiety females	80,7	80,6
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat w 2020/2021 ^a Children attending pre-primary education establishments per 1000 children aged 3–6 in 2020/2021 ^a	901	874
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2021 r. (w %) Employment rate by LFS w 2021 (in %)	55,8	53,5
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL w 2021 r. (w %) Activity rate by LFS in 2021 (in %)	57,8	55,4

Tablica 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie
Table 1. Selected data for Poland and the voivodship

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	woj. zachodnio- pomorskie Zachodnio- pomorskie Voivodship
Stopa bezrobocia według BAEL w 2021 r. (w %) Unemployment rate by LFS in 2021 (in %)	3,4	3,6
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy w 2021 r. Unemployed persons per 1 job offer in 2021	15	12
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2021 r. (w zł) Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector in 2021 (in PLN)	5889,84	5450,87
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w 2021 r. (w zł) Average monthly gross retirement and other pension paid from non-agricultural social security system in 2021 (in PLN)	2623,26	2460,64
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2020 r. (w zł) Average monthly available income per capita in households in 2020 (in PLN)	1919,21	1862,09
Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych w 2021 r.) At-risk-of-poverty rate after social transfers in 2021	14,8	11,9
Współczynnik Giniego w 2021 r. Gini coefficient in 2021	27,2	26,8
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2020 r. (w %) Beneficiaries benefiting from social assistance in number of total population in 2020 (in %)	4,1	4,3
Udzielone świadczenia pomocy społecznej w 2020 r. (w tys. zł) Social assistance benefits granted in 2020 (in thousand PLN)	3509572	176216
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w 2020 r. Children staying in nurseries and children's clubs per 1000 children up to the age of 3 in 2020	128,2	154,5
Liczba ludności na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2020 r. Population per out-patient health care unit in 2020	1498	1515
Pracownicy medyczni na 10 tys. ludności w 2020 r. Medical personel per 10 thousand population in 2020		
lekarze doctors	24,1	28,2
pielęgniarki nurses	49,9	44,5
Łóżka w szpitalach na 10 tys. ludności w 2020 r. Beds in hospitals per 10 thousand population in 2020	43,8	40,9
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w 2020 r. (w zł) Gross domestic product (current prices) per capita in 2020 (in PLN)	60663	50700
Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2021 r. (stan w dniu 31 grudnia) Entities of the national economy per 10 thousand population in 2021 (as of 31 December)	1270	1431
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. ludności w 2021 r. (stan w dniu 31 grudnia) Commercial companies with foreign capital participation per 10 thousand population in 2021 (as of 31 December)	22	20
Pracujący (personel wewnętrzny) w działalności badawczej i rozwojowej na 1000 osób aktywnych zawodowo w 2020 r. Internal R&D personnel per 1000 economically active persons in 2020	8,5	3,7
Udział przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie badanych przedsiębiorstw niefinansowych w 2021 r. (w %) Share of profitable enterprises in the total number of non-financial enterprises surveyed in 2021 (in %)	84,4	82,0
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2021 r. (w %) Cost level indicator in non-financial enterprises in 2021 (in %)	93,3	94,1
Dynamika nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw w 2021 r. (rok poprzedni=100; ceny bieżące) Indices of investment outlays of enterprises in 2021 (previous year=100; current prices)	111,5	88,0

Tablica 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie
Table 1. Selected data for Poland and the voivodship

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	woj. zachodnio- pomorskie Zachodnio- pomorskie Voivodship
Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych w 2021 r. (w szt.) ^b Cattle density per 100 ha of agricultural land in 2021 (in heads) ^b	41,1	9,3
Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych w 2021 r. (w szt.) ^b Pigs density per 100 ha of agricultural land in 2021 (in heads) ^b	73,8	22,4
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w przemyśle w 2021 r. (w zł) Sold production of industry (current prices) per 1 average employed person in industry in 2021 (in PLN)	684066	590500
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w budownictwie w 2021 r. (w zł) Sold production of industry (current prices) per 1 average employed person in construction in 2021 (in PLN)	715628	663301
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w 2021 r. Dwellings completed per 1000 population in 2021	6,2	6,0
Drogi gminne i powiatowe o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogólnej w 2020 r. Communal and district roads with hard surface per 100 km ² of total area in 2020	100,3	63,3
Długość linii kolejowych eksploatowanych na 100 km ² w 2020 r. Length of railway lines operated per 100 km ² in 2020	6,2	5,2
Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej w 2020 r. (w %) Share of renewable energy sources in production of electricity in 2020 (in %)	17,9	58,5

a W przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych, zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych; łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą. b Stan w dniu 1 czerwca. Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia zwierząt gospodarskich w dniu 1 czerwca 2021 r. przyjęto dane na temat użytków rolnych według stanu w dniu 1 czerwca 2020 r.

a In nursery schools, pre-primary sections of primary schools, pre-primary education groups and pre-primary points; including children in units performing health care activities throughout the school year. b The data on agricultural land as of June 1, 2020 was used as the basis for the calculations for farm animal stocks on June 1, 2021

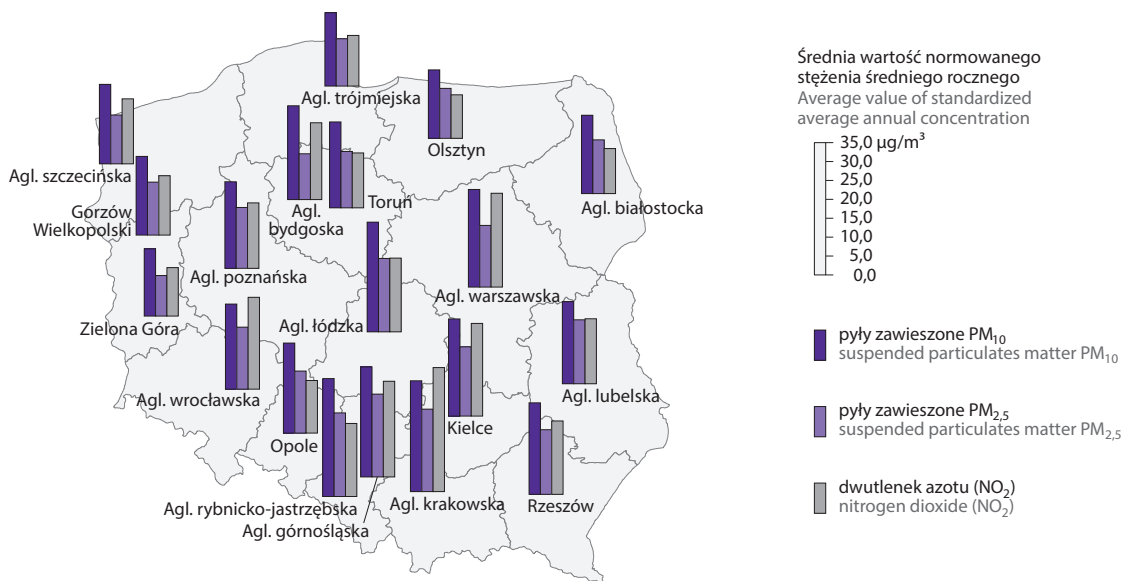
Rozdział 2

Chapter 2

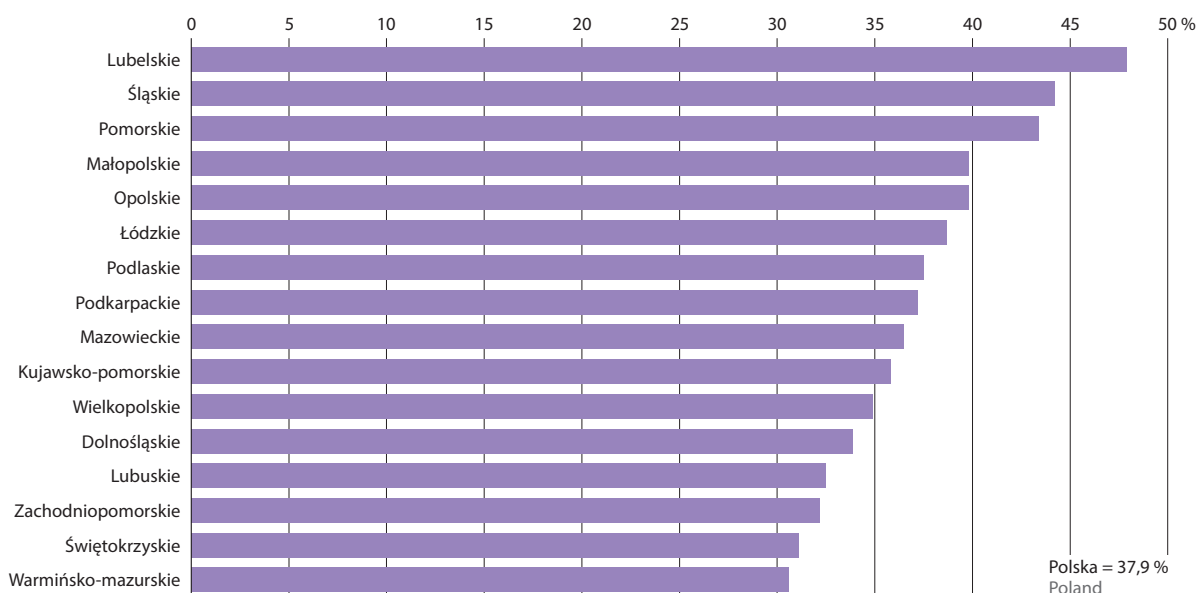
Województwo na tle pozostałych województw

Voivodship against the background of other voivodships

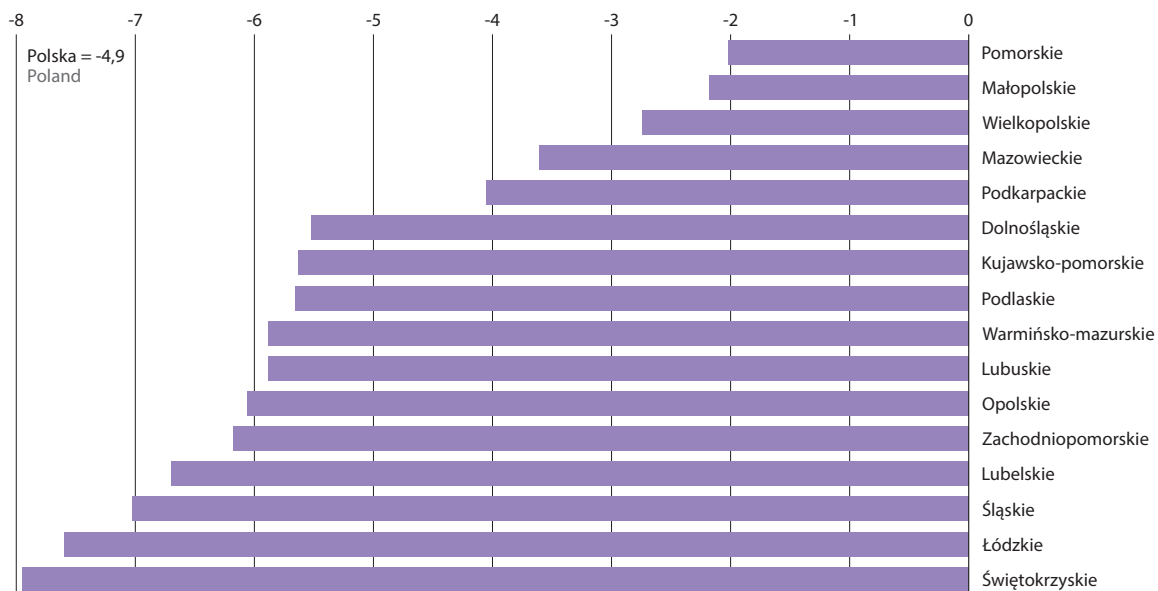
Mapa 1. Stężenie pyłów zawieszonych $PM_{2,5}$, PM_{10} , NO_2 i SO_2 w 2020 r.
Map 1. Concentration of suspended particulates matter $PM_{2,5}$, PM_{10} , NO_2 and SO_2 in 2020

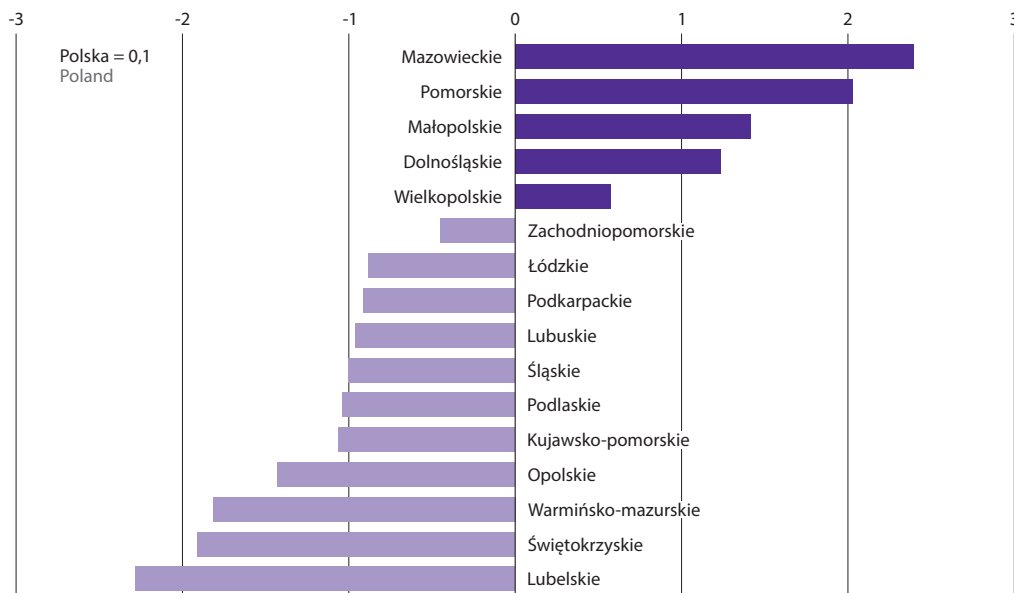
Wykres 1. Odpady komunalne zebrane selektywnie w ciągu roku 2020 r.
Chart 1. Municipal waste collected separately during the year 2020

Wykres 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2021 r.
Chart 2. Natural increase per 1000 population in 2021

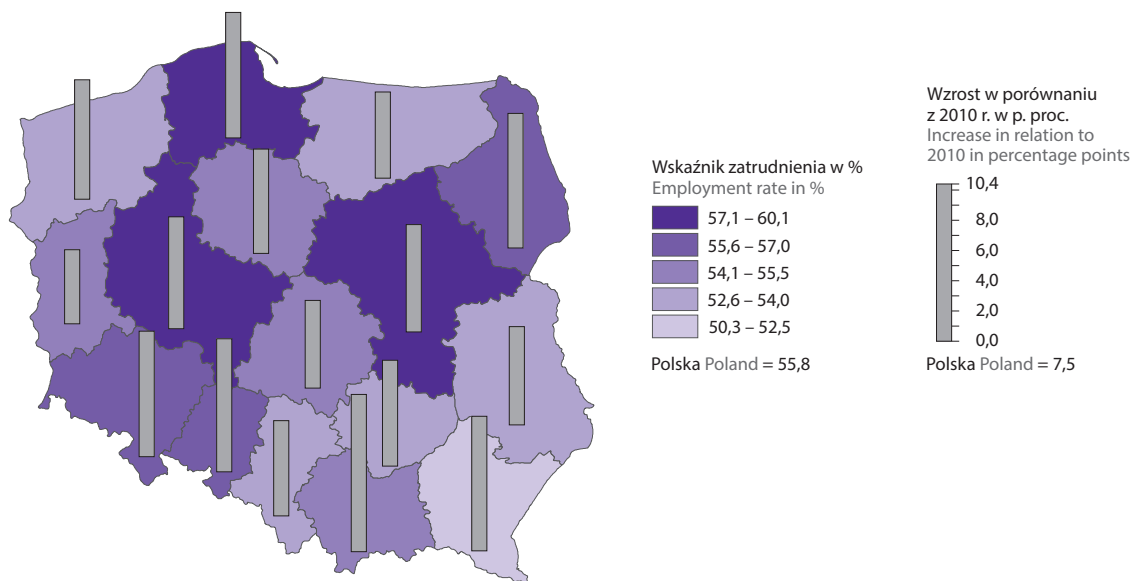

Wykres 3. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2021 r.
Chart 3. Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in 2021

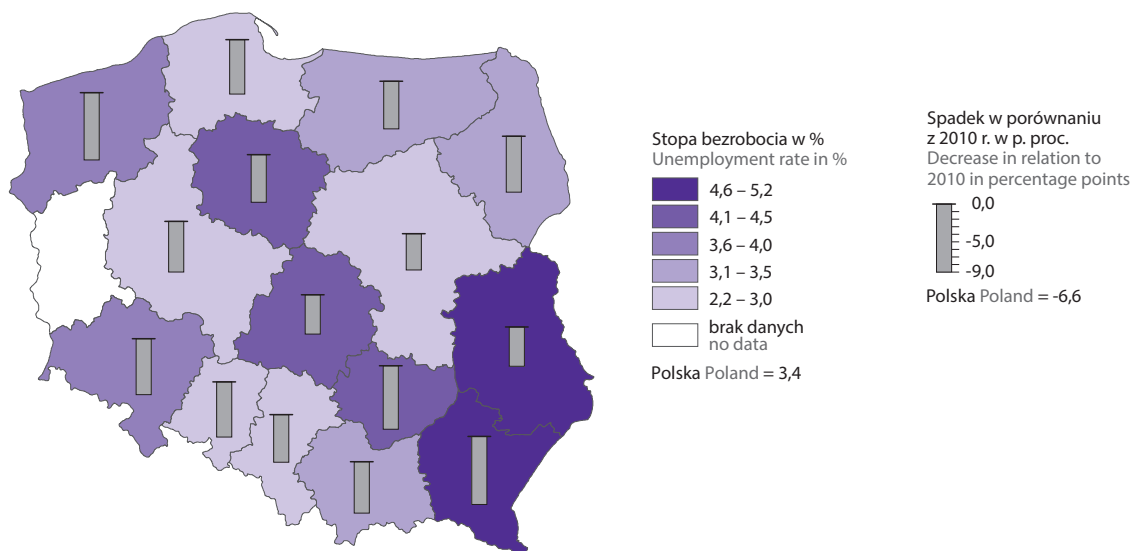
Mapa 2.
Map 2.

Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2021 r. (przeciętne w roku)
Employment rate by LFS in 2021 (annual average)

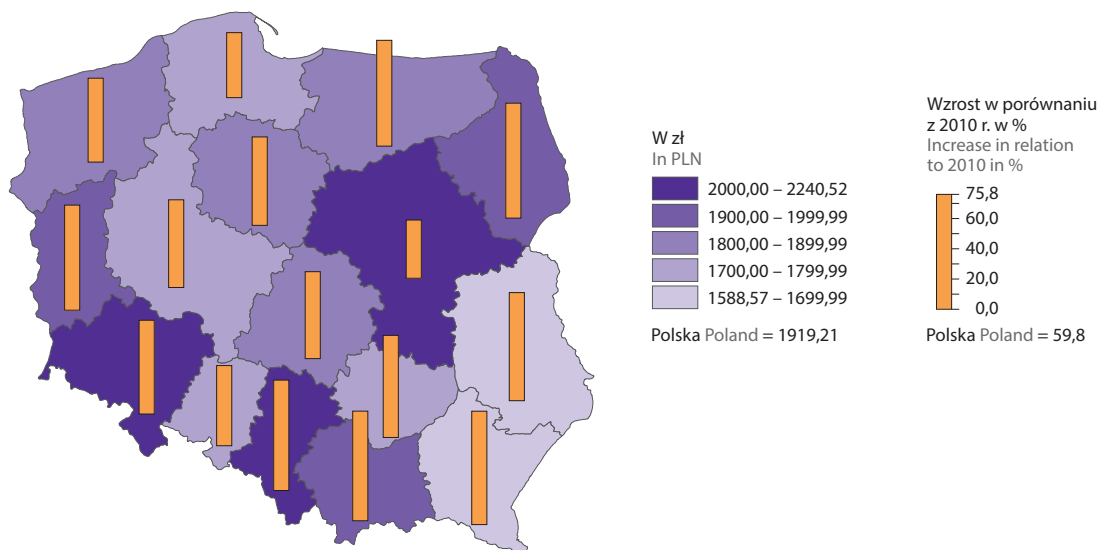
Mapa 3.
Map 3.

Stopa bezrobocia według BAEL w 2021 r. (przeciętne w roku)
Unemployment rate by LFS in 2021 (annual average)

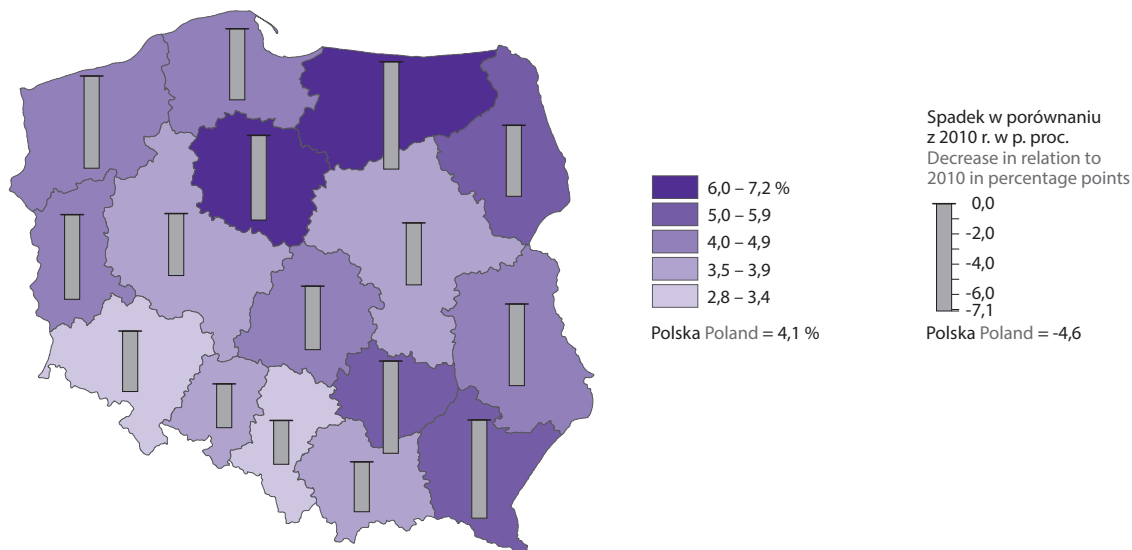
Mapa 4.
Map 4.

Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2020 r.
Average monthly available income per capita in households in 2020

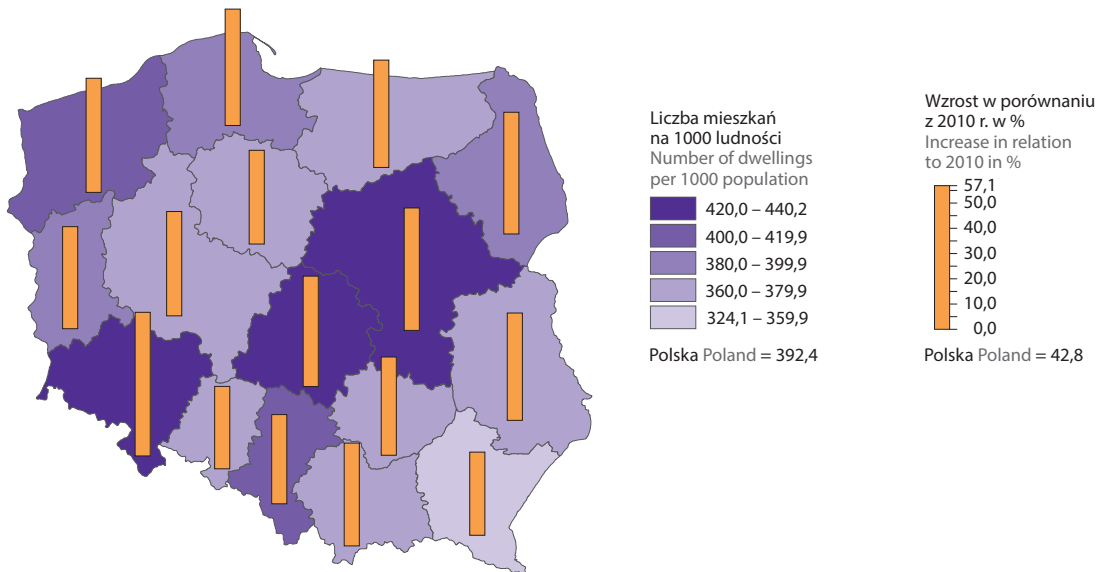

Mapa 5.
Map 5.

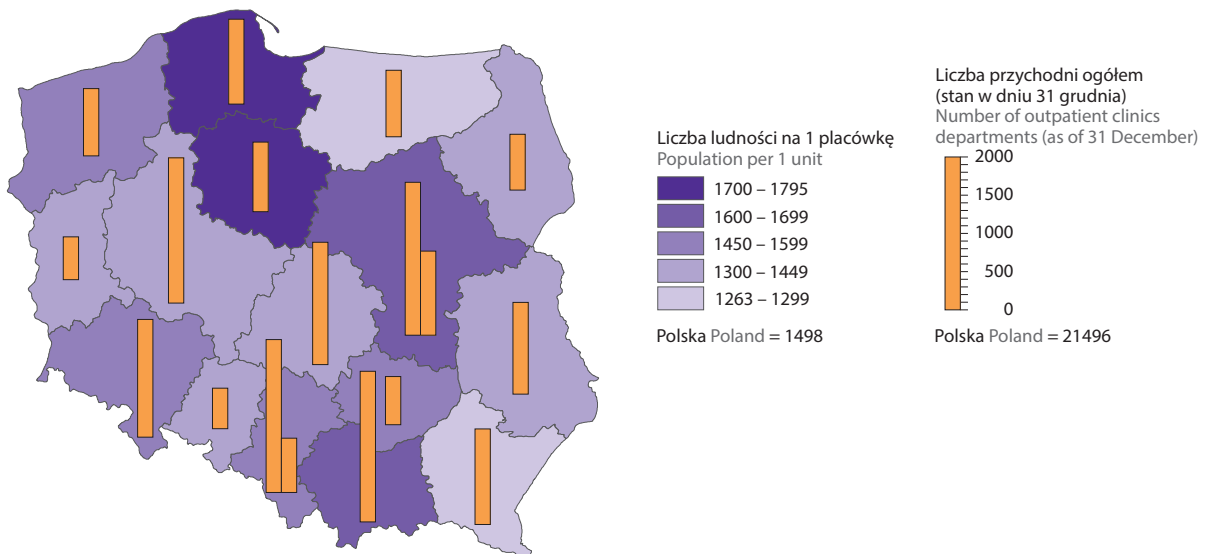
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2020 r.
Beneficiaries benefiting from social assistance in number of total population in 2020

Mapa 6. Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności w 2020 r.
Stan w dniu 31 grudnia
 Map 6. Dwellings stocks per 1000 population in 2020
 As of 31 December

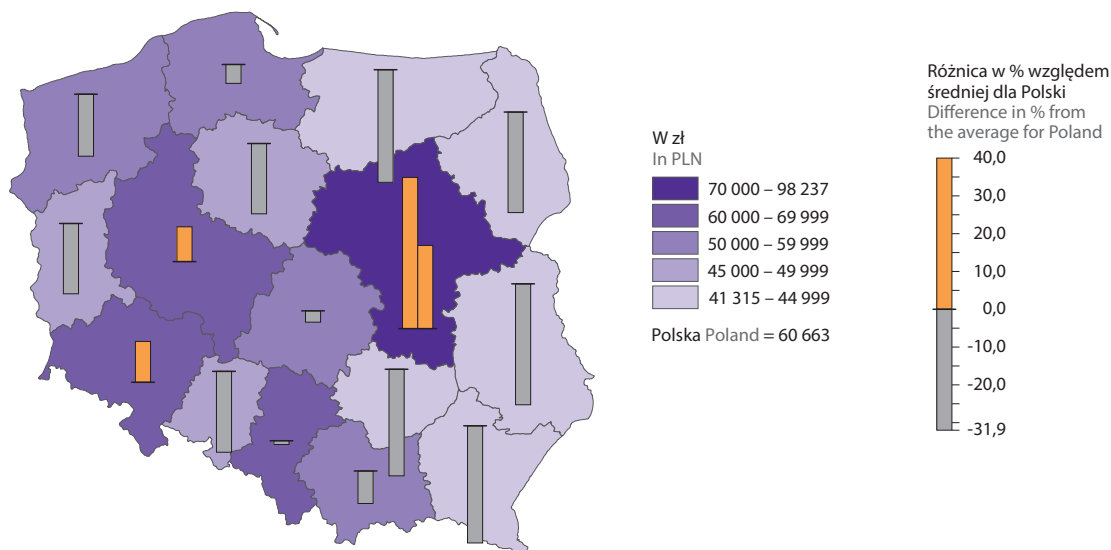

Mapa 7. Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2020 r.
Map 7. Out-patient health care units in 2020

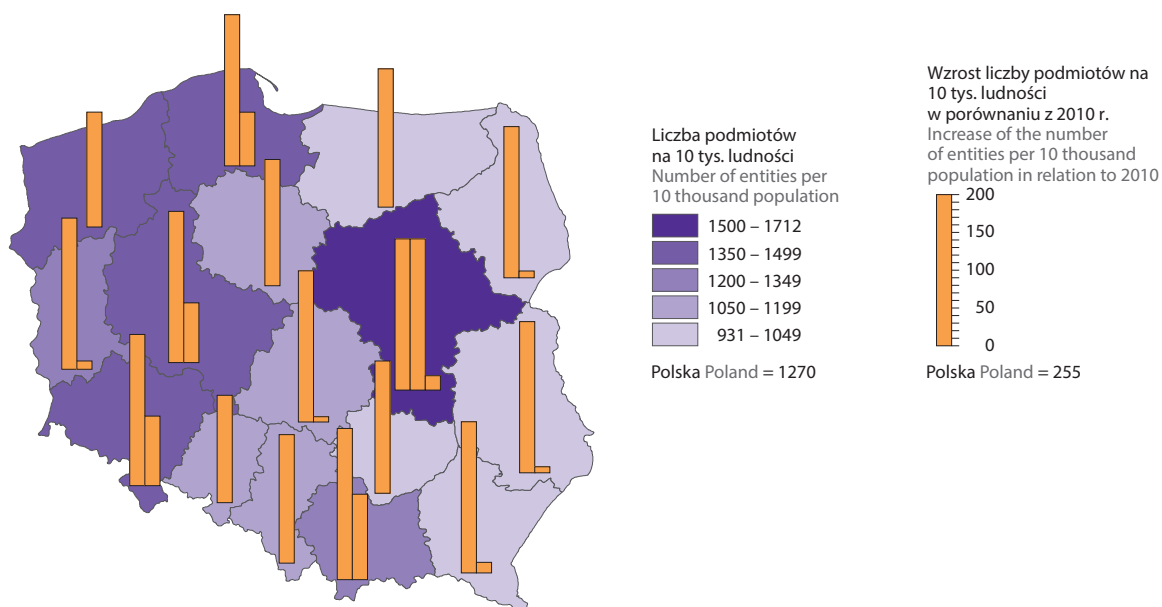
a Przychodnie oraz praktyki lekarzy i lekarzy dentystów.
 a Out-patient departments as well as medical and dental practices.

Mapa 8. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca w 2020 r. (ceny bieżące)^a
Map 8. Gross domestic product per capita in 2020 (current prices)^a

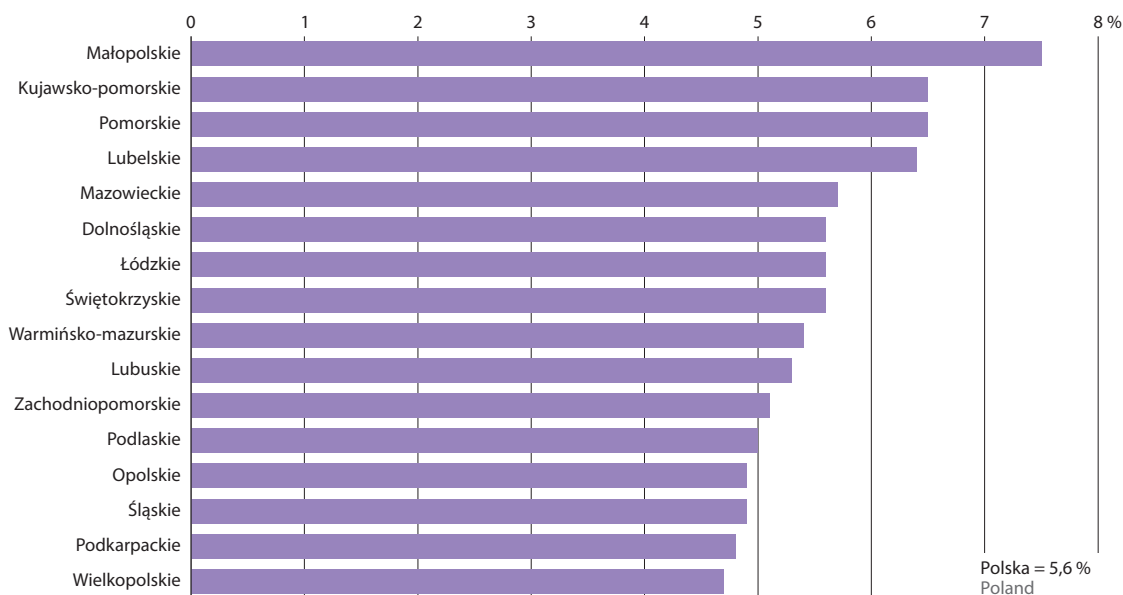

a Grupowanie metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności; wstępne szacunki.
 a Grouping by local kind-of-activity unit method; provisional estimates.

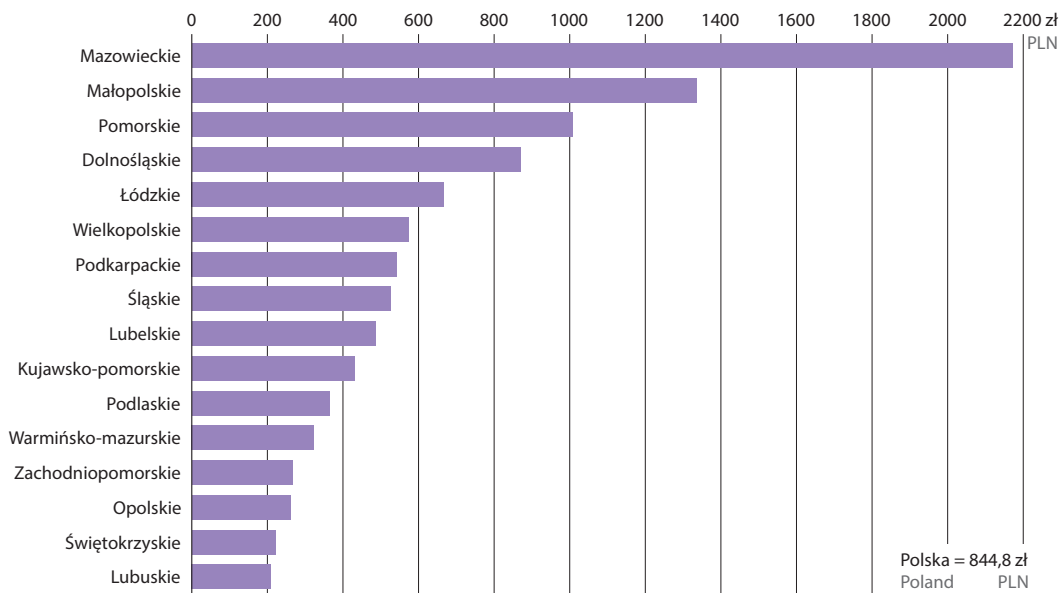
Mapa 9. Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2021 r. Stan w dniu 31 grudnia
Map 9. Entities of the national economy per 10 thousand population in 2021 As of 31 December

Wykres 4. Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2021 r.
Chart 4. Net turnover profitability rate in non-financial enterprises in 2021

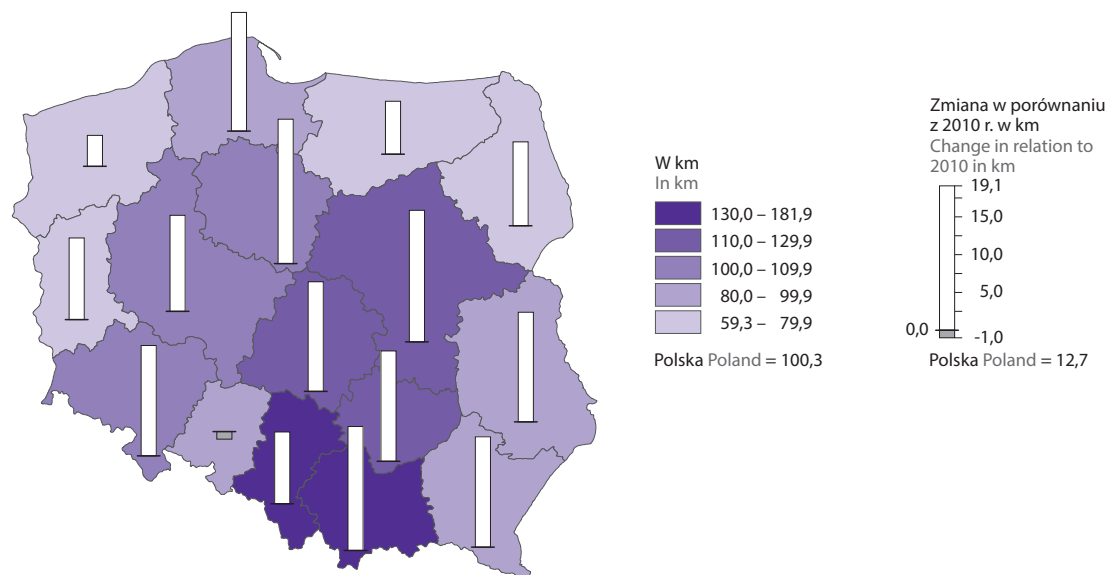

Wykres 5. Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca w zł w 2020 r. (ceny bieżące)
Chart 5. Intramural expenditures on research and development per capita in PLN in 2020 (current prices)

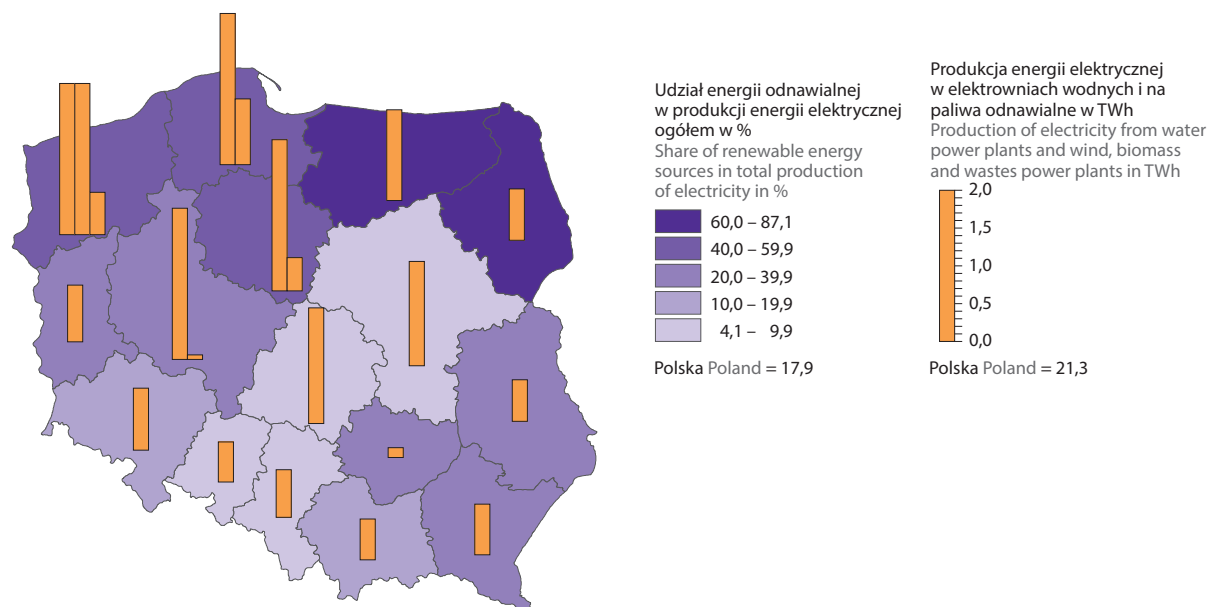
Mapa 10.
Map 10.

Drogi gminne i powiatowe o twardej nawierzchni na 100 km² powierzchni ogólnej w 2020 r.
Communal and district roads with hard surface per 100 km² of total area in 2020

Mapa 11.
Map 11.

Energia ze źródeł odnawialnych w 2020 r.
Energy from renewable sources in 2020

Rozdział 3

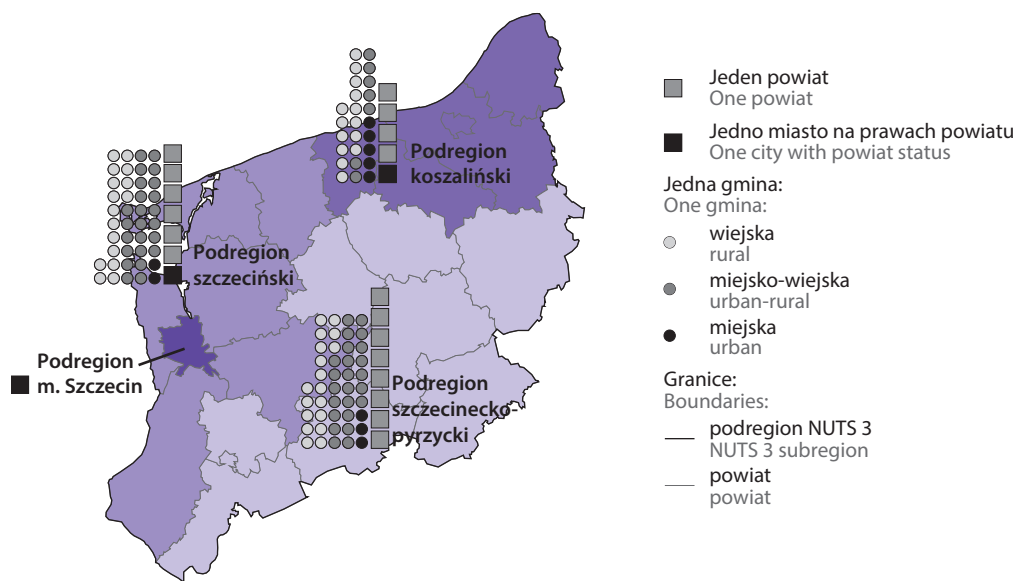
Chapter 3

Podział i powierzchnia województwa

Division and area of the voivodship

Mapa 12. Podział województwa zachodniopomorskiego według Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) w 2021 r. Stan w dniu 31 grudnia

Mapa 12. Division of Zachodniopomorskie Voivodship according to the Classification of Territorial Units for Statistics (NUTS) in 2021
As of 31 December

Podregiony województwa:
Subregions of the voivodship:

	Powierzchnia w ha Area in ha	Ludność w tys. Population in thous.
Zachodniopomorskie	2290472	1676920
koszaliński	436512	352242
szczecinecko-pyrzycki	1033886	417628
m. Szczecin	30060	395513
szczeciński	790014	511537

Według stanu w dniu 1 stycznia 2021 r. województwo zachodniopomorskie zajmowało powierzchnię 22905 km², co stanowiło 7,3% powierzchni kraju. Na jego obszarze (według stanu w dniu 31 grudnia 2021 r.) mieszkało ok. 1676,9 tys. osób, tj. 4,4% ogółu ludności Polski. W 2021 r. gęstość zaludnienia na 1 km² wynosiła 73 osoby, była to 13. lokata w kraju. W miastach mieszkało 68,1% ludności województwa.

Rozdział 4

Chapter 4

Środowisko

Environment

4.1. Warunki meteorologiczne

4.1. Meteorological conditions

W 2021 r. **średnia roczna temperatura** powietrza odnotowana w stacji meteorologicznej w Szczecinie wyniosła 9,6°C (niższa o 1,1°C od średniorocznej temperatury w 2020 r.), natomiast w Koszalinie – 9,1°C (niższa o 1,0°C). **Maksymalna temperatura** powietrza dla okresu wieloletniego 1971–2021, jaką odnotowano na stacjach w Szczecinie i w Koszalinie wyniosła odpowiednio: 37,8° i 37,1°C. **Minimalna temperatura** powietrza dla tego okresu zanotowana na dwóch zachodniopomorskich stacjach wyniosła odpowiednio: -30,0°C i -25,4°C.

W 2021 r. **średnia roczna temperatura** powietrza odnotowana w stacji meteorologicznej w **Szczecinie** wyniosła 9,6°C (niższa o 1,1 °C od średniorocznej temperatury w 2020 r.), natomiast w **Koszalinie** – 9,1°C (niższa o 1,0°C). Średnia roczna temperatura powietrza w 2021 r. w obydwu stacjach była wyższa niż wartości średnie wyznaczone dla poprzednich okresów wieloletnich, począwszy od 1971 r.

Najwyższą średnią temperaturę powietrza odnotowano na stacji meteorologicznej we Wrocławiu (9,8°C), najniższą natomiast na stacji na Śnieżce (0,9°C). Najwyższe miesięczne anomalie temperatury w 2021 r., w odniesieniu do normy z lat 1971-2000, wystąpiły w czerwcu, gdy średnia temperatura powietrza na stacji w Koszalinie przekraczała wartość wieloletnią o 4,1°C.

Maksymalna temperatura powietrza dla okresu wieloletniego 1971–2021, jaką odnotowano na stacjach w Szczecinie i w Koszalinie, wyniosła odpowiednio: 37,8° i 37,1°C. **Minimalna temperatura** powietrza dla tego okresu zanotowana na dwóch zachodniopomorskich stacjach wyniosła odpowiednio: -30,0°C i -25,4°C.

Odnotowane **amplitudy temperatur skrajnych** dla okresu wieloletniego 1971-2021 wynosiły: w Szczecinie 67,8°C, w Koszalinie 62,5°C.

Najwyższe **średnie miesięczne temperatury powietrza**, przekraczające 20°C odnotowano w lipcu 2021 r. w Szczecinie (20,5°C) i w Koszalinie (20,1°C).

Średnie miesięczne temperatury powietrza w dwóch stacjach pomiarowych województwa zachodniopomorskiego odnotowane we wszystkich miesiącach, oprócz lutego, kwietnia, maja, sierpnia i grudnia 2021 r., były wyższe, niż wartości za poprzedni okres pomiarowy, tj. w latach 2001–2010.

W 2021 r. **roczne sumy opadów** odnotowane na stacjach w Szczecinie i Koszalinie wyniosły odpowiednio 543 mm i 642 mm i były wyższe niż w roku poprzednim (w Szczecinie o 133 mm, a w Koszalinie o 11 mm).

W 2021 r. w stacji koszalińskiej odnotowano spadek rocznej sumy opadów atmosferycznych w stosunku do wartości średnich dla poprzednich okresów wieloletnich.

Miesiącem o największej ilości opadów atmosferycznych w 2021 r. był czerwiec – w stacji w Szczecinie oraz sierpień w stacji w Koszalinie, gdzie odnotowano 99 mm opadów.

Odnotowane **średnie prędkości wiatru** wynosiły 3,2 m/s w Szczecinie i 3,0 m/s w Koszalinie.

Usłonecznienie oznacza sumaryczny czas (w godzinach) w danym okresie, podczas którego na określone miejsce na powierzchni Ziemi padają bezpośrednio promienie Słońca. W Szczecinie i Koszalinie usłonecznienie wyniosło odpowiednio: 1795 godzin i 1835 godzin.

Zachmurzenie jest to stopień pokrycia nieba przez chmury. Do jego określania stosuje się skalę oktantową od 0 (niebo bez chmur) do 8 (zachmurzenie całkowite). W Szczecinie średnie zachmurzenie wyniosło 5,3, a w Koszalinie 5,7.

Tablica 2.
Table 2.

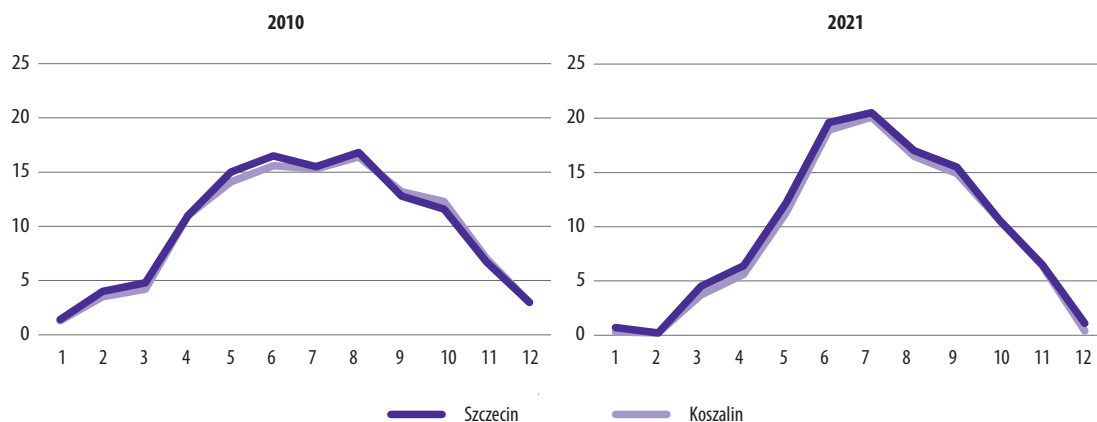
Warunki meteorologiczne
Meteorological conditions

Wyszczególnienie Specification	1971–2000	1991–2000	2001–2005	2001–2010	2021
	średnie ^a average ^a				
Temperatury w °C Temperatures in °C					
Koszalin	8,0	8,4	8,6	8,7	9,1
Szczecin	8,8	9,1	9,3	9,4	9,6
Roczne sumy opadów w mm Total annual precipitation in mm					
Koszalin	717	740	766	778	642
Szczecin	530	572	530	588	543

a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.
a Data for multi-year periods include annual averages from these periods.

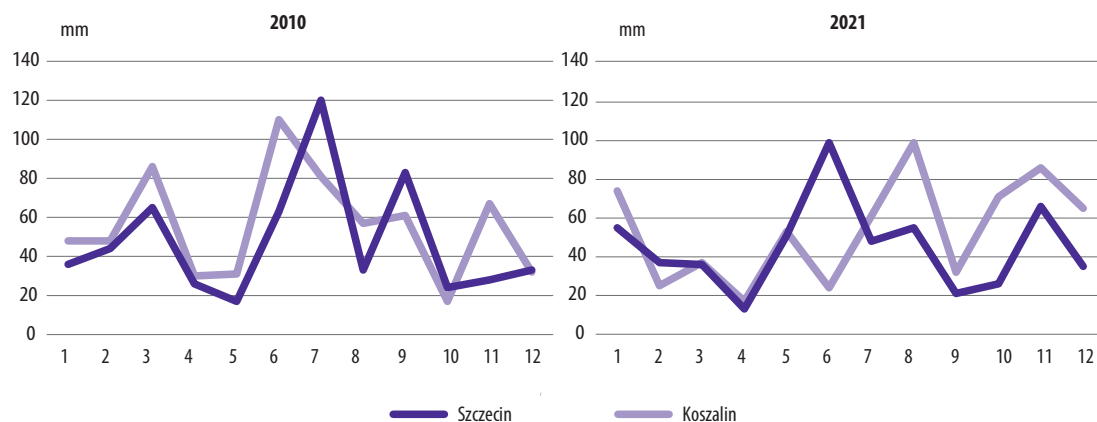
Wykres 6.
Chart 6.

Temperatury powietrza
Air temperatures

Wykres 7.
Chart 7.

Opady atmosferyczne
Atmospheric precipitation

4.2. Powierzchnia ziemi

4.2. Ground surface

Według stanu w dniu 1 stycznia 2020 r. powierzchnia geodezyjna województwa kształtowała się na poziomie 2290,5 tys. ha. Największy udział w tej powierzchni miały użytki rolne, grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione. Na przestrzeni roku wzrosła powierzchnia gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych oraz gruntów zabudowanych i zurbanizowanych przy spadku powierzchni użytków rolnych, gruntów pod wodami, użytków ekologicznych, nieużytków i terenów różnych.

Powierzchnia województwa zachodniopomorskiego według stanu w dniu 1 stycznia 2020 r. wynosiła 2290,5 tys. ha, tj. 7,3% ogólnej powierzchni Polski. Według kierunków wykorzystania, największy obszar zajmowały użytki rolne – łącznie 1127,9 tys. ha (49,2%), a następnie grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione – 848,8 tys. ha (37,1%) oraz grunty pod wodami powierzchniowymi – 121,3 tys. ha (5,3%). Pozostałe grunty stanowiły 8,4% powierzchni geodezyjnej województwa, w tym: grunty zabudowane i zurbanizowane – 104,0 tys. ha (4,5%), nieużytki 72,9 tys. ha (3,2%), tereny różne – 10,0 tys. ha (0,4%) i użytki ekologiczne 5,6 tys. ha (0,2%).

W odniesieniu do stanu w dniu 1 stycznia 2019 r. w województwie zachodniopomorskim powierzchnia geodezyjna ogólna nie uległa zmianie. Odnotowano natomiast wzrost powierzchni gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych – o 0,4 tys. ha, gruntów zabudowanych i zurbanizowanych – o 0,8 tys. ha. Mniejsza natomiast była powierzchnia użytków rolnych – o 1,0 tys. ha, nieużytków – o 0,1 tys. ha, oraz nieznacznie terenów różnych – o 39 ha, gruntów pod wodami – o 23 ha i użytków ekologicznych – o 19 ha.

Na użytki rolne zajmujące łącznie 1127,9 tys. ha składały się w przeważającej mierze grunty orne (75,7%), w dalszej kolejności łąki i pastwiska trwałe (19,5%), grunty rolne zabudowane (1,7%), grunty pod rowami i stawami (0,9%), a pozostałą część stanowiły sady (0,4%). Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione (848,8 tys. ha) w ponad 99% były zajęte przez lasy. W powierzchni gruntów zabudowanych i zurbanizowanych (104,0 tys. ha) – 48,3% przeznaczonych było pod tereny komunikacyjne.

Tereny wiejskie zajmowały łącznie obszar 2144,6 tys. ha i stanowiły 93,6% ogólnej powierzchni województwa zachodniopomorskiego, a tereny miejskie – 145,8 tys. ha (6,4%).

W końcu 2020 r. powierzchnia gruntów, które utraciły całkowicie wartość użytkową (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa rolnicza lub leśna zmalała (grunty zdegradowane) w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej wyniosła 2,9 tys. ha (wzrost o 0,1% w stosunku do poprzedniego roku i o 0,7% w stosunku do 2010 r.). Udział powierzchni gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania w województwie zachodniopomorskim w stosunku do kraju wyniósł 4,6%.

W ciągu roku zrekultywowano 55 ha, co stanowiło 3,7% gruntów zrekultywowanych w Polsce (o 8,3% mniej niż w poprzednim roku i o 32,9% mniej niż w 2010 r.).

W trybie przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych z produkcji rolniczej i leśnej wyłączono 481 ha gruntów, co stanowiło 9,3% gruntów rolnych i leśnych wyłączonych z produkcji rolniczej i leśnej w kraju (w 2019 r. 359 ha, a w 2010 r. 301 ha), w tym 45,9% (221 ha) stanowiły grunty rolne i leśne. Spośród powierzchni wyłączonych gruntów rolnych i leśnych największy odsetek (45,9%) przeznaczono pod budowę osiedli mieszkaniowych, na tereny przemysłowe (19,8%), na tereny komunikacyjne (6,7%), pod użytki kopalne (4,0%) i na inne cele (23,7%).

Tablica 3.
Table 3.

Powierzchnia geodezyjna według kierunków wykorzystania
Geodetic area by land use

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020	
	w ha in ha				w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)
Powierzchnia ogólna Total area	2289248	2289248	2290472	2290472	7,3
Użytki rolne ^a Agricultural land ^a	1129450	1119246	1128908	1127911	6,0
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione Forest land as well as woody and bushy land	848816	857312	848450	848844	8,9
Grunty pod wodami powierzchniowymi Land under surface waters	120361	117848	121285	121262	18,4
Grunty zabudowane i zurbanizowane Built-up and urbanized areas	96802	95880	103162	103974	5,9
Użytki ekologiczne Ecological areas	4195	4486	5614	5595	13,8
Nieueżytki Wasteland	76257	74771	73017	72888	15,9
Tereny różne Miscellaneous land	13367	19706	10037	9998	12,3

a Łącznie z gruntami zadrzewionymi i zakrzewionymi na użytkach rolnych, ujmowanymi do 2016 r. w pozycji „grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione”.

a Including woody and bushy land on agricultural land, classified until 2016 in the item “forest land as well as woody and bushy land”.

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

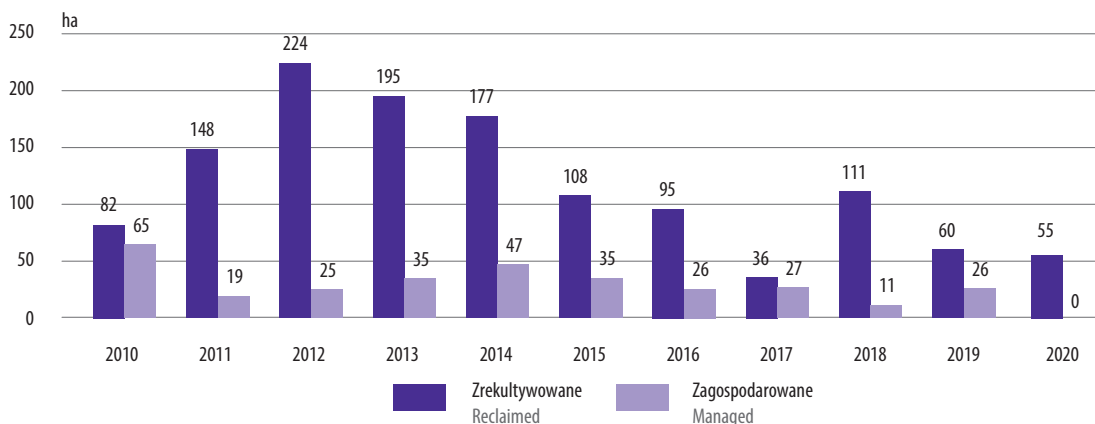
Grunty zdegradowane – grunty, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także nieodpowiedniej działalności rolniczej.

Grunty zdewastowane – grunty, które w wyniku działalności człowieka lub innych czynników utraciły całkowicie wartości użytkowe.

Rekultywacja gruntów – nadanie lub przywrócenie gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg. Grunty zrehabilitowane podlegają zagospodarowaniu, czyli rolniczemu, leśnemu lub innemu rodzajowi użytkowania.

Wykres 8.
Chart 8.

Grunty zrehabilitowane i zagospodarowane w ciągu roku
Land reclaimed and managed during the year

4.3. Zużycie wody. Ścieki komunalne i przemysłowe

4.3. Water consumption. Municipal and industrial wastewater

W 2020 r. **pobór wody** na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w województwie zachodniopomorskim wyniósł 983,4 hm³ i stanowił 11,3% ilości wody pobranej w kraju. . W skali roku odnotowano wzrost poboru wody o 0,6%. W 2020 r. na potrzeby gospodarki narodowej i ludności zużyto 965,6 hm³ wody, tj. o 0,7% więcej niż w poprzednim roku. Zużycie wody w województwie stanowiło 11,5% zużycia krajowego.

W 2020 r. w województwie zachodniopomorskim odprowadzono ogółem 867,9 hm³ **ścieków przemysłowych**, z czego 865,1 hm³ do wód lub do ziemi, a 2,8 hm³ siecią kanalizacyjną.

W analizowanym roku w województwie siecią kanalizacyjną odprowadzono do wód lub do ziemi 70,5 hm³ **ścieków komunalnych**.

Ilość ścieków komunalnych i przemysłowych odprowadzonych z terenu województwa stanowiła 12,5% ścieków odprowadzonych w kraju.

Tablica 4.

Table 4.

Zużycie wody według potrzeb w ciągu roku

Water consumption by needs during the year

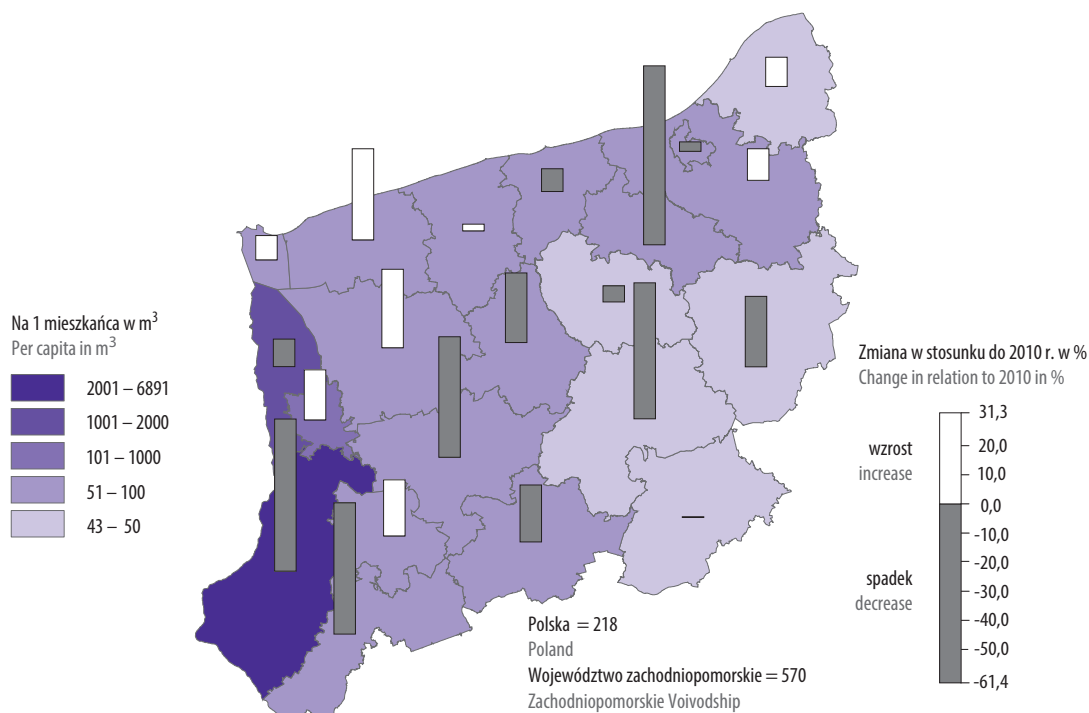
Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020	
	w hm ³ in hm ³				w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)
Ogółem^a Total^a	1612,4	1483,6	958,6	965,6	11,5
w tym: of which:					
przemysł industry	1500,8	1377,1	848,0	877,2	14,8
rolnictwo i leśnictwo agriculture and forestry	77,4	74,5	78,5	77,1	4,7
eksploatacja sieci wodociągowej operation of the water supply network	58,2	56,4	57,2	57,6	4,4
gospodarstwa domowe households	58,2	56,4	1192,5	958,6	10,9

^a Do 2018 r. pozycja obejmuje nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie.

^a Until 2018 includes irrigation in agriculture and forestry.

Mapa 13.
Map 13.

Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2020 r.
Water consumption for needs of the national economy and population in 2020

W 2020 r. pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w województwie zachodniopomorskim wyniósł 983,4 hm³ i stanowił 11,3% ilości wody pobranej w kraju. W skali roku odnotowano wzrost poboru wody o 0,6%, który został spowodowany głównie większym zapotrzebowaniem na cele produkcyjne (o 3,5%). Na 1 km² powierzchni województwa pobrano średnio 42,9 dam³ wody (przed rokiem 42,7 dam³), podczas gdy dla Polski wskaźnik ten wyniósł 27,7 dam³ (w 2019 r. – 29,6 dam³).

Największą część pobranej wody, tj. 876,0 hm³ (89,1% ogólnego poboru) przeznaczono na cele produkcyjne. Na cele eksploatacji sieci wodociągowej pobrano 96,1 hm³ wody (9,8%), a na potrzeby nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych pobrano łącznie 11,3 hm³ (1,1%).

Woda na cele produkcyjne pochodziła głównie z ujęć powierzchniowych (99,1%), podczas gdy woda na cele eksploatacji sieci wodociągowej pobrana była w większości z ujęć podziemnych (78,2%).

W 2020 r. na potrzeby gospodarki narodowej i ludności zużyto 965,6 hm³ wody, tj. o 0,7% więcej niż w poprzednim roku, ale o 40,1% mniej niż w 2010 r. Zużycie wody w województwie stanowiło 11,5% zużycia krajowego. Największą ilość zużytej wody odnotowano na potrzeby przemysłu 872,2 hm³ (90,8% całkowitego zużycia wody w województwie) – 14,8% zużycia krajowego. Na potrzeby przemysłu w województwie zachodniopomorskim zużyto więcej wody w porównaniu z rokiem poprzednim (o 3,4%), ale mniej niż w 2010 r. (o 41,6%). Zużycie wody na cele produkcyjne w zakładach w 2020 r. wynosiło 873,9 hm³ i stanowiło 14,9% ogólnej ilości wody zużytej w zakładach w kraju.

Przychód wody na potrzeby przemysłu w województwie zachodniopomorskim w 2020 r. wynosił 878,1 hm³, z czego 876,0 hm³ przypadało na wody powierzchniowe i podziemne. Przemysł korzystał głównie z wód powierzchniowych z ujęć własnych (867,8 hm³). Reszta wody pochodziła z zakupu od innych jednostek (2,2 hm³). Woda w przemyśle wykorzystywana była głównie na potrzeby zakładu – 877,2 hm³ (z tego 873,9 hm³ do produkcji). Na sprzedaż przeznaczono 0,9 hm³ wody, z kolei straty w sieci wyniosły 0,07 hm³.

Na potrzeby eksploatacji sieci wodociągowej w omawianym roku przypadało 77,1 hm³ (8,0% całkowitego zużycia wody w województwie, a 4,7% zużycia krajowego), w tym na eksploatację sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych 57,6 hm³ (4,4% zużycia krajowego). W 2020 r. zużycie wody z sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych zwiększyło się o 0,6% w stosunku do ubiegłego roku, ale zmalało

o 1,1% w porównaniu z 2010 r.

Do napełniania i uzupełniania stawów rybnych w 2020 r. zużyto 11,3 hm³ wody (1,2% zużycia wody w województwie i 1,4% zużycia krajowego), tj. o 64,8% mniej niż rok wcześniej.

Średnie roczne zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa zachodniopomorskiego w 2020 r. wyniosło 570,3 m³ (w 2019 r. – 564,4 m³, w 2010 r. – 935,2 m³), a w kraju 218,2 m³ (w 2019 r. – 229,7 m³, w 2010 r. – 268,9 m³). W województwie zachodniopomorskim największe zużycie wody na 1 mieszkańca odnotowano w powiecie gryfińskim – 6891,4 m³, najmniejsze zaś w powiecie świdwińskim – 42,6 m³.

Tablica 5.
Table 5.

Ścieki komunalne i przemysłowe wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi
Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Oczyszczalnie ścieków Wastewater treatment plants	379	294	279	283
Ścieki komunalne odprowadzone w ciągu roku w dam ³ Treated municipal wastewater during the year in dam ³	72613	72447	68507	70462
Ścieki przemysłowe odprowadzone w ciągu roku w dam ³ Industrial wastewater discharged during the year in dam ³	42349	44556	40006	38702
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^a Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ^a	78,2	83,7	83,0	83,4

a Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – na podstawie szacunków, ludność ogółem – na podstawie bilansów.
a Population connected to wastewater treatment plants – estimated data, total population – based on balances.

Oczyszczalnia ścieków - zespół podstawowych obiektów technologicznych, służących bezpośrednio do oczyszczania ścieków oraz znajdujących się na wspólnym terenie obiektów pomocniczych niezbędnych dla dostawy energii elektrycznej, wody, stworzenia odpowiednich warunków do pracy i obsługi oczyszczalni. Wyróżnia się oczyszczalnie mechaniczne, chemiczne, biologiczne, z podwyższonym usuwaniem biogenów.

W 2020 roku w województwie zachodniopomorskim wytworzono ogółem 935,1 hm³ ścieków przemysłowych i komunalnych (ilość ścieków odprowadzonych z terenu województwa stanowiła 12,7% ścieków wytworzonych w kraju).

Oczyszczenia wymagało 109,2 hm³ odprowadzonych ścieków przemysłowych i komunalnych (więcej o 0,6% niż przed rokiem, ale mniej o 5,0% mniej niż w 2010 r.), tj. 11,7% ogólnej ilości. Łącznie oczyszczono 108,8 hm³, tj. 99,7% ścieków wymagających oczyszczania. Najwięcej ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczenia odprowadzono z obszaru powiatu polickiego (31,0%) i m. Szczecin (21,9%).

W 2020 r. w województwie zachodniopomorskim odprowadzono ogółem 867,9 hm³ ścieków przemysłowych, z czego 865,1 hm³ do wód lub do ziemi, a 2,8 hm³ siecią kanalizacyjną. Emisja ścieków przemysłowych odprowadzonych do wód lub do ziemi zwiększyła się o 3,1% w porównaniu z rokiem poprzednim. Oczyszczenia wymagało 38,7 hm³ (4,5%) ścieków przemysłowych, w tym 99,1% poddano procesowi oczyszczania.

W 2020 r. w województwie zachodniopomorskim ścieki przemysłowe były oczyszczane w 33 oczyszczalniach o łącznej przepustowości projektowej 263,7 dam³ na dobę, z tego w 2 oczyszczalniach mechanicznych, 5 – chemicznych, 23 – biologicznych oraz w 3 – z podwyższonym usuwaniem biogenów. Z ogólnej ilości ścieków przemysłowych wymagających oczyszczania odprowadzonych bezpośrednio do wód lub do ziemi 79,9% było oczyszczanych chemicznie, 12,2% – mechanicznie, 5,1% – biologicznie, a 1,8% – z podwyższonym usuwaniem biogenów.

W analizowanym roku w województwie siecią kanalizacyjną odprowadzono do wód lub do ziemi 70,5 hm³ ścieków komunalnych (więcej niż w 2019 r. o 2,9%, ale mniej niż w 2010 r. o 3,0%). Były one w całości oczyszczane, w tym 91,8% oczyszczano metodą podwyższonego usuwania biogenów (64,7 hm³), 8,1% – biologicznie (5,7 hm³) oraz nieznaczną ilość (25 dam³) – mechanicznie. Na terenie województwa pracowało 250 oczyszczalni komunalnych (172 biologicznych, 7 mechanicznych oraz 71 z podwyższonym usuwaniem biogenów) o łącznej przepustowości projektowej 506,8 dam³ na dobę.

W województwie zachodniopomorskim w 2020 r. oczyszczalnie komunalne wytworzyły 25,6 tys. ton suchej masy osadów ściekowych, z czego 50,7% ponownie wykorzystano (głównie w rolnictwie), a 11,2% zostało czasowo zmagazynowanych. W końcu 2020 r. udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w ogólnej liczbie mieszkańców województwa wyniósł 83,4% i w porównaniu z 2019 r. zwiększył się o 0,4 p. proc. Z oczyszczalni ścieków w miastach korzystało 94,8% ludności, a na wsi – zaledwie 58,9%.

Bezpośrednio z zakładów odprowadzono 865,1 hm³ ścieków (92,5% ogólnej ilości) i w 95,5% nie wymagały one oczyszczenia, gdyż były to wody chłodnicze – umownie czyste. Siecią kanalizacyjną odprowadzono 70,5 hm³ ścieków komunalnych (7,5% ogólnej ilości), które w całości zostały poddane procesowi oczyszczania.

W oczyszczalniach z podwyższonym usuwaniem biogenów oczyszczono 59,9% ścieków wymagających oczyszczenia, w chemicznych – 28,3% (były to tylko ścieki przemysłowe), biologicznych – 7,0%, a w mechanicznych – 4,4%. Zaledwie 0,4 hm³ ścieków nie zostało poddanych procesowi oczyszczania (więcej o 2,3% niż przed rokiem, ale o 34,6% mniej niż w 2010 r.).

W 2020 r. ścieki były odprowadzane z 98 zakładów (bez przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych), a przed rokiem z 94. Ścieki z 39 zakładów wymagały oczyszczenia i odprowadzone zostały bezpośrednio do wód lub do ziemi, przy czym w oczyszczalni ścieków wyposażone były 34 zakłady, a w 5 brak było takich urządzeń. Z pozostałych 59 zakładów ścieki odprowadzone zostały bez oczyszczania do sieci kanalizacyjnej.

Na terenie województwa działało 283 oczyszczalni ścieków (przed rokiem – 279, a w 2010 r. – 379), z czego 250 oczyszczalni komunalnych oraz 33 przemysłowych.

Liczba oczyszczalni ścieków przemysłowych na przestrzeni lat zwiększyła się z 95 w 2010 r. do 33 w 2020 r., natomiast liczba oczyszczalni ścieków komunalnych zmniejszyła się z 284 w 2010 r. do 250 w 2020 r.

Wśród oczyszczalni przeważały oczyszczalnie biologiczne – 68,9% ogólnej liczby. Oczyszczalnie z podwyższonym usuwaniem biogenów stanowiły 26,1%, mechaniczne 3,2%, a chemiczne 1,8%.

Łączna przepustowość oczyszczalni w dam³ na dobę wynosiła 771,0 tys. (co stanowi 5,5% ogólnej przepustowości w kraju), w 2019 r. – 771,9 tys., w 2010 r. – 741,5 tys.

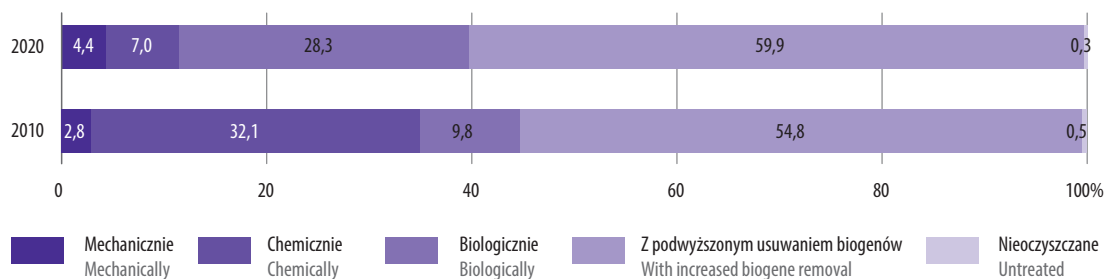
W 2020 r. długość sieci kanalizacyjnej (ogólnospławnej i na ścieki gospodarcze) w województwie wynosiła 8198,1 km i w porównaniu z 2019 r. zwiększyła się o 82,5 km.

Największy odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków odnotowano w 2020 r. w powiatach: m. Koszalin (100,0%) i kołobrzeskim (93,2%), zaś najmniejszy w: łobeskim (65,2%) i koszalińskim (65,7%). Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w województwie zachodniopomorskim wzrósł o 5,2 p. proc. w porównaniu z 2010 r. i o 0,4 p. proc. w porównaniu z 2019 r.

W województwie zachodniopomorskim z oczyszczalni ścieków w 2020 r. korzystało 83,4% ludności (94,8% ludności miast oraz 58,9% ludności wsi). W kraju w 2020 r. z oczyszczalni ścieków korzystało 74,8% ludności (94,7% ludności miast oraz 45,2% ludności wsi).

Wykres 9.
Chart 9.

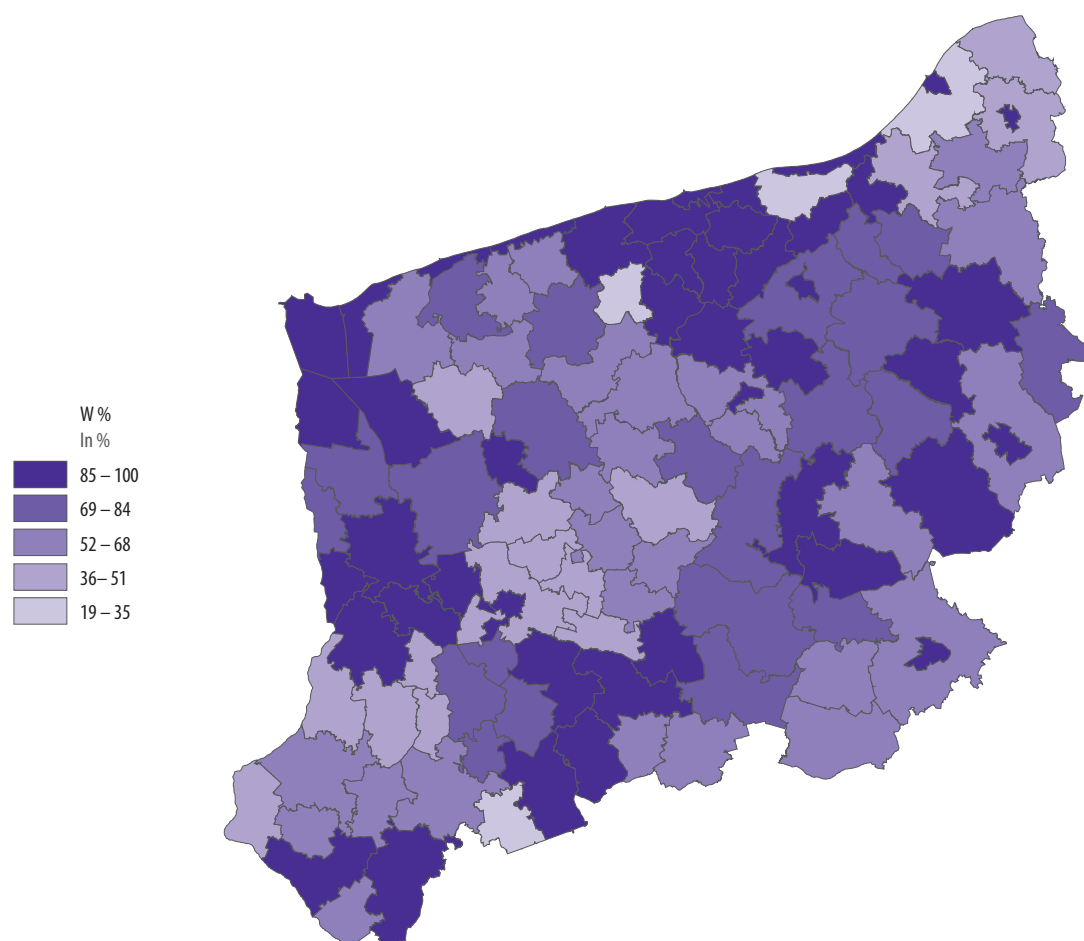
Ścieki wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi
Wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground

Dane o **ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano w oparciu o szacunek liczby ludności korzystającej z oczyszczalni pracujących na sieci kanalizacyjnej i oczyszczających ścieki z miast i wsi (łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne).

Mapa 14.
Map 14.

Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2020r.
Population connected to wastewater treatment plants in 2020

4.4. Zanieczyszczenie i ochrona powietrza

4.4. Pollution and protection of air

Emisja zanieczyszczeń pyłowych wyniosła 1,7 tys. ton (w 2019 r. – 1,9 tys. ton; w 2010 r. – 3,3 tys. ton), co stanowiło 7,3% pyłów wyemitowanych w kraju i lokowało województwo na 5. miejscu w Polsce.

Emisja zanieczyszczeń gazowych wyniosła 6756,7 tys. ton (więcej o 8,2% niż przed rokiem, ale mniej o 26,2% niż w 2010 r.), tj. 3,6% ilości wyemitowanej w kraju i lokowało województwo na 10. miejscu w kraju.

Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych – ilość zanieczyszczeń pyłowych odprowadzonych do atmosfery w ciągu roku, obejmuje poszczególne rodzaje tych zanieczyszczeń, tj.: pyły ze spalania paliw, cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych, krzemowe, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowe, sadzę i inne emitowane w danym zakładzie zanieczyszczenia pyłowe.

Wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych – ilość zanieczyszczeń gazowych odprowadzonych przez jednostkę sprawozdawczą do atmosfery w ciągu roku, obejmuje następujące rodzaje zanieczyszczeń: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla, dwutlenek węgla, węglowodory i inne emitowane przez dany zakład zanieczyszczenia gazowe.

W 2020 r. w województwie zachodniopomorskim za szczególnie uciążliwych dla środowiska uznano 113 zakładów (w 2019 r. – 113; w 2010 r. 85).

Łączna **emisja zanieczyszczeń pyłowych** wyniosła 1,7 tys. ton (w 2019 r. – 1,9 tys. ton; w 2010 r. – 3,3 tys. ton), co stanowiło 7,3% pyłów wyemitowanych w kraju i lokowało województwo na 5. miejscu w Polsce. W przeliczeniu na 1 km² powierzchni wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych kształtowała się na poziomie 0,07 tony (w kraju 0,07 tony). Znacząca ilość zanieczyszczeń pyłowych, tj. 43,6% (przed rokiem – 40,3%, a w 2010 r. – 60,8%) pochodziła ze spalania paliw. Najwięcej zanieczyszczeń pyłowych wyemitowały zakłady działające na terenie powiatów: polickiego (29,8%), szczecińskiego (19,4%) i m. Szczecin (12,0%).

W końcu 2020 r. urządzenia do redukcji zanieczyszczeń pyłowych posiadały 64 zakłady, tj. 56,6% zakładów uciążliwych dla czystości powietrza. W zainstalowanych urządzeniach zatrzymano 99,8% wytworzonych pyłów (812,3 tys. ton), w kraju 99,9% (16346,8 tys. ton zanieczyszczeń). Najwyższe współczynniki redukcji zanieczyszczeń pyłowych odnotowano w powiatach: gryfińskim (100,0%), białogardzkim (99,9%) i szczecińskim (99,9%).

Emisja **zanieczyszczeń gazowych** wyniosła 6756,7 tys. ton (więcej o 8,2% niż przed rokiem, ale mniej o 26,2% niż w 2010 r.), tj. 3,6% ilości wyemitowanej w kraju, w tym bez dwutlenku węgla – 19,5 tys. ton (mniej odpowiednio o 16,1% i 53,2%). Pod względem wielkości emisji zanieczyszczeń gazowych województwo lokowało się na 10. miejscu w kraju. Średnio na 1 km² powierzchni województwa wyemitowano 294,99 tony (w kraju 595,31 tony), w tym bez dwutlenku węgla – 0,85 tony.

Wśród zanieczyszczeń gazowych najbardziej szkodliwe są tlenki siarki i azotu oraz gazy cieplarniane (dwutlenek węgla i metan). **Emisja dwutlenku siarki** wyniosła 6,6 tys. ton (mniej o 15,8% niż przed rokiem i o 69,3% niż w 2010 r.), **tlenków azotu**, w przeliczeniu na NO₂ – 5,9 tys. ton (mniej odpowiednio o 9,5% i 62,7%), a **dwutlenku węgla** – 6737,2 tys. ton (więcej niż w 2019 r. o 8,3%, ale mniej niż w 2010 r. o 26,0%). Ponadto do atmosfery trafiło 1,7 tys. ton metanu (mniej o 17,8% niż w 2019 r.) oraz 2,7 tys. ton **tlenku węgla** (więcej 6,0% niż w 2019 r., ale mniej o 3,2% niż w 2010 r.). Największą ilość gazowych zanieczyszczeń powietrza wyemitowały zakłady zlokalizowane na terenie powiatów: gryfińskiego (34,1%), m. Szczecin (24,2%) i polickiego (22,4%).

Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń gazowych posiadało 11 zakładów, tj. 9,7% liczby zakładów uciążliwych dla czystości powietrza, zatrzymano w nich 69,4% zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) wyemitowanych do atmosfery. Zanieczyszczenia zatrzymane lub zneutralizowane w 2020 r. dla poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń gazowych wynosiły: 52,4% dla tlenku azotu (w kraju – 50,8%), 80,6% dla dwutlenku siarki (w kraju – 91,7%), 76,6% dla węglowodorów (w kraju – 77,7%), 59,9% dla innych, głównie amoniaku, dwusiarczku węgla, fluoru, siarkowodoru, związków chloroorganicznych (w kraju 43,3%).

W Polsce tlenek węgla zatrzymano lub zneutralizowano w 31,0%. Najwyższa redukcja zanieczyszczeń gazowych w województwie zachodniopomorskim została odnotowana w powiatach: gryfińskim (78,4%), m. Szczecin (75,7%) i polickim (74,5%).

Tablica 6.
Table 6.

Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza
Emission of air pollutants from plants especially noxious to air quality

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020	
	tys. ton/rok thousand of tonnes/year				w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)
Emisja zanieczyszczeń gazowych Emission of gases pollutions					
Ogółem Total	9149,3	8604	6245,8	6756,7	3,6
w tym: of which:					
dwutlenek siarki sulphur dioxide	21,5	10,6	7,8	6,6	3,6
metan methane	.	0,6	2,0	1,7	0,4
tlenki azotu nitrogen oxides	15,8	9,7	6,5	5,9	3,5
tlenek węgla carbon monoxide	2,8	3,4	2,6	2,7	1,1
dwutlenek węgla carbon dioxide	9107,7	8577,3	6222,6	6737,2	3,6
Emisja zanieczyszczeń pyłowych Emission of particulates pollutions					
Ogółem Total	3,3	1,9	1,9	1,7	7,3
w tym: of which:					
ze spalania paliw fuel combustion	2,0	0,8	0,8	0,7	5,8
niezorganizowana non-organised	0,3	0,4	0,4	0,3	23,4

4.5. Ochrona przyrody. Lasy

4.5. Nature protection. Forests

Na koniec 2020 r. **powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych** prawnie chroniona stanowiła 21,8% powierzchni województwa. W stosunku do 2019 r. spadła o 1,0 tys. ha, a największą część tych obszarów stanowiły obszary chronionego krajobrazu.

Powierzchnia gruntów leśnych, w tym lasów oraz lesistość w województwie zachodniopomorskim od lat systematycznie zwiększa się. W 2020 r. wielkość wskaźnika lesistości uplasowała województwo zachodniopomorskie na 4. miejscu w kraju.

Powierzchnia obszarów prawnie chronionych według stanu w dniu 31 grudnia 2020 r. wynosiła 498,9 tys. ha, co stanowiło 21,8% powierzchni województwa i 4,9% powierzchni kraju. Porównując z 2019 r. terenów tych było o 1014 ha mniej, zaś z 2010 r. – o 16453 ha więcej. Największą powierzchnię zajmowały obszary chronionego krajobrazu – 351,1 tys. ha (łącznie z rezerwatami przyrody i pozostałymi formami ochrony przyrody położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu),

tj. 70,4% powierzchni, a następnie parki krajobrazowe 115,6 tys. ha (odpowiednio 23,2%). Parki narodowe zajmowały powierzchnię 13,6 tys. ha, a rezerваты przyrody 13,3 tys. ha. Na terenach o szczególnych walorach przyrodniczych w województwie zachodniopomorskim znajdowały się 2703 pomniki przyrody (7,7% wszystkich pomników przyrody w Polsce).

Park narodowy – obszar wyróżniający się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na którym ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe.

Rezerваты przyrody – obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Park krajobrazowy – obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszar chronionego krajobrazu – tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.

Obszary Natura 2000 – obszar utworzony w celu ochrony populacji dziko występujących ptaków lub siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty.

Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe – fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na walory widokowe lub estetyczne.

Najwyższą formę ochrony przyrody stanowią **parki narodowe**. Na terenie województwa zachodniopomorskiego znajdują się 2 parki narodowe: Woliński Park Narodowy o powierzchni 8,2 tys. ha (2,6% powierzchni parków narodowych w kraju), położony w dwóch powiatach: kamieńskim i m. Świnoujście oraz część Drawieńskiego Parku Narodowego o powierzchni 5,4 tys. ha (1,7% powierzchni parków narodowych w kraju), położony w powiatach: wałeckim i choszczeńskim.

Na terenie województwa zachodniopomorskiego występowały 3 gminy, w których udział powierzchni prawnie chronionej przekroczył 80,0% ogólnej powierzchni gminy (gm. m-w. Czaplinek, gm. m-w. Złocieniec, gm. m-w. Mielno). Ochroną prawną objęta była cała powierzchnia gminy miejsko-wiejskiej Mielno. Na poziomie gmin ochrona prawna jest bardzo zróżnicowana. W 12 gminach omawiana forma ochrony nie wystąpiła.

Na koniec 2020 r. w województwie zlokalizowanych było 125 rezerwatów przyrody o łącznej powierzchni 13,3 tys. ha. Ich powierzchnia w porównaniu z 2010 r. zwiększyła się o 585 ha, tj. wzrost o 4,6%. Największy obszar zajmowały rezerваты torfowiskowe i krajobrazowe, które stanowiły odpowiednio 33,7% i 23,8% ogólnej powierzchni rezerwatów w województwie.

Ponadto w zachodniopomorskim znajdowało się 7 **parków krajobrazowych** o łącznej powierzchni 115,6 tys. ha, z czego 2 częściowo położone były również na terenach woj. lubuskiego. Zajmowały one 5,1% ogólnej powierzchni województwa i w większości były zajęte przez lasy (51,2%) oraz użytki rolne (30,7%). **Obszary chronionego krajobrazu** obejmowały 351,1 tys. ha, tj. 15,3% powierzchni województwa. Wśród obszarów chronionego krajobrazu największą powierzchnię zajmowało Pojezierze Drawskie (80,6 tys. ha), Pojezierze Wałeckie i Dolina Gwdy (37,1 tys. ha) oraz Koszaliński Pas Nadmorski (36,2 tys. ha).

Łącznie na terenie województwa zachodniopomorskiego w końcu 2020 r. zanotowano 2,7 tys. **pomników przyrody**, w tym m.in. pojedyncze drzewa stanowiły 83,1%, grupy drzew – 8,9%, a głązy narzutowe – 3,7%.

W województwie zachodniopomorskim wśród form ochrony przyrody należy jeszcze wyróżnić: 1097 **użytków ekologicznych** (6,9 tys. ha), 10 stanowisk dokumentacyjnych (50,3 ha) i 45 **zespołów przyrod-**

niczo-krajobrazowych (6,3 tys. ha).

Według stanu liczebnego ważniejszych **zwierząt chronionych** w Polsce (stan na dzień 31 grudnia 2020 r.) na terenie województwa najliczniej występował bóbr europejski – 12,0 tys. osobników (8,4 % populacji w kraju), żubr – 349 (15,1%), wilk – 320 (9,1%) oraz ryś – 50 (8,6%).

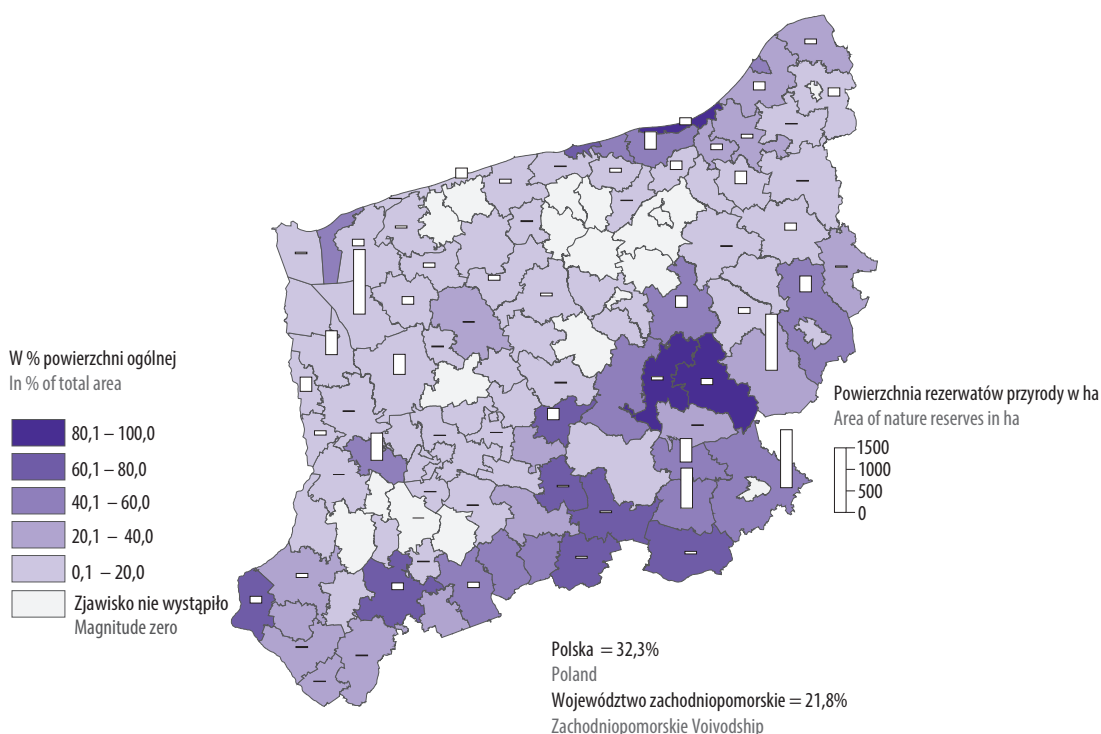
Ponadto na terenie województwa zachodniopomorskiego znajdowało się 693,7 tys. ha **obszarów specjalnej ochrony ptaków** (30,3% powierzchni województwa) oraz 426,9 tys. ha **specjalnych obszarów ochrony siedlisk** (18,6%) tworzących razem obszary **Natura 2000**, będących formą ochrony przyrody ustanowioną w celu zachowania różnorodności siedlisk, a także gatunków.

Mapa 15.

Map 15.

Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2020 r.

Area of special nature value under legal protection in 2020

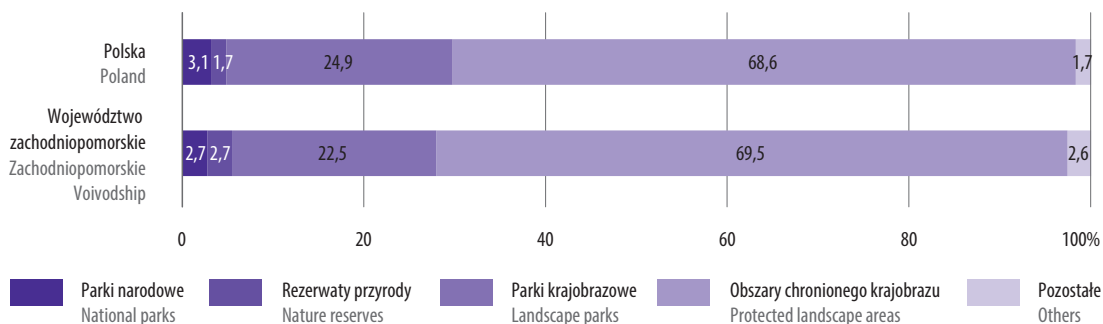

Wykres 10.

Chart 10.

Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2020 r.

Area of special nature value under legal protection in 2020

Lesistość - stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni geodezyjnej kraju (danej jednostki terytorialnej: województwa, powiatu, gminy).

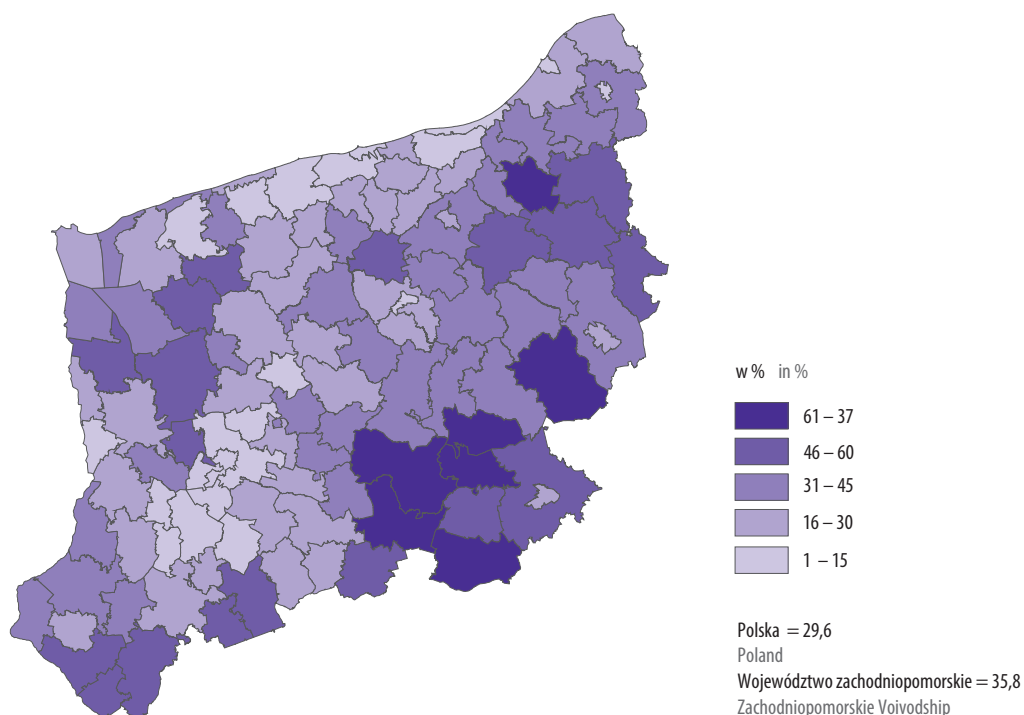
W województwie zachodniopomorskim łączna powierzchnia **gruntów leśnych** w dniu 31 grudnia 2020 r. wyniosła 842,6 tys. ha (z tego 819,1 tys. ha zajmowały lasy). W skali roku powierzchnia gruntów leśnych zwiększyła się o 1453,5 ha, natomiast na przestrzeni dekady wzrosła o 13,9 tys. ha. Udział gruntów leśnych w powierzchni województwa wynosił 36,8%, natomiast lasów (tzw. **wskaźnik lesistości**) – 35,8%. Udział lasów prywatnych wyniósł 2,7%.

Wskaźnik lesistości w województwie był wyższy od krajowego (wynoszącego 29,6%) i ukształtował się na poziomie 35,8%. W stosunku do 2019 r. wskaźnik ten nieznacznie wzrósł o 0,1 p. proc., a w porównaniu z 2010 r. był wyższy o 0,6 p. proc. Najwyższym wskaźnikiem lesistości charakteryzowały się powiaty: wałecki (55,1%), drawski (47,5%) oraz szczecinecki (45,5%), a najniższym: pyrzycki (6,5%), m. Szczecin (16,9%) oraz gryficki (20,6%). W województwie zachodniopomorskim, podobnie jak w kraju, przeważają iglaste gatunki drzew, które zajmowały powierzchnię 542,7 tys. ha. Gatunkiem dominującym w tej grupie była sosna, która zajmowała obszar 59,6%; natomiast świerk stanowił 4,9%. Lasy liściaste zajmowały powierzchnię 274,9 tys. ha (33,6%), a największe udziały miały: buk (9,7%), brzoza (8,5%), dąb (7,3%) oraz olsza (6,1%).

Uwzględniając strukturę wiekową lasów w zarządzie Lasów Państwowych, ponad jedną czwartą (25,8%) stanowił drzewostan w klasie wieku 41–60 lat. Drzew ponad stuletnich było niespełna 10%.

Mapa 16.
Map 16.

Lesistość w 2020 r.
Forest cover in 2020

4.6. Odpady przemysłowe i komunalne

4.6. Industrial and municipal waste

W 2020 r. w województwie zachodniopomorskim wytworzono w 4928,0 tys. ton odpadów **przemysłowych** (z wyłączeniem odpadów komunalnych), co stanowiło 4,5% ich ogólnej ilości w skali kraju (pod względem ilości województwo plasowało się na 7. miejscu w kraju).

W analizowanym roku w województwie zachodniopomorskim wytworzono 647,0 tys. ton **odpadów komunalnych** (382,1 kg na 1 mieszkańca), co stanowiło 4,9% odpadów komunalnych z całego kraju.

W 2020 r. w województwie zachodniopomorskim wytworzono 4928,0 tys. ton **odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych)**, co stanowiło 4,5% ogólnej ilości w skali kraju i plasowało województwo na 7. miejscu. W porównaniu z 2019 r. ilość wytworzonych odpadów w województwie zachodniopomorskim zmniejszyła się o 13,4%, tj. o 765,7 tys. ton, natomiast porównując z 2010 r. spadła o 17,5%, tj. o 1048,6 tys. ton.

Liczba zakładów wytwarzających odpady w województwie zachodniopomorskim w końcu 2020 r. wyniosła 67 i w ciągu roku zmniejszyła się o 5, natomiast w stosunku do 2010 r. – zmniejszyła się o 9.

Największa ilość odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w omawianym okresie pochodziła z grup: „odpady z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania produktów przemysłu chemii nieorganicznej” – 2390,5 tys. ton (48,5% ogółu odpadów wytworzonych w województwie) oraz „odpady z instalacji i urządzeń służących zagospodarowaniu odpadów, z oczyszczalni ścieków oraz z uzdatniania wody pitnej” – 1886,8 tys. ton (38,3% ogółu).

Na 1 km² powierzchni województwa przypadało średnio 215,1 ton wytworzonych odpadów, bez komunalnych (w 2019 r. – 248,7 ton), a w kraju – 350,1 ton (przed rokiem – 365,0 ton). Przeważającą część, tj. 77,0% wytworzonych w 2020 r. odpadów przemysłowych wytwórcy unieszkodliwili we własnym zakresie, następnie poddali odzyskowi 9,3%, innym odbiorcom odpadów przekazali 13,1%, a pozostałe 0,6% magazynowali czasowo.

W 2020 r. w województwie zachodniopomorskim głównym źródłem odpadów było przetwórstwo przemysłowe (4419,2 tys. ton odpadów), w tym głównie jednostki zajmujące się produkcją chemikaliów i wyrobów chemicznych (4198,2 tys. ton), w tym produkcją nawozów i związków azotowych (4189,7 tys. ton).

Uwzględniając przekrój terytorialny, największą ilość wytworzonych odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w 2020 r. zanotowano w powiatach: polickim (4201,4 tys. ton), szczecińskim (172,0 tys. ton) i m. Szczecin (168,0 tys. ton).

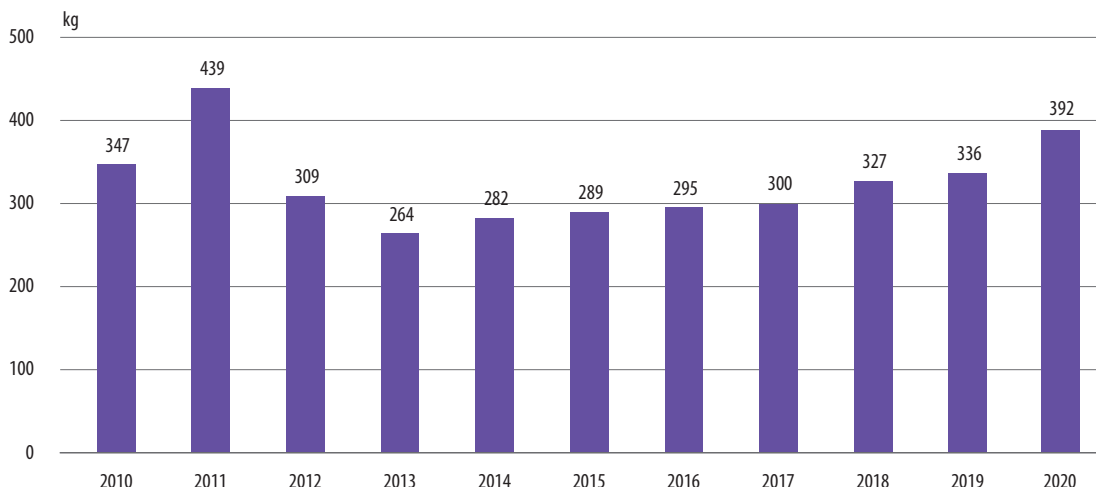
Tablica 7.
Table 7.

Odpady przemysłowe Industrial waste

Wyszczególnienie Specification	2010	2020	
	w tonach in tonnes		w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)
Odpady wytworzone (w ciągu roku) - ogółem Waste generated (during the year) - total	5976600	492800	4,5
w tym: of which:			
unieszkodliwione we własnym zakresie disposed by producers on its own	3627500	3794300	17,3
przekazane innym odbiorcom transferred to other recipients	.	644200	1,1
magazynowane czasowo temporarily stored	245900	29300	1,2
Odpady dotychczas składowane (stan w końcu roku) - ogółem Waste landfilled (at the end of the year) - total	.	133681000	7,5

Wykres 11.
Chart 11.

Odpady przemysłowe wytworzone w ciągu roku na 1 mieszkańca
Industrial waste generated during the year per capita

W analizowanym roku w województwie zachodniopomorskim **wytworzono** 647,0 tys. ton **odpadów komunalnych** (382,1 kg na 1 mieszkańca), co stanowiło 4,9% odpadów komunalnych z całego kraju. W porównaniu z poprzednim rokiem ich ilość spadła o 2,5%, a w porównaniu z 2010 r. – o 23,9%. Zdecydowana większość (78,0%) tego typu odpadów została odebrana z gospodarstw domowych (w Polsce 86,1%).

W 2020 r. w regionie zebrano 438,8 tys. ton **zmieszanych odpadów komunalnych** (259,1 kg na 1 mieszkańca), tj. o 10,0% mniej niż przed rokiem. Masa odpadów zmieszanych odebranych z gospodarstw domowych wyniosła 322,1 tys. ton (190,2 kg na 1 mieszkańca) i stanowiła 73,4% ich ogólnej ilości.

Ilość **odpadów komunalnych zebranych selektywnie** z roku na rok rośnie. W 2010 r. selektywna zbiórka stanowiła zaledwie 8,0% zebranych odpadów komunalnych (41,7 tys. ton). W 2020 r. zebrano selektywnie 208,2 tys. ton (32,2% ogółu wytworzonych odpadów komunalnych), co stanowiło 123, kg na 1 mieszkańca. Oznacza to również wzrost ilości tych odpadów o 18,4% w stosunku do roku poprzedniego.

Wśród odpadów wyselekcjonowanych, zebranych na terenie województwa w ilości 208,2 tys. t, przeważały odpady biodegradowalne (34,3%), odpady wielkogabarytowe (16,6%) i szkło (16,2%).

Struktura selektywnie zebranych odpadów komunalnych zmieniła się na przestrzeni lat. Dominujące w 2010 r. frakcje odpadów, takie jak papier i tektura, szkło oraz tworzywa sztuczne (łącznie 55,6% selektywnie zebranych odpadów) stanowią obecnie 34,8% ogółu. Zmalał też udział metali (z 2,5% w 2010 r. do 0,1% w 2020 r.) i tekstyliów (z 4,1% w 2010 r. do 0,1% w 2020 r.) oraz zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (z 1,3% w 2010 r. do 0,9% w 2020 r.)

Odpady komunalne, powstałe w wyniku działalności bytowo-gospodarczej ludności, uciążliwe dla środowiska, gromadzone są na **składowiskach kontrolowanych**. W końcu 2020 r. w województwie zachodniopomorskim znajdowało się 13 czynnych składowisk o łącznej powierzchni 161,1 ha. Na przestrzeni lat 2018–2020 nie odnotowano zmian w ilości i powierzchni składowisk odpadów komunalnych.

W 2020 r. usługę odbierania i zbierania odpadów komunalnych świadczyło 77 zakładów, które łącznie zebrały 647,0 tys. ton odpadów, tj. o 2,5% mniej niż przed rokiem. Odpady te stanowiły 4,9% masy odpadów zebranych w kraju. Większość odpadów, tj. 78,0% pochodziła z gospodarstw domowych, natomiast z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji) – 22,0%.

W 2020 r. zakłady oczyszczania zlokalizowane na terenie województwa zebrały 438,8 tys. ton odpadów zmieszanych oraz 208,2 tys. ton odpadów wyselekcjonowanych. Odpady zebrane selektywnie stanowiły 32,2% ogólnej ilości zebranych odpadów (w kraju 37,9%). Wzrosła ilość odpadów zebranych selektywnie, tj. o 18,4% w stosunku do 2019 r. i o 40,3% w stosunku do 2018 r.

W województwie zachodniopomorskim zanotowano 117 tzw. dzikich wysypisk, które mają zły wpływ na środowisko naturalne. W ciągu całego 2020 roku zostało zlikwidowanych na terenie województwa 467 takich wysypisk, co wiązało się z koniecznością zebrania i profesjonalnego wyselekcjonowania 670,9 ton odpadów. Powierzchnia dzikich wysypisk na 100 km² powierzchni ogółem w województwie wynosi 642 m², natomiast w kraju są to 631 m².

Odpady komunalne – odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

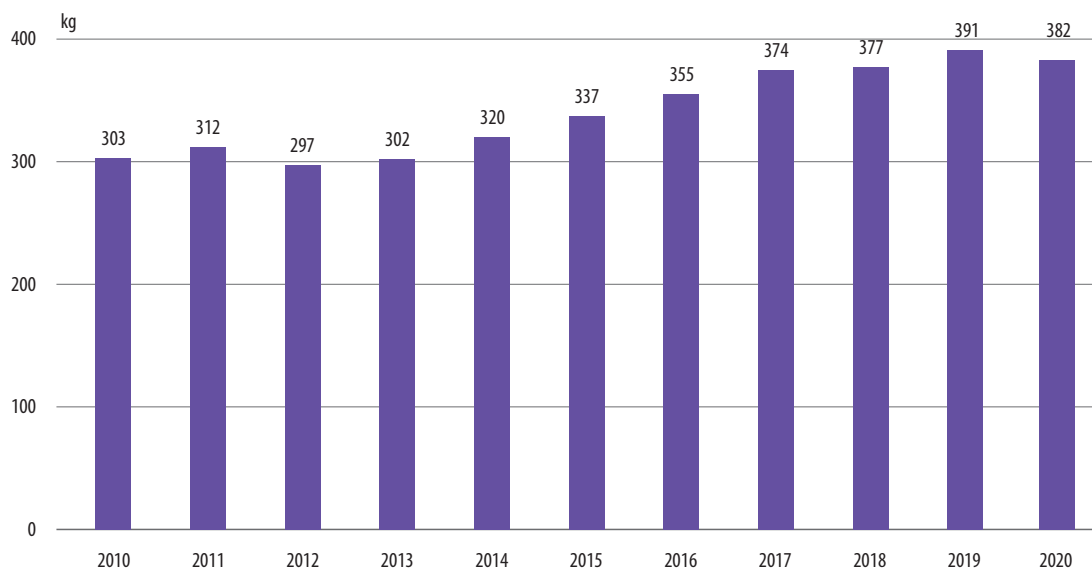
Tablica 8.
Table 8.

Odpady komunalne zebrane selektywnie w ciągu roku
Municipal waste collected separately during the year

Wyszczególnienie Specification	2010		2020			
	Ogółem Total	w tym z gospo- darstw domowych of which from house- holds	Ogółem Total		w tym z gospodarstw domowych of which from households	
	w tonach in tonnes			w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	w tonach in tonnes	w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)
Ogółem Total	41719,7	20913,9	208208,2	4,2	182474,2	4,0
w tym: of which:						
Papier i tektura Paper and cardboard	7980,5	2115,4	25175,9	5,0	19520,7	4,5
Szkło Glass	9590,2	5195,3	33720,4	4,6	29897,4	4,3
Tworzywa sztuczne Plastics	5624,8	3034,8	13472,8	2,7	10272,3	2,3
Metale Metals	1061,6	1001,4	190,3	2,6	83,3	1,3
Tekstylia Textiles	1726,1	1725,0	138,0	3,6	71,5	2,0
Zużyte urządzenia elek- tryczne i elektroniczne Waste electrical and elec- tronic equipment	552,8	400,3	1956,8	4,5	1837,3	4,4

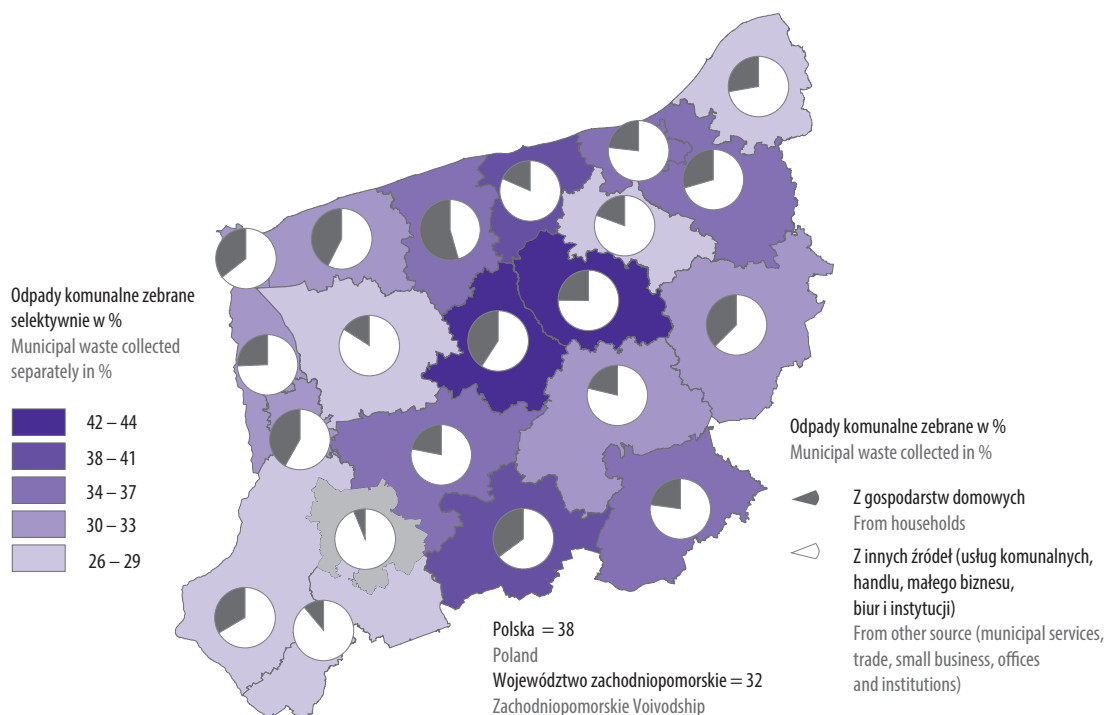
Wykres 12.
Chart 12.

Odpady komunalne zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca
Municipal waste collected during the year per capita

Mapa 17.
Map 17.

Odpady komunalne zebrane w 2020 r.
Municipal waste collected in 2020

4.7. Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska

4.7. Economic aspects of environmental protection

W 2020 r. wielkość nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska wyniosła 543,6 mln zł, przy 466,7 mln zł w 2019 r. i 1043,0 mln zł w 2010 r.

W strukturze nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska w województwie zachodniopomorskim dominują naprzemiennie nakłady na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu oraz na gospodarkę ściekową i ochronę wód. W latach 2010–2020 nakłady na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu stanowiły od 23% do 53% nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska ogółem (w kraju od 20% do 39%), nakłady na gospodarkę ściekową i ochronę wód zaś od 15% do 49% (w kraju od 35% do 66%). Na gospodarkę odpadami przeznaczono od 3% do 41% nakładów (w kraju od 8% do 20%).

W 2020 r. w województwie udział nakładów na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu oraz na gospodarkę ściekową i ochronę wód wyniósł odpowiednio 36,7% i 48,3% (w 2019 r. 32,6% i 48,8%). Pozostałe 18,6% to nakłady na: gospodarkę odpadami – 5,3% (11,1% w 2019 r.), na ochronę gleb oraz wód podziemnych i powierzchniowych – 2,8% (2,3% w 2019 r.), na ochronę różnorodności biologicznej i krajobrazu – 1,5% (2,3% w 2019 r.) i pozostałą działalność związaną z ochroną środowiska – 5,2% (2,8% w 2019 r.).

Największą część nakładów na ochronę powietrza i klimatu w 2020 r. w województwie stanowiły wydatki na urządzenia do redukcji zanieczyszczeń (89,7%), urządzenia do zapobiegania zanieczyszczeniom (9,3%) oraz na pomiary, kontrolę, i działalność laboratoriów (1,0%).

Udział województwa w ogólnokrajowych nakładach na środki trwałe służące ochronie środowiska wyniósł 4,8%. W przeliczeniu na 1 mieszkańca nakłady na ochronę środowiska wynosiły w 2020 r. w województwie 322 zł (w Polsce 299 zł).

W strukturze finansowania nakładów na środki trwałe na ochronę środowiska w 2020 r. dominują środki własne, które stanowiły 65,2%, środki z zagranicy – 17,1%, a fundusze ekologiczne, pożyczki i kredyty – 12,8%. Ze środków budżetowych pochodziło 3,7%, a z innych źródeł – 1,2%.

W 2020 r. kwota nakładów służących gospodarce wodnej osiągnęła poziom 96,7 mln zł (98,3 mln zł w 2019 r. i 255,6 mln zł w 2010 r.).

Główny strumień nakładów skierowany był na budowę infrastruktury zapewniającej wodę pitną. Inwestycje w ujęcia i doprowadzanie wody stanowiły 77,4% wszystkich nakładów w gospodarce wodnej w województwie i były niższe niż w 2019 r. o 0,5%.

Udział województwa w ogólnokrajowych nakładach na środki trwałe służące gospodarce wodnej wyniósł 3,6%. W przeliczeniu na 1 mieszkańca nakłady na gospodarkę wodną wynosiły w 2020 r. 57 zł (w Polsce 70 zł).

W strukturze finansowania nakładów na środki trwałe przeznaczonych na gospodarkę wodną w 2020 r. dominowały środki własne, które stanowiły 66,3% nakładów na gospodarkę wodną, środki z zagranicy stanowiły 17,8%, z budżetu pochodziło 0,7%, a fundusze ekologiczne, pożyczki i kredyty stanowiły 12,5%.

W 2020 r. w wyniku realizacji inwestycji w ochronie środowiska oddano do eksploatacji 3 oczyszczalnie ścieków o łącznej przepustowości 1,6 tys. m³ na dobę (w tym 3 oczyszczalnie ścieków komunalnych o łącznej przepustowości 1,6 tys. m³ na dobę). Przekazano również 95,7 km sieci kanalizacyjnej odprowadzającej ścieki oraz 25,4 km sieci kanalizacyjnej odprowadzającej wody opadowe. W zakresie ochrony powietrza oddano do użytku urządzenia do redukcji zanieczyszczeń pyłowych o zdolności 109 ton/rok oraz urządzenia do neutralizacji zanieczyszczeń gazowych o zdolności 1818 ton/rok.

W 2020 r. w zakresie efektów rzeczowych inwestycji gospodarki wodnej oddano do użytku urządzenia zaopatrzenia w wodę (tj. ujęcia wody i uzdatniania wody) o łącznej wydajności 11,3 tys. m³ na dobę.

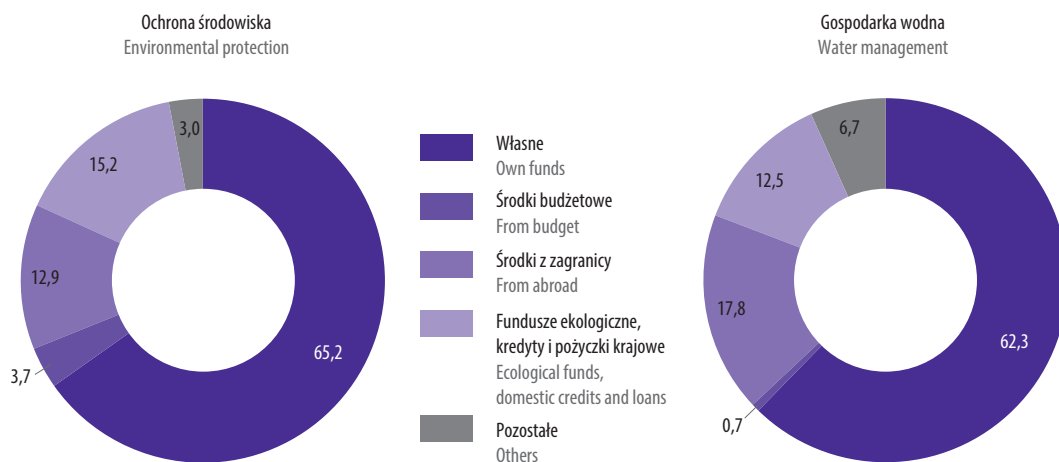
Tablica 9.
Table 9.

Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej
Outlays on fixed assets for environmental protection and water management

Wyszczególnienie Specification	2020		
	w tys. zł in thousand PLN	na 1 mieszkańca per capita	w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)
Ochrona środowiska - ogółem Environmental protection - total	6467 330,6	343,8	5,3
w tym: of which:			
ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu climate and air protection	2527452,6	134,4	7,3
gospodarka ściekowa i ochrona wód sewage management and waters protection	2366853,5	125,8	3,9
gospodarka odpadami waste management	1144467,2	60,8	8,8
ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu ogółem protection of biodiversity and landscape	70374,2	3,7	4,3
pozostała działalność związana z ochroną środowiska other activity connected with environmental protection	264328,8	14,1	3,6
Gospodarka wodna – ogółem Water management – total	1206746,0	64,1	3,8
w tym: of which:			
ujęcia i doprowadzenia wody water intakes and systems	752470,5	40,0	5,6
budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody construction and modernisation of water treatment plants	136206,1	7,2	2,9

Wykres 13.
Chart 13.

Nakłady na środki trwałe według źródeł finansowania
Outlays on fixed assets by source of financing

Rozdział 5

Chapter 5

Społeczeństwo

Society

5.1. Kapitał ludzki

5.1. Human capital

Demografia

Demography

W 2021 r. liczba ludności województwa zachodniopomorskiego i liczba urodzeń była mniejsza niż w 2020 r., a wzrosła liczba zgonów. Pogłębił się również (i tak już ujemny) przyrost naturalny ludności. Ruch migracyjny, wewnętrzny i zewnętrzny, był większy niż w 2020 r. Saldo migracji na pobyt stały ogółem, jak i saldo migracji wewnętrznych nadal były ujemne, a ich wartość uległa pogorszeniu, natomiast dodatnie saldo migracji zagranicznej uległo polepszeniu.

Szacunki liczby i struktury ludności dla lat międzyspisowych sporządza się metodą bilansową, przyjmując wyniki ostatniego spisu powszechnego jako bazę wyjściową do obliczenia danych dla danej gminy z uwzględnieniem liczby urodzeń, zgonów, salda migracji wewnętrznych i zagranicznych oraz zmian administracyjnych, jakie miały miejsce w bilansowanym okresie.

Jako bazę wyjściową bilansów przyjęto wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, z tym, że dla 2010 r. – według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 grudnia 2011 r.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2021 r. ludność województwa zachodniopomorskiego liczyła 1676920 osób, nastąpił spadek o 11127 osób (tj. o 0,7%) w porównaniu z 2020 r. i o 46821 (tj. o 2,7%) porównując z 2010 r.

Tablica 10.

Table 10.

Ludność

Population

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Ogółem (stan w dniu 31 grudnia) Total (as of 31 December)				
w tys. in thousands	1724,0	1710,0	1688,0	1676,9
w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	4,5	4,5	4,4	4,4
Kobiety na 100 mężczyzn Females per 100 males	105	106	106	106
Miasta – w % ogółu ludności Urban areas - in % of total population	69,0	68,6	68,3	68,1
Wieś – w % ogółu ludności Rural areas - in % of total population	31,0	31,4	31,7	34,9
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej Population per 1 km ² of total area	75	75	74	73

Populacja województwa stanowi, tak jak w roku poprzednim, 4,4% ogółu ludności Polski, w porównaniu z pozostałymi województwami zajmuje ono 11. pozycję. Najwięcej (23,6%) populacji województwa mieszkało w m. Szczecin, najmniej (2,1%) w powiecie łobeskim.

Wykres 14.

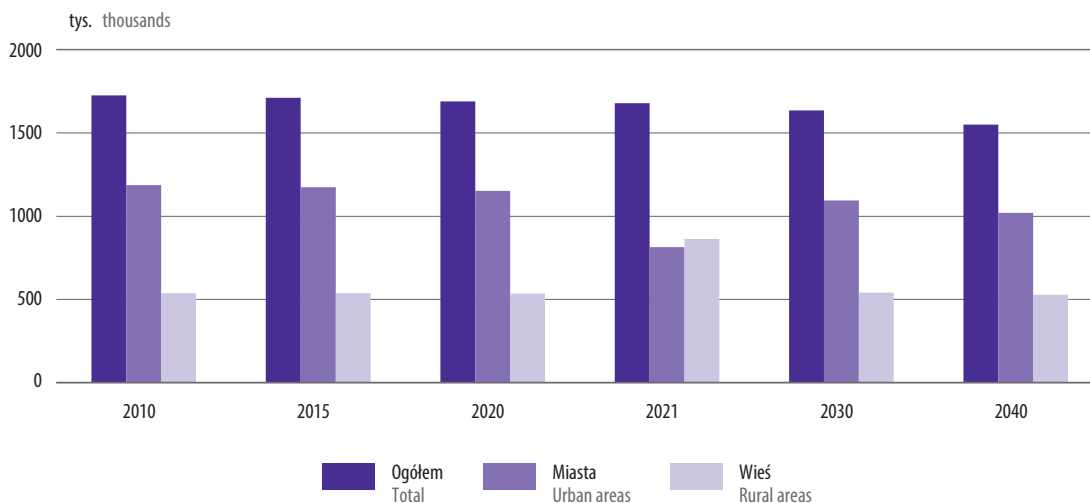
Liczba ludności w latach 2010–2021 oraz prognoza do 2040 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 14.

Population in 2010–2021 and projection until 2040

As of 31 December

Liczba mieszkańców województwa zachodniopomorskiego systematycznie ulega zmniejszeniu i według prognozy Głównego Urzędu Statystycznego w 2040 r. wyniesie 1548,9 tys. osób, tj. o 7,6% mniej niż w 2021 r. Zgodnie z prognozami w 2040 r. kobiet będzie mniej o 7,5% niż w 2021 r., będą one jednak stanowić 51,5% ogółu ludności województwa (tj. tyle samo co w 2021 r.). Ubytek liczby mężczyzn ukształtuje się w województwie na podobnym poziomie niż kobiet i wyniesie 7,8%. Prognozuje się, że liczba ludności województwa mieszkająca w miastach zmniejszy się o 10,6%, natomiast na wsi nastąpi spadek o 1,2%. Udział mieszkańców miast w ogólnej liczbie ludności województwa może zmniejszyć się o 2,2 p. proc. i prognozuje się, że w 2040 r. wyniesie 65,9%.

Średnia gęstość zaludnienia (liczba osób przypadająca na 1 km²) w końcu 2021 r. w województwie wyniosła 73, zaś w Polsce – 122 i kształtowała się na poziomie podobnym do notowanego w poprzednich latach. Wskaźnik ten wykazywał znaczne zróżnicowanie przestrzenne na terenie województwa – nadal najniższy notowano w powiecie drawskim (32 osoby), a najwyższy – w m. Szczecin (1314 osób).

Wskaźnik urbanizacji wyrażany liczbą ludności zamieszkałej w miastach w relacji do ogólnej liczby ludności w województwie zachodniopomorskim na koniec 2021 r. ukształtował się na poziomie 68,1% (w kraju – 68,1%) i względem 2010 r. zmniejszył się o 0,7 p. proc. (w kraju spadł o 1,0 p. proc.), natomiast w stosunku do notowanego przed rokiem nieznacznie obniżył się o 0,1 p. proc. w kraju i o 0,2 p. proc. w województwie. Obserwuje się tendencję malejącą wśród ludności zamieszkującej miasta, natomiast rosnącą w liczbie osób mieszkających na terenach wiejskich. W 2021 r. liczba ludności miast wyniosła 1141,9 tys. osób, wsi – 535,0 tys. osób. Jednakże w stosunku do poprzednich lat nastąpił spadek ludności zamieszkującej miasta województwa zachodniopomorskiego (o 0,9% i 3,7% w porównaniu z 2020 r. i 2010 r.), a także w przypadku ludności zamieszkującej obszar wiejski notujemy (o 0,1% w odniesieniu do 2020 r. oraz o 0,5% do 2010 r.).

Struktura ludności według płci w województwie zachodniopomorskim od kilku lat nie ulega większym zmianom. W ogólnej liczbie mieszkańców nieznacznie przeważają kobiety, których odsetek w końcu grudnia 2021 r. wyniósł 51,5%, tj. więcej o 0,1 p. proc. w odniesieniu do roku 2020 i o 0,2 p. proc. – do 2010 r. W Polsce kobiety stanowiły 51,7% populacji. Współczynnik feminizacji (liczba kobiet na 100 mężczyzn) ukształtował się na poziomie analogicznym jak w poprzednich latach, osiągając wartość 106 (tak samo

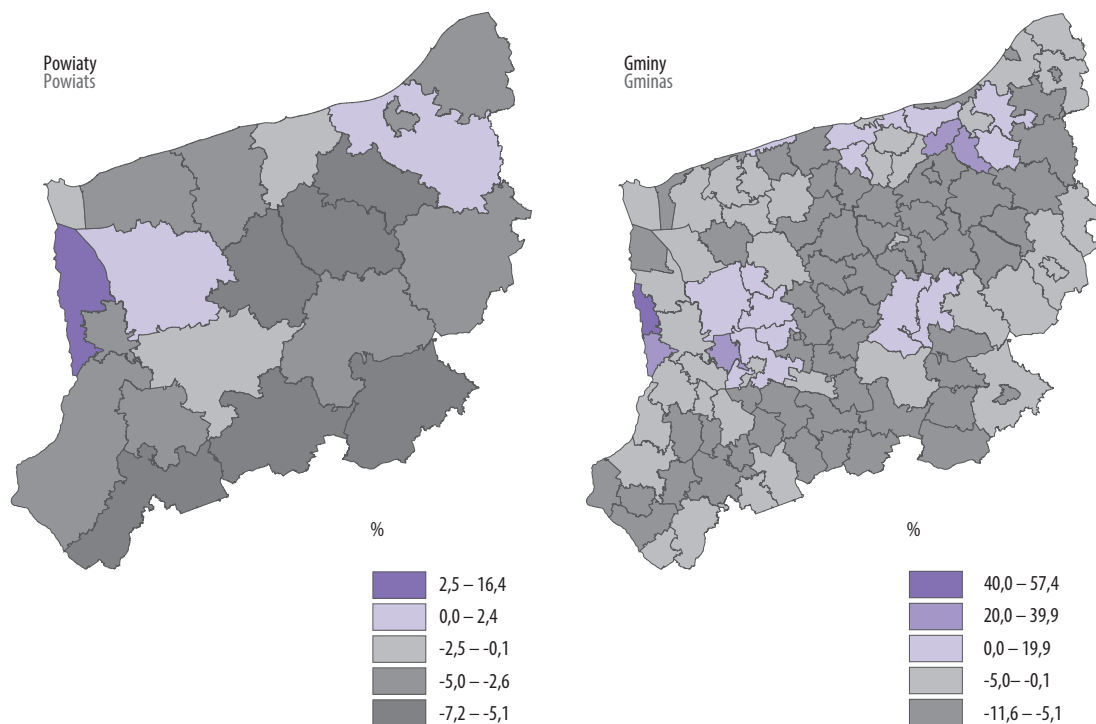
w Polsce). W województwie zachodniopomorskim najwięcej osób było w wieku 35–39 lat (139,5 tys.), z tego kobiet 68,4 tys., natomiast mężczyzn 71,1 tys

Mapa 18.

Zmiana liczby ludności w latach 2010–2021 Stan w dniu 31 grudnia

Map 18.

Population changes in 2010–2021
As of 31 December

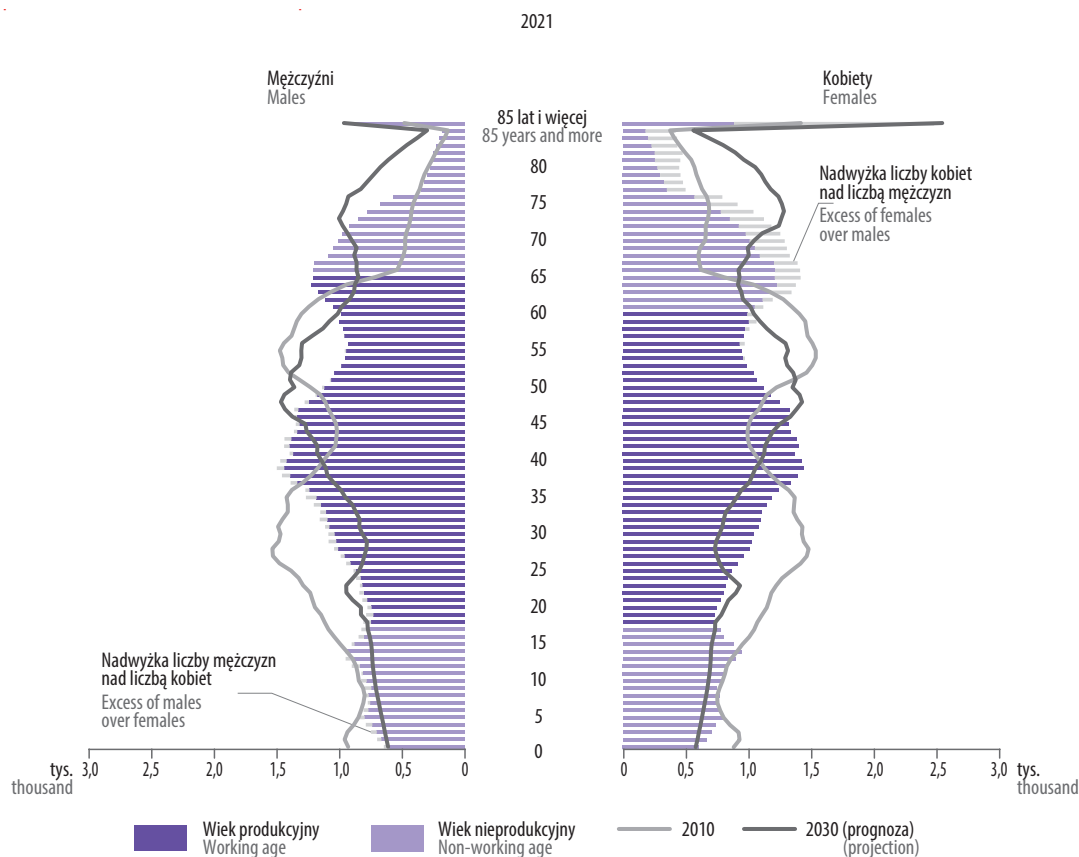
Obserwując zmiany ludności według biologicznych grup wiekowych możemy zauważyć tendencję malejącą liczby dzieci i młodzieży, przy równoczesnym wzroście liczby osób starszych.

Na koniec 2021 r. województwo zachodniopomorskie zamieszkiwało 240,1 tys. dzieci w wieku 0–14 lat, czyli o 16,3 tys. tj. o 6,4% mniej w porównaniu z 2010 r. (w kraju spadek o 0,4%). W 2021 r. udział dzieci w ogólnej liczbie ludności był niższy niż przeciętnie w kraju o 1,0 p. proc. i wyniósł 14,3%, wobec 14,9% w 2010 r.

Ludność w wieku powyżej 70 lat stanowiła 12,5% ogółu osób mieszkających w województwie zachodniopomorskim pod koniec 2021 r. W odniesieniu do 2020 roku liczba ludności w tej grupie wiekowej wzrosła o 4,0%, tj. o 8,0 tys. osób (w poprzednim roku nastąpił wzrost r/r o 4,7%), natomiast porównując z 2010 r. zanotowano wzrost o 34,6%, tj. o 53,9 tys. osób.

Wykres 15. Ludność według płci i wieku w latach 2010, 2021 i 2030 Stan w dniu 31 grudnia

Chart 15. Population by sex and age in 2010, 2021 and 2030
As of 31 December

Biorąc pod uwagę 5 letnie przedziały wiekowe, najbardziej liczną grupę stanowiły osoby w wieku 35–39 lat, których na koniec 2021 r. było 139,5 tys., tj. 8,3% ludności województwa. W porównaniu z 2010 r. w województwie nastąpił wzrost liczby osób w wieku 35–39 lat o 14,7%. W 2010 r. najbardziej liczną grupę wiekową w 5 letnim przedziale wiekowym stanowiły osoby w wieku 25–29 lat, których było 146,8 tys., a do końca 2020 r. liczba ta spadła do 101,2 tys. osób, tj. nastąpił spadek o 31,3%. Najmniej liczną grupę wiekową stanowiły osoby wieku 80–84 lata oraz 85 lat i więcej, których na koniec 2021 r. było odpowiednio 33,4 tys. i 33,7 tys., czyli po 2,0% ludności województwa. Wśród dzieci i młodzieży do 19. roku życia najbardziej liczną była grupa wiekowa 10–14 lat (89,3 tys. osób), a najmniej – w wieku 0–4 lata (72,5 tys. osób).

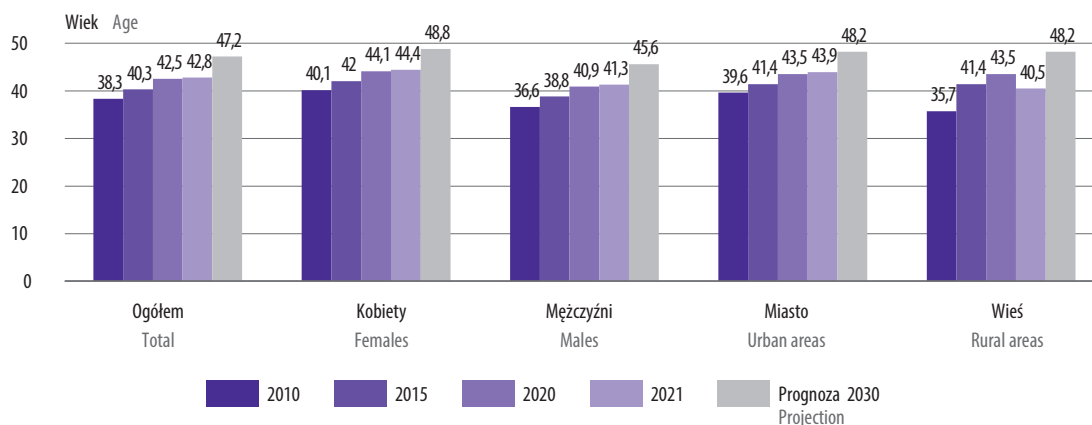
Klasyfikując populację według ekonomicznych grup wieku, 51,1% mieszkańców województwa zachodniopomorskiego było w wieku produkcyjnym (991,6 tys.), z czego 61,4% w wieku mobilnym. Liczba osób w wieku produkcyjnym, jak i przedprodukcyjnym (288,3 tys.) cały czas maleje, natomiast rośnie w wieku poprodukcyjnym (397,0 tys.). W porównaniu z 2020 r. zmalała liczba osób w wieku przedprodukcyjnym (o 0,8%), w wieku produkcyjnym (o 1,4%) oraz mobilnym (o 2,2%), natomiast wzrosła w wieku poprodukcyjnym (o 1,2%).

Tak jak w poprzednim roku, mężczyźni stanowili nieznaczną większość w grupie osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym (kolejno: 51,3% i 53,5%), natomiast kobiety zdecydowanie przeważały w grupie poprodukcyjnej (65,8%). Zgodnie z prognozami do 2050 r. zostaną zachowane tendencje malejące w grupie przedprodukcyjnej oraz produkcyjnej. W grupie poprodukcyjnej tendencje wzrostowe utrzymają się do 2025 r., po czym nastąpi około dziesięcioletni okres spadkowy, a od 2040 r. prognozuje się, że liczba osób w grupie poprodukcyjnej zacznie wzrastać.

Współczynnik obciążenia demograficznego (relacja osób w wieku nieprodukcyjnym do wieku produkcyjnego) zarówno w województwie, jak i w kraju wyniósł 69 osób, czyli nastąpił wzrost o ok. 1 osobę w porównaniu z 2020 r. oraz o 17 w odniesieniu do 2010 r. Najniższą wartość współczynnika odnotowano w powiecie koszalińskim (61 osób), a najwyższą – w m. Koszalin (79 osoby).

Wykres 16.
Chart 16.

Mediana wieku ludności
Median age of population

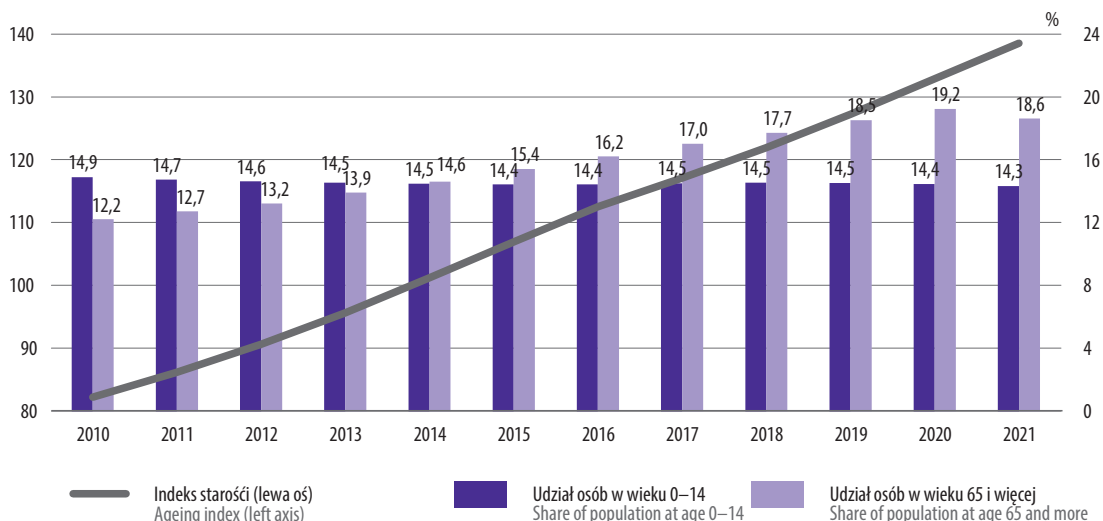

Proces starzenia się populacji województwa potwierdza również obserwowana w ciągu ostatnich lat tendencja wzrostu m.in. mediany wieku, wskaźników starości i wsparcia międzypokoleniowego. Mediana wieku (wiek środkowy) ludności wskazuje przeciętny wiek osób w danej zbiorowości (np. zamieszkującej określone terytorium). Wartość mediany wyznacza granicę wieku, którą połowa osób w danej zbiorowości już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła. Mediana wieku mieszkańców województwa w końcu 2021 r. wyniosła 42,8 lata (w Polsce 42,0 lata), co oznacza, że połowa populacji nie osiągnęła tego wieku, a druga połowa go przekroczyła. Rok wcześniej mediana wieku mieszkańców województwa wyniosła 42,5 lat, a w 2010 r. – 38,3 lata. Jak wynika z danych, w województwie zachodniopomorskim mieszkają raczej starsi mieszkańcy kraju, ponieważ wyższa mediana została wykazana tylko w 4 województwach: śląskim, świętokrzyskim, łódzkim oraz opolskim (odpowiednio: 43,4, 43,4, 43,6 oraz 43,8 lata). Najstarsi mieszkańcy województwa mieszkają w m. Świnoujście (mediana wyniosła 46,0 lat), natomiast najmłodszy w powiecie polickim (40,9 lat). Przeciętnie ludność zamieszkująca obszary wiejskie województwa była młodsza od ludności mieszkającej w miastach. Mediana wieku ludności wsi wyniosła 40,5 lat (35,7 lat w 2010 r.), natomiast miast – 43,9 lat (39,6 lat w 2010 r.). O ponad 3 lata niższy był wiek środkowy mężczyzn (41,3 lat), niż kobiet (44,4 lata).

O postępującym procesie starzenia się społeczeństwa świadczy także wzrost wskaźnika starości demograficznej, wyrażany relacją liczby osób w wieku 65 lat i więcej do ogólnej liczby ludności, który wzrósł z 12,2% w 2010 r. do 18,6% w końcu 2021 r. (w kraju nastąpił wzrost o 5,5 p. proc., do 19,0%). W województwie odnotowano jednak spadek wskaźnika w odniesieniu do roku poprzedniego o 0,6 p. proc. Najniższą wartość w województwie zanotowano w powiecie polickim (15,0%) oraz koszalińskim (16,2%), natomiast najwyższą w m. Koszalin (23,7%) i m. Świnoujście (23,4%).

Wykres 17.
Chart 17.

Indeks starości w latach 2010–2021
Ageing index in 2010–2021

Proces starzenia się społeczeństwa możemy także zaobserwować analizując tzw. indeks starości, określany jako relacja pokoleniowa dziadków i wnuczków, tj. liczba osób w wieku 65 i więcej lat, przypadająca na 100 osób w wieku 0–14 lat. Zarówno w województwie zachodniopomorskim, jak i w kraju, notujemy tendencje wzrostowe miernika (z 82 w 2010 r. do 139 osób w końcu 2021 r. – w województwie, oraz z 89 do 124 osób w kraju). Indeks starości był zdecydowanie wyższy wśród kobiet, niż mężczyzn, wskazał odpowiednio 168 i 111 osób. Najniższą i jednocześnie jedyną ujemną wartość indeksu odnotowano w powiecie polickim (91 osób), a następnie koszalińskim (109 osób), natomiast najwyższą w m. Świnoujście oraz m. Koszalin (odpowiednio: 191 i 169 osób). Porównując z pozostałymi województwami, zachodniopomorskie uplasowało się na 6. miejscu pod względem ilości osób 65 lat i więcej na 100 osób w wieku 0–14 lat. Wyższy indeks starości zanotowano tylko w województwach: świętokrzyskim, łódzkim, opolskim, śląskim oraz dolnośląskim.

Spośród miar badających relacje różnych grup wiekowych, dość istotny jest również współczynnik wsparcia międzypokoleniowego (tj. współczynnik wsparcia rodziców), określający relację pomiędzy osobami najstarszymi a ich potencjalnymi dziećmi. Wyraża on liczbę osób w wieku 85 i więcej lat, przypadających na 100 osób w wieku 50–64 lata. Wskaźnik ten wzrósł z 5 osób w 2010 r. do 10 osób w 2021 r. (w kraju odpowiednio: 6 i 11 osób).

Zatrzymała się spadkowa tendencja zawierania małżeństw. W zachodniopomorskich urzędach stanu cywilnego w 2021 r. zarejestrowano 7026 nowo zawartych małżeństw, tj. o 878 więcej (tj. o 14,3%) niż w 2020 r., w którym nastąpił spadek o 1718 (21,8%) porównując z 2019 r. W odniesieniu do 2010 r. liczba nowo zawartych małżeństw spadła o 2495, tj. o 26,2%. Na tle kraju małżeństwa zawarte w województwie zachodniopomorskim stanowiły 4,2% ogółu nowo zawartych małżeństw. Pod względem ilości zawartych małżeństw województwo zachodniopomorskie znalazło się na 11. miejscu wśród wszystkich województw. Najwięcej małżeństw zawarto w województwie mazowieckim (24974), a najmniej w opolskim (3881).

Współczynnik małżeństw, czyli liczba nowo zawartych małżeństw w przeliczeniu na 1000 ludności, również przerwał tendencję malejącą, tj. z 5,5‰ w 2010 r. do 3,6‰ w 2020 r., a w 2021 r. – 4,2‰. W Polsce współczynnik osiągnął poziom 4,4‰ w 2021 r. (3,8‰ w 2020 r.), ulegając obniżeniu z 5,9‰ w 2010 r. Biorąc pod uwagę rozbięcie terytorialne na miasta i wieś, współczynnik natężenia małżeństw wyniósł odpowiednio 3,9‰ w miastach oraz 4,0‰ na terenach wiejskich, wobec odpowiednio 3,7‰ i 3,3‰ w 2020 r. W kraju współczynnik ten wykazał łożsamy poziom zarówno dla miast, jak i dla wsi i wyniósł 4,4‰, podczas gdy w 2020 r. osiągnął wartość 3,8‰.

W województwie zachodniopomorskim najwięcej małżeństw jest niezmiennie zawieranych w m. Szczecin (1955), a najmniej – w powiecie łobeskim (129). W 2021 r., tak jak w poprzednich latach, większość nowożeńców, stanowiły osoby z grupy wiekowej 25–29 lat. Wśród kobiet w tej grupie wiekowej było 33,4% ogółu pań zawierających związek małżeński, natomiast wśród mężczyzn – 27,6%. Niemniej jednak nadal istnieje tendencja spadkowa nowożeńców, którzy nie ukończyli 30 roku życia. W porównaniu z 2010 r. we wszystkich grupach wiekowych do 25–29 lat włącznie, notowany jest spadek udziału kobiet zawierających związek małżeński w ogólnej ich liczbie (najbardziej w grupie 20–24 lata – o 15,5 p. proc.), z kolei odnotowuje się wzrost we wszystkich grupach począwszy od 35–39 lat, w której wzrost w stosunku do 2010 r. był największy (o 5,8 p. proc.). Mężczyźni również coraz później decydują się na zalegalizowanie związku. W porównaniu z 2010 r. największy spadek udziału nowożeńców w danym wieku w ogólnej ich liczbie zauważyć można w grupie wiekowej 25–29 lat (o 12,7 p. proc), natomiast wzrost w grupie 35–39 lat (o 7,1 p. proc.). W porównaniu z 2010 r. udział kobiet wstępujących w związek małżeński w wieku powyżej 50 lat w ich ogólnej liczbie wzrósł o 4,2 p. proc., a mężczyzn – o 5,3 p. proc.

Porównując z pozostałymi województwami, w zachodniopomorskim zanotowano najwyższy udział kobiet wychodzących za mąż w wieku powyżej 50 lat (8,9% ogólnej liczby nowo zamężnych kobiet), a także mężczyzn – 12,6%.

Miernikiem charakteryzującym wiek osób decydujących się na związek małżeński jest wiek środkowy (mediana). Mimo wzrostu w 2021 r. w stosunku do roku poprzedniego, w województwie zachodniopomorskim (zgodnie z ogólnokrajowym trendem) na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się wzrost mediany wieku, co dotyczy zarówno kobiet, jak i mężczyzn wstępujących w związki małżeńskie. W 2021 r. wiek środkowy dla nowożeńców płci męskiej wyniósł blisko 33,2 lata i był niższy o 0,1 roku od osiągniętego w 2020 r. i o 3,6 lata wyższy niż w 2010 r. Kobiety decydowały się wcześniej na zawarcie małżeństwa – w 2021 r. mediana wieku wyniosła 30,5 lat i również była o 0,1 roku niższa niż w 2020 r. i o około 3 lata wyższa niż w 2010 r.

Na tle pozostałych województw w 2021 r. w województwie zachodniopomorskim zanotowano najniższy wskaźnik małżeństw wyznaniowych ze skutkami cywilnymi w ogólnej liczbie zawartych małżeństw, który wyniósł jedynie 35,9%. W Polsce udział małżeństw wyznaniowych w ogólnej liczbie zawartych małżeństw wyniósł 53,7%, a najczęściej małżeństwa wyznaniowe zawierali mieszkańcy województwa podkarpackiego (70,1%). W całej Polsce ogółem, jak i w rozbiciu na poszczególne województwa wzrasta tendencja do zawierania związków cywilnych, natomiast spada – do zawierania małżeństw wyznaniowych ze skutkami cywilnymi. Mimo, iż w województwie zachodniopomorskim udział małżeństw wyznaniowych w ogólnej liczbie zawartych małżeństw jest najniższy ze wszystkich województw, to jeszcze w 2010 r. we wszystkich województwach, łącznie z zachodniopomorskim, przeważały małżeństwa wyznaniowe (ogółem w Polsce stanowiły one 68,1% ogółu małżeństw nowo zawartych, a w województwie zachodniopomorskim – 55,2%). Na przełomie lat 2010–2021 udział małżeństw wyznaniowych zawartych w województwie zachodniopomorskim spadł zatem o 19,3 p. proc. W województwie zachodniopomorskim, wśród małżeństw wyznaniowych 99,3% zawarto w Kościele Katolickim, 0,3% w Kościele Zielonoświątkowym, a pozostałe małżeństwa wyznaniowe zawarte były w Kościołach: Polskim Autokefalicznym Kościele Prawosławnym, Ewangelicko–Augsburskim, Chrześcijan Baptystów, Adwentystów Dnia Siódmego, Polskokatolickim oraz w Związku Gmin Wyznaniowych Żydowskich.

W 2021 r. spadkowa tendencja dotycząca liczby rozwodów zmieniła swój kierunek. W roku tym liczba decyzji rozwodowych podjętych w województwie zachodniopomorskim była wyższa o 33,5% niż w 2020 r., ale o 3,9% niższa w porównaniu z 2010 r. (w Polsce zanotowano odpowiednio wzrost o 18,6% oraz spadek o 1,0%). W województwie zachodniopomorskim podjęto 3184 decyzje rozwodowe, co stanowiło 5,2% wszystkich rozwodów udzielonych w Polsce (w 2020 r. było to 4,7%). W województwie zachodniopomorskim w 2021 r. podjęto o 3842 decyzje rozwodowe mniej niż zawarto małżeństw. Tak jak w roku poprzednim najwięcej decyzji rozwodowych zostało podjętych w m. Szczecin – 828 (26,0% ogółu rozwodów w województwie), najmniej w powiecie łobeskim – 48 (2,0%). W porównaniu z 2020 r. liczba rozwodów wzrosła we wszystkich powiatach z wyjątkiem powiatu kamieńskiego (gdzie odnotowano spadek o 5,8%), przy czym w największym stopniu w powiecie szczecińskim (o 92,0%).

Wskaźnik natężenia rozwodów (czyli liczba rozwodów na 1000 mieszkańców) był wyższy w województwie (1,9‰) niż w Polsce (1,6‰) i uległ podwyższeniu w porównaniu z 2020 r. (wówczas wyniósł odpowiednio

1,4‰ i 1,3‰). Najwyższy wskaźnik rozwodów zanotowano w powiecie polickim (po 2,3‰), a najniższy w powiecie kamieńskim (1,4‰).

Większość rozwodów orzekano w miastach województwa zachodniopomorskiego (76,0% ogółu). W porównaniu z 2020 r. liczba orzeczeń rozwodowych wzrosła zarówno w miastach, jak i na wsi (odpowiednio o 34,1% oraz o 31,5%).

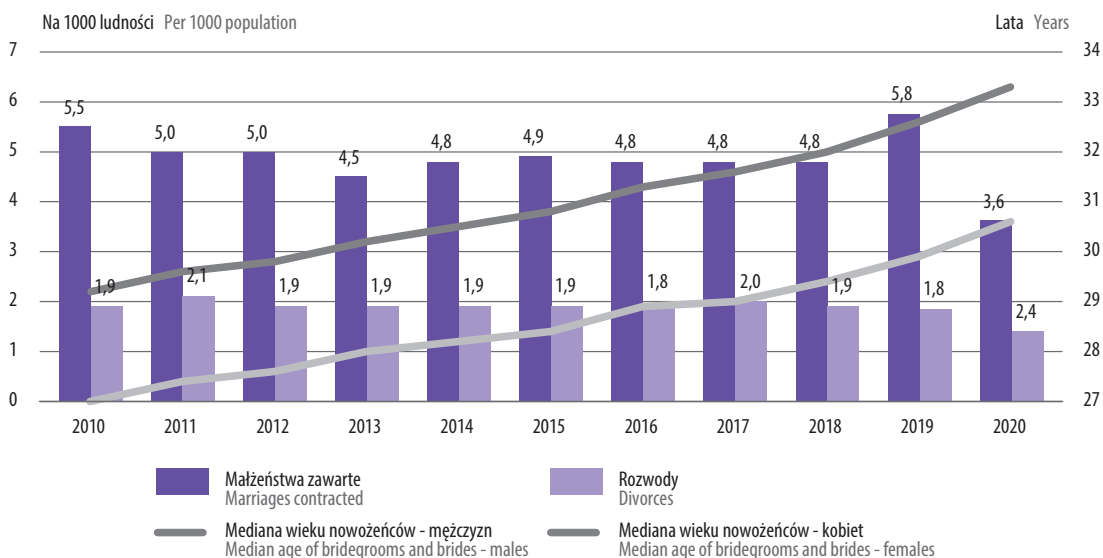
W 2021 r. decyzję rozwodową przyznawano najczęściej kobietom w grupie wiekowej 35–39 lat oraz 40–44 lata (w Polsce było to odpowiednio 21,4% i 20,1% ogólnej liczby orzeczonych rozwodów, a w województwie zachodniopomorskim – po 20,1%). Mężczyźni otrzymywali decyzje rozwodowe najczęściej będąc w wieku 40–44 lat (w Polsce – 20,8% ogólnej liczby orzeczonych rozwodów, a w województwie zachodniopomorskim – 20,9%). W województwie zachodniopomorskim, tak jak w całej Polsce, najwięcej małżeństw podejmujących decyzję o rozwodzie nie posiadało dzieci (43,3% w województwie i 41,9% w kraju) lub miało 1 dziecko (odpowiednio: 33,4% i 33,3%).

W większości przypadków decyzje o rozwodzie podejmowane są z wielu przyczyn jednocześnie, jednak zdarzają się wnioski ze wskazaną jedną przyczyną. W 2021 r., tak jak w poprzednich latach, najczęstszą przyczyną podejmowania decyzji rozwodowych była niezgodność charakterów i w województwie zachodniopomorskim stanowiła ona wyłączną przyczynę rozwodu w 30,5% orzeczonych rozwodów (wzrost o 0,7 p. proc. w odniesieniu do 2020 r.). Kolejną przyczyną wniesienia pozwu rozwodowego stanowiło niedochowanie wierności małżeńskiej, był to wyłączny powód 5,2% wszystkich rozwodów orzeczonych w województwie.

Podobnie jak rok wcześniej, w województwie zachodniopomorskim odnotowano wzrost liczby decyzji o separacji o 12,5% (w 2020 r. było to 14,3%). W przeliczeniu na 1000 ludności stanowi to 0,02‰. W 2020 r. wskaźnik ten wyniósł 0,01‰, a w 2010 r. – 0,05‰. Liczba separacji dokonanych w województwie zachodniopomorskim stanowi 3,6% (wzrost o 0,2 p. proc. wobec 2020 r.) ogólnej liczby separacji w Polsce.

Wykres 18.
Chart 18.

Małżeństwa zawarte i rozwody w latach 2010–2021
Marriages contracted and divorces in 2010–2021

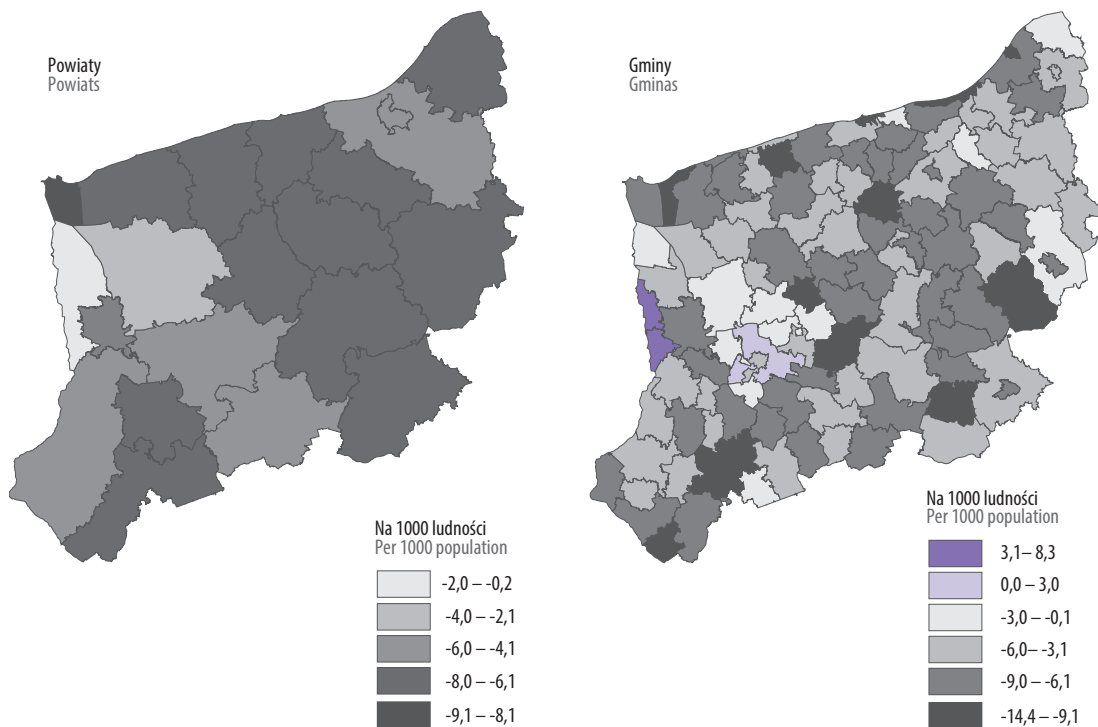

Tak jak w poprzednich latach, również w 2021 r. w województwie zachodniopomorskim zanotowano ujemny przyrost naturalny. Różnica między liczbą urodzeń żywych i zgonów w 2020 r. ukształtowała się na poziomie -10398 osób, podczas gdy w 2020 r. wyniosła -7305, a w 2010 r. przyjęła wartość dodatnią, tj. 811.

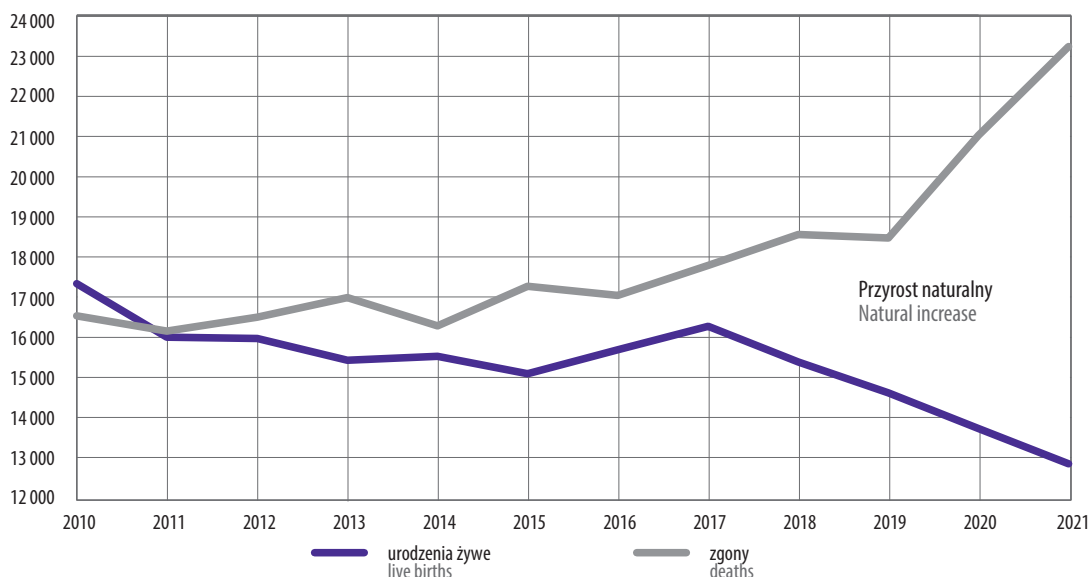
Współczynnik przyrostu naturalnego, określany jako stosunek różnicy między liczbą urodzeń żywych i liczbą zgonów przypadających na 1000 ludności, osiągnął wartość -6,18‰ i był o niższy niż w analogicznym okresie 2020 r. (-4,32‰), a także w 2010 r. (0,47‰). Omawiany wskaźnik dla Polski w 2021 r. osiągnął wartość -4,93‰, w 2020 r. -3,18‰, natomiast w 2010 r. -0,90‰. W województwie zachodniopomorskim współczynnik przyrostu naturalnego przyjął ujemną wartość we wszystkich powiatach, przy czym najwyższą wartość w powiecie polickim (-0,18‰), goleniowskim (-4,07‰) oraz stargardzkim (-4,83‰), a najniższą w m. Świnoujście (-9,07‰), kamieńskim (-8,04‰) oraz kołobrzeskim (-7,82‰).

Mapa 19.
Map 19.

Przyrost naturalny ludności w 2021 r.
Natural increase in 2021

Wykres 19. Ruch naturalny ludności w latach 2010–2021
 Chart 19. Vital statistics of population in 2010–2021

W 2021 r. w województwie zachodniopomorskim zarejestrowano 12 850 urodzeń żywych, tj. o 880 mniej niż przed rokiem (13 730) i o 4 490 mniej niż w 2010 r. (17 340). Współczynnik urodzeń żywych na 1000 ludności wyniósł 7,6‰, wobec 8,1‰ w 2020 r. i 10,1‰ w 2010 r. W miastach urodziło się o 4 540 dzieci więcej niż na wsiach. Najwięcej dzieci żywych urodziło się w m. Szczecin (3 423), najmniej w powiecie łobeskim (273). Utrzymuje się przewaga liczby chłopców nad liczbą dziewczynek (6,2%, w poprzednim roku przewaga wyniosła 5,7%). Mediana wieku matek w 2020 r. pozostała na podobnym poziomie i wyniosła 30,2 lat (wzrost o 2,0 roku w porównaniu z 2010 r.) i była niższa o 0,4 roku niż ogółem w Polsce. Najmłodsze matki, które urodziły dzieci żywe były w przedziale wiekowym poniżej 14 lat (3 urodzenia żywe), najstarsze – powyżej 45 lat (24 urodzenia). Najwyższą płodność zanotowano wśród kobiet w wieku 25–29 lat oraz 30–34 lata (po 4 030 urodzeń), w grupach tych wskaźnik płodności (liczba urodzeń żywych na 1000 kobiet w danym przedziale wiekowym) wyniósł odpowiednio: 79,82‰ i 70,58‰. W Polsce liczba urodzeń żywych na 1000 kobiet w tych grupach wiekowych wyniosła odpowiednio: 91,71‰ i 81,96‰.

Współczynnik dzietności (liczba dzieci, które urodziłaby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15–49 lat) przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłaby z intensywnością obserwowaną w badanym roku) wyniósł 1,209, wobec 1,254 przed rokiem (w kraju przyjął wartość odpowiednio 1,320 i 1,378).

Urodzenia pozamałżeńskie stanowiły 43,1% urodzeń żywych w 2021 r. i można zauważyć ich wzrost na przełomie ostatnich kilku lat, tj. o 0,7 p. proc. od 2020 r. oraz o 5,2 p. proc. od 2010 r. Większość urodzeń pozamałżeńskich notuje się w miastach województwa zachodniopomorskiego (66,5%). W Polsce urodzenia żywe pozamałżeńskie stanowiły 26,7% ogółu urodzeń żywych i ich ilość również wzrasta (np. w porównaniu z 2010 r. o 6,1 p. proc.).

Prognozuje się, iż przeciętne trwanie życia mężczyzn urodzonych w 2021 r. w województwie zachodniopomorskim wyniesie 72,1 lat, natomiast kobiet – 80,6 lat. Zarówno mężczyźni, jak i kobiety mieszkające w mieście będą przeciętnie żyć dłużej niż mieszkańcy terenów wiejskich (przeciętne trwanie życia mężczyzn mieszkających w miastach województwa zachodniopomorskiego wyniesie 72,6, na wsi – 71,1 lat; kobiet odpowiednio: 80,7 i 80,2 lat).

Na przyrost naturalny wpływ mają nie tylko urodzenia, ale także zgony. Podobnie jak rok wcześniej, również w 2021 r. w województwie zachodniopomorskim nastąpił wzrost liczby zgonów r/r (o 2 213 osób, tj. 10,5%) – w 2020 r. o 2 565 przypadków, tj. 13,9%. Wzrósł także (do 13,8‰) współczynnik zgonów na 1000 ludności, w 2020 r. wyniósł on 12,4‰, a w 2010 r. – 9,6‰. Zgony mężczyzn stanowiły 52,1% ogólnej liczby

zgonów, i ich udział spadł w porównaniu z 2020 r. o 1,7 p. proc. Najwięcej zgonów zanotowano w grupie wiekowej 85 lat i więcej (26,5% zgonów ogółem) oraz 70–74 lat (15,0%). Porównując z 2020 r. obserwujemy wzrost współczynnika zgonów osób w wieku do 65 lat (ilość zgonów na 1000 ludności w tej grupie wiekowej) z 3,7‰ do 4,3‰ w 2021 r. (w 2010 r. współczynnik był na poziomie 3,7‰). Zmniejszeniu uległ natomiast współczynnik zgonów niemowląt (liczony na 1000 urodzeń żywych), który przyjął wartość 3,66‰, w 2020 r. – 3,79‰, wobec 5,25‰ w 2010 r.

Tak jak w poprzednich latach, zarówno w województwie, jak i w całym kraju najczęstszą przyczyną zgonów były choroby układu krążenia oraz choroby nowotworowe. Stanowiły one odpowiednio w Polsce: 36,6% i 22,8%, oraz w województwie: 41,6% i 23,2% wszystkich przyczyn zgonów. Większość chorób nowotworowych będących przyczyną zgonów to nowotwory złośliwe (91,9% w Polsce, 93,9% w województwie), w tym najczęściej były to nowotwory złośliwe tchawicy, oskrzeli i płuc (22,3% przyczyn zgonów spowodowanych nowotworem złośliwym w kraju, 25,1% w województwie). W porównaniu z 2010 r. w województwie zachodniopomorskim liczba zgonów spowodowanych chorobą nowotworową wzrosła o 9,4%, a największy (prawie 29-krotny) wzrost wystąpił w liczbie zgonów spowodowanych chorobami skóry i tkanki podskórnej (z 2 przypadków w 2010 r., do 58 w 2021 r.) oraz, podobnie jak rok wcześniej, zaburzeniami psychicznymi i zaburzeniami zachowania (wzrost blisko 4-krotny, z 59 przypadków w 2010 r. do 208 w 2021 r.).

W 2021 r. w województwie zachodniopomorskim, saldo migracji ogółem było niższe niż w 2020 roku, przy czym nadal więcej osób wymeldowało się z pobytu stałego niż zameldowało na pobyt stały (saldo migracji ogółem wyniosło -757, podczas gdy w roku poprzedzającym wskaźnik przyjął wartość -601). W przeliczeniu na 1000 mieszkańców saldo migracji wyniosło -0,45 i było wyższe niż w latach poprzednich tj. w 2020 r. wyniosło -0,35, a w 2010 r. -0,54.

Podobnie jak w 2020 r. zanotowano spadek liczby migrantów wewnętrznych w odniesieniu do 2010 r., nadal jednak notowany jest większy odpływ niż napływ migracyjny. Saldo migracji w ruchu wewnętrznym wyniosło -946 (w miastach -2526, natomiast na wsi 1580). Ogółem odpływ migracyjny wewnętrzny w województwie zachodniopomorskim wyniósł 21154 osoby, tj. więcej o 10,9% niż w 2020 r., ale o 2,7% mniej niż w 2010 r. Większość osób (51,9%) wyjechała do innych miast, niż na wieś; również większy odpływ wystąpił wśród osób zamieszkujących miasta (61,6%) niż tereny wiejskie. Większość, tj. 52,4% osób migrujących wewnątrz województwa zachodniopomorskiego stanowiły kobiety. Osoby migrujące z miast częściej wybierały wieś niż inne miasto (57,0% ogółu migracji z miast), natomiast wyjeżdżający ze wsi preferowali miasta niż tereny wiejskie (69,0% ogółu migracji ze wsi). Napływ migracyjny wewnętrzny na pobyt stały w województwie zachodniopomorskim objął 20208 osób, tj. więcej o 10,3% niż w 2020 r. oraz mniej o 2,0% niż w 2010 r. i dotyczył w większości kobiet (52,3%) oraz osoby przyjeżdżające z miast (60,9%). Również częstszy był ruch do miast niż na wieś (tj. 51,9% ogółu osób napływających do województwa), w większości były to osoby ze wsi (52,1%). Na zachodniopomorską wieś migrowali głównie mieszkańcy miast (74,9% napływu migracyjnego na wieś). Migracje wewnętrzne na pobyt stały dotyczyły w większości (79,0%) migracji wewnątrz województwa zachodniopomorskiego. W porównaniu z 2020 r. odnotowano wzrost liczby osób migrujących wewnątrz województwa (o 10,6%), ale spadek w stosunku do 2010 r. – o 2,3%. Natomiast w ruchu między województwami, z innych województw do zachodniopomorskiego na pobyt stały przybyło 4238 osób, było to więcej o 8,7% niż w 2020 r. oraz mniej o 7,7% niż w 2010 r. Jednocześnie 5184 osoby wyjechały z województwa zachodniopomorskiego do innych województw. Było to więcej o 538 osób niż w 2020 r. oraz o 152 osoby mniej niż w 2010 r. Osoby migrujące do innych województw głównie wybierały miasta (66,8% ogółu odpływu migracyjnego między województwami), również osoby napływające do województwa wybierały zachodniopomorskie miasta (64,8% ogółu napływu migracyjnego między województwami).

W ruchu pomiędzy województwami, najwięcej osób z zachodniopomorskiego przenieśli się do województwa wielkopolskiego (1220) oraz pomorskiego (1007), najmniej do opolskiego i świętokrzyskiego (39). Do województwa zachodniopomorskiego migrowały głównie osoby z województwa pomorskiego (691) oraz wielkopolskiego (659), a najmniej osób przyjechało z podlaskiego (45).

Najbardziej aktywną, pod względem migracji wewnętrznych, była grupa wiekowa 30–34 lata, w której zanotowano 13,0% ogółu osób napływających do województwa oraz 13,7% ogółu wyjeżdżających na pobyt stały.

W 2021 r. liczba osób przyjeżdżających do województwa zachodniopomorskiego stanowiła 4,7% ogółu napływu migracyjnego, natomiast liczba osób wyjeżdżających z zachodniopomorskiego stanowiła 4,9%

ogółu odpływu migracyjnego w ramach migracji wewnętrznych na pobyt stały w Polsce. Ogółem w kraju w ruchu migracyjnym wewnętrznym brało udział 429719 osób, tj. więcej o 11,6% niż w 2020 r. Najbardziej intensywny ruch zanotowano do i z województwa mazowieckiego, tam też wystąpiło najwyższe saldo migracji wewnętrznej 10834 (z tego w miastach 1467, a 9367 na wsi). Województwo zachodniopomorskie oraz opolskie to województwa, w których wystąpiło najmniejsze ujemne saldo migracji odpowiednio: -946 i -764, największe ujemne saldo migracji wewnętrznej zanotowano w lubelskim (-5021).

Znacznie mniej osób przenieśli się na pobyt stały w ramach migracji zagranicznej (859 imigrantów, 670 emigrantów). Tak jak w 2020 r., saldo migracji zagranicznej przyjęło wartość dodatnią, tj. 189 (w 2020 r. 146).

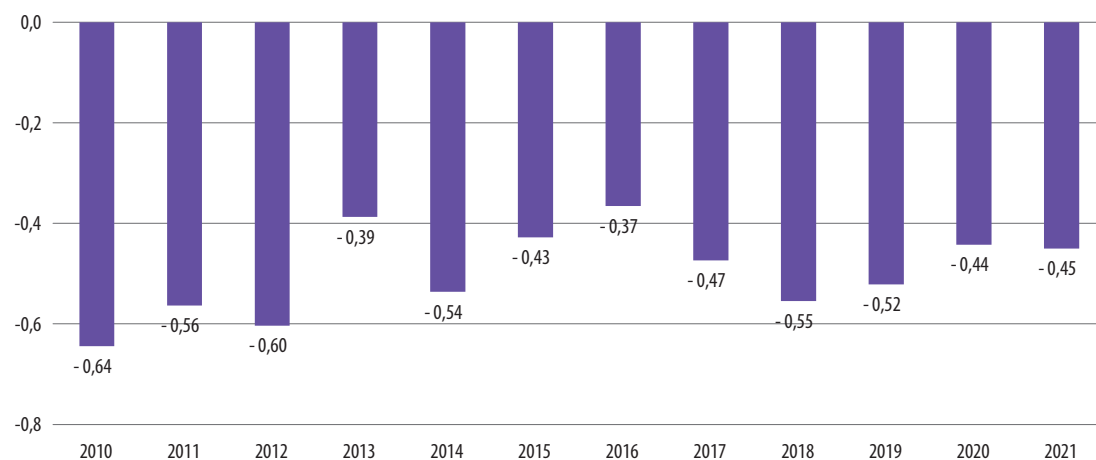
Podczas, gdy w 2020 r. liczba imigrantów województwa zachodniopomorskiego spadła o 21,8%, w relacji r/r, to w 2021 r. nastąpił wzrost o 16,2% w porównaniu z 2020 r. i 2010 r., gdy liczba imigrantów wyniosła 739 osób. Udział imigracji w województwie zachodniopomorskim na tle imigracji krajowej pozostał na takim samym poziomie jak w 2020 r., tj. 5,6%. W celach migracyjnych do województwa zachodniopomorskiego przyjechali głównie mieszkańcy Europy (92,8% ogółu imigrantów), w tym 35,5% z Niemiec, 18,6% z Ukrainy oraz 16,2% z Wielkiej Brytanii. Największy napływ migracyjny zanotowano w miastach (71,4%), głównie w m. Szczecin (31,3% ogółu imigrantów). Wśród imigrantów najbardziej liczącą grupę stanowili mężczyźni (54,7% ogółu) oraz dzieci w wieku 0–4 lata (20,5%).

W 2021 r. liczba osób emigrujących na pobyt stały za granicę wyniosła 113,0% emigracji zagranicznej z województwa zanotowanej w 2020 r. oraz 118,6% emigracji zagranicznej na pobyt stały jaka została zanotowana w 2010 r. Udział emigracji zagranicznej w województwie zachodniopomorskim wyniósł 5,6% emigracji ogółem w Polsce. Emigracja z województwa zachodniopomorskiego to w 71,9% migracja z miast, głównie z m. Szczecin (18,7% ogółu emigracji). Mężczyźni stanowili 51,5% osób wyjeżdżających na emigrację stałą z województwa. Najliczniejsze grupy wiekowe emigrantów to: 35–39 lat i 40–44 lata, stanowiące po 13,7% ogółu emigracji w województwie. Mieszkańcy województwa wyjeżdżając z kraju wybierają przeważnie inne kraje europejskie (w 96,7%). Najczęściej wybieranym krajem ruchu migracyjnego na pobyt stały (w przypadku emigracji) były Niemcy (26,6% ogółu emigrantów) oraz Wielka Brytania (24,5%).

W 2021 r. saldo migracji stałej liczone na 1000 ludności wyniosło w przypadku migracji wewnętrznej -0,56, a migracji zewnętrznej 0,11 wobec odpowiednio -0,44 i 0,09 przed rokiem. W miastach, gdzie odpływ ludności był większy od napływu saldo migracji stałej ogółem było ujemne (-2,09), natomiast na wsi – dodatnie (3,06). W kraju saldo migracji stałej zewnętrznej na 1000 ludności kształtowało się na poziomie 0,09, wobec 0,12 w 2020 r.

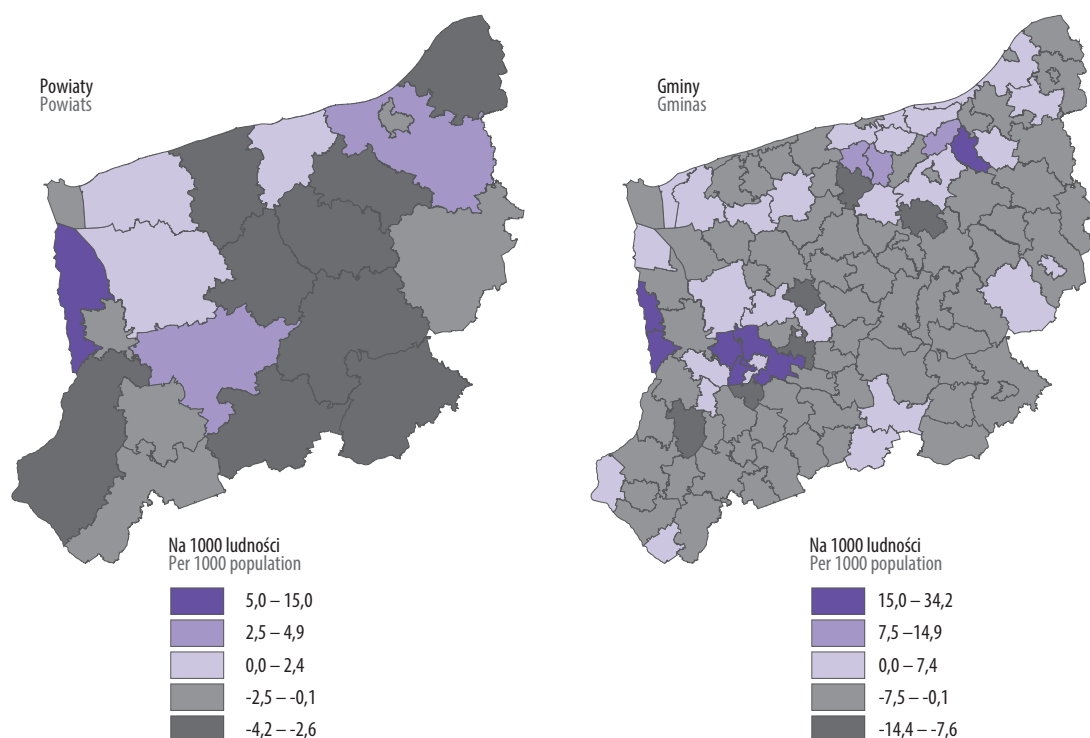
Wykres 20.
Chart 20.

Saldo migracji ludności na pobyt stały na 1000 mieszkańców w latach 2010–2021
Net migration of population for permanent residence in 2010–2021

Mapa 20.
Map 20.

Saldo migracji ludności na pobyt stały w 2021 r.
Net migration of population for permanent residence in 2021

Edukacja
Education

W roku szkolnym 2020/21 w szkołach podstawowych, ponadpodstawowych i policealnych województwa zachodniopomorskiego uczyło się łącznie 201,6 tys. osób (tj. więcej o 0,4% niż przed rokiem), w tym 196,8 tys. osób uczęszczało do szkół dla dzieci i młodzieży (nastąpił wzrost o 1,0% w porównaniu z 2019/20). Liczba studentów kształcących się na uczelniach spadła w ciągu roku o 1,5% do 34,1 tys. Wychowaniem przedszkolnym objętych było 56,5 tys. dzieci, tj. o 0,6% więcej niż przed rokiem.

W roku szkolnym 2020/21 w województwie zachodniopomorskim funkcjonowało 850 formalnie zarejestrowanych placówek wychowania przedszkolnego (w porównaniu z rokiem poprzednim zanotowano spadek o 0,1%, tj. o 1 placówkę). Większość z nich stanowiły przedszkola (448 placówek) oraz oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych (315 placówek), natomiast punktów przedszkolnych było 86. W stosunku do roku szkolnego 2019/20 odnotowano wzrost liczby przedszkoli – o 3,0%. Spadła natomiast liczba oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych – o 3,1% oraz punktów przedszkolnych – o 4,5%. Placówki wychowania przedszkolnego zlokalizowane były w większości w miastach (60,5%), przy czym w przypadku przedszkoli udział placówek zlokalizowanych w miastach był jeszcze większy i wyniósł 79,9%.

Wychowaniem przedszkolnym objętych było 56,5 tys. dzieci, tj. więcej o 0,6% niż w poprzednim roku i o 25,8% niż w 2010 r. (w Polsce nastąpił wzrost odpowiednio o 1,7% i o 34,5%).

W roku szkolnym 2020/21 liczba dzieci w wieku 3–6 lat objęta wychowaniem przedszkolnym na 1000 dzieci w tej grupie wiekowej wynosiła 874, natomiast w roku szkolnym 2019/20 i 2010/11 odpowiednio: 972 i 652. W Polsce wskaźnik ten wyniósł 901 (w roku szkolnym 2019/20 i 2010/11 odpowiednio: 904 i 680).

Placówki wychowania przedszkolnego są to placówki przeznaczone dla dzieci w wieku od lat 3 do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej, zapewniające dzieciom opiekę oraz mające na celu przygotowanie ich do nauki w szkole. Do placówek wychowania przedszkolnego zaliczane są przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych oraz zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne.

Tablica 11.
Table 11.

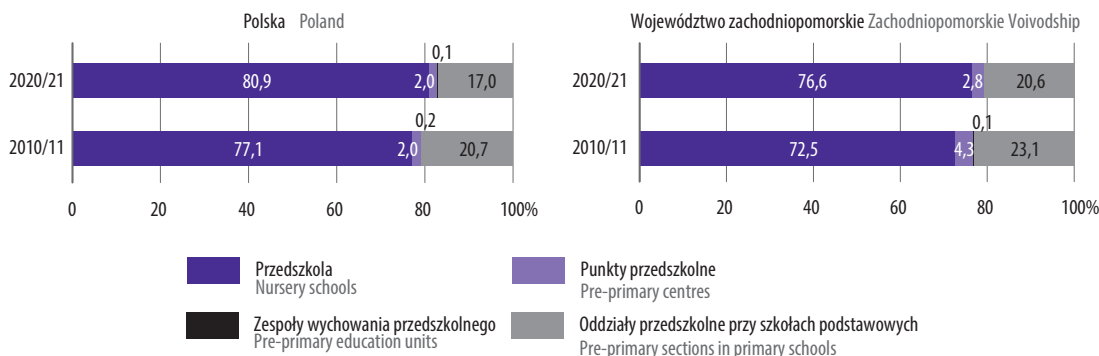
Wychowanie przedszkolne^a
Pre-primary education^a

Wyszczególnienie Specification	2010/11	2015/16	2019/20	2020/21
Placówki: Establishments:	778	796	851	850
miasta urban areas	411	449	506	514
wieś rural areas	367	347	345	336
w tym of which				
Przedszkola Nursery schools	297	381	435	448
w tym specjalne of which special	6	12	17	16
Miejsca: Places:	44920	44877	56181	56502
w tym of which	36256	35820	45127	45400
Przedszkola Nursery schools	8664	9057	11054	11102
w tym specjalne of which special	12276	16461	14476	15209
Dzieci: Children:	13207	3347	14465	14164
miasta urban areas	36256	35820	44849	45127
wieś rural areas	8664	9057	10969	11054
w tym w wieku: 6 lat of which at the age of: 6 years	12276	16461	15128	14476
5 lat 5 years	13207	3347	14063	14465

a W latach szkolnych 2015/16–2020/21 łącznie z dziećmi przebywającymi w placówkach wykonujących działalność leczniczą.
a In the school years 2015/16–2020/21 including children staying in the units performing health care activities.

Wykres 21.
Chart 21.

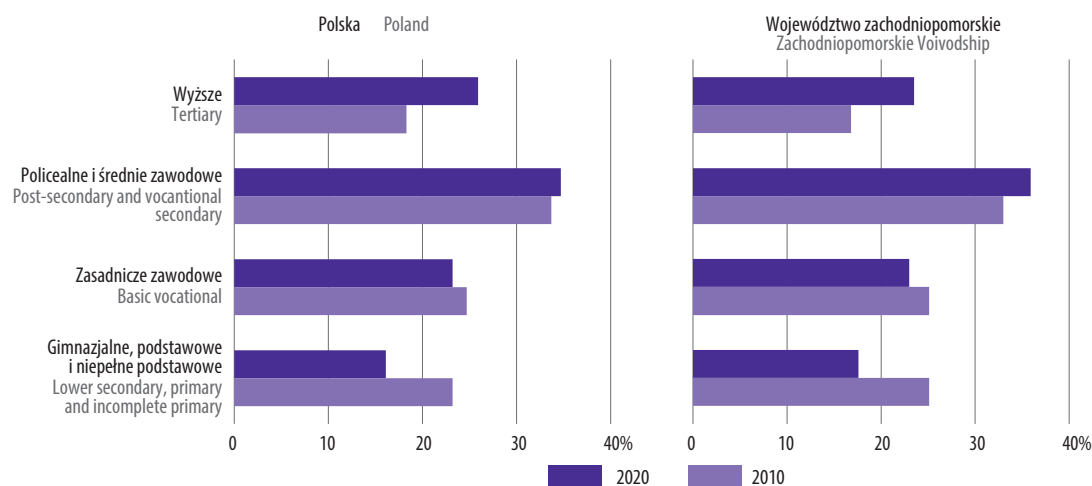
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego
Children attending pre-primary education establishments

W porównaniu z 2010 r. liczba dzieci przypadających na 1 przedszkole zmalała o 13, od poprzedniego roku nastąpił spadek o 1. W roku 2020/21 na 1 przedszkole przypadało około 96 dzieci, w kraju wskaźnik ten był nieco niższy i wyniósł 87 dzieci na przedszkole.

Jak wynika z danych Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności największa część populacji osób w wieku 15 lat i więcej posiada wykształcenie policealne i średnie (w województwie zachodniopomorskim 35,9%, w Polsce 34,7%). Poza rosnącym udziałem osób z wykształceniem policealnym i średnim (wzrost w latach 2010–2021 o 2,9 p. proc. w województwie oraz o 1,0 p. proc. w Polsce), zauważa się przede wszystkim systematyczny wzrost udziału osób z wykształceniem wyższym (odpowiednio o 6,8 p. proc., do 23,5% w województwie oraz o 7,6 p. proc., do 25,9% w Polsce). Spada natomiast liczba osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (odpowiednio o 7,5 p. proc., do 17,6% w województwie oraz o 7,1 p. proc., do 16,1% w Polsce), a także z wykształceniem zasadniczym zawodowym (o 2,1 p. proc., do 23,0% w województwie oraz o 1,5 p. proc. do 23,2% w Polsce).

Wykres 22. Ludność według poziomu wykształcenia
Chart 22. Population by education level

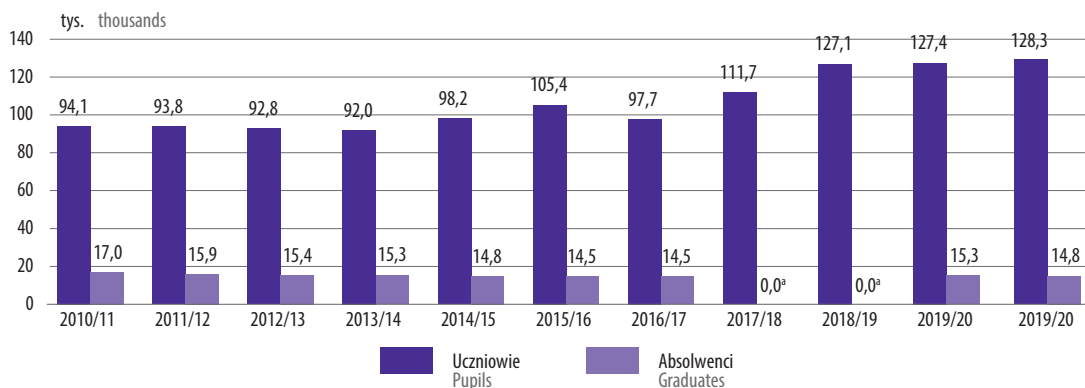

W roku szkolnym 2020/21 w województwie zachodniopomorskim działało 538 szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży (w tym 58 szkół specjalnych), tj. o 7 szkół mniej niż w poprzednim roku szkolnym, ale o 25 więcej niż w roku szkolnym 2010/11. W Polsce liczba szkół, w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym zmalała o 1,2%, natomiast w odniesieniu do roku szkolnego 2010/11 zwiększyła się o 2,1%. Większość szkół podstawowych prowadzona była przez jednostki samorządu terytorialnego (84,6%). Nauczaniem w zakresie szkoły podstawowej wśród dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2020/21 objętych było łącznie 128,0 tys. uczniów, tj. więcej o 0,5% niż przed rokiem i o 36,0% w roku 2010/11 (w Polsce liczba ta zwiększyła się odpowiednio o 1,0% i 41,1%). Z liczby ogółem 2,5 tys. uczniów uczęszczało do szkół specjalnych (wzrost o 0,7% w odniesieniu do poprzedniego roku i o 114,3% porównując z r. szk. 2010/11).

W szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży przeważali chłopcy (51,5%). Do klasy I uczęszczało 15,5 tys. dzieci (tj. 12,1% ogółu uczniów). Liczba pierwszoklasistów zmalała w ciągu roku szkolnego o 1,9%. W klasie ósmej – programowo najwyższej dla tego typu szkół – naukę kontynuowało 15,3 tys. osób, tj. 99,5% uczniów uczęszczających w poprzednim roku szkolnym do klasy siódmej. Średnia liczba uczniów (dzieci i młodzieży) przypadająca na 1 szkołę wyniosła 238 (w Polsce – 217). Natomiast średnia wielkość oddziału szkolnego w szkole podstawowej w roku szkolnym 2020/21 wyniosła 17 uczniów (w Polsce również 17 uczniów). Największe oddziały szkolne mieściły się w m. Koszalin (ok. 20 uczniów), najmniejsze w powiecie kamieńskim, koszalińskim, gryfińskim i sławieńskim (ok. 15 uczniów). Do szkół artystycznych realizujących jednocześnie program szkoły podstawowej uczęszczało 1,0 tys. dzieci.

Wykres 23.
Chart 23.

Uczniowie i absolwenci szkół podstawowych
Pupils and graduates of primary schools

a Brak absolwentów w związku z wprowadzeniem zmian tzn. powrotu do 8-letniej szkoły podstawowej.
a No graduates due to introduction of change, i.e. return to the 8-year primary school.

W wyniku reformy systemu edukacyjnego rok szkolny 2018/19 był ostatnim rokiem działalności edukacyjnej gimnazjów. Z tego względu w roku 2020/21 nie funkcjonowały gimnazja zarówno dla młodzieży, jak i dla dorosłych.

W roku szkolnym 2020/21 w województwie zachodniopomorskim działalność oświatową prowadziło 325 szkół ponadpodstawowych dla młodzieży, z czego 91 szkół branżowych I stopnia, 3 – II stopnia, 104 licea ogólnokształcące, 92 technika, 29 specjalnych szkół przysposabiających do pracy i 6 szkół artystycznych ogólnokształcących dających uprawnienia zawodowe. Zarówno w stosunku do poprzedniego roku szkolnego, jak i do roku 2010/11 nastąpił spadek łącznej liczby szkół o odpowiednio 0,9% i 13,1%. Łącznie w tych szkołach kształciło się 61,3 tys. uczniów, tj. o 1,7% więcej niż przed rokiem oraz o 1,5% niż w 2010/11.

Podobnie jak w poprzednich latach, najwięcej uczniów (42,9%) szkół ponadpodstawowych dla młodzieży uczęszczało do technikum – 25,7 tys. (wzrost o 1,3% w porównaniu z r. szk. 2019/20 oraz o 15,1% porównując z r. szk. 2010/11). W porównaniu z r. szk. 2019/20 liczba techników zmniejszyła się o 6 do 92, zanotowano natomiast spadek o 31 szkół porównując z r. szk. 2010/11.

W technikach utrzymuje się znacząca przewaga liczby mężczyzn nad liczbą kobiet. W roku szkolnym 2020/21 kobiety stanowiły 39,4% uczniów techników, natomiast w roku 2010/11 – 42,8%. W klasie I w r. szk. 2020/21 było 6,2 tys. uczniów. Liczba absolwentów z roku szkolnego 2019/20 wyniosła 3,9 tys. i zmniejszyła się o 19,5% w stosunku do roku szkolnego 2010/11.

Niewiele mniej osób uczęszczało do liceów ogólnokształcących – 24,8 tys. (tj. 40,6% ogółu uczniów szkół ponadpodstawowych). Liczba uczniów liceów w porównaniu z rokiem 2019/20 wzrosła o 0,4%, natomiast z r. szk. 2010/11 zmalała o 9,5%. Na przestrzeni analizowanych lat nieprzerwanie większość stanowiły kobiety. W roku szkolnym 2020/21 stanowiły one 62,3% ogółu uczniów. W roku szkolnym 2020/21 w klasie I było 6,4 tys. młodzieży. Liczba absolwentów z roku szkolnego 2019/20 wyniosła 5,4 tys. i zmniejszyła się o 36,4% w stosunku do roku szkolnego 2010/11.

W województwie zachodniopomorskim funkcjonowało 11 szkół artystycznych dla dzieci i młodzieży dających uprawnienia zawodowe, w tym 5 kształciło wyłącznie w zakresie artystycznym, a 6 było ogólnokształcących. W szkołach artystycznych dających uprawnienia zawodowe kształciło się łącznie 1033 uczniów (tj. więcej o 2,1% niż w roku poprzednim), w tym 74,3% stanowiły kobiety. Do szkół artystycznych ogólnokształcących w roku szkolnym 2020/21 uczęszczało 746 uczniów, tj. o 2,8% więcej niż przed rokiem. W roku 2020 szkoły artystyczne ogółem skończyło 140 osób, z czego 82,9% absolwentów ukończyło szkoły artystyczne ogólnokształcące.

W 2021 r. do egzaminu maturalnego przystąpiło 10,4 tys. osób, z czego 54,3% stanowiły kobiety. Z ogółu osób, które przystąpiły do egzaminu 70% zdało go (w tym 69,7% kobiet i 70,3% mężczyzn). W Polsce było to 74,5% (w tym 75,5% kobiet i 73,2% mężczyzn).

Tablica 12.
Table 12.

Osoby, które przystąpiły/zdały egzamin maturalny
Persons who took or passed matriculation exam

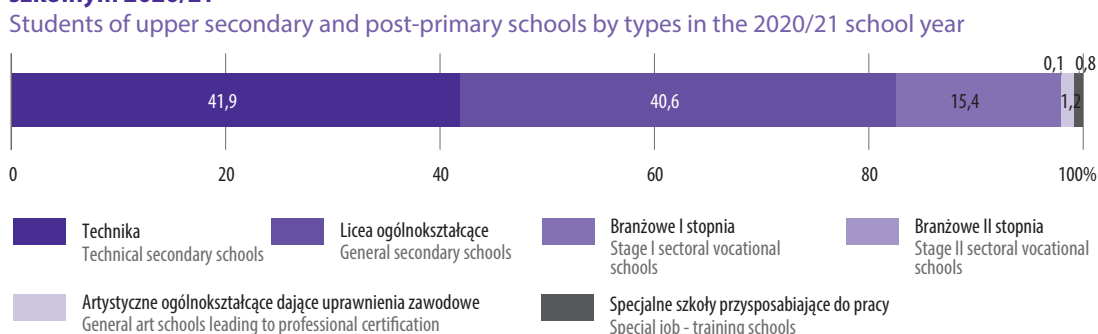
Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Kobiety Females				
przystąpiło took	8349	5924	5238	5672
zdało passed	6624	4081	3728	3953
Mężczyźni Males				
przystąpiło took	6235	4720	4442	4769
zdało passed	5055	3386	3129	3351

W szkołach ponadpodstawowych, przygotowujących do pracy w określonym zawodzie, funkcjonujących do roku 2016/17 w formie zasadniczej szkoły zawodowej, a od roku 2017/18 w formie szkoły branżowej I stopnia, w roku 2020/21 uczyło się 9,4 tys. osób młodych (w tym 773 uczniów 25 szkół specjalnych), tj. więcej o 6,0% niż w roku poprzednim. Do szkół branżowych I stopnia uczęszczali w większości mężczyźni (68,0%). We wrześniu 2020 r. pierwsi absolwenci branżowych szkół I stopnia mogli rozpocząć naukę w nowo utworzonych branżowych szkołach II stopnia. W 3 takich szkołach funkcjonujących na terenie województwa zachodniopomorskiego uczyło się 54 uczniów.

Wykres 24.

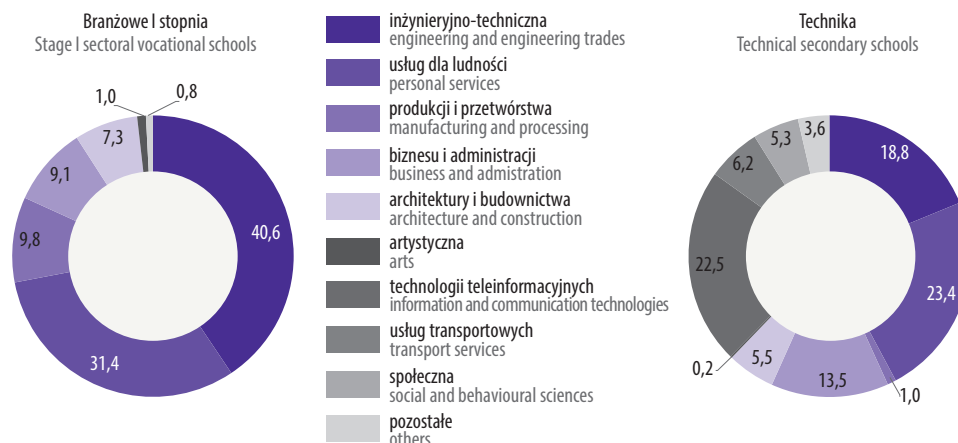
Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych według typów szkół w roku szkolnym 2020/21

Chart 24.

Wykres 25. Uczniowie szkół zawodowych dla młodzieży według podgrup kierunków kształcenia w roku szkolnym 2020/21

Chart 25. Students of vocational school for youth by narrow fields of education in the 2020/21 school year

Do 64 szkół policealnych w województwie zachodniopomorskim w roku szkolnym 2020/21 uczęszczało 7,5 tys. uczniów. Od roku szkolnego 2010/11 ubyło 79 placówek, tj. 65,2%, natomiast liczba uczniów spadła o 5,3 tys. (58,6%). Porównując z rokiem 2019/20, zanotowano zmniejszenie liczby placówek o 10, tj. 15,5% oraz wzrost o 279 (3,9%) uczniów. Liczba absolwentów z roku szkolnego 2019/20 wyniosła 2,1 tys., tj. o 1,2 tys. (35,9%) mniej niż w roku szkolnym 2010/11.

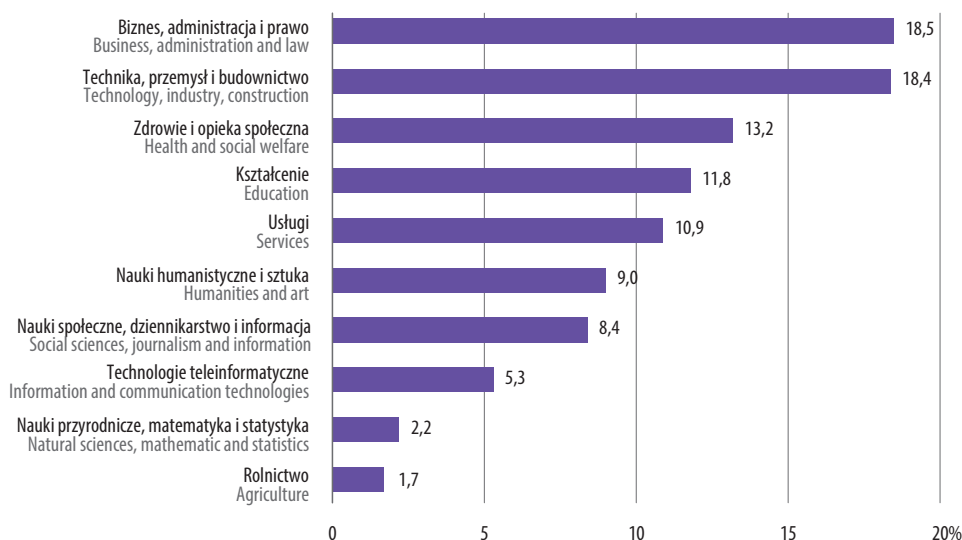
Szkolnictwo wyższe

Według danych na koniec grudnia 2020 r. w 14 uczelniach wyższych, mających siedzibę na terenie województwa zachodniopomorskiego, kształciło się 34,1 tys. studentów. Od roku akademickiego 2010/11 liczba uczelni spadła o 8. Spadek ten dotyczył niepublicznych szkół wyższych. Liczba uczelni publicznych (8) nie uległa zmianie. W porównaniu z poprzednim rokiem akademickim, liczba studiujących zmniejszyła się o 0,5 tys., tj. 1,6%, a w odniesieniu do roku akademickiego 2010/11 – o 33,1 tys., tj. 49,2%. Większość studentów wybrała placówki publiczne, na których w roku akademickim 2020/21 studiowało 30,3 tys. osób, tj. 88,8% ogółu studentów w województwie. Większość studentów (64,2%) kształciła się na studiach I stopnia, 19,1% – na studiach II stopnia, a 16,7% – na studiach jednolitych magisterskich. W roku akademickim 2020/21 najwięcej studentów w województwie kształciło się na Uniwersytecie Szczecińskim (32,9%), Zachodniopomorskim Uniwersytecie Technologicznym w Szczecinie (18,8%), Politechnice Koszalińskiej (10,5%) oraz Pomorskim Uniwersytecie Medycznym (13,3%). Wśród studentów większość stanowiły kobiety (przeważały głównie w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Koszalinie – 76,1% oraz na uczelni artystycznej – 74,0% i medycznej – 72,0%). Na uczelni morskiej, Zachodniopomorskim Uniwersytecie Technologicznym w Szczecinie oraz Politechnice Koszalińskiej więcej było mężczyzn (odpowiednio: 74,2%, 62,7% oraz 55,1%). Większym zainteresowaniem cieszyły się studia stacjonarne, na których kształciło się 26,0 tys. osób, tj. 76,3% ogółu studentów. Studia niestacjonarne były natomiast najczęściej wybieraną formą przez studentów uczelni niepublicznych (4,6% ogółu studentów danego typu szkoły). Największy udział studentów w ogólnej liczbie stanowiły osoby kształcące się na kierunkach związanych z techniką, przemysłem i budownictwem (17,9%), biznesem, administracją i prawem (18,5%), zdrowiem i opieką społeczną (14,3%), usługami (10,1%) oraz naukami humanistycznymi i sztuką (10,1%).

Na zachodniopomorskich uczelniach studiowało 1,7 tys. cudzoziemców, w tym większość wybrała uniwersytet medyczny (36,8%) oraz Uniwersytet Szczeciński (20,3%). Liczba cudzoziemców na uczelniach systematycznie rośnie – porównując z rokiem akademickim 2019/20 nastąpił wzrost o 5,0%, natomiast z rokiem 2010/11 – o 105,0%. Zachodniopomorskie szkoły wyższe w roku 2020 ukończyły 7,3 tys. absolwentów, głównie na kierunkach związanych z biznesem, administracją i prawem (18,5%) oraz techniką, przemysłem i budownictwem (18,4%).

Wykres 26.
Chart 26.

Absolwenci według grup kierunków kształcenia w roku akademickim 2019/20
Graduates by broad fields of education in the 2019/20 academic year

W województwie zachodniopomorskim w roku szkolnym 2020/19 działało 11 szkół podstawowych dla dorosłych (nauczanie na poziomie klasy VII i VIII), w ramach których funkcjonowały 23 oddziały kształcące 304 uczniów, głównie mężczyzn (72,7%). Maleje liczba liceów ogólnokształcących dla dorosłych, których w roku szkolnym 2020/21 było 48, tj. o 6 mniej niż w roku poprzednim i o 92 mniej niż w 2010/11. Liczba uczniów spadła (w odniesieniu do roku poprzedniego o 15,2%, a do roku 2010/11 – o 41,0%) do poziomu 4,5 tys., z czego 48,2% stanowiły kobiety. W roku 2020, 1,5 tys. osób ukończyło edukację w liceach ogólnokształcących dla dorosłych, tj. o 3,9% więcej niż w 2019 r. oraz o 3,1% więcej niż w 2011 r.

Jak wynika z danych zebranych na podstawie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) w województwie zachodniopomorskim odsetek osób dorosłych (w wieku 25–64 lata) uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu w 2020 r. zmalał porównując z 2019 r. o 0,8 p. proc., natomiast porównując z 2010 r. o 2,5 p. proc. i wyniósł 2,5%. Wskaźnik ten jest niższy niż ogółem w kraju o 1,2 p. proc.

W 2020 r. wydatki z budżetu jednostek samorządu terytorialnego w województwie zachodniopomorskim na oświatę i wychowanie wzrosły w porównaniu z 2019 r. o 4,2%, natomiast porównując z 2010 r. – o 52,8% i wyniosły 3284,1 mln zł. Kwota ta stanowiła 4,1% wydatków ogółem, jakie w Polsce przeznaczono z budżetów JST na oświatę i wychowanie. Wydatki bieżące stanowiły 94,8% wydatków ogółem przeznaczonych w JST województwa zachodniopomorskim na oświatę i wychowanie.

Zasoby pracy

Labour resources

W 2021 r. w województwie zachodniopomorskim zanotowano wzrost liczby pracujących, a jednocześnie spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych oraz stopy bezrobocia w odniesieniu do poprzedniego roku.

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)^a przeprowadzonego w 4 kwartale 2021 r. w województwie zachodniopomorskim wskazują, że w porównaniu z 4 kwartałem 2020 r. zwiększyła się liczba osób aktywnych zawodowo, zarówno pracujących, jak i bezrobotnych, wzrosła również stopa bezrobocia oraz wskaźnik zatrudnienia i współczynnik aktywności zawodowej. Zmniejszyła się natomiast liczba osób biernych zawodowo.

^a Prezentowane wyniki BAEL zostały uogólnione w oparciu o bilanse ludności opracowane na podstawie NSP 2011. Dane nie obejmują osób w obiektach zbiorowego zakwaterowania i bezdomnych oraz osób nieobecnych w gospodarstwach domowych 12 miesięcy i więcej.

Dane o aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej opracowano na podstawie reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), prowadzonego w cyklu kwartalnym. Badaniem objęte są osoby będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach.

W 4 kwartale 2021 r. zbiorowość osób aktywnych zawodowo w województwie zachodniopomorskim liczyła 747 tys. osób, a biernych zawodowo – 562 tys. Na populację osób aktywnych zawodowo składają się: pracujący (718 tys. osób) i bezrobotni (30 tys.). W porównaniu z 4 kwartałem 2020 r. liczba osób aktywnych zawodowo wzrosła o 3,3%, w tym liczba pracujących wzrosła o 3,0%, natomiast bezrobotnych – o 15,4%.

Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Współczynnik aktywności zawodowej w województwie zachodniopomorskim w 4 kwartale 2021 r. wyniósł 57,1% (wobec 58,0 w kraju), czyli na każde 100 osób w wieku 15–89 lat 57 osób było aktywnych zawodowo, tzn. miały pracę lub były zgłoszone w Urzędzie Pracy jako osoby poszukujące zatrudnienia. W porównaniu z analogicznym kwartałem 2020 r. nastąpił wzrost analizowanego współczynnika (o 2,5 p. proc.). W badanym okresie wartość współczynnika aktywności zawodowej była wyższa wśród mężczyzn niż kobiet (odpowiednio wyniosła 63,1% i 51,5%). Zarówno wśród mężczyzn, jak i wśród kobiet, najbardziej aktywną zawodowo grupą wiekową były osoby w wieku 25–34 lata. Współczynnik aktywności zawodowej wyniósł dla nich odpowiednio: 93,8% (wobec 92,2% w 2020 r.) oraz 89,7% (wobec 72,2% w 2020 r.). Również w ujęciu ogółem w 4 kwartale 2021 r. najbardziej aktywni zawodowo byli mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego w wieku 25–34 lata (wskaźnik osiągnął poziom 91,3%, wobec 89,5% w kraju). W analogicznym kwartale 2020 r. największa aktywność zawodowa była notowana wśród osób w grupie wiekowej 35–44 lata, tj. 86,6%. W ujęciu rocznym współczynnik aktywności zawodowej zwiększył się we wszystkich grupach wiekowych, tj. wśród osób młodych w wieku 15–24 lata (o 0,5 p. proc., do 24,8%), w wieku 25–34 lata (o 8,9 p. proc., do 91,3%), w wieku 35–44 lata (o 0,4 p. proc., do 87,0%), w wieku 45–54 lata (o 1,7 p. proc., do 86,8%), w wieku 55–64 lata (o 2,4 p. proc., do 57,6%) oraz w wieku 65–89 lat (o 1,5 p. proc., do 7,0%). Analizując aktywność zawodową według poziomu wykształcenia najwyższy współczynnik aktywności zawodowej w 4 kwartale 2021 r. zanotowano w grupie osób z wykształceniem wyższym (81,5%, w tym 98,8% stanowiły osoby pracujące), natomiast najniższy – w grupie osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym lub niższym (17,1%, w tym 88,9% osób pracowało).

Większość (tj. 93,7%) osób pracowała w pełnym wymiarze czasu pracy, przy czym wskaźnik ten był wyższy wśród mężczyzn niż kobiet (wyniósł odpowiednio 96,0% i 91,4%).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

W 4 kwartale 2021 r. w województwie zachodniopomorskim wskaźnik zatrudnienia wyniósł 54,9%, tj. o 1,4 p. proc. mniej niż ogółem w Polsce. W porównaniu z 4 kwartałem 2020 r. wskaźnik zatrudnienia wzrósł o 2,2 p. proc. Mieszkańcy miast województwa zachodniopomorskiego w 4 kwartale 2021 r. wykazali się wyższym udziałem osób pracujących (57,7%), niż mieszkańcy wsi (48,7%). W analogicznym okresie 2020 r. wskaźnik zatrudnienia również był wyższy wśród mieszkańców miast (52,8%) niż wsi (52,5%). Wartość wskaźnika zatrudnienia wśród mieszkańców miast województwa zachodniopomorskiego był o 1,1 p. proc. wyższy niż ogółem w Polsce, a mieszkańców wsi – o 7,2 p. proc. niższy. Udział osób zatrudnionych wśród mężczyzn wyniósł 60,4%, tj. więcej o 0,5 p. proc. niż w 4 kwartale 2020 r. Kobiety charakteryzowały się mniejszą intensywnością zatrudnienia niż mężczyźni (49,6%), jednak wskaźnik ten rośnie w przeciągu ostatnich lat i coraz więcej kobiet jest zatrudnionych (w analogicznym okresie 2020 r. zatrudnionych było 46,1% kobiet). W Polsce udział zatrudnionych mężczyzn był wyższy niż w województwie o 3,8 p. proc., a kobiet niższy o 0,6 p. proc. Biorąc pod uwagę wiek, najwyższy wskaźnik zatrudnienia w 4 kwartale 2021 r. wystąpił, analogicznie do poprzedniego roku, w grupie wiekowej 35–44 lata (85,8%, wobec 87,5% w kraju), w tym wśród mężczyzn w analizowanym przedziale wiekowym zatrudnionych było 86,4%, a w populacji kobiet – 85,2%. Wskaźnik zatrudnienia w ujęciu ogółem wzrósł we wszystkich grupach wiekowych, w tym najbardziej wśród osób w wieku 25–34 lata, o 5,9 p. proc., do 85,3%.

Bezrobotni to osoby w wieku 15–74 lata, które spełniły jednocześnie trzy warunki: w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi, w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy oraz były gotowe podjąć pracę w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym. Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

W 4 kwartale 2021 r. w porównaniu z 4 kwartałem 2020 r. liczba osób bezrobotnych mieszkających w województwie zachodniopomorskim wzrosła o 15,4%, tj. o 4 tys. osób. Liczba bezrobotnych w analizowanym okresie wyniosła 30 tys. osób, co stanowiło 6,0% ogółu osób bezrobotnych w Polsce. W 2020 r. bezrobotnych kobiet było mniej niż mężczyzn (stanowiły one 42,3% osób bezrobotnych w województwie), a sytuacja ta nie uległa istotnej zmianie w 2021 r. – kobiety stanowiły wówczas 43,3% bezrobotnych (13 tys.). W miastach województwa zachodniopomorskiego mieszkało 15 tys. osób deklarujących bezrobocie, co stanowiło 50,0% ogółu bezrobotnych w województwie. W stosunku do 4 kwartału 2020 r. liczba ta zmniejszyła się o 11,8%, tj. o 2 tys. osób.

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo (ogółem lub danej grupy).

Stopa bezrobocia według BAEL w 4 kwartale 2021 r. w województwie zachodniopomorskim ukształtowała się na poziomie 4,0% (w kraju 2,9%) i była o 0,4 p. proc. wyższa od stopy bezrobocia w analogicznym okresie poprzedniego roku. Stopa bezrobocia w województwie zarówno na koniec 2020 i 2021 r. była wyższa w przypadku mężczyzn (odpowiednio: 3,6% i 4,3%) niż kobiet (odpowiednio: 3,3% i 3,7%). Biorąc pod uwagę rozmieszczenie terytorialne, zarówno w miastach, jak i na wsi stopa bezrobocia była istotnie wyższa na wsi (6,8%) niż w miastach (2,8%).

W 4 kwartale 2021 r. zbiorowość biernych zawodowo liczyła 562 tys. osób i stanowiła 42,9% ogólnej liczby mieszkańców województwa w wieku 15–89 lat. W Polsce udział biernych zawodowo w ogólnej liczbie ludności w wieku 15–89 lat ukształtował się na poziomie 42,0%. Osoby bierne zawodowo w województwie stanowiły 4,5% osób biernych w Polsce. Na przestrzeni roku liczba biernych zawodowo w województwie zachodniopomorskim spadła o 38 tys., tj. o 6,3%. W skali kraju w analogicznym okresie liczebność analizowanej populacji zmniejszyła się o 5,1%. Większość populacji osób nieaktywnych zawodowo w regionie tworzyły kobiety, których udział w 4 kwartale 2021 r. wyniósł 58,7%. Podobnie jak w poprzednich latach, w zbiorowości osób biernych zawodowo przeważała grupa osób zamieszkujących miasta, a ich udział wyniósł 64,2%. Wśród biernych zawodowo najbardziej liczna była grupa osób w wieku 55–89 lat, następnie grupa osób młodych 15–24 lata (odpowiednio: 67,6% i 18,9%), natomiast najmniej – grupa w wieku 25–34 lata (2,7%). Pod względem wykształcenia 31,1% osób biernych zawodowo ukończyło co najwyżej gimnazjum lub szkołę podstawową, 24,6% – szkołę zasadniczą zawodową, 21,7% – miało wykształcenie policealne i średnie zawodowe. Najmniej osób biernych zawodowo w 4 kwartale 2021 r. w województwie zachodniopomorskim posiadało wykształcenie wyższe (9,8%) oraz średnie ogólnokształcące (12,8%). Spośród osób biernych zawodowo w wieku 15–74 lata (487 tys. osób) 99,4% nie poszukiwało pracy, najczęściej z powodu pobytu na emeryturze (55,0%), a także kontynuowanie nauki, uzupełnienie kwalifikacji (19,8%), w Polsce odpowiednio: 51,4% i 21,6%.

Tablica 13.
Table 13.

Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w 4 kwartale według BAEL
Economic activity of the population aged 15 and more in the 4th quarter by LFS

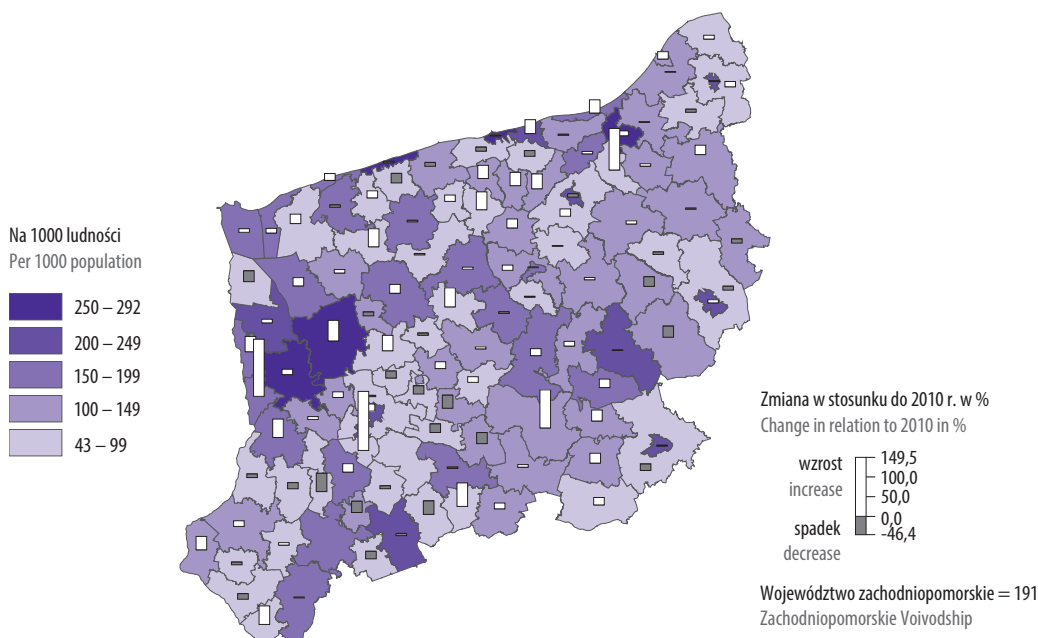
Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2021 Polska Poland
Aktywni zawodowo w tys. Economically active persons in thousands	723	747	17278
pracujący employed persons	697	718	16780
bezrobotni unemployed persons	26	30	497
Bierni zawodowo w tys. Economically inactive persons in thousands	600	562	12529
Współczynnik aktywności zawodowej w % Labour force participation rate in %	54,6	57,1	58,0
Wskaźnik zatrudnienia w % Employment rate in %	52,7	54,9	56,3
Stopa bezrobocia w % Unemployment rate in %	3,6	4,0	2,9

Analizując sytuację zawodową mieszkańców województwa zachodniopomorskiego według faktycznego miejsca pracy, w dniu 31 grudnia 2020 r. liczba pracujących wyniosła 568,8 tys. osób, tj. zanotowano spadek o 1,1% w stosunku do poprzedniego roku (w kraju o 0,6%). Porównując z 2010 r., nastąpił wzrost w województwie o 12,1%, a w Polsce o 13,8%. Mężczyźni stanowili 51,9% pracujących (spadek o 0,1 p. proc. w stosunku do roku poprzedniego). Pracujący w województwie stanowili 3,6% ogólnej liczby osób pracujących w kraju. W ogólnej liczbie zatrudnionych większość znajdowała się w sektorze prywatnym (70,1%). W sektorze publicznym w ostatnim dniu 2020 r. zatrudnionych było 117,4 tys. osób, tj. 29,9% ogółu osób pracujących w województwie zachodniopomorskim. Kobiety stanowiły 69,1% zatrudnionych w sektorze publicznym, natomiast mężczyźni 57,6% - w sektorze prywatnym.

W województwie zachodniopomorskim najwięcej osób pracowało w przetwórstwie przemysłowym (100,7 tys. osób), handlu hurtowym i detalicznym; naprawie pojazdów samochodowych (86,5 tys. osób) oraz w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie (49,2 tys. osób). Pracujący w tych sekcjach na koniec 2020 r. stanowili odpowiednio 17,7%, 15,2% i 8,6% ogółu pracujących w województwie. Wskaźniki te uległy zmniejszeniu w stosunku do 2019 odpowiednio o 0,3 p. proc., 0,3 p. proc i 0,1 p. proc. Natomiast porównując z 2010 r. udział pracujących w przetwórstwie przemysłowym wzrósł o 10,0 p. proc, w handlu hurtowym i detalicznym; naprawie pojazdów samochodowych – zmalał o 2,0 p. proc., a w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie – zmalał o 0,8 p. proc.

Mapa 21.
Map 21.

Pracujący w 2020 r.
Employed persons in 2020

Dane o bezrobociu rejestrowanym dotyczące osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy prezentowane są zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz. U. 2019, poz.1482, z późn. zm.)

Podczas, gdy na koniec 2020 r. notowano wzrost bezrobocia, w odniesieniu r/r, zarówno w kraju, jak i w województwie zachodniopomorskim (odpowiednio o 20,8% i o 24,5%), w 2021 r. nastąpił spadek tego zjawiska. W końcu grudnia 2021 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa zachodniopomorskiego wyniosła 43,4 tys. osób i była niższa od zanotowanej w 2010 r. o 66,5 tys. osób, tj. o 60,5%, a porównując z 2020 r. – o 8,6 tys. osób, tj. o 16,5%. Na koniec 2021 r. w Polsce liczba bezrobotnych wyniosła 895,2 tys. i była o 14,5% niższa niż w 2020 r. (wobec spadku o 54,2% w porównaniu z 2010 r.).

Bezrobotni w województwie stanowili 4,9% ogólnej liczby bezrobotnych zarejestrowanych w kraju, w 10 województwach liczba bezrobotnych była wyższa niż w zachodniopomorskim. Największa liczba bezrobotnych została zarejestrowana w województwie mazowieckim – 129,2 tys., najniższa w lubuskim – 18,2 tys. W relacji do 2020 r. odnotowano spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych we wszystkich województwach, przy czym największy w lubuskim (o 23,3%), a najmniejszy w łódzkim (o 10,2%).

Kobiety stanowiły większość zarejestrowanych bezrobotnych (24,3 tys., tj. 55,9% ogółu), wskaźnik ten wzrósł w porównaniu z poprzednim rokiem (o 1,1 p. proc.) oraz w porównaniu z grudniem 2010 r. (o 3,9 p. proc.). Z ogółu bezrobotnych kobiet 31,3% nie podjęło zatrudnienia po urodzeniu dziecka, tj. więcej o 1,9 p. proc. niż w roku poprzednim.

Udział bezrobotnych zamieszkujących miasto w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 63,1%. Również w poprzednich latach więcej zarejestrowanych bezrobotnych mieszkało w mieście, niż na wsi (odpowiednio 57,9% w 2020 r. i 58,6% w 2010 r.). W odniesieniu do 2020 r. we wszystkich powiatach (18) i miastach na prawach powiatu (3) spadła liczba zarejestrowanych bezrobotnych, przy czym w największym stopniu w powiecie goleniowskim (o 40,0%), a najmniejszym – w powiecie polickim (o 9,3%). Również w porównaniu z 2010 r. we wszystkich powiatach i miastach na prawach powiatu odnotowano spadek zjawiska, przy czym największy w powiecie goleniowskim (o 75,4%), a najmniejszy w powiecie choszczeńskim (o 44,6%). W Szczecinie liczba zarejestrowanych bezrobotnych w końcu 2021 r. wyniosła 6,1 tys. i była mniejsza o 15,5% niż w 2020 r. oraz niższa o 63,2% niż w 2010 r.

Bezrobotni nieposiadający prawa do zasiłku to osoby zarejestrowane w urzędach pracy poszukujące pracę, które utraciły bądź nie nabyły prawa do zasiłku.

W końcu grudnia 2021 r. bez prawa do zasiłku pozostawało 37,7 tys. bezrobotnych, a ich odsetek w ogólnej liczbie bezrobotnych (86,7%) wzrósł w porównaniu z grudniem 2020 r. (o 2,4 p. proc.) oraz porównując z 2010 r. (o 5,7 p. proc.). Osoby uprzednio pracujące stanowiły 88,7% ogółu bezrobotnych (w 2020 r. – 88,5%, w 2010 r. – 80,8%), w tym 3,2% uprzednio pracujących zostało zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Z ogółu bezrobotnych 11,3% stanowiły osoby dotychczas niepracujące (mniej o 0,2 p. proc. niż w 2020 r. oraz o 7,9 p. proc. niż w 2010 r.). Osoby nowo zarejestrowane stanowiły w grudniu 2021 r. stanowiły 11,6% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (w 2020 r. – 10,7%, w 2010 r. – 16,0%).

Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy w końcu grudnia 2021 r. stanowili 83,7% ogółu bezrobotnych (przed rokiem 79,7%). Do bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy zaliczane są m.in. osoby długotrwale bezrobotne, których udział w ogólnej liczbie bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy zwiększył się w skali roku o 8,3 p. proc., do 68,7%. Zmniejszył się odsetek bezrobotnych: powyżej 50. roku życia (o 0,1 p. proc., do 34,8%), osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej (o 0,4 p. proc., do 0,6%), oraz osób niepełnosprawnych (o 1,0 p. proc., do 6,4%). Zwiększył się natomiast udział osób do 30. roku życia (o 5,0 p. proc., do 25,5%), osób do 25. roku życia (o 2,8 p. proc., do 11,4%) oraz posiadających co najmniej jedno dziecko do 6. roku życia (o 0,3 p. proc., do 22,0%). Bez zmian pozostał odsetek osób posiadających co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18. roku życia (0,2%).

W porównaniu z 2010 r. największy spadek osób bezrobotnych w ich ogólnej liczbie, zanotowano w kategorii osób w wieku 24 lata i mniej (o 9,2 p. proc., do 9,5%), natomiast w grupie 25 lat i więcej, nastąpił wzrost o 9,2 p. proc. (do 90,5%). W końcu grudnia 2021 r. najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych stanowiły osoby w wieku 35–44 lata (11,2 tys.), a ich odsetek w ogólnej liczbie bezrobotnych zmniejszył się w ciągu roku o 0,7 p. proc., do 25,8% (w kraju 25,7%). Największy udział bezrobotnych w tej grupie wiekowej zanotowano w powiecie polickim (30,8%), natomiast najmniejszy w powiecie sławieńskim – 23,0%. Udział bezrobotnych wzrósł w 2021 r. r/r w grupie osób w wieku 45–54 lata (o 1,4 p. proc., do 20,6%) oraz w przypadku osób powyżej 55 lat (o 0,8 p. proc., do 19,4%). Na koniec 2021 r. zarejestrowanych było 8,9 tys. osób w wieku 45–54 lata, w tym 52,2% stanowiły kobiety, oraz 8,4 tys. osób bezrobotnych w wieku 55 lat i więcej (70,2% stanowiły mężczyźni). Wśród osób młodszych, w grupie wiekowej 24 lata i mniej w województwie zachodniopomorskim w urzędach pracy zarejestrowanych było 4,1 tys. osób, w tym 62,5% stanowiły kobiety, a ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych kobiet wyniósł 10,7, tj. mniej o 1,6 p. proc. niż w 2020 r. Największy udział bezrobotnych poniżej 25 lat zarejestrowano w powiecie łobeskim (12,8%), a najmniejszy w m. Szczecin (5,5%).

Większość bezrobotnych rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy stanowiły osoby o niskim poziomie wykształcenia. Najbardziej liczną grupę stanowiły osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe (33,1%, o 6,1 p. proc. powyżej średniej krajowej – 27,0%), a następnie zasadnicze zawodowe/branżowe (24,4%, w Polsce 24,7%). Nieco mniejszy udział w ogólnej liczbie bezrobotnych zarejestrowanych w województwie zachodniopomorskim na koniec 2021 r. stanowiły osoby z wykształceniem policealnym, średnim zawodowym/branżowym, a także średnim ogólnokształcącym, odpowiednio: 18,2% i 12,7% (kolejno o 3,8 p. proc. poniżej i 0,7 p. proc. powyżej średniej krajowej). Najmniej liczną grupę stanowiły osoby z wykształceniem wyższym, których udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 11,5%, tj. o 2,8 p. proc. mniej niż w Polsce. W odniesieniu do 2020 r. w ogólnej liczbie osób bezrobotnych zmalał udział osób z wykształceniem policealnym oraz średnim zawodowym/branżowym, a także ogólnokształcącym (odpowiednio o 0,1 p. proc. i 0,3 p. proc.), natomiast wzrósł z gimnazjalnym, podstawowym i niższym (o 0,4 p. proc.). Bez zmian pozostał udział bezrobotnych z wykształceniem wyższym oraz zasadniczym zawodowym/branżowym. Porównując z 2010 r. największy spadek zanotowano w udziale osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym, a wzrost w grupie osób z wykształceniem wyższym (odpowiednio o 3,7 p. proc. oraz 3,4 p. proc.).

Według stanu na koniec grudnia 2021 r. absolwenci stanowili 2,0% ogółu osób bezrobotnych, co stanowiło wartość mniejszą o 0,4 p. proc. w odniesieniu do analogicznego okresu 2020 r. (w kraju nastąpił spadek o 0,4 p. proc., do 3,1%).

Zarówno w województwie zachodniopomorskim, jak i w kraju większość bezrobotnych była zarejestrowana przez okres krótszy niż 12 miesięcy (stanowili oni odpowiednio 52,4% i 52,2% ogółu osób bezrobotnych).

Powyżej 24 miesięcy zarejestrowanych było 26,5% bezrobotnych województwa zachodniopomorskiego oraz 27,9% osób zarejestrowanych w Polsce. W porównaniu z poprzednim rokiem nastąpił wzrost liczby bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy (o 13,9%, w kraju o 11,4%). We wszystkich pozostałych kategoriach czasu odnotowano spadek tej liczby, a największy w grupie osób zarejestrowanych przez okres 6–12 miesięcy (42,7%, w kraju o 38,8%), 3–6 miesięcy (o 34,8%, w kraju o 29,3%) oraz 1–3 miesiące (o 20,8%, w kraju o 16,2%). Natomiast porównując z rokiem 2010 w większości kategorii nastąpił spadek liczby bezrobotnych, a wzrost odnotowano jedynie w przypadku liczby zarejestrowanych w województwie zachodniopomorskim powyżej 24 miesiące (o 16,7%).

W końcu 2021 r. zarejestrowane osoby niepełnosprawne stanowiły 5,4% ogółu bezrobotnych w województwie zachodniopomorskim (w poprzednim roku – 4,3%). Liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w rejestrze bezrobotnych wzrosła w 2021 r. o 93 osoby. Z ogólnej liczby niepełnosprawnych osób bezrobotnych 12,4% osób posiadało prawo do zasiłku, tj. o 0,5 p. proc. mniej niż w poprzednim roku. Najbardziej wzrosła liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych pod koniec 2020 r. w powiecie białogardzkim (o 27,7%), a najbardziej zmalała w powiecie wałeckim (o 16,7%). Mężczyźni stanowili 59,7% ogółu niepełnosprawnych.

Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie zachodniopomorskim przez cały 2021 r. stopniowo malała, co było odwrotnym zjawiskiem niż w roku 2020. Na koniec roku stopa bezrobocia w województwie wyniosła 7,1% i kształtowała się na poziomie o 1,5 p. proc. niższym od obserwowanego w 2020 r. Stopa bezrobocia zanotowana w województwie była wyższa o 1,7 p. proc. niż w kraju. Patrząc na wskaźnik dla całej Polski, również zauważalny jest spadek r/r (o 0,9 p. proc., do 5,4%). W odniesieniu do 2010 r. stopnia bezrobocia spadła zarówno w województwie, jak i w kraju (odpowiednio o 10,7 p. proc. i 7,0 p. proc.). W rankingu wojewódzkim zachodniopomorskie pod względem wysokości stopy bezrobocia uplasowało, wyżej niż rok wcześniej o jedno miejsce, tj. się na 11. pozycji (najniższą stopę bezrobocia zanotowano w województwie wielkopolskim: 3,1%, najwyższą w warmińsko-mazurskim – 8,6%). W 2010 r. zachodniopomorskie zajmowało przedostatnie miejsce, a wyższa stopa bezrobocia notowana była tylko w warmińsko-mazurskim, natomiast w 2021 r. wyższa stopa bezrobocia wystąpiła w województwach: lubelskim, świętokrzyskim, kujawsko-pomorskim, podkarpackim i warmińsko-mazurskim (odpowiednio 7,2%, 7,3%, 7,7%, 8,2% i 8,6%). W województwie zachodniopomorskim spadek stopu bezrobocia w 2021 r. w relacji do 2020 r. odnotowano we wszystkich powiatach, przy czym największy w łobeskim (o 3,1 p. proc. do 15,2%), świdwińskim (o 3,0 p. proc., do 11,7%) oraz szczecineckim (o 2,7 p. proc., do 14,4), a najmniejszy w polickim (o 0,4 p. proc., do 4,5%), m. Koszalin i m. Szczecin (po 0,6 p. proc., do odpowiednio: 5,5% i 3,3%). Do powiatów o najwyższej stopie bezrobocia należały m.in.: białogardzki (17,0%, wobec 18,5 w grudniu 2020 r.), choszczeński (16,4%, wobec 18,3%) oraz łobeski (15,2%, wobec 18,3%), a o najniższej – m. Szczecin (3,3%, wobec 3,9%), goleniowski (4,1%, wobec 6,7%) oraz m. Świnoujście (4,1%, wobec 5,2%).

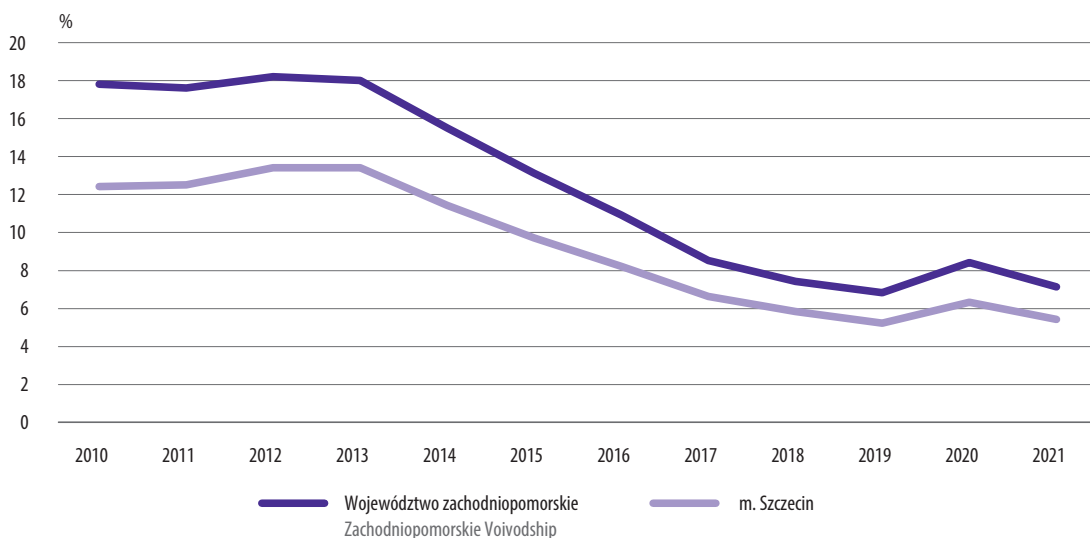
W 2021 r. w województwie zachodniopomorskim utworzono 19,8 tys. nowych miejsc pracy, zlikwidowano – 9,3 tys. W końcu grudnia 2021 r. na 1 ofertę pracy przypadało 12 bezrobotnych (przed rokiem 24), 11 zakładów pracy zapowiedziało zwolnienie w najbliższym czasie 251 pracowników (przed rokiem odpowiednio: 15 zakładów i 548 pracowników).

Wykres 27.**Stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2010–2021****Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 27.

Registered unemployment rate in 2010–2021

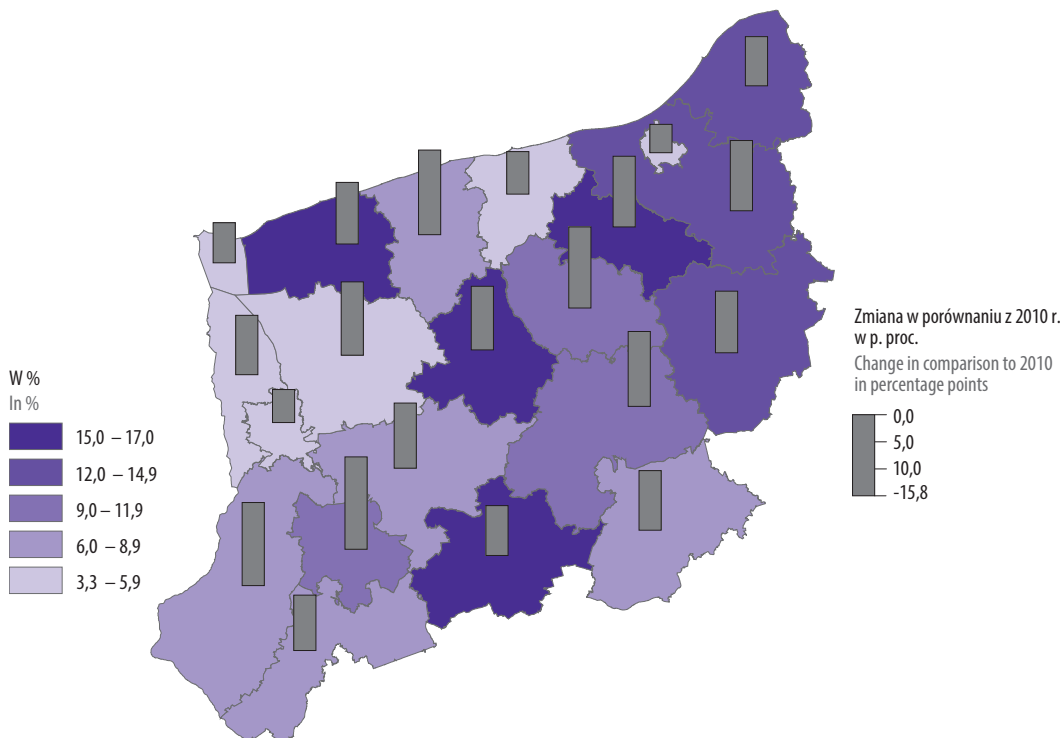
As of 31 December

Mapa 22.**Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2021 r.****Stan w dniu 31 grudnia**

Map 22.

Registered unemployment rate in 2021

As of 31 December

W związku z ogłoszonym na terenie całego kraju stanem zagrożenia epidemicznego, a następnie stanem epidemii związanym z rozprzestrzenianiem się choroby zakaźnej wywołanej wirusem SARS-CoV-2, zwanej COVID-19 wprowadzono rozwiązania zapobiegające i przeciwdziałające rozprzestrzenianiu się wirusa. Działania te odnosiły się także do rynku pracy. Zauważyć można zmianę formy działalności podmiotów gospodarki narodowej w dotychczasowej postaci. W związku z wprowadzeniem licznych ograniczeń część firm uległa likwidacji, zawieszeniu lub ich działalność została zmniejszona, a w innych pracodawcy zmuszeni zostali do otwarcia się na formy zatrudnienia pozwalające na zachowanie dystansu społecznego. Jedną z takich form jest praca zdalna. W IV kwartale 2021 r. w celu ograniczenia rozprzestrzeniania się choroby zakaźnej kontynuowano formy czasowego odosobnienia ze względu na podejrzenie zakażenia między innymi w postaci kwarantanny oraz izolacji. W końcu grudnia 2021 r. udział osób, które pracowały zdalnie w związku z sytuacją epidemiczną w ogólnej liczbie pracujących objętych badaniem „Popyt na pracę” w województwie zachodniopomorskim wyniósł 4,3%, natomiast w kraju 6,9%. Skala wykorzystania pracy zdalnej w sektorze publicznym była większa niż w prywatnym (6,4%, wobec 3,3%). W województwie najwyższy wskaźnik odnotowano w jednostkach zatrudniających powyżej 49 osób, gdzie 5,5% pracujących świadczyło pracę zdalnie w związku z sytuacją epidemiczną, podczas gdy w jednostkach zatrudniających do 9 osób było to 2,3% pracujących.

Praca zdalna spowodowana sytuacją epidemiczną była wdrożona przez pracodawców w poszczególnych województwach w różnej skali. Najwyższy udział pracy zdalnej w końcu IV kwartału 2021 r. odnotowano w województwie mazowieckim (14,4%) oraz małopolskim (7,5%), a najniższy w województwach: świętokrzyskim i warmińsko-mazurskim (po 2,4%).

Według stanu na koniec IV kwartału 2021 r. z wynagrodzenia za czas choroby/zasiłku chorobowego z powodu poddania się kwarantannie lub izolacji skorzystało w województwie zachodniopomorskim 3,0% pracujących. Udział pracujących, którzy skorzystali z takiego wynagrodzenia był większy w sektorze prywatnym niż publicznym. Było to odpowiednio: 3,3% i 2,5%. Wykorzystanie omawianego wynagrodzenia przez pracujących było odmienne w podmiotach o różnej wielkości. Najwyższy odsetek odnotowano w jednostkach zatrudniających od 10 do 49 osób (4,5%), a najniższy w jednostkach o liczbie pracujących 50 osób i więcej (2,1%). Skala wykorzystania wynagrodzenia za czas choroby/zasiłku chorobowego z omawianego powodu była w województwach zbliżona. Udział liczby pracujących korzystających z wynagrodzenia za czas choroby/zasiłku chorobowego z powodu poddania się kwarantannie lub izolacji oscylował wokół 2–3%, przy czym najwyższy udział odnotowano w województwie zachodniopomorskim (3,0%), a najniższy w województwach: podlaskim i świętokrzyskim (po 1,7%).

5.2. Jakość życia

5.2. Quality of life

Zamożność mieszkańców

Inhabitant's wealth

W 2020 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w województwie zachodniopomorskim wyniosło 5099,49 zł i było o 6,9% wyższe niż w roku poprzednim i o 7,7% niższe od przeciętnej krajowej. W województwie liczba emerytów i rencistów pozostała na niezmiennym poziomie, a przeciętne emerytury i renty brutto uległy zwiększeniu w odniesieniu do roku poprzedniego.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto to stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłaconych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie; po wyeliminowaniu osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą. Dane dotyczą podmiotów gospodarczych sektora przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Przeciętne wynagrodzenie brutto w województwie zachodniopomorskim od kilku lat wzrasta. W jednostkach zatrudniających więcej niż 9 osób w 2020 r. wyniosło 5099,49 zł i było wyższe o 6,9% w porównaniu z 2019 r., o 34,4% porównując z 2015 r. oraz o 63,4% – z 2010 r. Mimo wzrostu kwoty przeciętnego wynagrodzenia pracownicy w województwie zachodniopomorskim nadal otrzymywali wynagrodzenie niższe od przeciętnego wynagrodzenia brutto w kraju o 423,83 zł, tj. o 7,7%. Na tle innych województw, w których przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto nie osiągnęło pułapu średniej krajowej (czyli bez województwa mazowieckiego, dolnośląskiego i małopolskiego), zachodniopomorskie znalazło się na 4. miejscu.

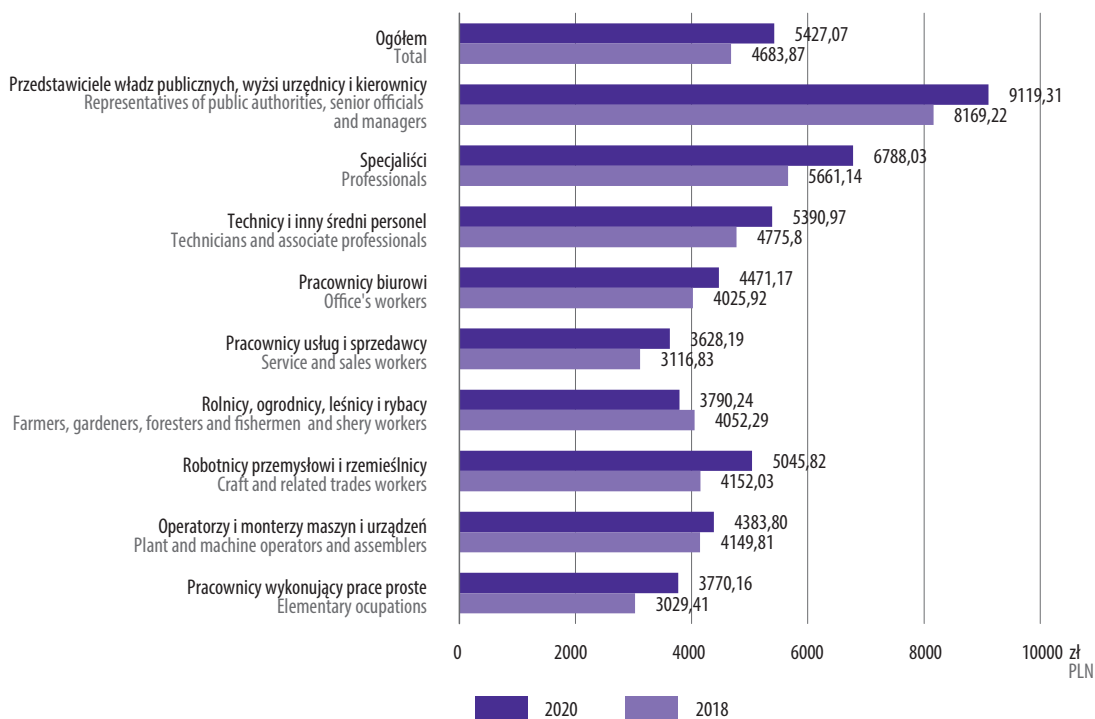
Mężczyźni w województwie zarabiali więcej niż kobiety. W 2020 r. ich wynagrodzenie brutto wynosiło przeciętnie 5732,76 zł, tj. o 11,9% więcej niż kobiety (5125,39 zł). Najwyższe wynagrodzenie pobierali mężczyźni pracujący w sektorze publicznym – 6697,96 zł, najniższe kobiety w sektorze prywatnym – 4442,93 zł. Przeciętne wynagrodzenie brutto za godzinę pracy wyniosło w województwie 31,38 zł (dla mężczyzn – 32,15 zł, dla kobiet – 30,57 zł).

W 2020 r. w województwie zachodniopomorskim wynagrodzenie środkowe (mediana) ukształtowało się na poziomie 4606,31 zł i było niższe niż w kraju o 2,0% (4702,66 zł). Oznacza to, że połowa pracowników otrzymywała wynagrodzenie co najwyżej w tej wysokości, a połowa – w wysokości nie niższej niż mediana. Dla mężczyzn wynagrodzenie środkowe miało wartość 4801,51 zł, dla kobiet – 4440,23 zł.

Wysokość wynagrodzenia różniła się w zależności od wykształcenia i wykonywanego zawodu. Wynagrodzenie powyżej przeciętnego w województwie otrzymywali zazwyczaj pracownicy ze stopniem naukowym co najmniej doktora (7174,62 zł) oraz wykształceniem wyższym, w tym z tytułem magistra, lekarza lub równorzędnym (7014,36 zł) oraz inżyniera, licencjata, dyplomowanego ekonomisty lub równorzędnym (6048,33 zł). Najwyższe przeciętne wynagrodzenie brutto pobierali przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy (9119,31 zł), a także specjaliści (6788,03 zł). Najniższe natomiast pracownicy wykonujący prace proste (3770,16 zł) oraz pracownicy usług i sprzedawcy (3628,19 zł).

Wykres 28.
Chart 28.

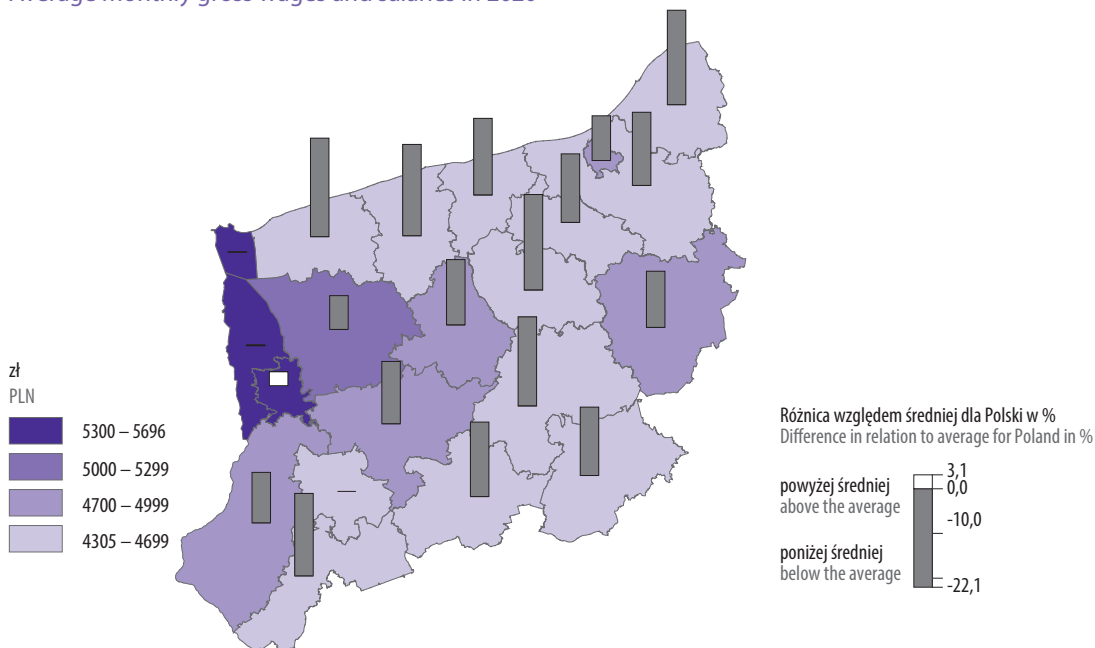
Wynagrodzenia według zawodów (październik)
Wages and salaries by occupations (October)

Wyniki badania przeciętnego wynagrodzenia brutto według zawodów dla kraju i województw publikowane są co dwa lata zgodnie ze stanem na październik. Corocznie przeprowadzane jest natomiast badanie wynagrodzeń w podmiotach gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 9 osób, a dane prezentowane są także w podziale na powiaty.

Mapa 23.
Map 23.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w 2020 r.
Average monthly gross wages and salaries in 2020

Wynagrodzenia w województwie były wyraźnie zróżnicowane. W województwie w 2020 r. najwyższe wynagrodzenie brutto otrzymywali mieszkańcy powiatów: m. Szczecin – 5695,84 zł, polickiego – 5535,45 zł oraz m. Świnoujście – 5517,68 zł, natomiast najniższe: kamieńskiego – 4304,58 zł, świdwińskiego – 4339,70 zł oraz sławieńskiego 4350,66 zł. Poza m. Szczecin tylko w powiecie polickim przeciętne miesięczne wynagrodzenie było wyższe od średniej krajowej, relacja ta wyniosła odpowiednio 103,1% i 100,2%. W pozostałych powiatach przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto były mniejsze od średniej krajowej o od 0,1% (m. Świnoujście) do 22,1% (powiat kamieński).

W 2021 r. w województwie zachodniopomorskim przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw osiągnęło poziom 5450,87 zł i było wyższe niż w 2020 r. o 8,6% (wobec wzrostu o 5,3% w 2020 r.). Płaca ta była niższa o 7,5% od średniej krajowej. W Polsce przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wyniosło 5889,84 zł, co oznacza wzrost o 8,8% w odniesieniu do 2020 r. (wobec wzrostu o 4,7% w 2020 r.). Porównując z 2010 r., wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw wzrosło w województwie o 78,1%, natomiast w kraju o 71,7%.

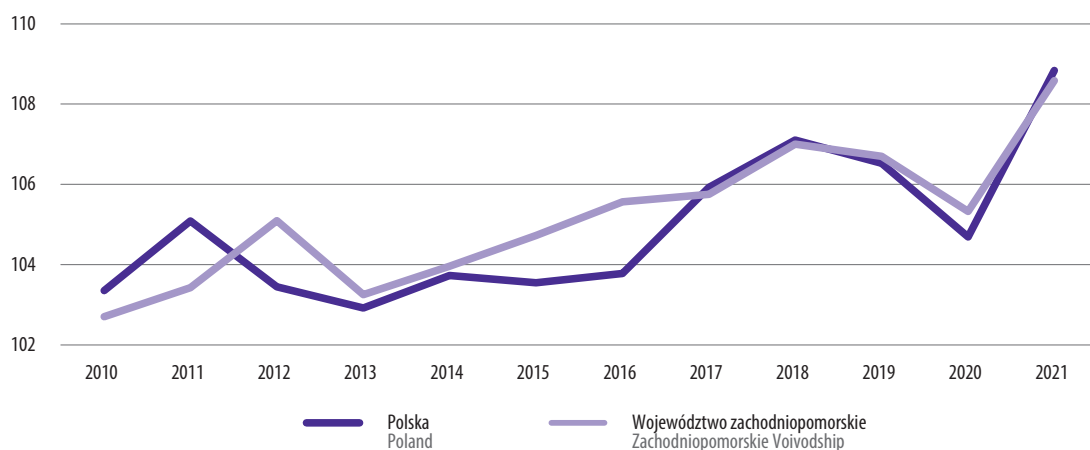
Tablica 14. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw
Table 14. Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł Average monthly gross wages and salaries in PLN	3059,96	3738,87	5019,82	5450,87
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100) Average monthly gross wages and salaries in relation to the average domestic (Poland=100)	89,2	90,7	92,8	92,5

W województwie zachodniopomorskim w sektorze publicznym przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2021 r. osiągnęło wartość 6187,26 zł i zwiększyło się o 7,3% w stosunku do 2020 r. (w 2020 r. wzrost ten wyniósł 5,4%). W sektorze prywatnym przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto ukształtowało się na poziomie 5373,90 zł i było o 8,8% wyższe od zanotowanego w 2020 r. (wobec wzrostu o 3,4% w 2020 r.).

W stosunku do 2020 r. odnotowano wzrost płac we wszystkich badanych sekcjach, a w tym najbardziej w: zakwaterowaniu i gastronomii (o 10,3%), handlu i naprawie pojazdów samochodowych (o 10,2%) oraz informacji i komunikacji (o 10,0%).

Wykres 29. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw Rok poprzedni=100
Chart 29. Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector Previous year=100

W 2021 r. w województwie zachodniopomorskim przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów pobierających świadczenia z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) lub z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) wyniosła 381,7 tys. osób i pozostała na niezmiennym poziomie w stosunku do roku poprzedniego, ale zmalała w porównaniu z 2010 r. (o 6,6 tys. osób, tj. o 1,8%). W kraju liczba ta zmniejszyła się o 0,4% w porównaniu z 2020 r. oraz o 0,5% w porównaniu z 2010 r. Liczba osób pobierających świadczenia z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych zwiększyła się w ciągu roku o 0,3% (w kraju o 0,1%). Natomiast liczba korzystających z KRUS w województwie zmniejszyła się o 4,8% (w kraju o 4,3%).

Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r., także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) oraz w okresie od 1 I 2009 r. do 30 VI 2014 r. ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych (OFE).

Tablica 15. Świadczenia społeczne
Table 15. Social benefits

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys. Average monthly number of retirees and pensioners in thousands	375,1	356,1	381,7	381,7
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł Average monthly gross retirement and other pension paid from non-agricultural social security system in PLN	1536,89	1912,38	2301,75	2460,64
w tym emerytura of which retirement pay	1646,50	2019,62	2370,50	2 539,49
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł Average monthly gross retirement and other pension of farmers in PLN	1032,29	1258,98	1434,52	1480,48
w tym emerytura of which retirement pay	1085,93	1302,89	1445,41	1490,43

W 2021 r. w województwie zachodniopomorskim przeciętna emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych wyniosła 2460,64 zł, a rolników indywidualnych – 1480,48 zł i porównaniu z 2020 r. zanotowano wzrost zarówno świadczeń wypłacanych przez ZUS, jak i KRUS (odpowiednio o 6,9% i 3,2%). W kraju również nastąpił wzrost wypłacalnej kwoty kolejno o 6,9% i 3,8%. Przeciętne miesięczne świadczenie emerytalne i rentowe wypłacane z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w województwie zachodniopomorskim było o 6,2% niższe niż przeciętnie w kraju, natomiast świadczenie wypłacane rolnikom indywidualnym przewyższało średnią krajową o 3,6%.

Tablica 16. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny
Table 16. Average monthly available income

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020	2020 Polska Poland
	w zł in PLN				
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym Average monthly available income per capita in household	1186,91	1426,85	1801,11	1862,09	1919,21
w tym dochód do dyspozycji of which disposable income	1137,56	1384,42	1750,91	1813,33	1874,24

Dochód rozporządzalny to suma bieżących dochodów gospodarstwa domowego z poszczególnych źródeł, pomniejszona o zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych płacone przez płatnika w imieniu podatnika, o podatki od dochodów z własności, podatki płacone przez osoby pracujące na własny rachunek, w tym przedstawicieli wolnych zawodów i osób użytkujących gospodarstwo indywidualne w rolnictwie oraz o składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne.

Analizując dane od 2010 r. obserwuje się systematyczny wzrost przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwach domowych województwa zachodniopomorskiego. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2020 r. w województwie zachodniopomorskim wzrósł w porównaniu z 2019 r. o 3,4% oraz o 56,9% porównując z 2010 r. Wskaźnik ten wyniósł 1862,09 zł i był o 3,0% niższy niż przeciętnie w kraju.

Przeciętny miesięczny dochód do dyspozycji przypadający na 1 osobę w gospodarstwach domowych województwa w 2020 r. wyniósł 1813,33 zł, tj. o 3,6% więcej niż przed rokiem. Był jednak o 3,2% niższy niż przeciętny w Polsce.

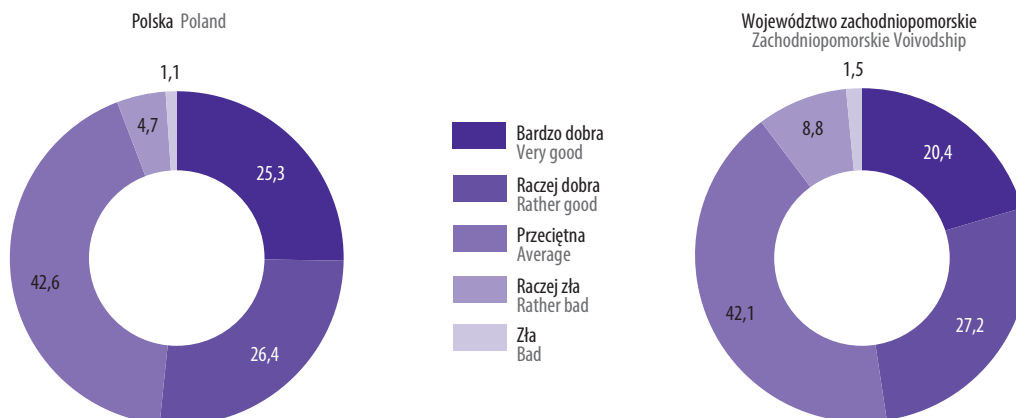
Wskaźnik zagrożenia ubóstwem bez uwzględnienia w dochodach ogółu transferów społecznych to odsetek osób z rocznym ekwiwalentnym dochodem do dyspozycji poniżej progu zagrożenia ubóstwem, który wynosi 60% krajowej mediany rocznych ekwiwalentnych dochodów do dyspozycji uwzględniający transfery społeczne. "Transfery społeczne": Bieżące przelewy otrzymywane przez gospodarstwa domowe podczas okresu odniesienia dochodu, przeznaczone do zmniejszenia ciężarów finansowych związanych z wieloma nieprzewidywalnymi sytuacjami lub potrzebami, dokonywane w ramach wspólnie organizowanych systemów lub poza tymi systemami przez organy rządowe lub instytucje typu non-profit świadczące usługi na rzecz gospodarstw domowych (NPISH).

Współczynnik Giniego to miara nierówności rozkładu dochodów; przybiera wartość między 0 a 1 (lub jeśli przemnożymy przez 100, między 0 a 100). Wskaźnik ten osiągnąłby wartość 0 (rozkład jednorodny), gdyby wszystkie osoby miały ten sam dochód, natomiast wartość 1, gdyby wszystkie osoby poza jedną miały dochód zerowy. Zatem, im wyższa jest wartość wskaźnika, tym większy jest stopień koncentracji dochodów i większe jest ich zróżnicowanie. W badaniu EU-SILC wskaźnik ten wyliczono dla rocznego ekwiwalentnego dochodu do dyspozycji gospodarstwa domowego.

W 2020 r. w województwie zachodniopomorskim wskaźnik zagrożenia ubóstwem po transferach społecznych wyniósł 11,9%, a współczynnik Giniego – 26,8%. Wartości tych wskaźników dla Polski były wyższe i wyniosły odpowiednio: 14,8% oraz 27,2%. W porównaniu z rokiem poprzednim zarówno w województwie, jak i w kraju uległy one zmniejszeniu (wówczas wyniosły odpowiednio: 12,7% i 28,0%, a w kraju: 15,4% i 28,5%).

Wykres 30.
Chart 30.

Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych w 2020 r.
Subjective evaluation of material situation of household in 2020

W 2020 r. w województwie zachodniopomorskim 47,6% gospodarstw domowych oceniło swoją sytuację materialną jako dobrą lub raczej dobrą, podczas gdy w kraju było to 51,6%. Rok wcześniej było to odpowiednio 46,7% i 48,6% gospodarstw. Niezmiennie od 2013 r. najwięcej gospodarstw domowych zarówno w skali województwa, jak i kraju oceniało swoją sytuację materialną jako przeciętną. W 2020 r. w województwie było to 42,1% (w kraju 42,6%), a w 2019 r. – 44,3% (w kraju 44,4%).

Pomoc społeczna i wspieranie rodziny

Social welfare and family support

W 2020 r. porównując z rokiem poprzednim w województwie zachodniopomorskim wzrosła liczba świadczeń wychowawczych wypłacanych z programu „Rodzina 500 plus”, a także liczba rodzin uprawnionych do korzystania z Karty Dużej Rodziny. Łączna kwota świadczeń wychowawczych wypłaconych z programu „Rodzina 500 Plus” w zachodniopomorskim stanowiła 4,0% kwoty wypłaconej w kraju. W województwie spada liczba świadczeń pomocy społecznej oraz beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej.

Zwiększyła się liczba żłobków oraz klubów dziecięcych i dostępnych w nich miejsc, jednak liczba korzystających dzieci uległa zmniejszeniu.

Uruchomiony w kwietniu 2016 r. rządowy program „Rodzina 500 Plus” zakłada wsparcie finansowe na dzieci do 18. roku życia w postaci świadczenia pieniężnego w wysokości 500 zł. W rodzinach naturalnych jest to świadczenie wychowawcze, w przypadku dzieci objętych rodzinną pieczę zastępczą (tj. w rodzinach zastępczych oraz rodzinnych domach dziecka) – dodatek wychowawczy lub dodatek do zryczałtowanej kwoty, natomiast na dzieci przebywające w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego – dodatek do zryczałtowanej kwoty.

W 2020 r. świadczeniem wychowawczym w ramach programu „Rodzina 500 plus” w województwie zachodniopomorskim przeciętnie miesięcznie objętych zostało 255,3 tys., które otrzymały świadczenie wychowawcze na łączną kwotę 1605558,7 tys. zł. Kwota przeznaczona na wsparcie dzieci w województwie zachodniopomorskim stanowiła 4,0% wydatków w całym kraju. W ramach województwa największa kwota została wydatkowana na dzieci w m. Szczecin – 371335,4 tys. zł, a następnie w powiecie stargardzkim – 119556,4 tys. zł, natomiast najniższa w m. Świnoujście – 31901,7 tys. zł.

Tablica 17.
Table 17.

Świadczenie wychowawcze
Child-raising benefit

Wyszczególnienie Specification	2018	2019	2020
Wydatki na świadczenia wychowawcze w tys. zł Childraising benefit payments in thousand PLN	851613,3	1190189,7	1605558,7
Przeciętna miesięczna liczba rodzin pobierających świadczenie wychowawcze w tys. zł Monthly average number of families receiving childraising benefit in thousand PLN	92,8 ^a	92,4 ^a	–
Przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny otrzymują świadczenie wychowawcze w tys. zł Monthly average number of children for which families received childraising benefit in thousand PLN	137,4	<u>136,3</u> ^b 238,5	255,3

a, b Dane dotyczą okresu: a – od 1 stycznia do 30 czerwca. Od 1 lipca 2019 r. nie są gromadzone informacje o liczbie rodzin pobierających świadczenie wychowawcze; b – w liczniku – od 1 stycznia do 30 czerwca, w mianowniku – od 1 lipca do 31 grudnia.

a, b Data concern the period: a – from 1 January to 30 June. Since 1 July 2019 information on the number of families receiving the child-raising benefit is not collected; b – in the numerator – from 1 January to 30 June, in the denominator – from 1 July to 31 December.

Kolejnym projektem Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, zapoczątkowanym w czerwcu 2014 r. wspierającym rodziny z dziećmi jest Karta Dużej Rodziny, która przysługuje, niezależnie od dochodów, rodzinom z co najmniej trójką dzieci. Posiadacze karty mają zapewnione zniżki oraz dodatkowe uprawnienia przy korzystaniu z oferty kulturalnej, rekreacyjnej i transportowej na terenie całego kraju. W 2020 r. w województwie zachodniopomorskim wzrosła liczba osób uprawnionych do korzystania z Karty Dużej Rodziny. W 2020 r. w ujęciu r/r ilość rodzin otrzymujących świadczenie wzrosła o 4,8 tys. (14,8%), przy czym rok wcześniej był to wzrost o 113,7%. Liczba rodzin posiadających Kartę Dużej Rodziny w województwie zachodniopomorskim stanowi 3,6% ogólnej liczby rodzin posiadających Kartę w Polsce. Najwięcej rodzin posiadających Kartę Dużej Rodziny mieszkało w m. Szczecin (5,1 tys.) i powiecie stargardzkim (3,5 tys.), najmniej w m. Świnoujście – 0,6 tys.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu wsparcie osób i rodzin znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych, z którymi nie są w stanie sobie poradzić. Spada liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. W 2020 r. w województwie zachodniopomorskim świadczenia pomocy społecznej przyznano 49,0 tys. osobom, tj. mniej o 12,2% niż w 2019 r. oraz o 56,5% w porównaniu z 2010 r. W skali kraju beneficjenci pomocy społecznej z województwa zachodniopomorskiego stanowili 4,5%, a na tle pozostałych województw uplasowali się, tak jak w poprzednim roku, na 12. miejscu. Z pomocy w formie pieniężnej skorzystało 51,1 tys. osób, tj. 70,0% ogólnej liczby beneficjentów, natomiast z formy niepieniężnej – 21,9 tys. osób tj. 30,0% ogółu (w kraju odpowiednio: 66,9% i 33,1%). W zachodniopomorskim najwięcej, bo 51,0% osób, którym przyznano pomoc pieniężną otrzymało zasiłki celowe, natomiast beneficjenci pomocy niefinansowej najczęściej korzystali z posiłków (62,4%). Kwota udzielonych świadczeń pomocy społecznej w 2020 r. wyniosła 176,2 mln zł (tj. mniej o 3,7% niż w 2019 r. i 19,7% niż w 2010 r.), co stanowiło 5,0% całkowitej kwoty świadczeń w Polsce. Większość (64,4%) stanowiły świadczenia pieniężne, na kwotę 113407,4 tys. zł.

Tablica 18.
Table 18.

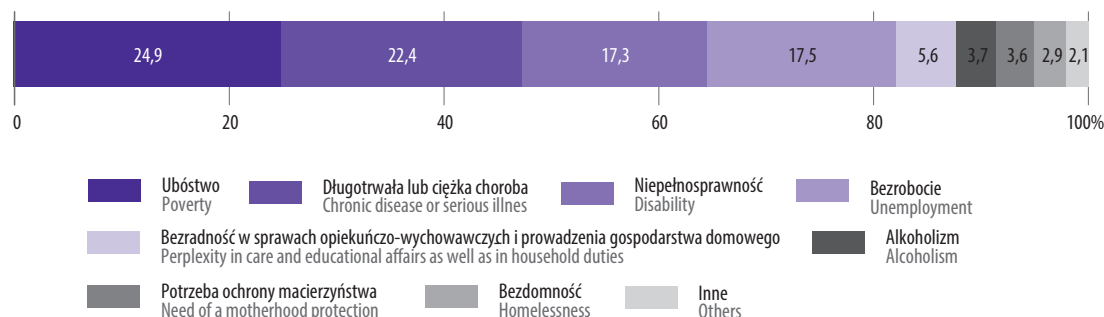
Świadczenia pomocy społecznej
Social assistance benefits

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Osoby, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej (rzeczywista liczba osób) Beneficiaries of social assistance benefits (real number of persons total)	112706	86001	55814	49028
Udzielone świadczenie w tys. zł Benefits granted in thousand PLN	219320,9	199513,2	182903,4	176215,9
pomoc pieniężna financial assistance	166134,3	142365,7	116978,9	113407,4
pomoc niepieniężna non-financial assistance	53186,5	57147,5	65924,6	62808,5
Osoby, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej na 10 tys. ludności Beneficiaries per 10 thousand population	654	502	329	290

W 2020 r. najczęstszą przyczyną otrzymania świadczenia pomocy społecznej zarówno w kraju, jak i w województwie zachodniopomorskim było ubóstwo, a następnie długotrwała lub ciężka choroba. W Polsce z tych powodów pomoc otrzymało odpowiednio: 399,9 tys. i 386,6 tys. rodzin. Beneficjenci z województwa zachodniopomorskiego stanowili 5,2% osób korzystających z pomocy z powodu ubóstwa oraz 4,8% z powodu choroby. W województwie zachodniopomorskim kolejnymi najczęściej występującymi przyczynami przyznania pomocy społecznej rodzinie było bezrobocie oraz niepełnosprawność – z tych powodów ze świadczeń skorzystało odpowiednio: 14,5 tys. i 14,4 tys. rodzin. W porównaniu z 2019 r. zanotowano spadek liczby rodzin otrzymujących świadczenia pomocy społecznej w większości przyczyn, wzrosła jedynie liczba osób objętych świadczeniem z potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, o 15 osób.

Wykres 31.
Chart 31.

Struktura rodzin korzystających z pomocy społecznej według powodów przyznania pomocy^a w 2020 r.
Structure of families benefiting from social assistance by reasons for granting assistance^a in 2020

a Na podstawie decyzji.
a Based on the decisions.

Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Środowiskowa pomoc społeczna to pomoc udzielana ludności w miejscu zamieszkania za pośrednictwem ośrodka pomocy społecznej. Dane oszacowano na podstawie Zbioru Centralnego Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, zawierającego informację o zrealizowanych świadczeniach środowiskowej pomocy społecznej i odbiorcach tej pomocy - gospodarstwach domowych i ich członkach oraz osobach bezdomnych.

Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej to wszyscy członkowie gospodarstw domowych oraz osoby bezdomne, które w roku badania otrzymały przynajmniej raz jakąkolwiek pomoc świadczoną przez ośrodki pomocy społecznej w miejscu zamieszkania zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 z późn. zmianami).

Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. W 2020 r. w województwie zachodniopomorskim ze środowiskowej pomocy społecznej skorzystało 72,3 tys. beneficjentów w wieku 18 lat i więcej (tj. o 11,0% mniej niż rok wcześniej oraz o 59,8% mniej niż w 2010 r.). Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej w województwie zachodniopomorskim stanowiły 4,6% wszystkich beneficjentów w kraju. Ponad połowa (54,3%) osób korzystających ze świadczeń była w wieku produkcyjnym. Najwięcej osób zostało objętych pomocą środowiskową w m. Szczecin, powiecie stargardzkim oraz szczecińskim (odpowiednio: 11,5%, 8,0% i 7,4% ogółu beneficjentów w województwie). W porównaniu z 2019 r. o 8,3% spadła liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej, przy czym większość gospodarstw domowych beneficjentów to gospodarstwa 1-osobowe (stanowią one 60,5% ogółu gospodarstw beneficjentów). Liczba beneficjentów o dochodzie poniżej kryterium (ubogich) w 2020 r. wyniosła 45,9 tys. i spadła o 9,6% w porównaniu z rokiem poprzednim.

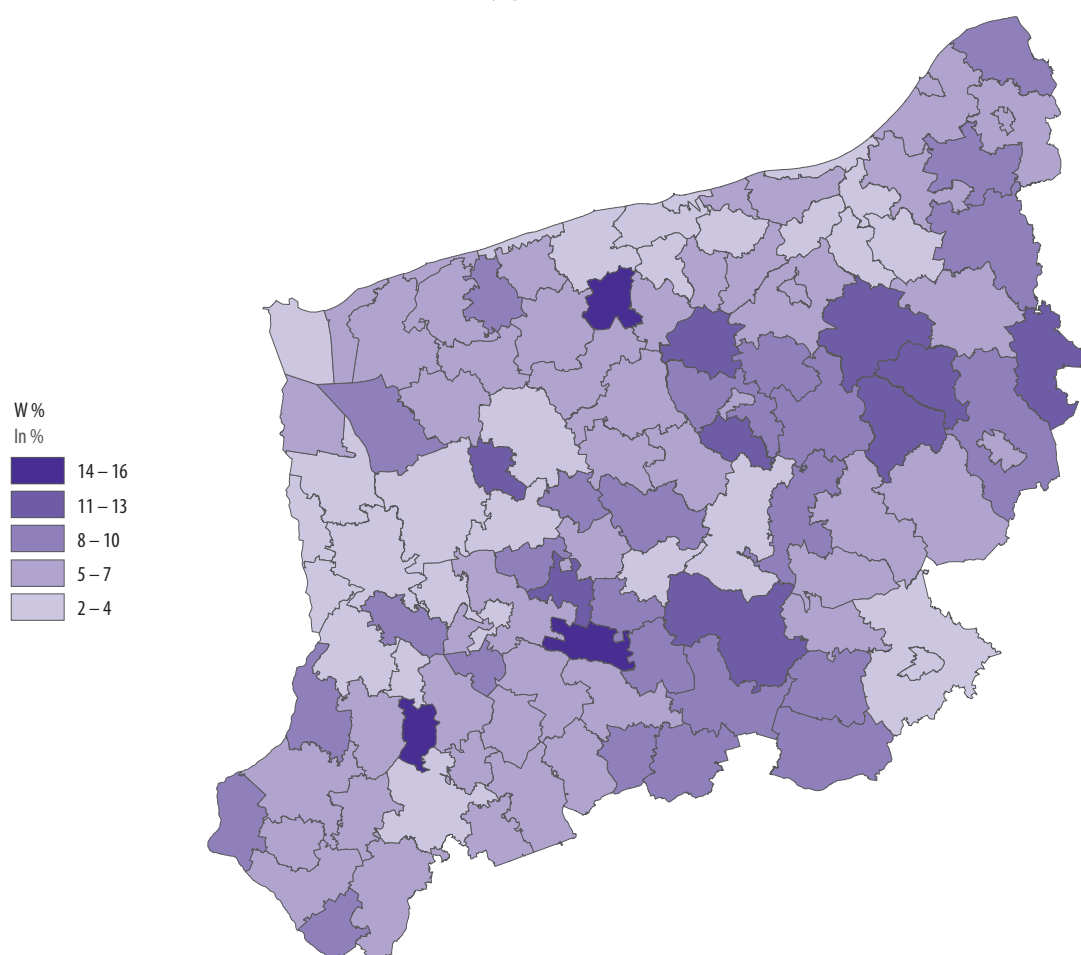
Tablica 19.
Table 19.

Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej
Beneficiaries of community social assistance

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej Households benefiting from community social assistance according	66097	56113	40595	37209
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej Beneficiaries from community social assistance	180120	131293	81239	72324
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności Beneficiaries per 10 thousand population	1045	766	478	427

Mapa 24.
Map 24.

Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej według gmin w 2020 r.
Scope of use of social assistance at domicile by gminas in 2020

Żłobek to jednostka organizacyjna sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3, realizująca funkcje opiekuńcze, wychowawcze i edukacyjne. Opieka w żłobku jest sprawowana od ukończenia 20 tygodnia życia dziecka, żłobek zapewnia opiekę do 10 godz. dziennie. Żłobki, obok klubów dziecięcych, opiekuna dziennego i niani, zostały wprowadzone ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi do lat 3 (tekst jednolity Dz. U. z 6 marca 2018 r. poz. 603). Obecnie pieczę nad działalnością regulowaną ustawą sprawuje Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Klub dziecięcy to jednostka organizacyjna sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3, realizująca funkcje opiekuńcze, wychowawcze i edukacyjne. Opieka w klubie dziecięcym jest sprawowana od ukończenia 1 roku życia dziecka, klub dziecięcy zapewnia opiekę do 5 godz. dziennie.

Oddział żłobkowy przy przedszkolu – jednostka działająca przy przedszkolu (lub innej instytucji) sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3 nie wpisana do rejestru żłobków i klubów dziecięcych.

W analizowanym okresie zauważyć można wzrost liczby żłobków oraz spadek liczby klubów dziecięcych i oddziałów żłobkowych dostępnych w województwie zachodniopomorskim. Według stanu na koniec grudnia 2020 r. na terenie województwa działało 168 żłobków (tj. o 8,4% więcej niż rok wcześniej), 28 klubów dziecięcych (tj. o 15,2% mniej niż rok wcześniej) oraz jeden oddział żłobkowy (tj. o dwa mniej niż rok wcześniej). Łącznie dla dzieci do lat 3 dostępnych było 197 placówek (wzrost o 3,1% w stosunku do 2019 r.), z czego 22,3% stanowiły żłobki publiczne, których liczba nie zmieniła się w ciągu roku. We wszystkich placówkach udostępnionych dzieciom było 7,8 tys. miejsc, a w ciągu roku przebywało w nich 10,1 tys. podopiecznych, którzy w większości (94,9%) korzystali ze żłobków. W porównaniu z 2019 r. nastąpił wzrost zarówno dostępnych miejsc (o 5,2%), jednakże liczba przebywających w placówkach dzieci zmniejszyła się o 5,3%. Najwięcej placówek zlokalizowanych było w m. Szczecin (28,9%), głównie były to żłobki (79,0%). Na tle kraju instytucje z województwa zachodniopomorskiego zapewniały 4,5% miejsc w placówkach dla dzieci do 3 lat. Na 1000 dzieci w wieku do 3 lat z zachodniopomorskich żłobków i klubów dziecięcych skorzystało 155 dzieci (w kraju wskaźnik ten wyniósł 128), tj. o 8 dzieci więcej niż w 2019 r.

Tablica 20.

Żłobki^a i kluby dziecięce**Stan w dniu 31 grudnia**

Table 20.

Nurseries^a and children's clubs

As of 31 December

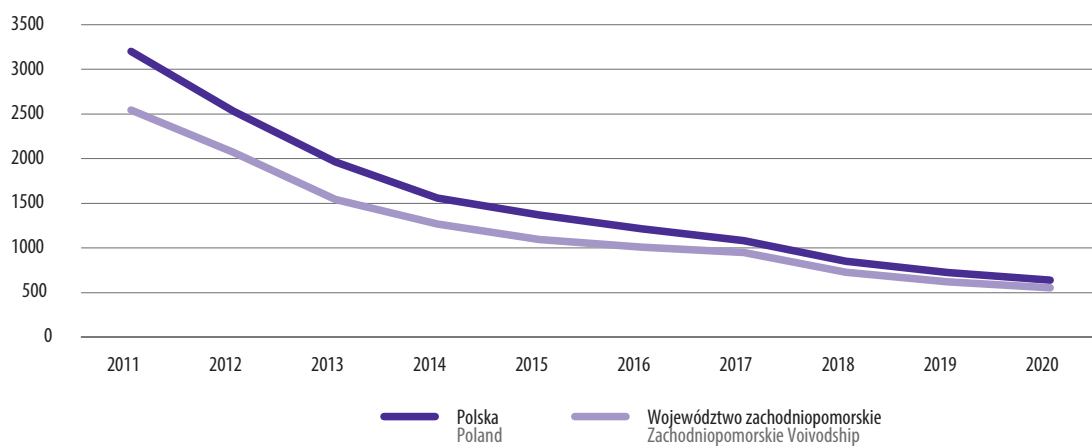
Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Żłobki Nurseries	18	89	155	168
w tym publiczne of which public	16	25	44	44
Oddziały żłobkowe Nursery wards	11	7	3	1
Kluby dziecięce Children's clubs	–	15	33	28
w tym publiczne of which public	–	–	–	–
Miejsca w tys.: Places in thousands:				
w żłobkach in nurseries	2,0	4,0	6,9	7,3
w klubach dziecięcych in children's clubs		0,2	0,6	0,5
Dzieci przebywające (w ciągu roku) w tys.: Children staying (during the year) in thousands:				
w żłobkach in nurseries	3,3	5,7	9,9	9,6
w klubach dziecięcych in children's clubs	–	0,3	0,7	0,5

a Łącznie z oddziałami żłobkowymi.

a Including nursery wards.

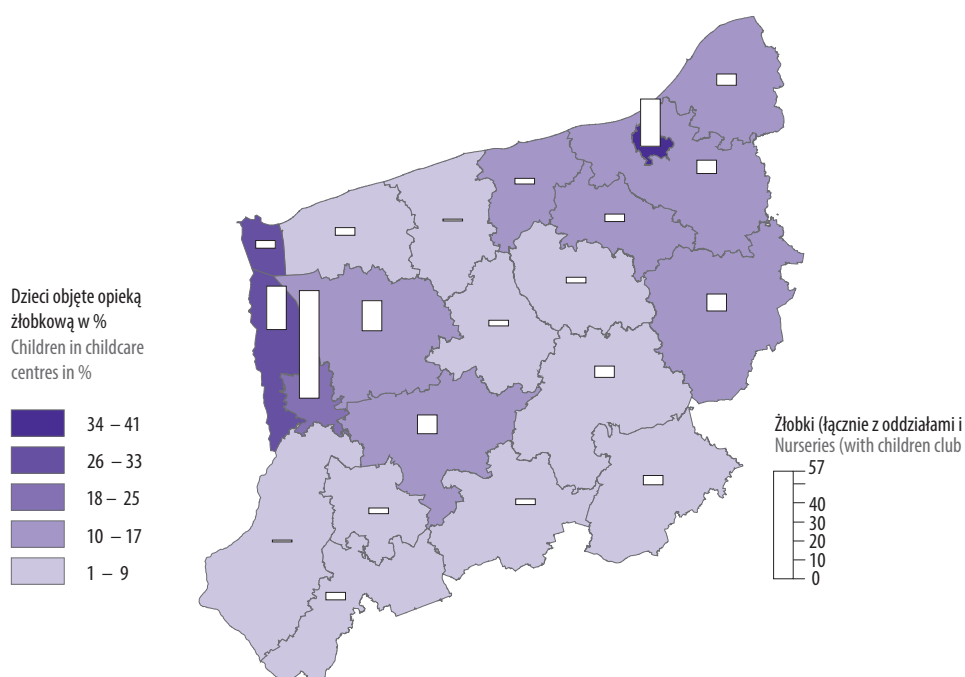
Wykres 32.
Chart 32.

Dzieci w wieku do lat 3 na 100 miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych
Children up to the age of 3 per 100 places in nurseries and children's clubs

Mapa 25.
Map 25.

Żłobki i kluby dziecięce w 2020 r.
Nurseries and children clubs in 2020

Warunki mieszkaniowe

Housing conditions

W analizowanym okresie, tj. w latach 2010–2020 zasoby mieszkaniowe województwa zachodniopomorskiego uległy polepszeniu. Wzrosła liczba mieszkań, natomiast zmalała przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie. Pod względem liczby mieszkań na 1000 mieszkańców województwo zachodniopomorskie zajęło 5. miejsce w kraju, natomiast w odniesieniu do przeciętnej powierzchni użytkowej 1 mieszkania uplasowało się na 13. miejscu. Długości sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej, zużycie wody, gazu oraz ilość odprowadzonych ścieków zwiększyły się..

W porównaniu z warunkami mieszkaniowymi w kraju, mieszkania województwa zachodniopomorskiego częściej były wyposażone w instalacje wodociągowe, posiadały łazienkę oraz centralne ogrzewanie. W 2020 r. w województwie zachodniopomorskim udział mieszkań wyposażonych w wodociągi wyniósł: w miastach 99,8% (podobnie jak rok wcześniej), a na wsiach 97,6% (o 0,1 p. proc. więcej niż w 2019 r.). W kraju wskaźniki te wyniosły odpowiednio: 99,1% i 92,5%. Udział mieszkań wyposażonych w łazienkę pozostał na niezmiennym poziomie w miastach (96,9%), natomiast zwiększył się o 0,1 p. proc. na wsiach, do 90,8% (w kraju wyniósł odpowiednio: 95,7% i 83,5%). Wzrósł także udział mieszkań posiadających centralne ogrzewanie, o 0,1 p. proc., do 90,3% w miastach oraz o 0,3 p. proc. do 77,1% na wsiach (w kraju odpowiednio: 88,0% i 72,7%).

Tablica 21.

Zasoby mieszkaniowe
Stan w dniu 31 grudnia
 Dwelling stocks
 As of 31 December

Table 21.

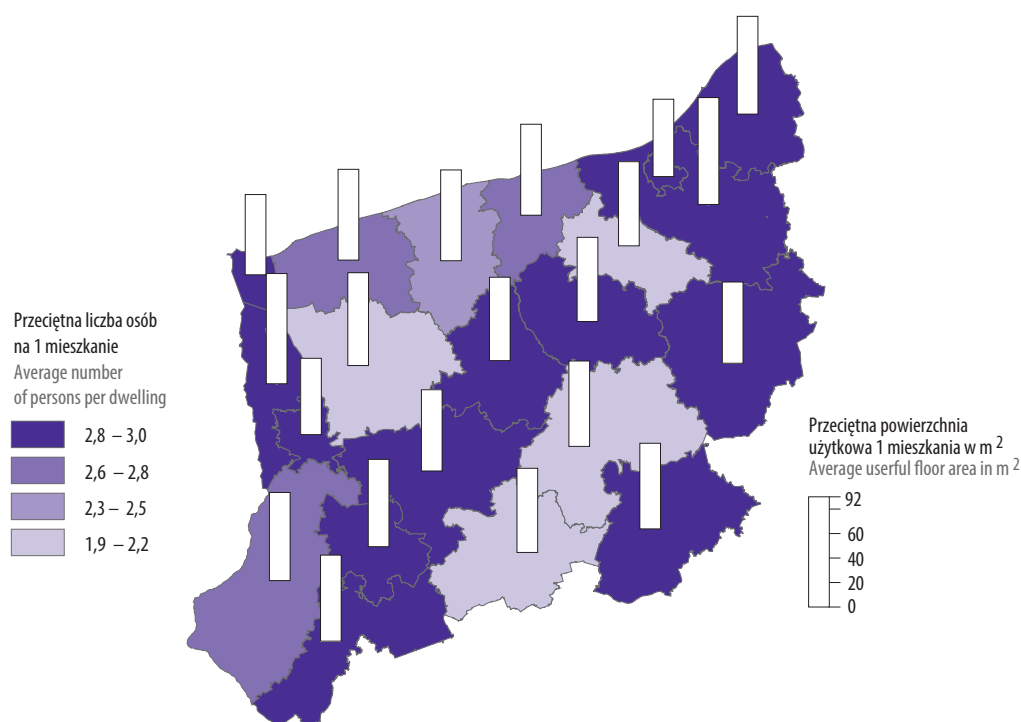
Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2018	2019
Mieszkania Dwellings	613352	638897	660026	668771
Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności Dwelling stocks per 1000 population	355,8	373,5	388,0	394,3
Przeciętna w zasobach: Dwelling stocks, average:				
liczba izb w mieszkaniu number of rooms in a dwelling	3,84	3,85	3,84	3,83
powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ² useful floor area of a dwelling in m ²	69,5	70,5	70,8	70,9
liczba osób na 1 mieszkanie number of persons per dwelling	2,81	2,68	2,58	2,54

W porównaniu z warunkami mieszkaniowymi w kraju, mieszkania województwa zachodniopomorskiego częściej były wyposażone w instalacje wodociągowe, posiadały łazienkę oraz centralne ogrzewanie. W 2019 r. w województwie zachodniopomorskim udział mieszkań wyposażonych w wodociągi nie zmienił się w stosunku do roku poprzedniego i wyniósł: w miastach 99,8%, a na wsiach 97,5% (w kraju odpowiednio: 99,1% i 92,4%). Udział mieszkań wyposażonych w łazienkę zwiększył się o 0,1 p. proc. zarówno w miastach, do 96,9%, jak i na wsiach, do 90,6% (w kraju wyniósł: 95,7% i 83,3%). Wzrósł także udział mieszkań posiadających centralne ogrzewanie, tj. o 0,2 p. proc. do 90,2% w miastach oraz o 0,3 p. proc. do 76,8% na wsiach (w kraju odpowiednio: 87,9% i 72,3%).

Mapa 26.

Warunki mieszkaniowe ludności w 2020 r.**Stan w dniu 31 grudnia**

Map 26.

Housing conditions of population in 2020**As of 31 December**

Na koniec 2020 r. długość sieci wodociągowej rozdzielczej wyniosła 11,5 tys. km (tj. więcej o 0,7% w porównaniu z 2019 r. oraz o 18,5% porównując z 2010 r.). Udział sieci wodociągowej województwa w skali kraju stanowił 3,7%. Zwiększeniu uległa również liczba czynnych przyłączy wodociągowych prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zakwaterowania do 182,1 tys. szt. (o 2,0%).

W 2020 r. na 100 km² powierzchni województwa zachodniopomorskiego przypadało średnio 50,0 km sieci wodociągowej, tj. znacznie mniej niż w kraju, gdzie zagęszczenie sieci na 100 km² wyniosło 100,2 km. W województwie w ciągu roku długość sieci wodociągowej wzrosła przeciętnie o 0,3 km na 100 km. Zagęszczenie sieci wodociągowej w miastach wzrosło w 2020 r. o 1,9 km i wyniosło 236,3 km, tj. o 87,8 km mniej niż w kraju. Na 100 km terenów wiejskich województwa zachodniopomorskiego sieć wodociągowa była znacznie mniej rozbudowana (osiągnęła 37,3 km) i w porównaniu z 2019 r. jej długość zwiększyła się o 0,2 km na 100 km. W odniesieniu do wskaźnika ogólnokrajowego zagęszczenie było mniejsze o 45,8 km.

Tablica 22.

Wodociągi**Stan w dniu 31 grudnia**

Table 22.

Water supply system**As of 31 December**

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Sieć rozdzielcza w km Distribution network in km	9661,8	11096,2	11378,0	11452,3
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt. Connections leading to residential buildings in pcs	168239	182749	178491	182058
Zużycie wody z sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) w hm ³ Consumption of water from water supply system in households (during the year) in hm ³	58232,8	56374,1	57234,0	57600,0

W 2019 r. z sieci wodociągowej korzystało 1624,7 tys. osób, w większości w miastach (69,2% ogółu osób korzystających w województwie). Mieszkańcy zachodniopomorskiego korzystający z sieci wodociągowej stanowili 4,6% osób korzystających w kraju. Z ogółu mieszkańców województwa zachodniopomorskiego do sieci podłączonych było 96,2% osób, tj. tyle samo ile w 2019 r. i więcej o 2,9 p. proc. w porównaniu z 2010 r. W miastach udział korzystających z instalacji wyniósł 97,6%, a na wsiach – 93,3%. W skali kraju z wodociągów korzystało 92,2% mieszkańców (96,7% – w miastach i 85,6% – na wsiach).

Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych województwa zachodniopomorskiego w 2019 r. wyniosło 57,6 hm³ i w porównaniu z 2019 r. zwiększyło się o 0,6%, a z 2010 r. – zmniejszyło się o 1,1%. W przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa zużycie wody wzrosło w 2020 r. o 0,3 m³ i wyniosło 34,0 m³, tj. o 0,1 m³ więcej niż przeciętnie w kraju. W województwie mieszkańiec miasta zużył przeciętnie 35,2 m³, a wsi – 31,4 m³ wody. Najwięcej wody w gospodarstwach domowych zużył mieszkaniec powiatu koszalińskiego (odpowiednio: 40,5 m³), a najmniej powiatu pyrzyckiego i białogardzkiego – po 25,7 m³.

W 2020 r. czynna sieć kanalizacyjna w województwie zachodniopomorskim osiągnęła długość 8198,0 km i w ciągu roku wydłużyła się o 82,0 km, natomiast w porównaniu z 2010 r. jej długość wzrosła o 2619,2 km, tj. o 46,9%. Sieć kanalizacyjna województwa zachodniopomorskiego stanowiła 4,8% sieci krajowej, która w 2020 r. wyniosła 169,6 tys. km. W ciągu roku zwiększeniu (o 2,0%) uległa liczba przyłączy prowadzących do budynków, która w 2020 r. wyniosła 128,8 tys.

Spadek zanotowano również w liczbie mieszkańców województwa zachodniopomorskiego korzystających z sieci kanalizacyjnej (o 0,3%, do 1362,6 tys.). W ogólnej liczbie korzystających 77,2% stanowili mieszkańcy miast. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej na terenie województwa zachodniopomorskiego stanowiła 5,0% korzystających w kraju.

Do sieci kanalizacyjnej przyłączonych było 80,7% ogółu mieszkańców województwa, przy czym udział mieszkańców miast korzystających z sieci w ich ogólnej liczbie był wyższy niż mieszkańców wsi (odpowiednio: 91,2% i 58,1%). Dostępność sieci kanalizacyjnej w województwie była lepsza niż ogółem w kraju, gdzie z sieci korzystało 71,5% ludności, w tym w miastach – 90,6% i na terenach wiejskich – 43,1%. W porównaniu z rokiem poprzednim odsetek osób korzystających z sieci w województwie wzrósł o 0,1 p. proc., a w porównaniu z 2010 r. – o 5,9 p. proc. (w kraju nastąpił wzrost odpowiednio o 0,3 p. proc. i 9,4 p. proc.).

W województwie długość sieci dostępnej na 100 km² w 2020 r. zwiększyła się w porównaniu z 2019 r. o 0,4 km, a w stosunku do 2010 r. – o 11,4 km i osiągnęła wartość 35,8 km, co stanowiło wartość mniejszą o 18,4 km od średniej krajowej. W miastach województwa na 100 km zainstalowanych było 217,0 km sieci, a na terenach wiejskich – 23,5 km. Największe zagęszczenie sieci kanalizacyjnej wykazano w m. Koszalin oraz m. Szczecin (odpowiednio: 249,9 km i 218,4 km), natomiast najmniejsze w powiecie łobeskim (10,9 km) i wałeckim (20,1 km).

Tablica 23.

**Kanalizacja
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 23.

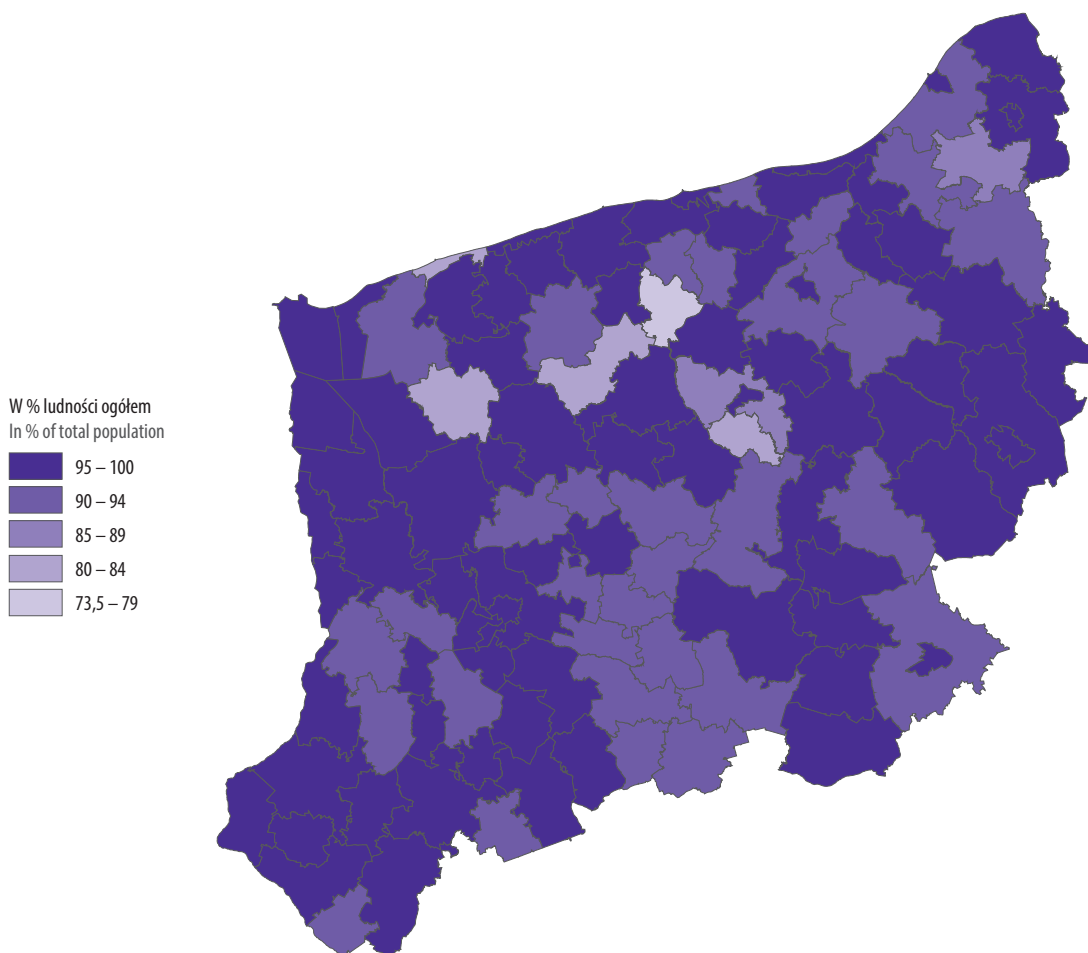
Sewage system
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Sieć kanalizacyjna ^a w km Sewage system ^a in km	5578,8	7761,8	8115,6	8198,0
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt. Connections leading to residential buildings in pcs	104968	128808	126277	128816
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną (w ciągu roku) w hm ³ Wastewater discharged by sewage system (during the year) in hm ³	72,2	72,4	68,5	70,5
w tym oczyszczane of which treated	53,8	72,4	68,5	70,5

a Łącznie z kolektorami.
a Including collectors.

Mapa 27.
Map 27.

Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w 2020 r.
Population using water supply system in 2020

W 2020 r. długość czynnej sieci gazowej wyniosła 7,8 tys. km i stanowiła 4,8% długości sieci krajowej. W porównaniu z 2019 r. nastąpił wzrost o 2,2%, a z 2010 r. – o 22,7%. Liczba czynnych przyłączy do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieskalnych) wyniosła 124,0 tys. szt. Było to więcej o 3,9 tys. szt. niż w 2019 r. i o 26,3 tys. szt. niż w 2010 r. W ciągu roku wzrosła także (o 4,6%) liczba gospodarstw domowych odbierających gaz, których w 2020 r. było 416,6 tys., co stanowiło 5,0% odbiorców krajowych. W województwie głównymi odbiorcami gazu były gospodarstwa zlokalizowane w miastach (88,9%). Coraz więcej gospodarstw domowych korzysta z gazu w celu ogrzania mieszkania. W 2020 r. liczba ta wzrosła o 4,6% i wyniosła 157,7 tys., co stanowiło 38,1% wszystkich gospodarstw odbierających gaz w województwie.

Porównując z 2019 r. liczba osób korzystających z sieci gazowej wzrosła o 1,9%, a z 2010 r. – spadła o 1,8% i wyniosła 1029,5 tys. osób. Zwiększył się również udział osób przyłączonych do instalacji gazowych w ogólnej liczbie mieszkańców województwa, wyniósł on 61,0%, tj. więcej o 6,8 p. proc. od udziału korzystających w kraju. Mieszkańcy miast województwa w 78,0% byli objęci przyłączem do sieci gazowej, natomiast wsi jedynie w 24,5%. W kraju 54,2% ludności korzystało z sieci gazowej, w tym w miastach – 72,2% i na wsiach – 27,4%. Wzrasta ilość pobranego gazu w przeliczeniu na jednego mieszkańca. W 2020 r. wyniosła ona 1539,4 kWh, tj. o 2,6% więcej niż w roku poprzednim. W 2020 r. mieszkańiec województwa zachodniopomorskiego zużywał przeciętnie o 228,1 kWh więcej gazu niż ogółem mieszkańcy kraju, przy czym w mieście na osobę pobranych było 1780,2 kWh gazu, natomiast na wsi – 1018,4 kWh.

Biorąc pod uwagę gęstość występowania sieci gazowej na 100 km², województwo zachodniopomorskie przedstawia się poniżej średniej krajowej (wskaźnik wynosi odpowiednio 34,1 km dla województwa i 51,8 km dla Polski).

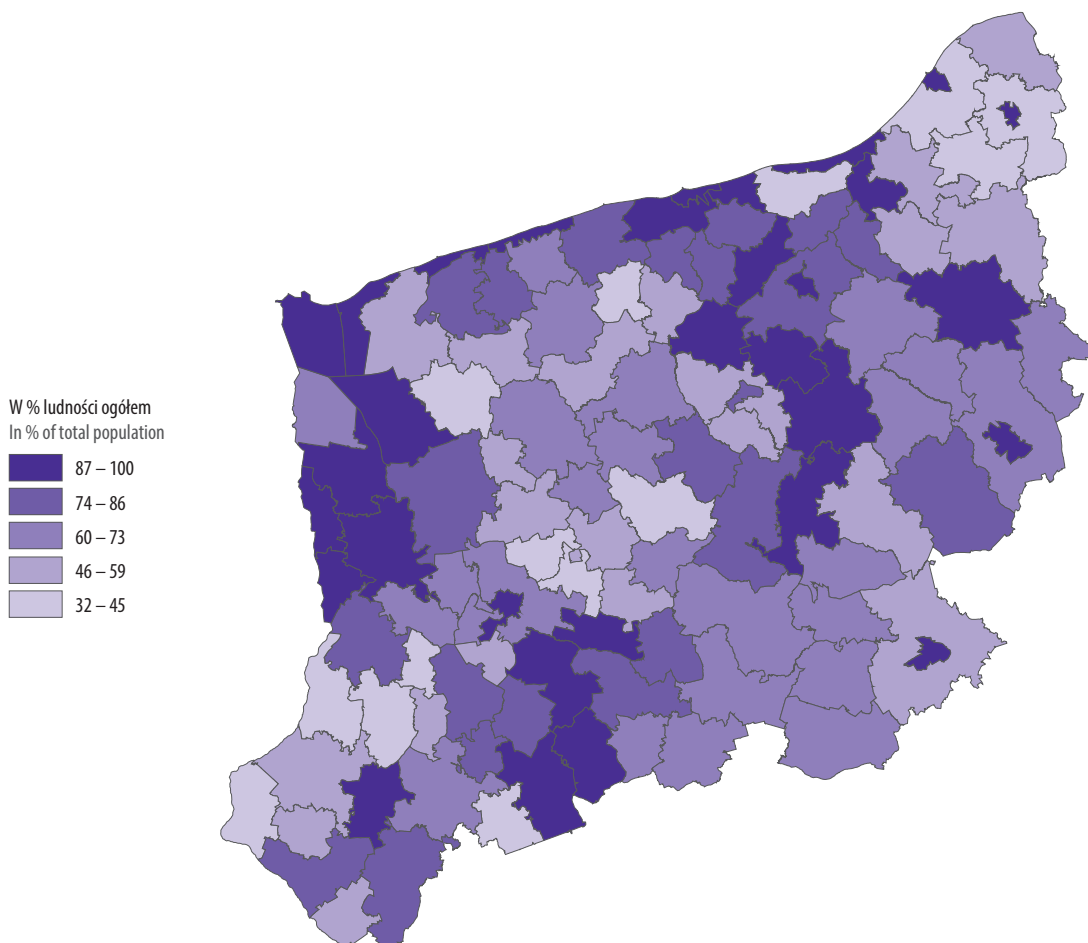
W 2020 r. zużyto 2606505,9 MWh gazu, tj. o 2,3% więcej niż w roku poprzednim. Wartość ta stanowi 5,2% ogólnej ilości gazu zużytego w Polsce. Na ogrzanie mieszkań mieszkańcy województwa zużyli 80,1% ogólnej ilości pobranego gazu.

Mapa 28.

Map 28.

Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w 2020 r.

Population using sewage system in 2020

Tablica 24.

Table 24.

Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych

Stan w dniu 31 grudnia

Gas supply system as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Sieć gazowa w km Gas supply system in km	6361,7	7193,9	7637,6	7808,2
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych w szt. Connections leading to residential and non-residential buildings in pcs	97630	106466	120100	123979

Tablica 24.

Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych (dok.)
Stan w dniu 31 grudnia

Table 24.

Gas supply system as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households (cont.)
 As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Odbiorcy gazu z sieci ^a w tys. Consumers of gas from gas supply system ^a in thousands	370,6	375,9	395,5	413,6
Zużycie gazu z sieci (w ciągu roku): Consumption of gas from gas supply system (during the year):				
w GWh in GWh	969,0 ^b	2250,6	2547,0	2606,5
na 1 mieszkańca w kWh per capita in kWh	156,0 ^c	1313,2	1499,7	1539,4

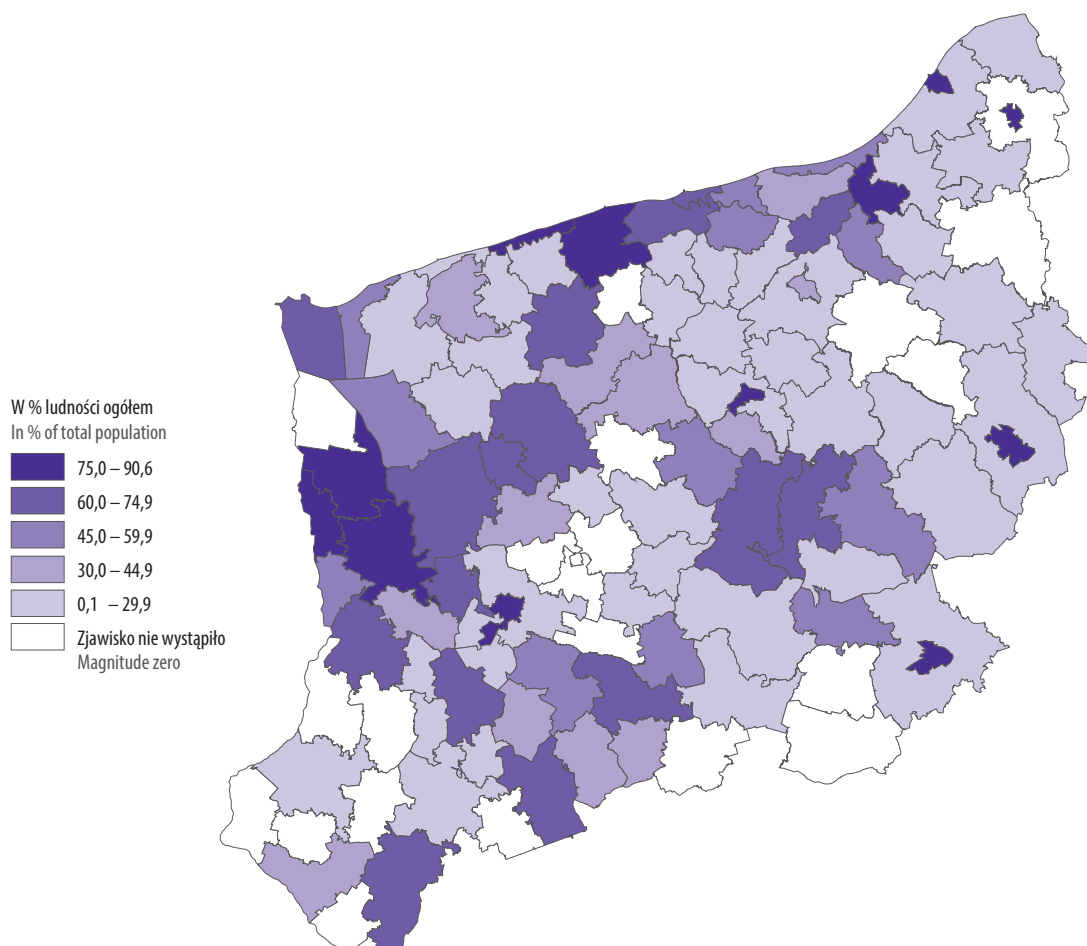
a Łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych. b, c W jednostkach naturalnych: b – hm³, c – m³.
 a Including gas customers using collective gas-meters. b, c In natural units: b – hm³, c – m³.

Mapa 29.

Ludność korzystająca z gazu z sieci w 2020 r.

Map 29.

Population using gas supply system in 2020

Ochrona zdrowia

Health care

W województwie zachodniopomorskim w 2020 r. wzrosła liczba lekarzy, dentystów, farmaceutów, położnych, fizjoterapeutów i diagnostów laboratoryjnych, a spadła – pielęgniarek. Wśród wszystkich zawodów związanych z ochroną zdrowia największy udział miały pielęgniarki, jednak ich liczba pozostała na podobnym poziomie, jak w poprzednich latach. Zmniejszyła się również liczba przychodni, a wzrosła – praktyk lekarskich.

Jednym z czynników decydujących o dobrze funkcjonującym społeczeństwie jest odpowiednio zorganizowana opieka w zakresie ochrony zdrowia, a podstawowym zadaniem sprawnie działającego systemu ochrony zdrowia jest zapewnienie dostępu do kadry medycznej, a także dbanie o jakość oferowanych usług.

Ambulatoryjna opieka zdrowotna realizowana jest przez poradnie, przychodnie i praktyki lekarskie (tj. przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria i izby chorych oraz zakłady badań diagnostycznych i medyczne laboratoria diagnostyczne).

Stacjonarna opieka zdrowotna to całodobowa opieka lekarska i pielęgniarska świadczona w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej (tj. szpitale – ogólne, psychiatryczne i uzdrowiskowe, ośrodki leczenia odwykowego, ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów, regionalne ośrodki psychiatrii sądowej, zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja, oddziały opieki paliatywnej, sanatoria).

Ratownictwo medyczne to system, który tworzy się w ramach realizacji zadań państwa polegających na zapewnieniu pomocy każdej osobie znajdującej się w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego.

W ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w końcu 2020 r. w województwie zachodniopomorskim działalność prowadziły 884 przychodnie (tj. 4,2% mniej niż w roku poprzednim). O 0,4% wzrosła liczba praktyk lekarskich (do 230). W ciągu roku, zarówno w województwie, jak i w kraju nie zmieniła się liczba przychodni w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców, na których przypadało odpowiednio 5 i 6 takich placówek. Zdecydowana większość przychodni oraz wykonywanych praktyk lekarskich działała w miastach, odpowiednio: 88,1% i 90,0%.

**Tablica 25. Placówki opieki zdrowotnej
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 25.
Health care facilities
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Przychodnie Out-patient departments	889	931	923	884
Praktyki lekarskie ^a Medical practices ^a	380	321	229	230
Porady udzielone ^{bc} w tys: Consultations provided ^{bc} in thousands:	13790,3	14578,9	14548,8	12044,0
lekarskie doctors	12030,0	12863,3	13070,0	10880,7
stomatologiczne stomatological	1760,3	1715,6	1478,8	1163,3
Szpitale ogólne General hospitals	40	48	44	44
łóżka w szpitalach ogólnych beds in general hospitals	7786	8268	6876	6901
na 10 tys. ludności per 10 thousand population	45,2	48,3	40,5	40,9

Tablica 25. Placówki opieki zdrowotnej (dok.)

Table 25.

Stan w dniu 31 grudnia

Health care facilities (cont.)

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
wykorzystanie łóżek w % usage of beds in %	–	65,9	71,5	60,2
przeciętny pobyt chorego w dniach average length of stay in hospital in days	5,7	5,3	5,3	5,5

a Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z NFZ lub przychodniami. b Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów. c W ciągu roku.

a Data concern practices that have signed contract with the National Health Fund or out-patient departments. b Including consultations paid by patients. c During the year.

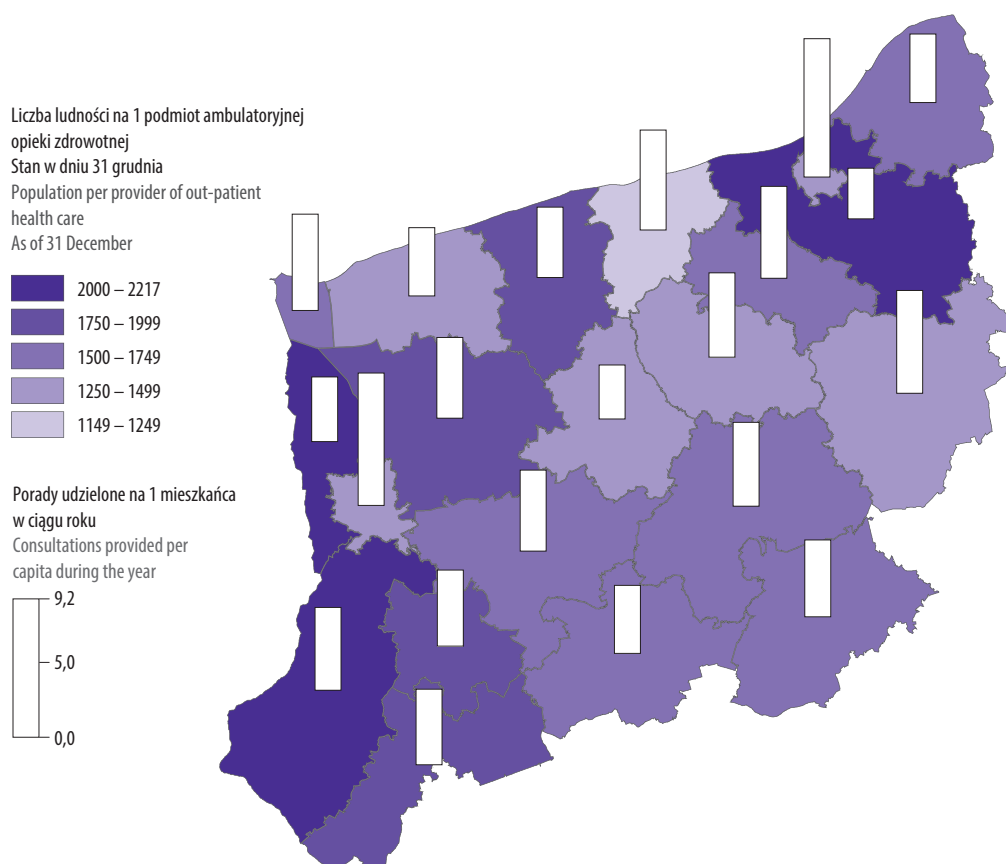
W 2020 r. najwięcej porad udzielili lekarze (74,8% ogółu udzielonych porad). Liczba udzielonych porad podstawowej opieki zdrowotnej była niższa niż w 2019 r. (7932,8 tys.) i wyniosła 6763,7 tys. Liczba porad udzielonych przez dentystów zmniejszyła się w ciągu roku o 21,3%. W województwie zachodniopomorskim udzielono 4,2% liczby krajowych porad podstawowej opieki lekarskiej. Pacjenci z porad korzystali głównie w m. Szczecin (23,2% porad udzielonych w województwie), ale także w m. Koszalin, powiecie starogardzkim, szczecineckim i gryfińskim (odpowiednio: 8,5%, 6,9%, 6,1% i 5,5%). Ogólnie w 2020 r. w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w województwie zachodniopomorskim lekarze udzielili 10650,4 tys. porad, tj. 16,6% mniej niż w 2019 r., co stanowiło 4,2% działalności lekarskiej w kraju. W m. Szczecin udzielono 32,9% wszystkich porad zarejestrowanych w województwie, a w m. Koszalin – 9,2%.

Mapa 30.

Map 30.

Ambulatoryjna opieka zdrowotna w 2020r.

Out-patient health care in 2020

W 2020 r. w stosunku do roku poprzedniego w województwie liczba szpitali nie uległa zmianie i na koniec roku do dyspozycji pacjentów pozostały 44 szpitale ogólne, tj. o 4 podmioty więcej niż w 2012 r., zapewniające 6,9 tys. łóżek. Szpitale ogólne zlokalizowane na terenie województwa stanowiły 4,9% wszystkich jednostek w Polsce. Z opieki szpitalnej skorzystało 249,7 tys. osób, tj. o 21,5% mniej niż w roku wcześniejszym. W szpitalach działało 299 oddziałów, w tym 22,4% stanowiły oddziały chirurgiczne.

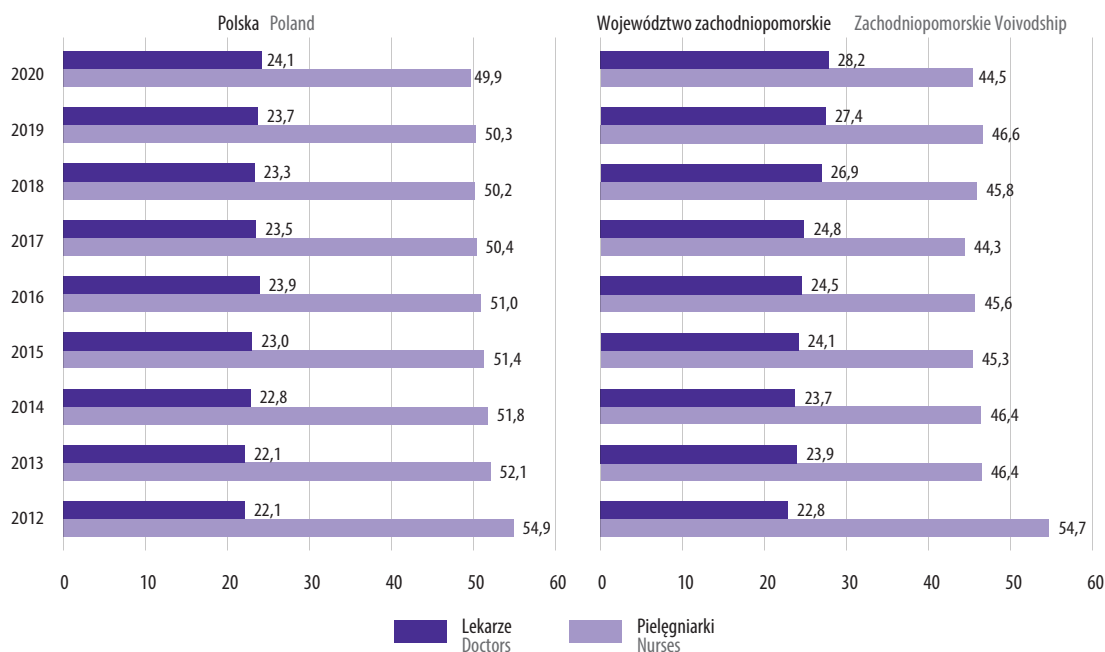
Poza szpitalami ogólnymi w ramach stacjonarnej opieki zdrowotnej funkcjonowały, w niezmienną liczbę w porównaniu z 2019 r. zakłady opiekuńczo-lecznicze (11) oraz pielęgnacyjno-opiekuńcze (12). O jedną placówkę zmieniła się liczba hospicjum (do 5 w 2020 r.) oraz zakładów rehabilitacji leczniczej (do 10 w 2020 r.). W ramach lecznictwa uzdrowiskowego funkcjonowały 33 sanatoria, tj. o jeden mniej niż w 2019 r. i 5 szpitali uzdrowiskowych, których liczba nie uległa zmianie w ciągu roku.

W końcu grudnia 2020 r. w województwie zachodniopomorskim opiekę medyczną sprawowało 4753 lekarzy, 836 lekarzy dentyistów, 1057 farmaceutów, 7518 pielęgniarek, 1012 położnych, 1418 fizjoterapeutów i 372 diagnostów laboratoryjnych. W porównaniu z 2015 r. w większości zawodów wzrosła liczba pracowników. Spadek odnotowano w liczbie pracujących pielęgniarek – ich liczba zmniejszyła się w ciągu roku o 3,0%. Natomiast największy wzrost nastąpił w zawodzie diagnosty laboratoryjnego oraz dentyisty, odpowiednio o 35,3% i 26,5%. Najmniejszy wzrost zaobserwowano wśród farmaceutów – ich liczba w województwie wzrosła o 7,5%. Natomiast w porównaniu z 2019 r. wzrosła liczba lekarzy (o 2,1%), położnych (o 5,9%), fizjoterapeutów (o 4,7%) oraz farmaceutów (o 3,9%). Zmniejszyła się natomiast liczba dentyistów (o 8,8%), pielęgniarek (o 4,8%) i diagnostów laboratoryjnych (o 1,1%).

Wskaźnikiem opisującym rzeczywisty dostęp do służby zdrowia jest liczebność kadry medycznej na 10 tys. ludności. W odniesieniu do analizowanych lat liczba lekarzy dostępnych w województwie na 10 tys. ludności sukcesywnie rośnie, od 22,8 w 2012 r. do 28,2 w 2020 r. (w kraju nastąpił wzrost z 22,1 do 24,1 lekarzy). Dostęp do lekarzy w województwie zachodniopomorskim jest zatem lepszy niż ogólnie w Polsce. Inaczej wygląda sytuacja dostępu do opieki pielęgniarskiej, gdzie w 2020 r. wskaźnik na pielęgniarek pracujących bezpośrednio z pacjentem 10 tys. ludności w kraju wyniósł 49,9, natomiast w województwie zachodniopomorskim – 44,5. Pod względem dostępności lekarzy na 10 tys. ludności województwo zachodniopomorskie zajęło 1. miejsce w kraju, natomiast w przypadku pielęgniarek – 13.

Wykres 33. Lekarze i pielęgniarki na 10 tys. ludności Stan w dniu 31 grudnia

Chart 33. Doctors and nurses per 10 thousand population
As of 31 December

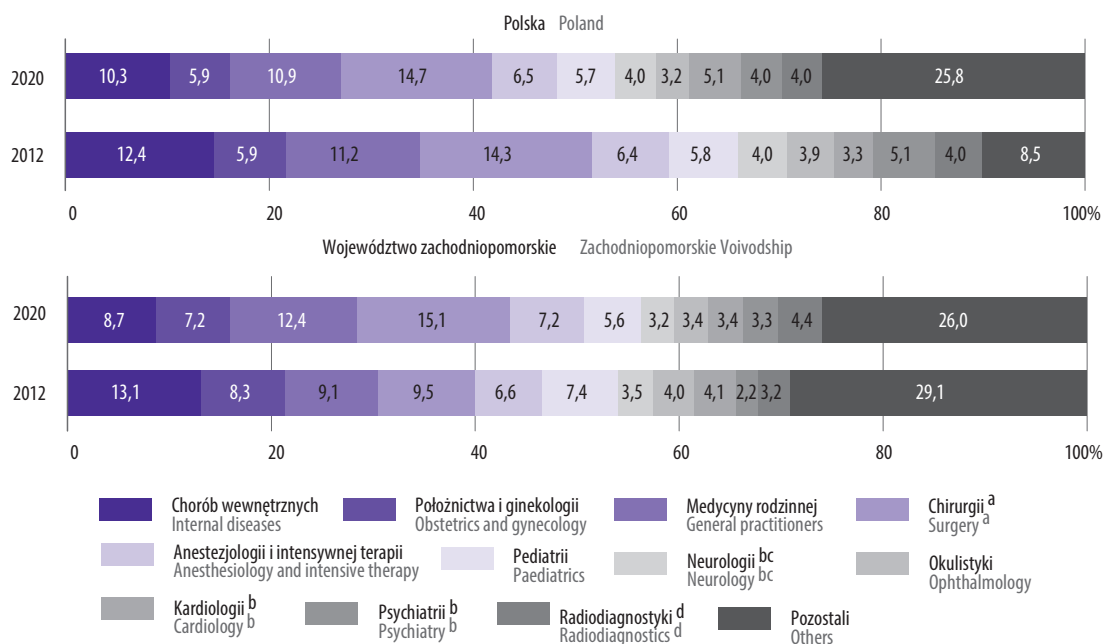

Wykres 34.

Lekarze specjaliści Stan w dniu 31 grudnia

Chart 34.

Doctors specialists
As of 31 December

a Chirurgii ogólnej, dziecięcej, klatki piersiowej, ortopedii i traumatologii, neurochirurgii i neurotraumatologii, chirurgii onkologicznej, plastycznej, szczękowej, szczękowo-twarzowej, kardiochirurgii oraz chirurgii naczyniowej i urologii. b Łącznie ze specjalistami dziecięcymi. c — neuropatologii, d — radioterapii onkologicznej i radiologii dziecięcej

a General surgery, paediatric, thoracic surgery, trauma and orthopaedic surgery, neurosurgery and neurotraumatological surgery, oncological, plastic, maxillo-facial surgery, cardiosurgery as well as vascular surgery and urology. b Including children's specialists. c — neuropathology, d — oncological radiotherapy and children's radiology.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

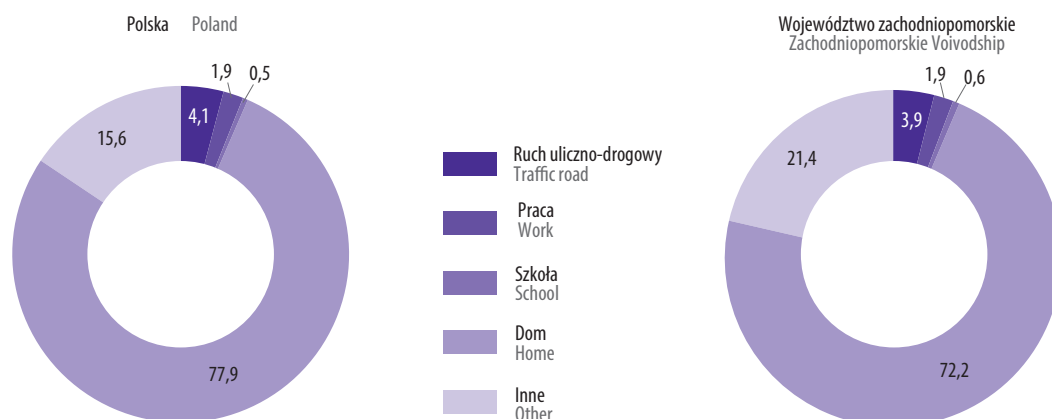
Source: data of the Ministry of Health and the Ministry of the Interior and Administration.

Wykres 35.

Wyjazdy jednostek systemu ratownictwa medycznego na miejsce zdarzenia w 2020 r.

Chart 35.

Calls of emergency medical system units to the occurrence places in 2020

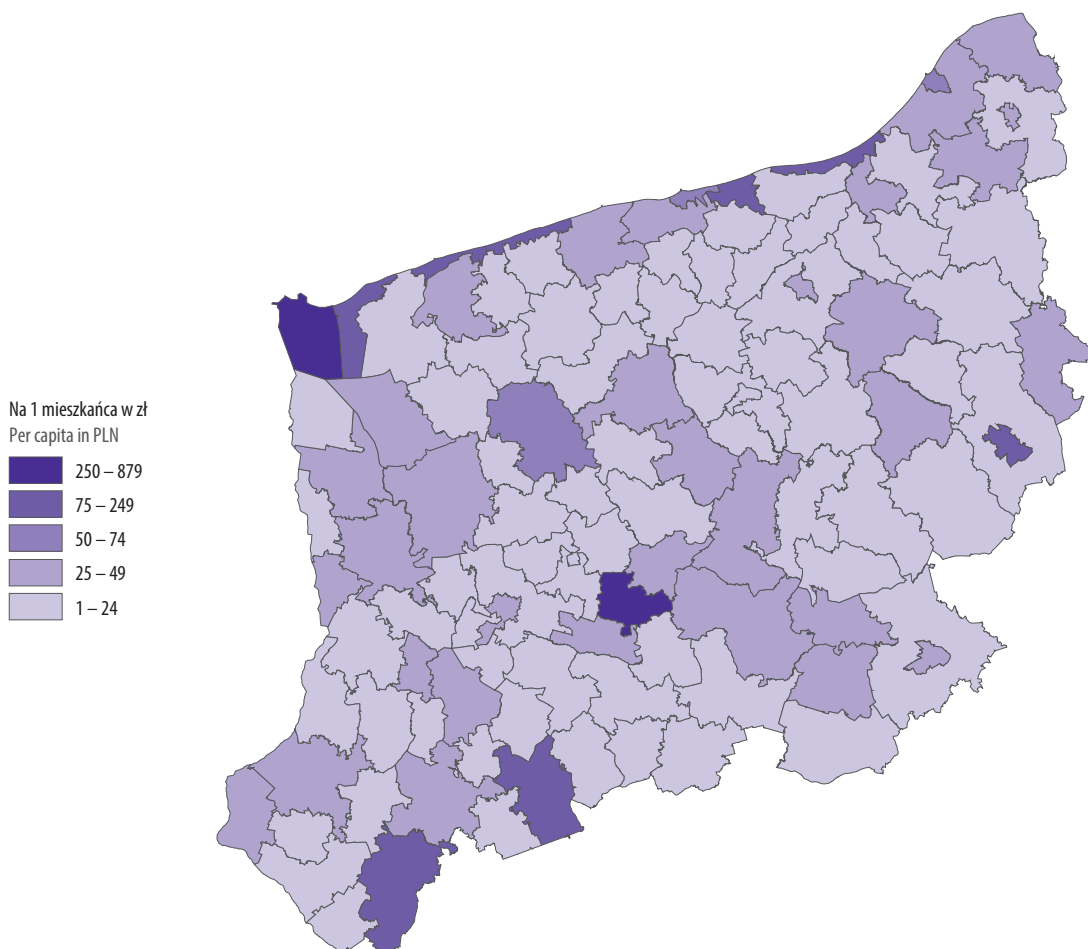
W 2020 r. pomoc medyczną w nagłych wypadkach świadczyły 81 zespoły ratownictwa medycznego (o 1 mniej niż w 2019 r. i tyle samo, co w 2010 r.), w tym 67 zespołów podstawowych, których liczba wzrosła od 2010 r. o 17, oraz 15 zespołów specjalistycznych, tj. mniej o 17 w porównaniu z 2010 r. Pomoc medyczną świadczyło również lotnicze pogotowie ratunkowe, 10 szpitalnych oddziałów ratunkowych (SOR) i 6 izb

przyjąć (tyle samo co w roku 2019 i 2010). W zespołach ratownictwa medycznego pracowały 1224 osoby, tj. o 200 osób więcej niż w 2019 r. i o 364 osoby więcej niż w 2010 r. W 2020 r. zanotowano 160,2 tys. wyjazdów na miejsce zdarzenia oraz 160,5 tys. osób, którym udzielono świadczenia w miejscu zdarzenia, tj. odpowiednio o 9,3% i 9,4% mniej niż w roku wcześniejszym. Znaczna część wyjazdów służb medycznych odbywała się do domu chorego (72,2% ogółu), a w 57,6% pomoc ratowników była udzielana osobom powyżej 65 roku życia. Kobiety stanowiły 59,6% osób, którym została udzielona nagła pomoc medyczna.

W 2019 r. jednostki samorządu terytorialnego (JST) w województwie zachodniopomorskim wydały na ochronę zdrowia 196,3 mln zł, co stanowiło 3,4% wydatków na ten cel samorządów w kraju. W porównaniu z rokiem poprzednim wydatki na ochronę zdrowia wzrosły o 26,9%, a w kraju o 28,6%. W stosunku do 2010 r. zanotowano wzrost o 9,0% w województwie i o 46,3% – w kraju. Najwięcej na ochronę zdrowia przeznaczyły miasta na prawach powiatu województwa zachodniopomorskiego – 58,6 mln zł, tj. 29,8% wydatków JST na ochronę zdrowia. Niewiele mniej wydały powiaty – 54,2 mln zł, tj. 27,6% ogółu, następnie gminy – 43,5 mln zł, tj. 22,1%. Najmniej wydał samorząd województwa – 40,1 mln zł, tj. 20,4% ogólnej kwoty wydanej na ochronę zdrowia przez JST. W kraju struktura wydatków na służbę zdrowia wyglądała inaczej niż w województwie. Najniższy był udział wydatków gmin (11,8%), następnie powiatów (21,9%), miast na prawach powiatu (23,0%) oraz województw (43,3%).

Mapa 31.
Map 31.

Wydatki gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Ochrona zdrowia” w 2020 r.
Expenditures of gminas and cities with powiat status in division “Health care” in 2020

Kultura

Culture

Liczba bibliotek publicznych w województwie zachodniopomorskim od kilku lat przybiera tendencję malejącą, w 2020 r. nastąpił spadek o 5 placówek. Biblioteki działające w województwie zachodniopomorskim stanowią 4,6% udziału we wszystkich bibliotekach publicznych dostępnych w kraju. Zauważalny jest także znaczny spadek woluminów dostępnego księgozbioru, a także liczby wypożyczonych książek.

W 2020 r. zatrzymana została tendencja wzrostowa dotycząca liczby widzów (nastąpiło zmniejszenie tej liczby) odwiedzających kina stałe oraz utrzymała się tendencja malejąca dotycząca liczby odwiedzających muzea.

Stan bibliotek publicznych w województwie zachodniopomorskim w 2020 r. został pomniejszony o 5 placówek, jednak porównując z 2010 r. nastąpił spadek o 5,6%, tj. o 21 bibliotek i fili. Również spadła liczba punktów bibliotecznych z 73 w 2019 r. do 60 w 2020 r., tj. o 34,8%. Jednocześnie w ciągu roku zmniejszył się (o 14,5%) stan księgozbioru, który pod koniec 2020 r. wynosił 6039,4 tys., co stanowiło 4,8% wszystkich woluminów dostępnych w placówkach bibliotecznych w kraju. Spadła także liczba zarówno czytelników, jak i wypożyczeń księgozbioru na zewnątrz w placówkach bibliotecznych województwa (w 2019 r. nastąpił spadek w relacji r/r odpowiednio o 0,3% i 0,7%, a w 2020 r. o: 20,8% i 28,8%). W odniesieniu do 2010 r. liczba czytelników spadła o 36,8%, natomiast wypożyczeń księgozbioru na zewnątrz o 46,1%. W 2020 r. jeden czytelnik wypożyczył przeciętnie o dwie książki mniej niż w oku poprzednim, tj. 15 książek, oraz również o jedną mniej niż średnio jeden czytelnik w kraju. Najwięcej wypożyczonych książek na 1 czytelnika przypadło w powiecie białogardzkim, wałeckim i m. Świnoujście – po 18 woluminów, najmniej w powiecie świdwińskim – 12.

Tablica 26.

Instytucje kultury

Stan w dniu 31 grudnia

Culture institutions
As of 31 December

Table 26.

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Biblioteki publiczne i punkty biblioteczne Public libraries and library service points	470	488	435	417
Instytucje kultury Culture institutions	286 ^a	350	336	295
centra, domy i ośrodki kultury centre of culture and cultural centres establishments	86 ^a	93	98	101
kluby i świetlice clubs and community centres	200 ^a	257	238	194
Ludność na 1 placówkę biblioteczną Population per 1 library establishment	3602	3505	3899	4048

a Dane dotyczą 2011 r.
a Data for 2011

W stosunku do 2019 r. liczba muzeów wzrosła o 2 i wyniosła 25, a liczba oddziałów muzealnych wzrosła o 3 i wyniosła 10. W porównaniu z 2010 r. liczba muzeów i oddziałów muzealnych wzrosła o 10 (w tym nastąpił wzrost liczby oddziałów o 7). Podobnie jak w 2019 r., kiedy w odniesieniu r/r nastąpił spadek liczby zwiedzających o 14,8%, w 2020 r. również odnotowano spadek tego wskaźnika (o 54,9%). Muzea i oddziały muzealne w 2020 r. odwiedziło 293,2 tys. osób, tj. mniej o 152,2 tys. niż w 2010 r. W przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców województwa zachodniopomorskiego liczba zwiedzających muzea i oddziały muzealne wzrosła w porównaniu z 2010 r. o 851, natomiast porównując z 2019 r. spadła o 1412 i wyniosła 1732 osoby. Najwięcej osób w przeliczeniu na 1000 mieszkańców zwiedziło placówki muzealne w powiecie sławieńskim, kołobrzeskim i m. Świnoujście (odpowiednio 1257,7, 1151,6 i 562,8). Mimo wzrostu liczby muzeów, zmniejszeniu uległy zbiory muzealne, których wartość na koniec 2020 r. wyniosła 3510,3 tys. szt. (spadek o 6,3%). W porównaniu z 2019 r. w województwie zachodniopomorskim nastąpił spadek liczby

impresz oświatowych, konkursów, odczytów/prelekcji/spotkań, impresz plenerowych i koncertów (w 2020 r. zorganizowano ich odpowiednio: 1231, 21, 102, 45, 14) oraz nie zorganizowano żadnych warsztatów oraz lekcji/zajęć. Blisko trzykrotnie wzrosła jednak liczba seansów filmowych, których odbyło się 285.

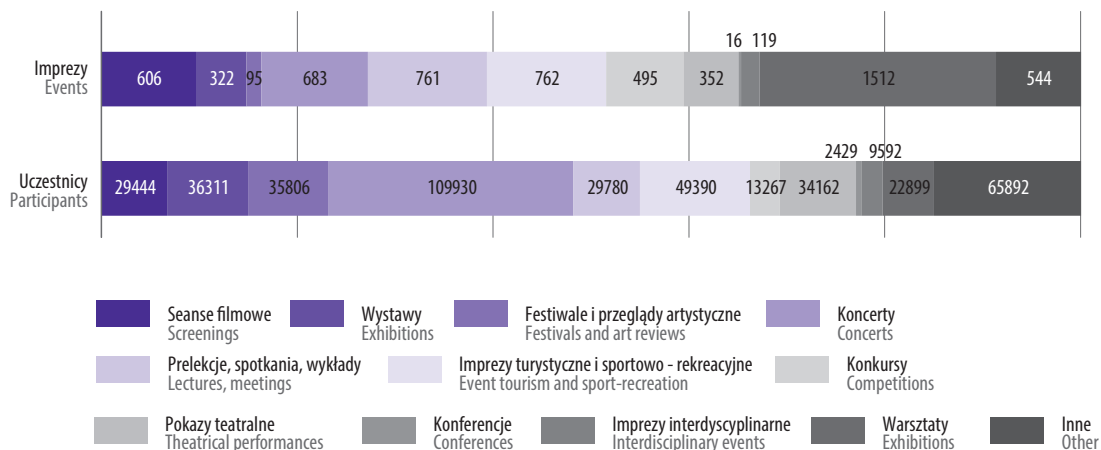
Zmniejszyła się liczba centrów, domów, ośrodków kultury, klubów i świetlic, których w 2020 r. na terenie województwa zachodniopomorskiego działało 295, tj. o 41 mniej niż w 2019 r. Odbyło się w nich 6267 impresz, w których wzięło udział 438,9 tys. osób.

W 2020 r. w województwie zachodniopomorskim 156,3 tys. widzów uczestniczyło w 986 przedstawieniach i koncertach oferowanych łącznie przez 8 teatrów i instytucji muzycznych. Liczba placówek nie uległa zmianie w ciągu roku, jednak porównując z 2010 r. zmniejszyła się o 4 placówki. Liczba oferowanych miejsc na widowniach w stałych salach w stosunku do poprzedniego roku pozostała bez zmian (4645 miejsc), jednakże liczba przedstawień oraz widzów spadła odpowiednio o 59,5% i 69,9%. W liczbie ogółem teatrów i instytucji muzycznych 37,8 tys. słuchaczy (o 76,5% mniej niż w 2019 r.) uczestniczyło w 104 koncertach (o 65,0% mniej niż w 2019 r.), które odbyły się w 2 filharmoniach. Liczba filharmonii nie zmieniła się wobec roku poprzedniego.

W 26 kinach stałych działających w województwie zachodniopomorskim w 2020 r. mieściły się 53 sale projekcyjne. W ciągu roku liczba kin stałych zmalała o 3, a sal projekcyjnych – o 4 (od 2010 r. przybyło 5 placówek i 14 sal). W przeciwieństwie do roku poprzedniego, w 2020 r. zmniejszyła się liczba miejsc na widowni (o 3,8%, do 10,8 tys.) oraz widzów (o 68,9%, do 759,6 tys.). W 2020 r. odbyło się 36,7 tys. seansów (tj. mniej o 42,4% w porównaniu z 2019 r.), w tym 36,6% stanowiły seanse filmów polskiej produkcji

Wykres 36.
Chart 36.

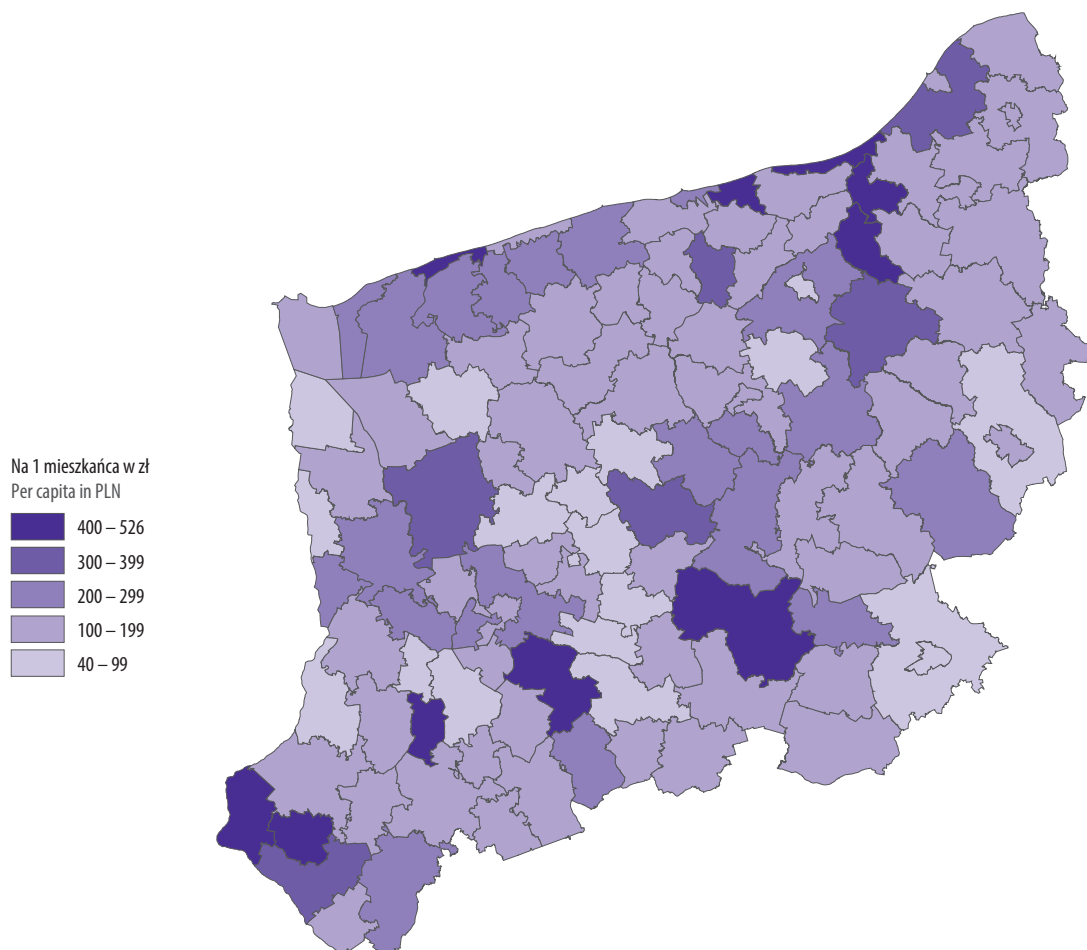
Impresze organizowane przez placówki kultury w 2020 r.
Events organized by culture institutions in 2020

Mapa 32.**Wydatki gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” w 2020 r.**

Mapa 32.

Expenditure of gminas and cities with powiat status in division “Culture and national heritage” in 2020

Bezpieczeństwo publiczne

Public safety

W 2021 r. województwie zachodniopomorskim stwierdzono więcej przestępstw niż roku poprzednim. Udział przestępstw stwierdzonych na terenie województwa stanowił 4,9% przestępstw krajowych. Polepszył się natomiast wskaźnik wykrywalności przestępstw.

W zakończonych postępowaniach policja stwierdziła 39,9 tys. przestępstw popełnionych na terenie województwa zachodniopomorskiego w 2021 r. W stosunku do 2020 r. zanotowano wzrost liczby przestępstw o 12,9%, a spadek w odniesieniu do 2010 r. – o 34,5%. Pod względem liczby stwierdzonych przestępstw zachodniopomorskie zajęło 9. miejsce w kraju i był to wynik o 2 pozycje niższy niż w 2020 r. Na 1000 ludności w województwie stwierdzono więcej przestępstw niż w Polsce (odpowiednio: 23,7 i 51,5).

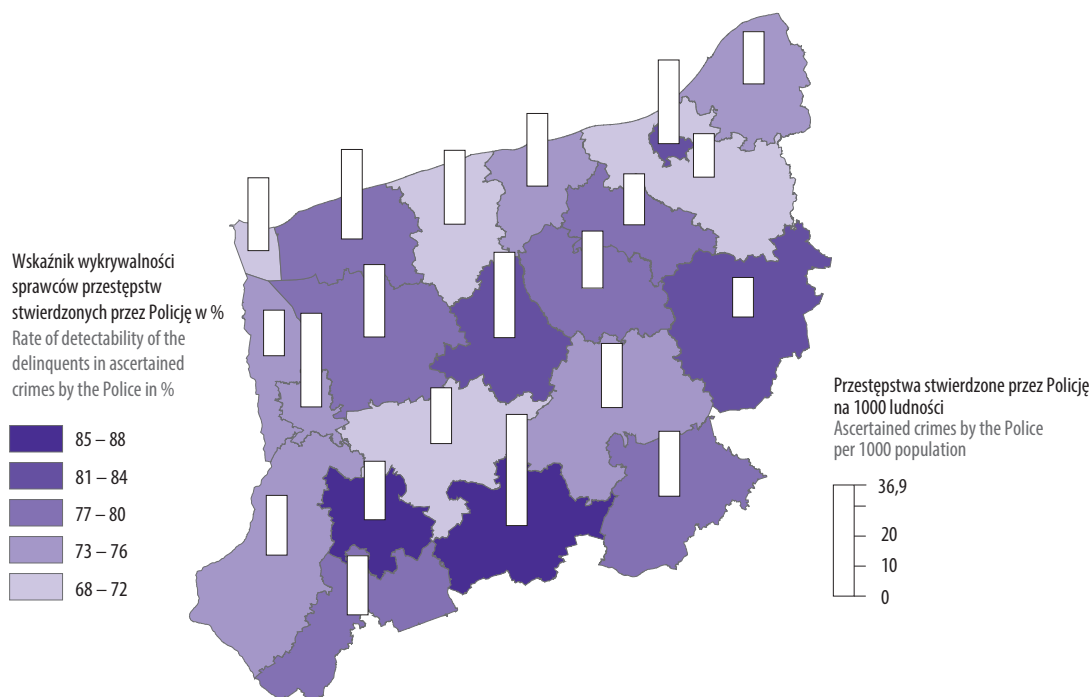
Najwięcej przestępstw miało charakter kryminalny. W ogólnej liczbie przestępstw stwierdzonych w województwie stanowiły one 70,0%, tj. więcej o 10,4 p. proc. niż w kraju (59,6%). Przestępstwa przeciwko mieniu stanowiły 43,5%, gospodarcze – 14,8%, a drogowe – 11,7% ogólnej liczby przestępstw stwierdzonych na terenie województwa zachodniopomorskiego w 2021 r.

Na tle województwa najwięcej przestępstw stwierdzono w m. Szczecin oraz m. Koszalin odpowiednio: 31,0% oraz 7,4% ich ogólnej liczby.

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych na obszarze województwa zachodniopomorskiego, który w 2021 r. wyniósł 74,8% (w kraju – 71,2%), uległ polepszeniu w porównaniu z 2020 r. (o 1,7 p. proc.) i z 2010 r. (o 3,9 p. proc.). Tak jak w 2020 r. bardzo dobrą wykrywalnością charakteryzowały się przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece oraz drogowe (odpowiednio wyniosły 100,0% w 2021 r. i 99,9% w 2020 r.). Największe pogorszenie wskaźnika zanotowano w przypadku przestępstw przeciwko mieniu z 52,8% w 2020 r. do 51,6% w 2021 r. W stosunku do wskaźnika dla kraju, największą różnicę odnotowano w przypadku przestępstw o charakterze gospodarczym, gdzie wartość dla województwa była o 13,4 p. proc. wyższa niż dla Polski (odpowiednio: 87,9% i 74,5%) oraz przestępstw przeciwko wolności, wolności sumienia, wolności seksualnej i obyczajności – wartość dla województwa wyższa o 7,4 p. proc. niż dla Polski (odpowiednio: 93,5% i 86,1%).

Mapa 33.
Map 33.

Zagrożenie przestępczością w 2021 r.
Crime risk in 2021

W 2021 r. na drogach województwa zachodniopomorskiego Policja zarejestrowała 946 wypadków drogowych, w wyniku których śmierć poniosło 95 osób, a 1093 zostało rannych. Liczba wypadków, rannych, jak i ofiar śmiertelnych stanowiła około 4,0% wszystkich przypadków, które w 2021 r. wystąpiły w kraju (odpowiednio 4,1%, 4,1% i 4,2%). Liczba wypadków drogowych zarejestrowanych na obszarze województwa w 2021 r. była wyższa niż w poprzednim roku o 2,0%, ale niższa niż w 2010 r. o 36,3%. Liczba ofiar śmiertelnych spadła o 5,9% a liczba rannych wzrosła o 8,0%, porównując z 2020 r. W odniesieniu do 2010 r. spadła zarówno liczba ofiar śmiertelnych (o 37,1%), jak i rannych (o 39,3%). Najwięcej (36,0%) wypadków drogowych wydarzyło się w m. Szczecin. Liczba kolizji wyniosła 19455, tj. 4,6% zdarzeń, które wystąpiły w 2021 r. w całym kraju. Liczba ofiar śmiertelnych w przeliczeniu na 100 wypadków wyniosła 10,0 (w kraju 10,3), natomiast rannych – 115,5 (w kraju 116,6).

Tablica 27.

Table 27.

Wypadki drogowe^a oraz ich skutkiRoad accidents^a and their results

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Wypadki Accidents	1485	1298	927	946
Ofiary śmiertelne Fatalities	151	125	101	95
Ranni Injured	1802	1470	1012	1093

^a Zarejestrowane przez Policję.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

^a Registered by the Police.

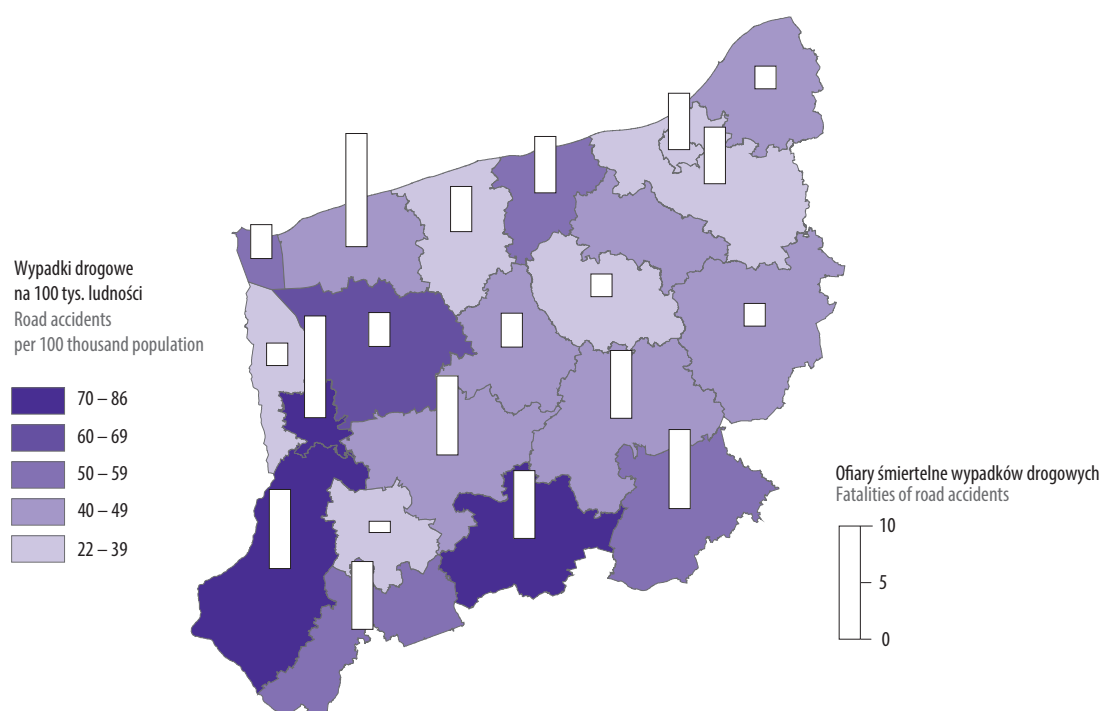
Source: data of the National Police Headquarters.

Mapa 34.

Map 34.

Bezpieczeństwo na drogach w 2021 r.

Road safety in 2021

Spółeczeństwo informacyjne

Information society

Systematycznie rośnie odsetek gospodarstw domowych posiadających dostęp do Internetu w domu oraz osób korzystających z Internetu w zlokalizowanych na obszarze województwa gospodarstwach domowych, w których mieszka co najmniej jedna osoba w wieku 16–74 lata.

W 2021 r. mieszkańcy gospodarstw domowych w województwie rzadziej korzystali z usług administracji publicznej za pomocą Internetu niż przeciętnie w kraju.

Liczba osób zamawiających przez Internet stale rośnie. Wartość odsetka dla województwa w 2021 r. była wyższa w porównaniu do całego kraju.

Na przestrzeni ostatnich jedenastu lat na obszarze całego kraju, jak i województwa zachodniopomorskiego, odnotowano znaczny wzrost wartości wskaźników opisujących wyposażenie i korzystanie z Internetu w gospodarstwach domowych, w których mieszka co najmniej jedna osoba w wieku 16–74 lata. W 2021 r. wartości wskaźników dotyczących korzystania z Internetu były wyższe na terenie województwa niż dla kraju. Odsetek gospodarstw domowych posiadających dostęp do Internetu w domu w województwie zachodniopomorskim był niższy o 0,2 p. proc. od wartości dla całego kraju i wyniósł 92,4%. Odsetek osób korzystających z Internetu oraz osób korzystających z niego regularnie (co najmniej raz w tygodniu) w województwie był wyższy od wartości dla Polski o odpowiednio 0,8 p. proc. oraz 3,1 p. proc.

Tablica 28. Gospodarstwa domowe posiadające dostęp do Internetu w domu oraz osoby korzystające z Internetu

Table 28. Households with access to the Internet at home and Internet users

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Odsetek gospodarstw domowych posiadających dostęp do Internetu w domu Households with access to the Internet at home	70,6	77,6	91,2	92,2
Odsetek osób korzystających z Internetu Percentage of individuals using the internet	71,2	79,9	89,6	90,7
Odsetek osób regularnie korzystających z Internetu Percentage of regular internet users	60,5	74,0	86,5	86,7

Na przestrzeni ostatnich jedenastu lat na obszarze całego kraju, jak i województwa zachodniopomorskiego, odnotowano znaczny wzrost korzystania z Internetu w celu korzystania z usług administracji publicznej. W tym czasie odsetek osób wzrósł dla województwa o 18,7 p. proc., a dla kraju o 19,4 p. proc. W 2021 roku wartość wskaźnika dla województwa zachodniopomorskiego była niższa niż dla kraju o 1,6 p. proc.

Wykres 37. Osoby korzystające z usług administracji publicznej za pomocą Internetu

Chart 37. Individuals using e-government services

W 2021 roku odsetek osób zamawiających towary lub usługi do użytku prywatnego przez Internet w ciągu ostatnich 12 miesięcy wyniósł w województwie 63,8% i był to wzrost o 2,9 p. proc. W skali kraju wartość wskaźnika wynosiła 61,2%, co stanowiło wzrost w porównaniu z rokiem ubiegłym o 0,3 p. proc. W województwie zachodniopomorskim w odniesieniu do skali kraju odsetek kupujących przez Internet był wyższy o 2,6 p. proc.

Aktywność społeczna

Social activity

W województwie zachodniopomorskim wzrasta liczba zarejestrowanych fundacji, stowarzyszeń i organizacji. W 2018 r. województwo znalazło się wśród 4 województw, w których mieszkańcy byli najbardziej zadowoleni z życia.

W 2021 r. baza rejestru REGON w województwie zachodniopomorskim powiększyła się o 244 fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne. Na koniec roku zarejestrowanych było łącznie 7351 tego rodzaju podmiotów, tj. o 3,4% więcej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego, w tym 15,5% stanowiły fundacje. Na tle wszystkich stowarzyszeń i organizacji społecznych zarejestrowanych w Polsce, podmioty z województwa zachodniopomorskiego stanowiły 5,1%, a w przypadku fundacji – 3,5%.

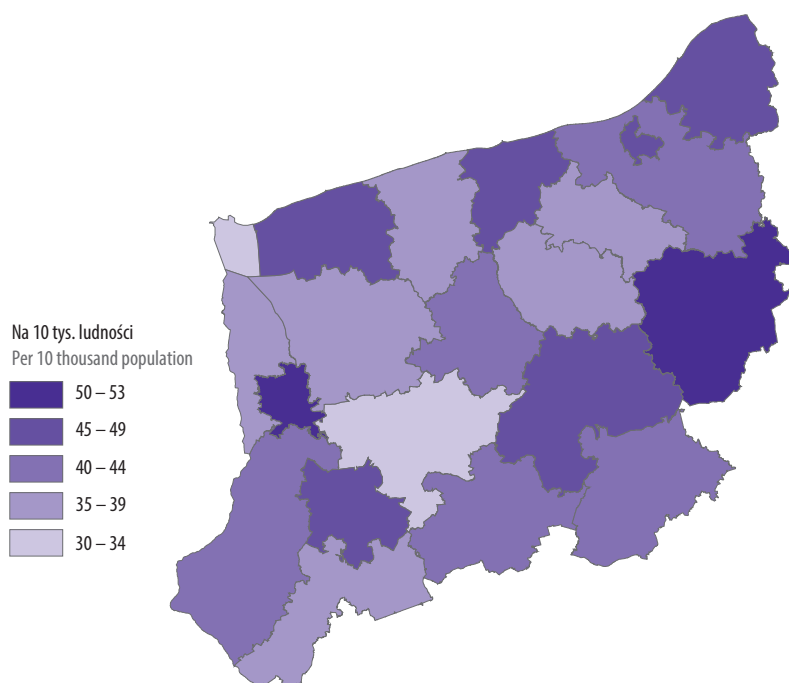
Tablica 29. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON w 2020 r. Stan w dniu 31 grudnia

Table 29. Foundations, associations and social organizations entered in the REGON register in 2020 As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Ogółem Total	4719	6217	7107	7351
na 10 tysięcy ludności per 10 thousand population	27	36	42	44

Mapa 35. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON w 2021 r. Stan w dniu 31 grudnia

Map 35. Foundations, associations and social organizations entered in the REGON register in 2021 As of 31 December

Rozdział 6

Chapter 6

Gospodarka

Economy

6.1. Produkt krajowy brutto

6.1. Gross domestic product

Szacunkowa wartość produktu krajowego brutto w województwie zachodniopomorskim w 2020 r. była wyższa niż rok wcześniej i wyniosła 85846 zł, przy czym stanowiła 3,7% PKB Polski. Największy udział w tworzeniu PKB w województwie zachodniopomorskim w 2019 r. miał Szczecin (33,7%). W przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2020 r. PKB w województwie zachodniopomorskim było wyższe niż przed rokiem i osiągnęło wartość 50700 zł, stanowiąc 83,6% średniej krajowej.

Wartość dodana brutto (WDB) wytworzona w województwie zachodniopomorskim w 2019 r. wyniosła 73902 mln zł i była wyższa niż w 2010 r. o 51,5%, a w przeliczeniu na 1 pracującego – 130549 zł, co stanowiło 98,9% przeciętnej w kraju.

Produkt krajowy brutto (PKB) przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

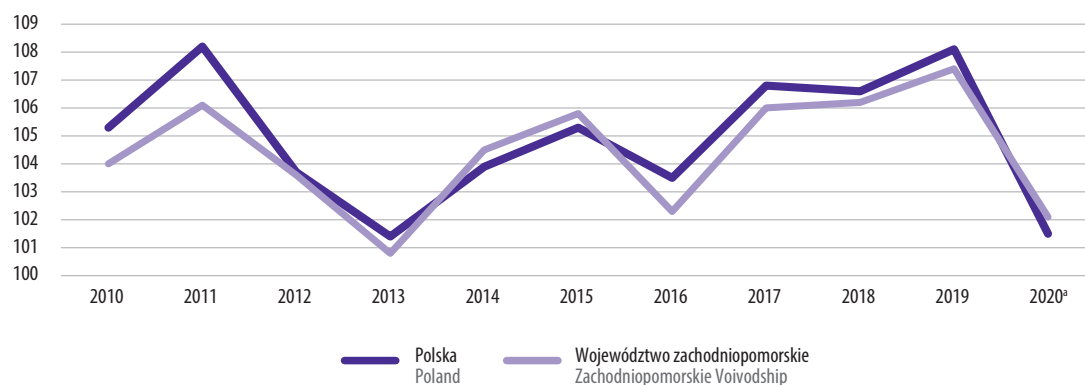
Na podstawie wstępnego szacunku za 2020 r. w województwie zachodniopomorskim wartość produktu krajowego brutto wyniosła 85846 zł. W porównaniu z 2019 r. była to kwota wyższa o 2,1% (w skali kraju o 1,5%). W 2020 r. udział PKB wytworzonego w województwie w krajowym PKB wyniósł 3,7% (tyle samo co przed rokiem), tj. o 0,1 p. proc. mniej niż w 2010 r. (3,8%).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2020 r. PKB w województwie zachodniopomorskim osiągnęło wartość 50700 zł i stanowił 83,6% średniej krajowej. Był on jednocześnie o 2,4% wyższy niż w 2019 r. (82,9% średniej krajowej) i o 5,6% – niż w 2010 r. (85,6% średniej krajowej). W porównaniu z województwem mazowieckim, które w 2020 r. odnotowało najwyższy wskaźnik PKB na 1 mieszkańca (59672 zł), PKB województwa zachodniopomorskiego było niższe o 46,1%, a w porównaniu z województwem lubelskim, które osiągnęło najniższy wskaźnik (25993 zł) – wyższe o 23,7%.

Dla województwa zachodniopomorskiego poziom PKB według parytetu siły nabywczej na 1 mieszkańca w PPS w 2020 r. osiągnął 63% średniej Unii Europejskiej. W 2019 r. wskaźnik ten wyniósł 60%, a w 2010 – 54%.

Wykres 38. Dynamika produktu krajowego brutto (ceny bieżące) rok poprzedni=100

Chart 38. Indices of gross domestic product (current prices)
previous year=100

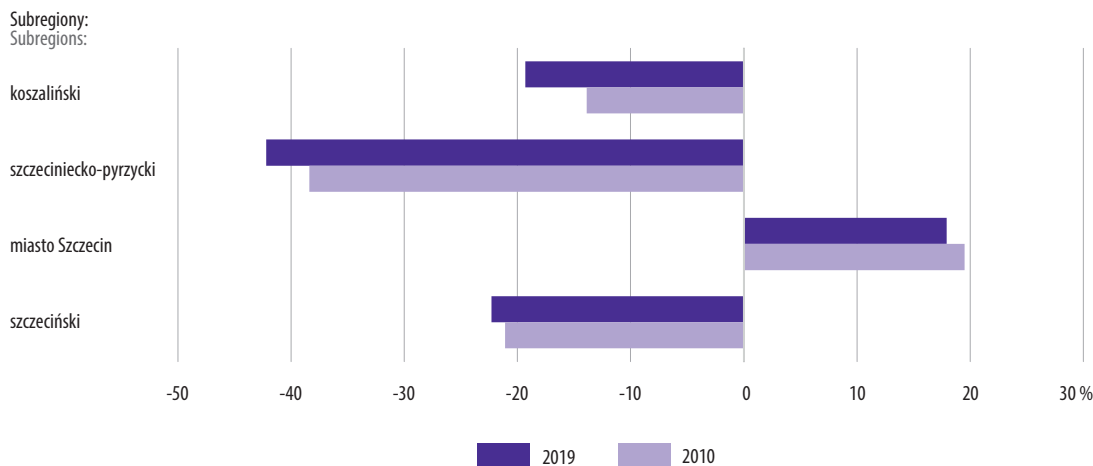
a Dane szacunkowe.
a Preliminary estimate.

Na podstawie danych zrewidowanych największy udział w tworzeniu PKB w województwie zachodniopomorskim w 2019 r. miał Szczecin (33,7%) oraz podregion szczeciński (28,3%), następnie były to podregiony: koszaliński (20,5%) oraz szczecinecko-pyrzycki (17,5%). W porównaniu z 2010 r. struktura ta nie uległa znaczącym przemianom. Wzrósł udział podregionu szczecińskiego (o 1,1 p. proc.) i m. Szczecin (o 0,5 p. proc.). Zmalał natomiast udział podregionu szczecinecko-pyrzyckiego (o 1,0 p. proc.) oraz koszalińskiego (o 0,6 p. proc.). PKB wytworzony w Szczecinie stanowił w 2019 r. 1,2% wartości w skali kraju. W porównaniu z 2010 r. udział ten zmniejszył się o 0,1 p. proc.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca najwyższy wskaźnik PKB osiągnął Szczecin (70409 zł), stanowiąc 142,3% przeciętnego w województwie i 117,9% przeciętnego w kraju. Analogicznie w 2010 r. było to 139,5% oraz 19,5%. Najniższą wartość PKB per capita wykazano w podregionie szczecinecko-pyrzyckim (34559 zł), która stanowiła 69,8% przeciętnej w województwie oraz 57,8% przeciętnej w kraju. Analogicznie w 2010 r. było to 71,9% i 61,6%.

Wykres 39. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca (ceny bieżące) – odchylenia względne od przeciętnej wartości w kraju

Chart 39. Gross domestic product per capita (current prices) – relative deviations from the national average value

Wskaźnik dyspersji (miara zróżnicowania) regionalnego PKB na 1 mieszkańca na poziomie podregionów (NUTS 3) został obliczony jako suma wartości bezwzględnych różnic między wartościami dla podregionów danego województwa, a wartością PKB na 1 mieszkańca dla tego województwa, ważonych udziałem liczby ludności poszczególnych podregionów w województwie, wyrażona w procentach PKB na 1 mieszkańca dla danego województwa.

W województwie zachodniopomorskim wskaźnik dyspersji PKB na 1 mieszkańca obliczony na poziomie podregionów w 2019 r. wyniósł 20,0%, a w 2010 -19,1%.

Wartość dodana brutto (WDB) wytworzona w województwie zachodniopomorskim w 2019 r. wyniosła 73902 mln zł i była wyższa niż w 2010 r. o 51,5%.

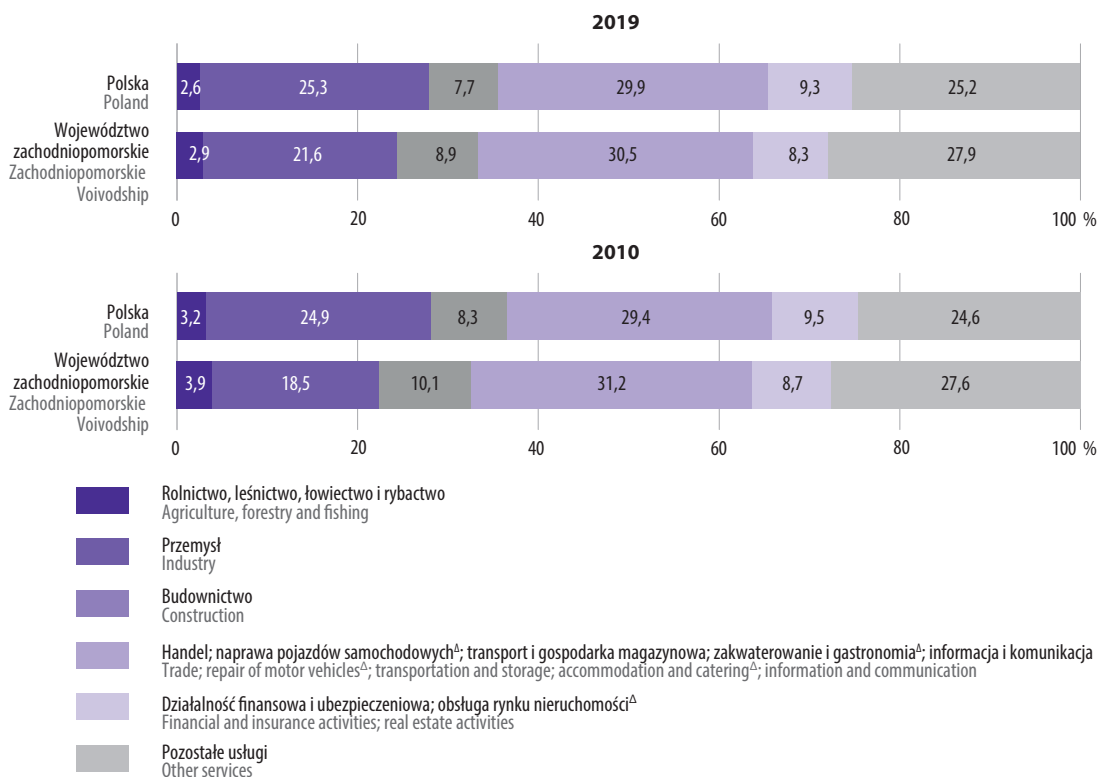
W strukturze WDB uzyskanej w 2019 r. największy udział miały takie sekcje jak: handel; naprawa pojazdów samochodowych (17,7%), przetwórstwo przemysłowe (17,3%) oraz budownictwo (8,9%). W porównaniu ze strukturą z 2010 r. zwiększyły się m.in. udziały przetwórstwa przemysłowego (o 3,0 p. proc.), transportu i gospodarki magazynowej (o 1,3 p. proc.), a także administrowania i działalności wspierającej oraz zakwaterowania i gastronomii (po o 0,6 p. proc.). Zmalały natomiast udziały m.in. takich sekcji jak: handel; naprawa pojazdów samochodowych (o 3,1 p. proc.), budownictwo (o 1,2 p. proc.) oraz rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (o 1,0 p. proc.).

Wydajność pracy mierzona WDB na 1 pracującego w województwie zachodniopomorskim w 2019 r. wyniosła 130549 zł, co stanowiło 98,9% przeciętnej w kraju. W 2010 r. kwota ta była niższa o 28,6%, jednak jej relacja do średniej krajowej była wyższa i wyniosła 101,2%.

Wykres 40.
Chart 40.

Wartość dodana brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące)

Gross value added by kind of activity (current prices)

W podregionie koszalińskim w 2019 r. największy udział w tworzeniu WDB miały jednostki prowadzące działalność w sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia oraz informacja i komunikacja (30,4%, wobec 31,9% w 2010 r.), a najmniejszy – rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (2,9%, wobec 3,8% w 2010 r.). W przeliczeniu na 1 pracującego wartość WDB w podregionie koszalińskim wyniosła 127823 zł, co w relacji do średniej krajowej stanowiło 96,8% (w 2010 r. było to również 96,8%).

Podregion szczecinecko-pyrzycki w 2019 r. charakteryzował się największym udziałem w wytworzonej WDB pozostałych usług, tj. z sekcji M-T (26,9%, wobec 26,7% w 2010 r.), a najmniejszym – rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (7,2%, wobec 9,3% w 2010 r.). Wskaźnik WDB na 1 pracującego wyniósł 115291 zł i stanowił 87,4% średniej krajowej (był wyższy niż w 2010 r. o 0,9 p. proc.).

W podregionie szczecińskim zarówno w 2019 r., jak i w 2010 r. największy udział w tworzeniu WDB miał handel; naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia oraz informacja i komunikacja (odpowiednio: 29,6% i 30,0%), a najmniejszy – rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (3,6% i 5,0%). W przeliczeniu na 1 pracującego wartość WDB w 2019 r. wyniosła 130520 zł i stanowiła 98,9% średniej krajowej (czyli o 5,3 p. proc. mniej niż w 2010 r.).

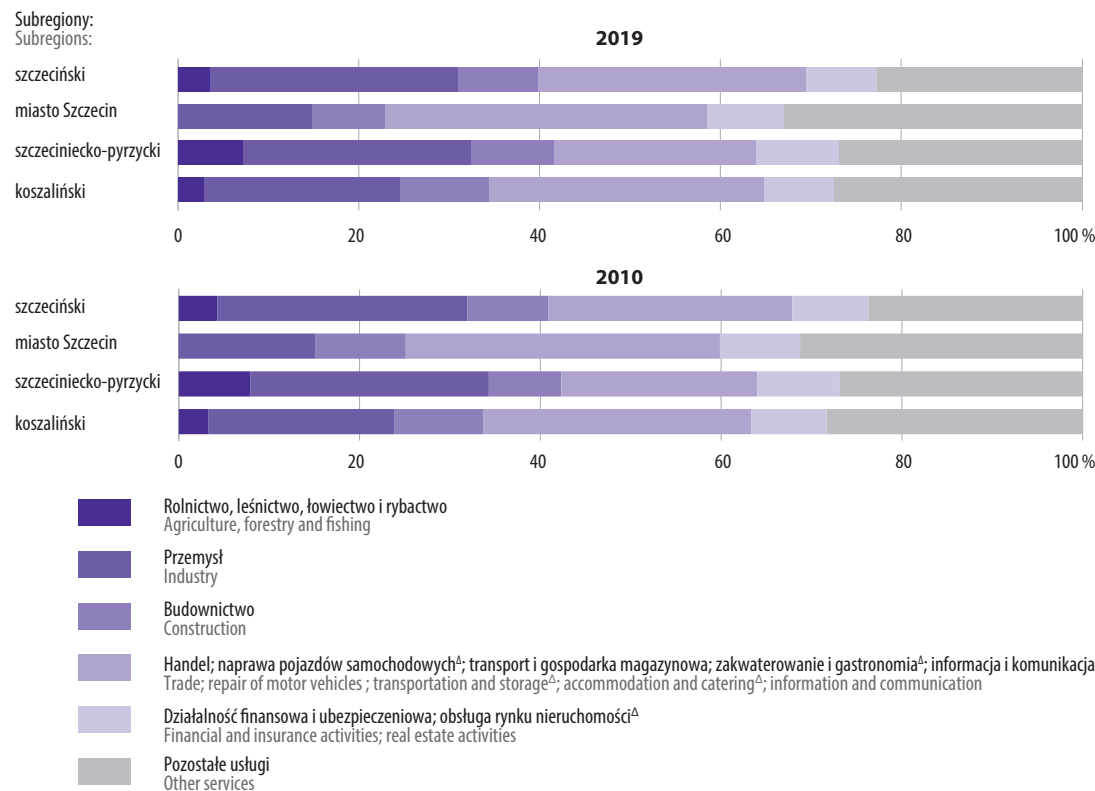
Największy udział w budowaniu WDB w mieście Szczecin w 2019 r. i 2010 r. miały jednostki prowadzące działalność w sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia oraz informacja i komunikacja (odpowiednio: 35,5% i 36,1%), najmniejszy natomiast – rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (mniej niż 0,1%). W Szczecinie wartość WDB na 1 pracującego była wyższa o 7,7% od przeciętnej krajowej i wyniosła 142208 zł (w 2010 r. wskaźnik ten osiągnął wartość 102075 zł, tj. o 10,9% wyższy niż w Polsce).

Wykres 41.

Chart 41.

Wartość dodana brutto według rodzajów działalności i podregionów (ceny bieżące)

Gross value added by kind of activity and subregions (current prices)

6.2. Koniunktura gospodarcza

6.2. Business tendency

Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury w kwietniu 2022 r. w województwie zachodniopomorskim był lepszy niż rok wcześniej. W większości sekcji odnotowano wzrost w odniesieniu do poprzedniego roku. Najczęściej wskazywanymi barierami w prowadzeniu działalności niezależnie od jej rodzaju były: niepewność ogólnej sytuacji gospodarczej, koszty zatrudnienia oraz niejasne, niespójne i niestabilne przepisy prawne.

Koniunktura gospodarcza to całokształt wskaźników życia gospodarczego charakteryzujących stan gospodarki danego kraju lub rynku, pozwalających ocenić tendencje rozwojowe; koniunktura podlega wskaźnikom zależnym głównie od cyklu koniunkturalnego, a także innych czynników: regularnych (np. sezonowe wahania popytu i podaży) i nieregularnych (np. urodzaj lub nieurodzaj w rolnictwie, wzrost lub spadek popytu na dany towar na rynku krajowym lub zagranicznym, klęski żywiołowe).

Tablica 30.
Table 30.

Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury według rodzajów działalności
General business climate indicator by kind of activity

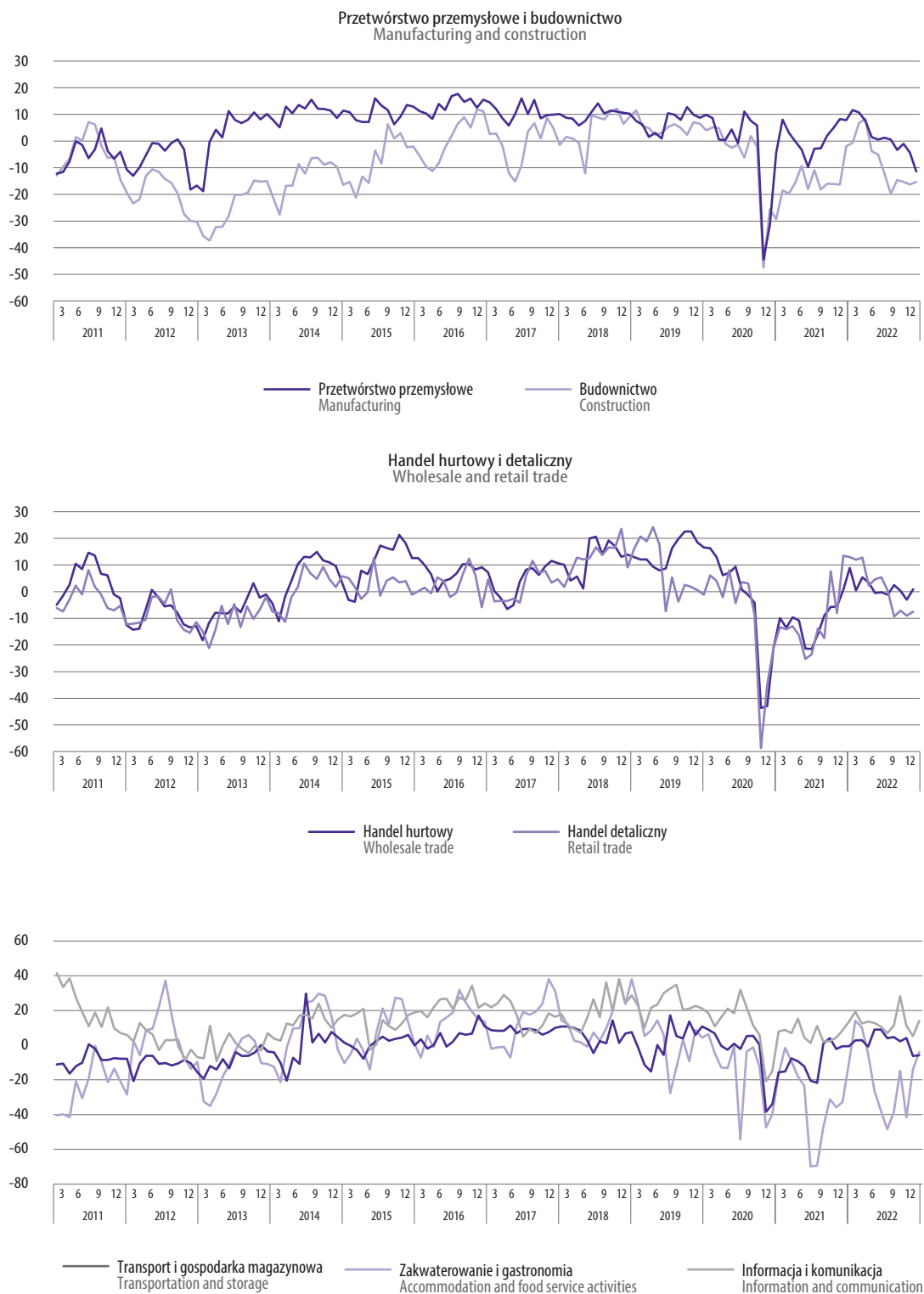
Wyszczególnienie Specification	01 2011	01 2015	01 2020	01 2021	01 2022	04 2022	04 2022 Polska Poland
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	-12,3	7,1	11,0	-2,8	-3,4	0,7	-11,5
Budownictwo Construction	-13,0	-13,4	-6,3	-18,3	-14,7	-16,2	-15,4
Handel hurtowy Wholesale trade	-4,9	7,9	0,8	-15,8	2,5	-0,2	0,9
Handel detaliczny Retail trade	-6,1	-2,7	3,6	-13,7	-9,3	-3,1	-7,5
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	-11,1	-7,8	5,2	1,0	2,2	6,2	-5,8
Zakwaterowanie i gastronomia Accommodation and food service activities	-40,4	-3,4	-3,7	-46,9	-14,8	-12,2	-4,0
Informacja i komunikacja Information and communication	41,4	20,9	21,7	2,0	28,1	6,5	14,1

W kwietniu 2022 r. wyniki ogólnego klimatu koniunktury były stosunkowo złe, a wpływ na tę sytuację miały niekorzystne zmiany gospodarcze wywołane przez pandemię wirusa SARS-CoV-2 (COVID-19) oraz wojnę w Ukrainie. Najniższy wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury w województwie zachodniopomorskim odnotowano w budownictwie (-16,2 pkt), a najwyższy w informacji i komunikacji (6,5 pkt).

W większości rodzajów działalności w kwietniu 2022 r., w porównaniu z analogicznym okresem w 2021 r., wskaźnik klimatu koniunktury wzrósł o średnio 9,4 pkt, przy czym największy wzrost zaobserwowano w zakwaterowaniu i gastronomii (o 20,5 pkt), a najmniejszy w handlu detalicznym (o 4,9 pkt). Największy spadek wskaźnika zaobserwowano w budownictwie (o 9,3 pkt), a najmniejszy – w informacji i komunikacji (o 2,0 pkt).

Wykres 42.
Chart 42.

Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury według rodzajów działalności
General business climate indicator by kind of activity

W kwietniu 2022 r. wśród przedsiębiorców prowadzących działalność w przetwórstwie przemysłowym w województwie zachodniopomorskim najczęściej wskazywaną barierą w prowadzeniu działalności były niepewność ogólnej sytuacji gospodarczej (68,0%; rok wcześniej taką obawę miało 42,6%) oraz koszty zatrudnienia (58,9%, wobec 56,3% w kwietniu 2021 r.). Najmniej przedsiębiorców (9,9%) obawiało się konkurencyjnego importu (rok wcześniej 11,7%). Brak barier wskazało 13,5% przedsiębiorców w kwietniu 2022 r. i 15,4% rok wcześniej.

W budownictwie najczęściej wskazywaną barierą w kwietniu 2022 r. była niepewność ogólnej sytuacji gospodarczej (74,3%) oraz koszty materiałów (65,5%). W analogicznym okresie roku poprzedniego było to odpowiednio: 58,0% i 30,8%. Najmniejsze obawy budziły warunki atmosferyczne – 12,3% (o 10,8 p. proc. mniej niż w kwietniu 2021 r.). Barrier w działalności nie zauważało 4,2% przedsiębiorców, czyli o 2,3 p. proc. mniej niż przed rokiem.

Przedsiębiorcy prowadzący działalność zarówno w handlu detalicznym, jak i hurtowym, jako barierę działalności w kwietniu 2022 r. najczęściej wskazywali niepewność ogólnej sytuacji gospodarczej (odpowiednio: 58,6% i 69,0%, wobec 65,2% i 58,3% w 2021 r.) oraz niejasne, niespójne i niestabilne przepisy prawne (54,6% i 60,2%, wobec 32,9% i 45,4% w 2021 r.), jednocześnie najrzadziej w handlu detalicznym wskazywane były trudności w rozrachunkach z kontrahentami (7,1% wobec 11,6% w 2021 r.), a w hurtowym – niedobór pracowników (13,7% wobec 15,1% w 2021 r.). Odsetek przedsiębiorców zajmujących się handlem detalicznym nieodczuwających barier działalności w kwietniu 2022 r. wyniósł 5,9% i był o 4,1 p. proc. wyższy niż w analogicznym okresie rok wcześniej, a hurtowym – 13,7% (o 6,4 p. proc. więcej niż w 2021 r.).

Również sekcji w informacja i komunikacja w kwietniu 2022 r. przedsiębiorcy najbardziej obawiali się kosztów zatrudnienia. Takiego wskazania dokonało 54,9% z respondentów, czyli o 9,5 p. proc. więcej niż przed rokiem. W analizowanym czasie 8,7% przedsiębiorców w tej sekcji wskazało na brak barier (rok wcześniej takiego wskazania nie dokonał żaden badany).

W kwietniu 2022 r. w zakwaterowaniu i gastronomii najbardziej obawiano się niepewności związanej z sytuacją gospodarczą i kosztów zatrudnienia (po 58,8%), a najmniej – niedoboru powierzchni usługowej i/lub wyposażenia (0,0%). Rok wcześniej niepewność związaną z sytuacją gospodarczą odczuwało odpowiednio: 49,6%, 37,9% i również żaden przedsiębiorca w przypadku niedoboru powierzchni usługowej i/lub wyposażenia. Brak barier w działalności odczuwało 2,6% przedsiębiorców, podczas gdy w 2021 r. było to 2,3%.

Wśród przedsiębiorców prowadzących działalność w transporcie i gospodarce magazynowej w kwietniu 2022 r. najczęściej wskazywaną barierą w działalności były niejasne, niespójne i niestabilne przepisy prawne (73,6%; w 2021 r. było to 61,9%) oraz koszty zatrudnienia (69,5%, wobec 58,5% w 2021 r.). Przedsiębiorcy w tej sekcji najmniej obawiali się niedoboru powierzchni usługowej i/lub wyposażenia, na co wskazało 3,7% z nich (w 2021 r. nie wskazał na taką barierę żaden przedsiębiorca). Na brak barier w prowadzeniu działalności w kwietniu 2022 r. wskazało 12,1% przedsiębiorców zajmujących się transportem i gospodarką magazynową, a w analogicznym okresie roku poprzedniego odpowiedzi takiej udzieliło 14,7% respondentów w tej sekcji.

6.3. Przedsiębiorczość

6.3. Entrepreneurship

Podmioty gospodarki narodowej

Entities of the national economy

Liczba podmiotów gospodarki narodowej w województwie zachodniopomorskim w końcu 2021 r. wyniosła 240,0 tys., tj. o 2,5% więcej niż w 2020 r. i o 8,9% więcej niż w 2010 r. Najwięcej jednostek miało swoją siedzibę w Szczecinie – 30,1% (wzrost o 9,9% w porównaniu z 2010 r.), Koszalinie – 7,6% (spadek o 3,2%) i w powiecie kołobrzeskim – 5,8% (wzrost o 3,7%). Zarówno w 2021 r., jak i w 2010 r. najwięcej podmiotów prowadziło działalność w obszarze handel; naprawy pojazdów samochodowych.

Podmiot gospodarki narodowej to osoba prawna, jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej oraz osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą. W systemie REGON pojęcie podmiotu gospodarki narodowej jest tożsame z pojęciem jednostki prawnej. Posiadanie osobowości prawnej nie jest kryterium określenia podmiotu jako jednostki prawnej. Dane nie obejmują osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

Na koniec grudnia 2021 r. w bazie rejestru REGON województwa zachodniopomorskiego zarejestrowane były 239953 podmioty gospodarki narodowej (bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie), co stanowiło wzrost o 5822 podmioty w porównaniu z końcem 2020 r. i o 19548 podmiotów – z końcem 2010 r. Podmioty zarejestrowane w województwie zachodniopomorskim stanowiły 5,0% ogółu podmiotów działających w kraju.

**Tablica 31. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 31. Entities of national economy in the REGON register
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015 ^a	2020 ^a	2021 ^a	2021 W odsetkach (Polska=100) In percent (Poland=100)
Ogółem Total	220405	220615	234131	239953	5,0
sektor publiczny public sector	6957	7158	6670	6638	5,9
sektor prywatny private sector	213448	212356	224713	229978	5,0
Z liczby ogółem: Of total number:					
Spółki Partnerships and companies	27423	32362	33124	34056	3,8
Fundacje Foundations	353	731	1052	1136	3,6
Stowarzyszenia i organizacje społeczne Associations and social organizations	4366	5486	6055	6215	5,1
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity	170334	161560	172994	177281	5,1

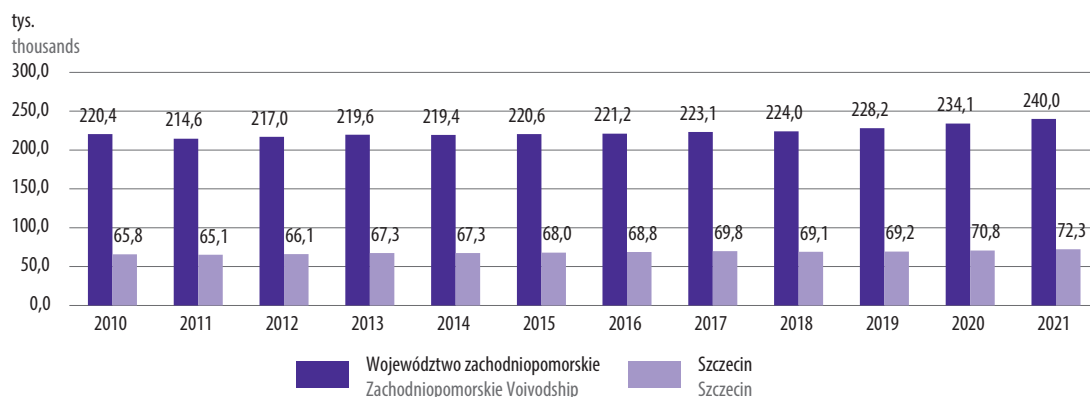
^a W podziale według sektorów własności – bez podmiotów, dla których informacja o formie własności nie występuje w rejestrze REGON.
^a The division by ownership sectors does not include entities for which the information about ownership form does not exist in the REGON register.

Wykres 43. Podmioty gospodarki narodowej**Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 43.

Entities of the national economy

As of 31 December

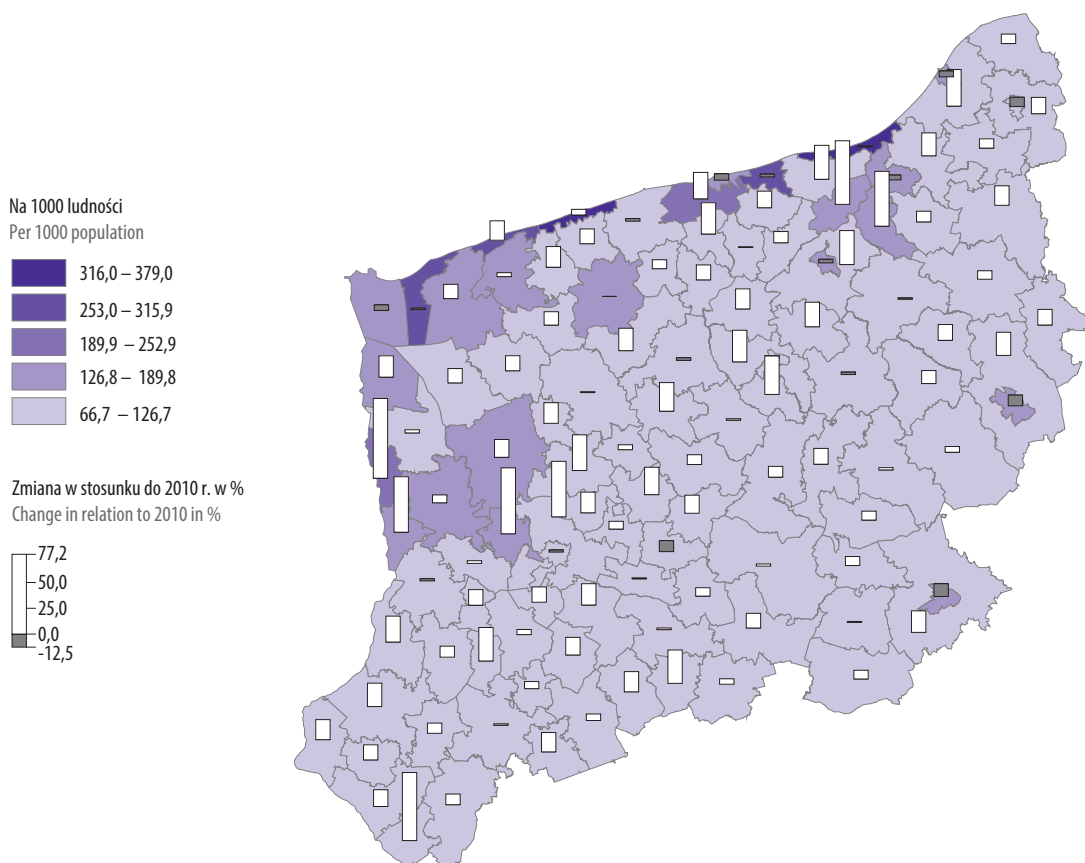

Najwięcej podmiotów zarejestrowanych było w miastach na prawach powiatu, tj. w: Szczecinie – 72256 (wzrost o 6495 w porównaniu z 2010 r.) i Koszalinie – 18219 (spadek o 596.) oraz w powiatach: kołobrzeskim – 14046 (wzrost o 495) i stargardzkim – 13573 (wzrost o 1322), a najmniej w powiatach: łobeskim – 3519 (wzrost o 166) i pyrzyckim – 4146 (wzrost o 387).

W 2021 r. w województwie zachodniopomorskim na 1000 mieszkańców przypadało 142,7 podmiotów gospodarki narodowej (w 2010 r. – 127,9 podmioty). Najwyższe wskaźniki odnotowano w powiatach: m. Szczecin – 182,2 (w 2010 r. 160,3 podmioty), kołobrzeskim – 177,8 (w 2010 r. – 172,1) oraz m. Koszalin – 172,2 (w 2010 r. – 170,7), a najniższe w powiatach: choszczeńskim – 94,9 (w 2010 r. – 81,7), łobeskim – 97,1 (w 2010 r. – 86,9) oraz pyrzyckim – 106,4 (w 2010 r. – 91,9).

Mapa 36.**Podmioty gospodarki narodowej w 2021 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 36.

Entities of the national economy in 2021
As of 31 December

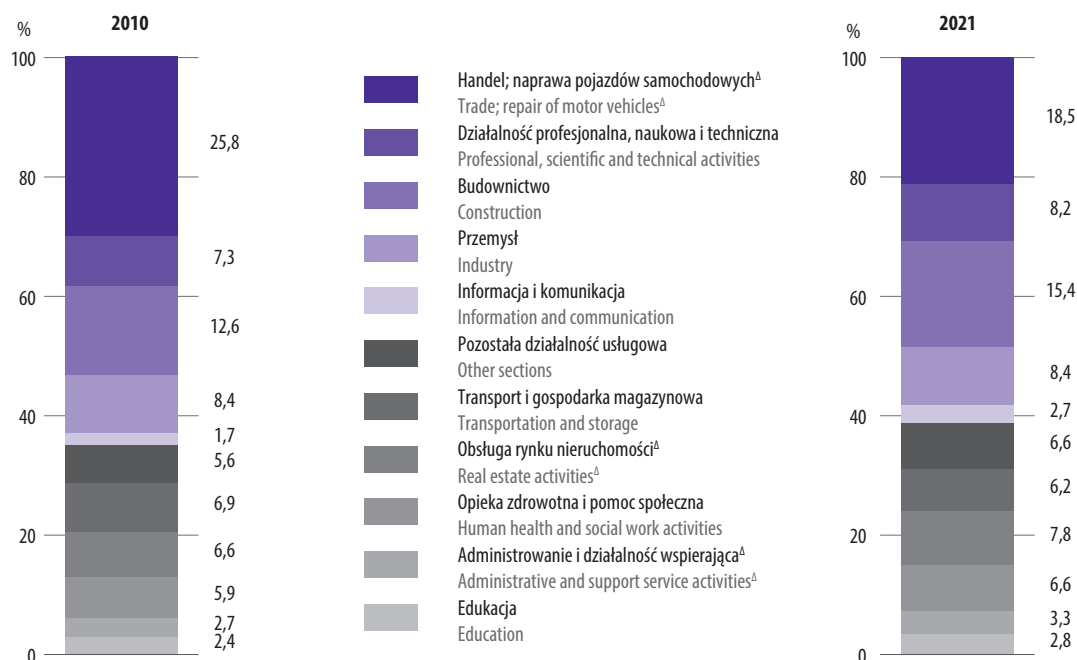
W 2021 r. do rejestru REGON wpisano 17157 nowych podmiotów (o 3667 mniej niż w 2010 r.), w tym 14458 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (tj. mniej o 3944 niż w 2010 r.) i 1656 spółek handlowych (wzrost o 914 w porównaniu z 2010 r.), w tym 12 z udziałem kapitału zagranicznego (o 118 mniej niż w 2010 r.).

W 2021 r. z rejestru wykreślono 10988 podmiotów (o 4468 mniej niż w 2010 r.), w tym 9847 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (o 4823 mniej niż w 2010 r.), 710 spółek handlowych (o 605 więcej niż w 2010 r.), w tym 211 z udziałem kapitału zagranicznego (o 179 więcej niż w 2010 r.).

Według stanu na koniec 2021 r. najwięcej podmiotów prowadziło działalność w sekcji: handel; naprawa pojazdów samochodowych – 44483 (o 12338 mniej niż w 2010 r.), co stanowiło 18,5% ogółu zarejestrowanych podmiotów. Znaczny udział w ogólnej liczbie podmiotów stanowiły również jednostki zajmujące się: budownictwem – 36835 (o 8959 więcej niż w 2010 r.), działalnością profesjonalną, naukową i techniczną – 19596 (o 3508 więcej niż w 2010 r.), przetwórstwem przemysłowym – 18773 (o 1365 więcej niż w 2010 r.), obsługą rynku nieruchomości – 18781 (o 4293 więcej niż w 2010 r.), opieką zdrowotną i pomocą społeczną – 15888 (o 2964 więcej niż w 2010 r.) oraz zakwaterowaniem i gastronomią – 15062 (o 1639 mniej niż w 2010 r.).

Wykres 44. Podmioty gospodarki narodowej według wybranych sekcji
Stan w dniu 31 grudnia

Chart 44. Entities of the national economy by selected PKD sections
 As of 31 December

Podobnie jak w latach poprzednich w rejestrze REGON przeważały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Ich liczba na koniec grudnia 2021 r. wyniosła 177281 (o 6642 więcej niż w 2010 r.).

Kolejną pozycję zajmowały spółki handlowe, których liczba wyniosła 20104 (wzrost o 6220 w porównaniu z 2010 r.), z tego spółek z udziałem kapitału prywatnego krajowego było 15340 (wzrost o 6502), kapitału zagranicznego – 3369 (wzrost o 2268), kapitału samorządu terytorialnego – 182 (wzrost o 63), kapitału państwowych osób prawnych – 126 (wzrost o 63) oraz kapitału Skarbu Państwa – 36 (wzrost o 14).

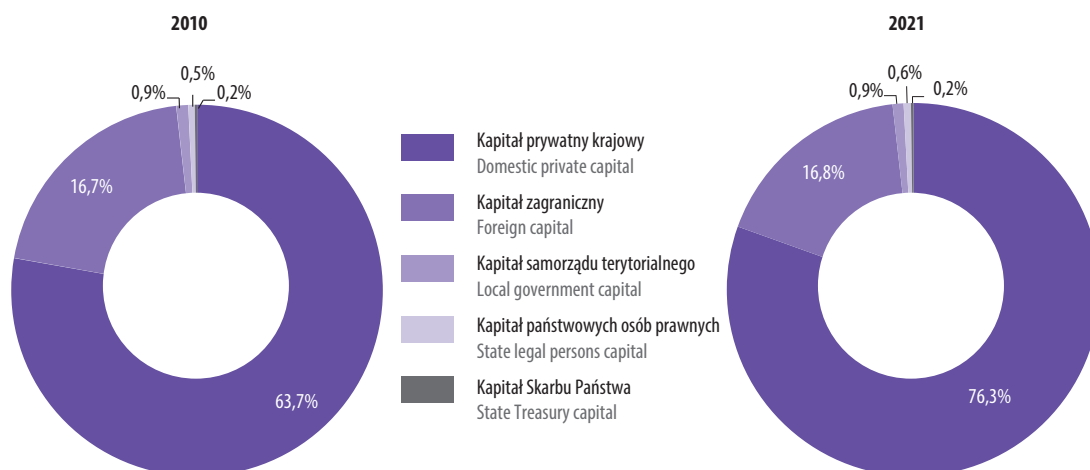
Działalność spółek handlowych skoncentrowana była głównie w sekcjach: handel; naprawa pojazdów samochodowych – 3469 podmiotów (o 269 mniej niż w 2010 r.), budownictwo – 2941 (o 1098 więcej) oraz przetwórstwo przemysłowe – 2550 (o 100 więcej).

Struktura spółek handlowych według rodzaju kapitału i sekcji PKD skupiała się głównie w spółkach z udziałem kapitału prywatnego krajowego: w handlu; naprawie pojazdów samochodowych – 2803 podmiotów (spadek o 364 w porównaniu z 2010 r.), budownictwie – 2250 (wzrost o 636), przetwórstwie przemysłowym – 1879 (wzrost o 17), z udziałem kapitału zagranicznego w: przetwórstwie przemysłowym – 661 (wzrost o 109), handlu; naprawie pojazdów samochodowych – 473 (spadek o 86) oraz rolnictwie – 424 (wzrost o 200).

W 2021 r. liczba fundacji wyniosła 1136, tj. o 783 więcej niż w 2010 r., stowarzyszeń i organizacji społecznych – 6215 i wzrosła o 1846 w porównaniu z 2010 r.

Wykres 45. Spółki handlowe według rodzaju kapitału
Stan w dniu 31 grudnia

Chart 45. Commercial companies by type of capital
 As of 31 December

Działalność badawcza i rozwojowa oraz innowacyjna

Research and development and innovation activity

W 2020 r. w województwie zachodniopomorskim nakłady wewnętrzne na działalność B+R wyniosły 452,8 mln zł. W porównaniu z 2010 r. liczba podmiotów zaangażowanych w działalność B+R w województwie była trzykrotnie wyższa

Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) jest to ogół działań polegających na prowadzeniu i wspieraniu badań naukowych i prac rozwojowych. Jest to praca twórcza, prowadzona w sposób metodyczny, podejmowana w celu zwiększenia zasobów wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie oraz w celu tworzenia nowych zastosowań dla wiedzy już istniejącej.

Nakłady wewnętrzne na działalność B+R to wartość prac badawczych i rozwojowych danej jednostki wykonanych przez jej własne zaplecze badawcze, niezależnie od źródeł ich finansowania.

Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową (B+R) w województwie zachodniopomorskim wzrosły w porównaniu z rokiem poprzednim o 18,4%. Nakłady te stanowiły 1,7% nakładów krajowych brutto na działalność B+R.

Tablica 32.
Table 32.

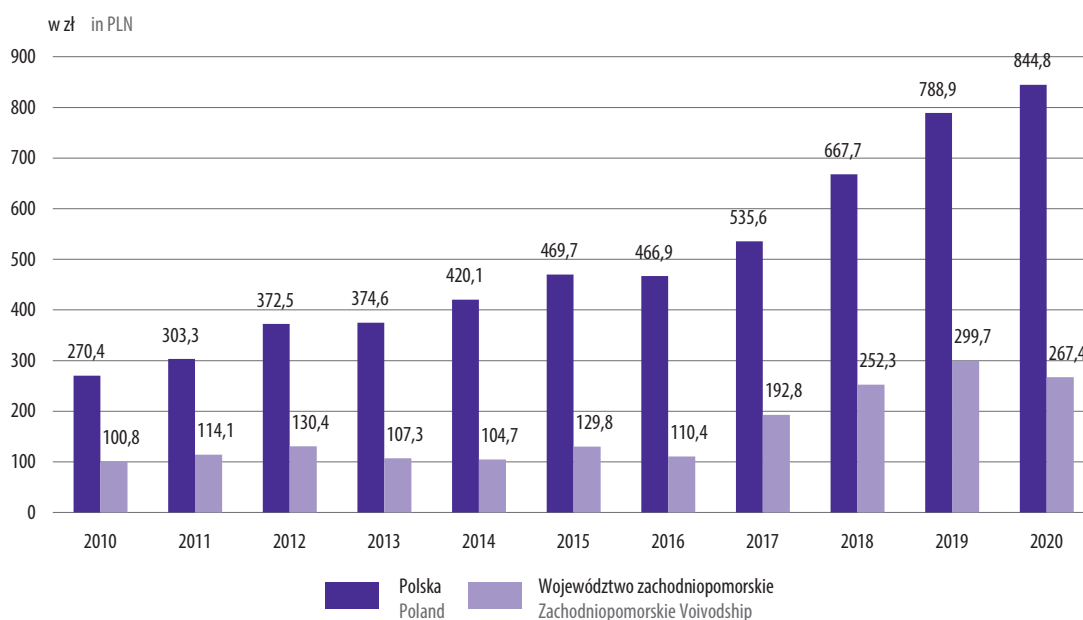
Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania (ceny bieżące)
Intramural expenditures on research and development by source of funds (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
	w mln zł in PLN millions			
Ogółem Total	173,8	222,5	508,9	452,8
sektor finansujący: funding sector:				
Rządowy Government	93,1	97,2	287,7	252,7
Przedsiębiorstw Business enterprise	31,2	78,6	155,8	136,7
Szkolnictwa wyższego Higher education	.	14,9	.	.
Prywatnych instytucji niekomercyjnych Private non-profit	.	0,6	.	-
Zagranica Abroad	.	31,3	44,8	.

Wartość nakładów wewnętrznych na działalność B+R przypadająca na 1 mieszkańca w Polsce wynosiła w 2020 r. 844,8 zł i wzrosła wobec roku poprzedniego o 7,1%. Wartość tego wskaźnika w województwie zachodniopomorskim zmniejszyła się w porównaniu z 2019 r. o 10,8% i wynosiła 267,4 zł. Na przestrzeni lat 2010–2020 wartość tych nakładów przypadająca na 1 mieszkańca w województwie wzrosła o 165,3%, dla Polski wzrost ten wyniósł 212,4%.

Wykres 46.
Chart 46.

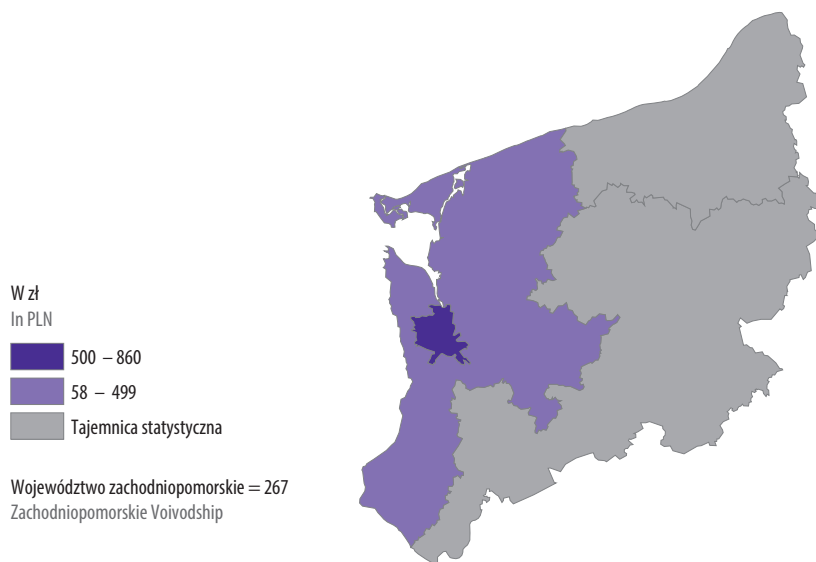
Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca
Intramural expenditures on research and development per 1 capita

Biorąc po uwagę sektory finansujące, w 2020 r. ponad połowę nakładów wewnętrznych na działalność B+R w Polsce stanowiły nakłady pochodzące z sektora przedsiębiorstw, natomiast w województwie zachodniopomorskim dominowały nakłady pochodzące z sektora rządowego (55,8%). Udział nakładów wewnętrznych na działalność B+R finansowanych przez sektor przedsiębiorstw stanowił 30,2% nakładów wewnętrznych na badania naukowe i prace rozwojowe w województwie zachodniopomorskim i wzrósł o 12,2 p. proc. w porównaniu z 2010 r.

Mapa 37.
Map 37.

Nakłady wewnętrzne^a na działalność B+R na 1 mieszkańca według podregionów w 2020 r.
Intramural expenditure^a on R&D per 1 inhabitant by subregions in 2020

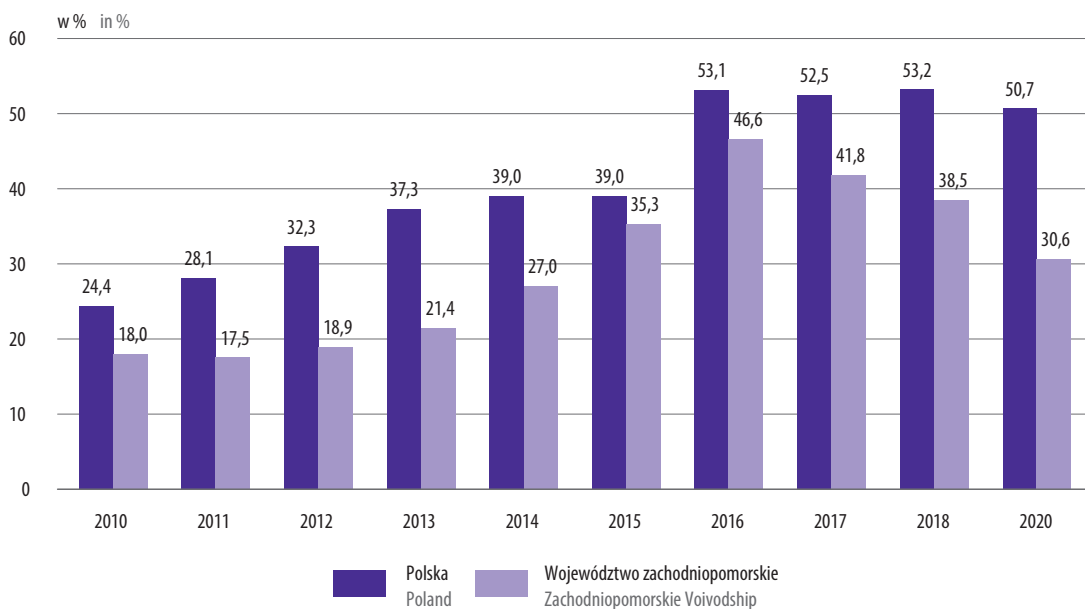

Wykres 47.

Udział nakładów wewnętrznych na działalność B+R finansowanych z sektora przedsiębiorstw w nakładach wewnętrznych na działalność B+R ogółem

Chart 47.

Share of intramural expenditure on R&D financed from business enterprise sector funds in total intramural expenditure on R&D

W 2020 r. 61,3% nakładów wewnętrznych na działalność B+R finansowane było ze środków zewnętrznych, z czego 87,7% to środki pochodzące od instytucji rządowych i samorządowych. Również w roku poprzednim w finansowaniu badań naukowych i prac rozwojowych dominowały środki zewnętrzne, które stanowiły dwie trzecie nakładów wewnętrznych na działalność B+R w województwie.

Tablica 33.
Table 33.

Nakłady wewnętrzne^a na działalność B+R według pochodzenia środków (ceny bieżące)
Intramural expenditures^a on R&D by origin of funds (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2018	2019	2020	2020 Polska=100 Poland=100
	w mln zł in PLN millions			
Ogółem Total	429,7	508,9	452,8	23,7
nakłady finansowane ze środków: expenditures financed by:				
Wewnętrznych Internal funds	166,4	169,9	166,9	22,5
Zewnętrznych External funds	263,2	339,0	285,9	24,6
w tym od instytucji rządowych i samorządowych of which funds from general government	.	286,6	250,7	27,2

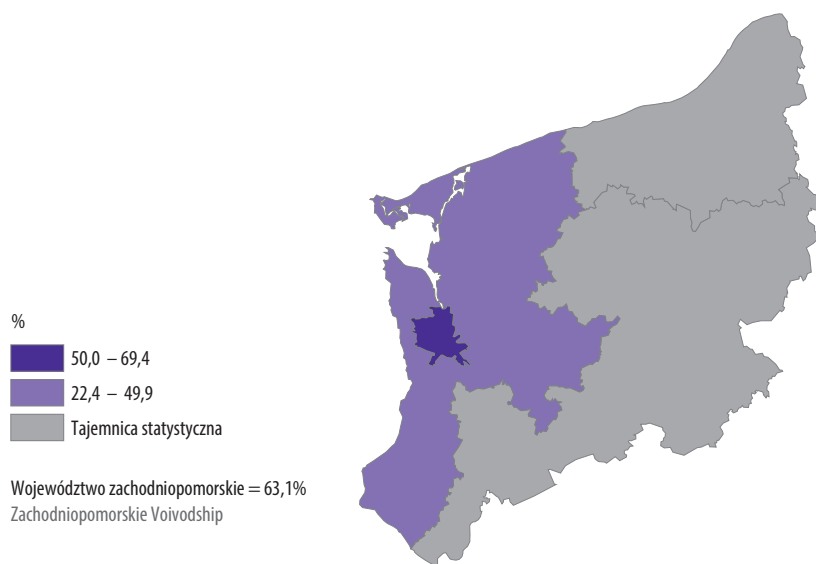
a Bez amortyzacji środków trwałych.
a Excluding depreciation of fixed assets.

Mapa 38.

Udział środków zewnętrznych w nakładach wewnętrznych na działalność B+R według podregionów w 2020 r.

Mapa 38.

Share of external funds in intramural expenditure on R&D by subregions in 2020

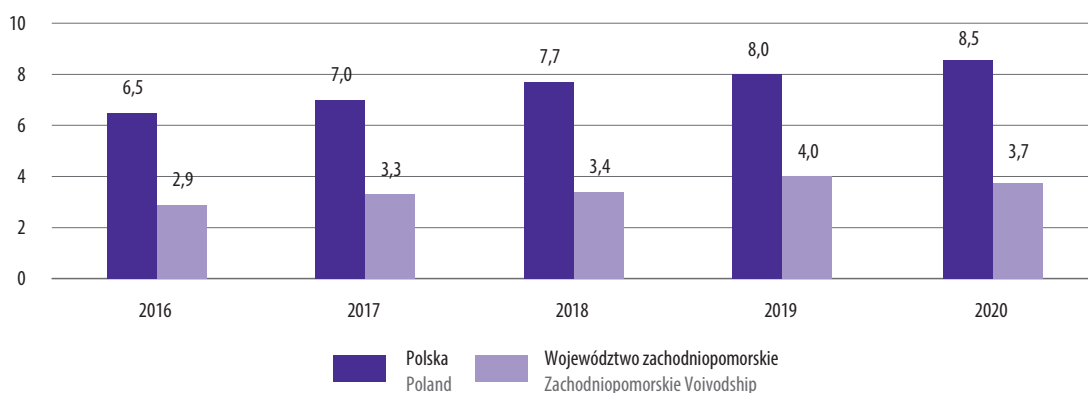
Personel B+R stanowią wszystkie osoby bezpośrednio zaangażowane w działalność badawczą i rozwojową bez względu na to, czy są pracującymi w danej jednostce, czy też są współpracownikami zewnętrznymi w pełni wdrożonymi w działalność badawczą i rozwojową jednostki, a także osoby świadczące bezpośrednie usługi na potrzeby działalności B+R (jak np. kierownicy prac B+R, pracownicy administracyjni, technicy i pracownicy biurowi).

Ekwiwalenty pełnego czasu pracy (ECP) są to jednostki przeliczeniowe służące do ustalenia liczby osób faktycznie zaangażowanych w działalność B+R. Jeden ECP oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na działalność badawczą i rozwojową.

W 2020 r. rzeczywiste zaangażowanie personelu wewnętrznego w prowadzone badania naukowe i prace rozwojowe w województwie zachodniopomorskim wyniosło 2699,0 ekwiwalentów pełnego czasu pracy (EPC) i spadło w skali roku o 5,4%. Personel wewnętrzny B+R (mierzony w EPC) na 1000 osób aktywnych zawodowo wyniósł 3,7 EPC (wzrost o 0,8 EPC w porównaniu z 2016 r.) i był ponad dwukrotnie niższy niż w Polsce. W 2020 r. rzeczywiste zaangażowanie personelu wewnętrznego w prowadzone badania naukowe i prace rozwojowe w województwie zachodniopomorskim wyniosło 2699,0 ekwiwalentów pełnego czasu pracy (EPC) i spadło w skali roku o 5,4%. Personel wewnętrzny B+R (mierzony w EPC) na 1000 osób aktywnych zawodowo wyniósł 3,7 EPC (wzrost o 0,8 EPC w porównaniu z 2016 r.) i był ponad dwukrotnie niższy niż w Polsce.

Wykres 48.
Chart 48.

Personel wewnętrzny w działalności B+R na 1000 osób aktywnych zawodowo^a
Internal R&D personnel per 1000 economically active persons^a

^a W ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC); do obliczenia relacji przyjęto za podstawę (mianownik) liczbę aktywnych zawodowo i pracujących na podstawie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) — przeciętne w roku.

^a In full-time equivalents (FTE); for calculating the ratios, as the base (denominator) numbers of economically active and employed persons were adopted on the basis of the Labour Force Survey (LFS) — annual averages.

Badacze (pracownicy naukowo-badawczy) są to osoby prowadzące badania naukowe oraz ulepszające lub rozwijające koncepcje, teorie, modele, techniki, oprzyrządowanie, oprogramowanie lub metody operacyjne.

Udział badaczy w personelu wewnętrznym B+R wyrażonym w ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC) wyniósł w 2020 r. 77,1% i był wyższy o 1,1 p. proc. niż poziom tego wskaźnika w kraju. Liczba badaczy w personelu B+R wyrażonym w EPC była niższa o 3,4% w stosunku do ich liczby w roku 2019.

Działalność innowacyjna obejmuje wszystkie działania o charakterze rozwojowym, finansowym i komercyjnym podejmowane przez przedsiębiorstwo, których zamierzonym celem jest innowacja. Działalność innowacyjna obejmuje także działalność badawczą i rozwojową (B+R), która nie jest bezpośrednio związana z tworzeniem konkretnej innowacji. Badania dotyczące innowacji prowadzone są w dwóch grupach: wśród przedsiębiorstw przemysłowych oraz wśród przedsiębiorstw wybranych działów PKD w sektorze usług. Badaniami tymi objęte są przedsiębiorstwa, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

W województwie zachodniopomorskim wdrożenie innowacji w latach 2018–2020 wykazało 30,3% przedsiębiorstw przemysłowych oraz 26,4% przedsiębiorstw usługowych. W Polsce udział przedsiębiorstw innowacyjnych w przemyśle kształtował się na poziomie 31,4%, natomiast w sektorze usług przedsiębiorstwa innowacyjne stanowiły 30,8%.

Biorąc pod uwagę rodzaj prowadzonej działalności, wśród przedsiębiorstw przemysłowych z województwa zachodniopomorskiego, w latach 2018–2020 wszystkie przedsiębiorstwa okazały się innowacyjne z działu „wytwarzanie i przetwarzanie koks i produktów rafinacji ropy naftowej” (100%), a kolejno najwięcej przedsiębiorstw innowacyjnych odnotowano w działach: „produkcja papieru i wyrobów z papieru”.

ru” (72,7%) oraz „produkcja urządzeń elektrycznych” (69,6%). W Polsce w każdym z powyższych działów odsetek przedsiębiorstw innowacyjnych kształtował się następująco: 62,5%, 31,5% oraz 50,4%.

W latach 2018–2020 w województwie zachodniopomorskim tylko 4,8% przedsiębiorstw przemysłowych zaliczanych do działu „poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji” wykazało wdrożenie innowacji (dla Polski odsetek przedsiębiorstw innowacyjnych w tym dziale wyniósł 31,6%).

W sektorze usług w województwie zachodniopomorskim najwięcej przedsiębiorstw innowacyjnych w latach 2018–2020 odnotowano w działach: „działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana” – 70,5% oraz „reklama, badanie rynku i opinii publicznej” – 42,3%. W Polsce, w wyżej wymienionych działach, przedsiębiorstwa okazały się innowacyjne w odpowiednio: 55,1% i 41,8%.

W badanym okresie, wśród przedsiębiorstw usługowych w województwie zachodniopomorskim dział „transport lądowy oraz transport rurociągowy” odznaczał się najniższym udziałem przedsiębiorstw innowacyjnych (2,8%), w Polsce odsetek ten wyniósł 20,2%.

W 2020 r. w województwie zachodniopomorskim nakłady poniesione na działalność innowacyjną w grupie przedsiębiorstw przemysłowych wyniosły 353,3 mln zł, tj. o 34,0 mln zł mniej niż w 2019 r. Środki te stanowiły 1,7% nakładów wszystkich przedsiębiorstw przemysłowych działających w Polsce.

W 2020 roku nakłady na działalność innowacyjną przedsiębiorstw sektora usług z województwa zachodniopomorskiego wyniosły 91,4 mln zł, co stanowiło 0,5% wydatków poniesionych przez wszystkie przedsiębiorstwa z tego sektora w kraju. W stosunku do 2019 r. nakłady na działalność innowacyjną wśród przedsiębiorstw usługowych w województwie zachodniopomorskim spadły o 6,7 mln zł.

Tablica 34.
Table 34.

Przedsiębiorstwa innowacyjne według rodzajów wprowadzonych innowacji
Innovative enterprises by types of introduced innovations

Wyszczególnienie Specification	2008–2010	2013–2015	2017–2019	2018–2020	2018–2020 Polska Poland
	w % ogółu przedsiębiorstw in % of total enterprises				
Przedsiębiorstwa przemysłowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesów biznesowych ^a Industrial enterprises, which introduced product or business process ^a innovations	15,5	18,5	14,5	30,3	31,4
Nowe lub ulepszone produkty New or improved products	9,4	11,8	9,5	15,7	18,4
Nowe lub ulepszone procesy biznesowe ^a New or improved business processes ^a	12,8	14,4	11,3	27,3	26,3
Przedsiębiorstwa usługowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesów biznesowych ^a Service enterprises, which introduced product or business process ^a innovations	11,1	13,0	9,6	26,4	30,8
Nowe lub ulepszone produkty New or improved products	7,9	5,4	4,0	12,0	12,1
Nowe lub ulepszone procesy biznesowe ^a New or improved business processes ^a	8,5	12,0	8,1	23,4	27,6

a W latach 2008–2010, 2013–2015 dane dotyczą innowacji procesowych.
a In the 2008–2010, 2013–2015 the data relate to process innovations.

W 2020 r. przedsiębiorstwa przemysłowe z województwa zachodniopomorskiego charakteryzowały się mniejszym udziałem przychodów netto ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych w przychodach ogółem niż wartość tego wskaźnika dla Polski. W 2020 roku w województwie zachodniopomorskim udział przychodów ze sprzedaży innowacyjnych produktów (wprowadzonych na rynek w latach 2018–2020) w przychodach przedsiębiorstw przemysłowych ogółem wyniósł 3,0%, natomiast w Polsce 10,0%.

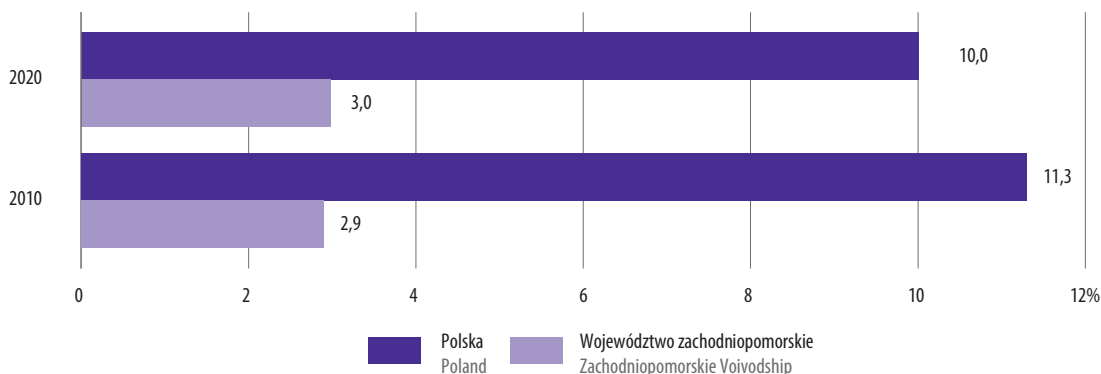
Wśród przedsiębiorstw z sektora usług w województwie zachodniopomorskim udział przychodów netto ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych (wprowadzonych na rynek w latach 2018–2020) w przychodach ogółem w roku 2020 wyniósł 2,1%. Dla przedsiębiorstw usługowych w Polsce wskaźnik ten osiągnął wartość 4,6%.

Wykres 49.

Udział przychodów przedsiębiorstw przemysłowych ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych w przychodach ze sprzedaży ogółem

Chart 49.

Revenues of industrial enterprises from sales of new or improved products as the share of total revenues from sales

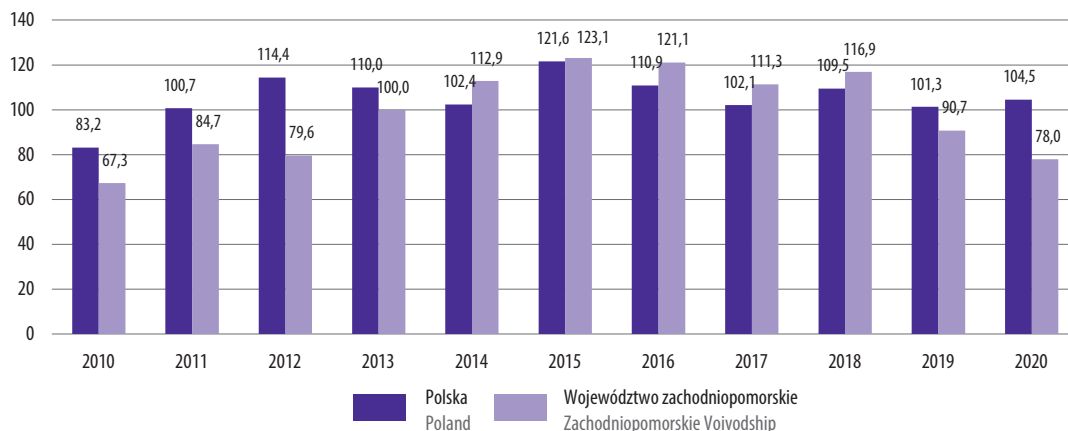
W 2020 r. podmioty z województwa zachodniopomorskiego zgłosiły do ochrony w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej 132 wynalazki oraz 18 wzorów użytkowych, co stanowiło 3,3% zgłoszeń polskich wynalazków i 2,3% wzorów użytkowych w kraju. W porównaniu z 2010 r. nastąpił wzrost liczby zgłoszonych wynalazków o 13,8%, natomiast liczba zgłoszonych wzorów użytkowych nie uległa zmianie. Przyznano 107 patentów (4,7% wszystkich udzielonych patentów dla wynalazków krajowych) i 20 praw ochronnych dla wzorów użytkowych (3,8% nadanych praw ochronnych w Polsce). W stosunku do 2010 r. nastąpił trzykrotny wzrost liczby udzielonych patentów oraz dwukrotny wzrost udzielonych praw ochronnych podmiotom z województwa zachodniopomorskiego.

Wykres 50.

Zgłoszenia wynalazków dokonane przez podmioty krajowe^a na 1 mln mieszkańców

Chart 50.

Patent applications filed by domestic entities^a per million inhabitants

^a Zgłoszone w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej.

^a Filed at the Patent Office of the Republic of Poland.

Źródło: Dane urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej

Source: data of the Patent Office of the Republic of Poland

Wskaźnik liczby zgłoszeń wynalazków złożonych przez podmioty krajowe w Urzędzie Patentowym RP na 1 milion mieszkańców w 2020 r. wyniósł 104,6. Natomiast dla województwa zachodniopomorskiego wyniósł 78,0.

Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach

Using of information and communication technologies in enterprises

Prawie wszystkie przedsiębiorstwa zlokalizowane w województwie zachodniopomorskim w 2021 r. posiadały dostęp do Internetu. Wzrosła także ilość przedsiębiorstw, które wykorzystywały płatne usługi przetwarzania w chmurze obliczeniowej

Pod pojęciem **technologii informacyjnych i komunikacyjnych** zwanych zamiennie technologiami informacyjno-telekomunikacyjnymi, teleinformatycznymi lub technikami informacyjnymi kryje się rodzina technologii przetwarzających, gromadzących i przesyłających informacje w formie elektronicznej.

W 2021 r., podobnie jak rok wcześniej, odsetek przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie województwa zachodniopomorskiego posiadających dostęp do Internetu był bliski 100% (98,6%). Wskaźnik ten jest nieznacznie wyższy od wskaźnika charakteryzującego przedsiębiorstwa z całego kraju (o 0,1 p. proc.).

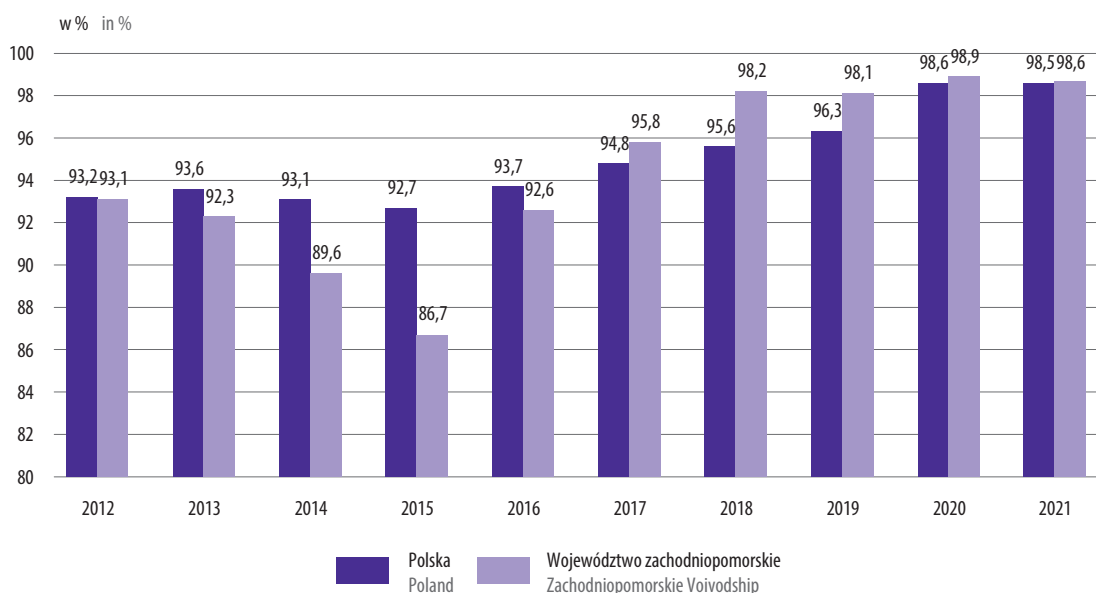
W 2021 r. zarówno w województwie zachodniopomorskim, jak i w całym kraju ponad trzy czwarte przedsiębiorstw wyposażało swoich pracowników w urządzenia przenośne pozwalające na mobilny dostęp do Internetu (77,7% w województwie oraz 78,6% w Polsce). W województwie omawiany wskaźnik wzrósł o 2,4 p. proc. w stosunku do poprzedniego okresu, a dla Polski ogółem nastąpił wzrost o 0,3 p. proc.

W 2021 r. jedna czwarta przedsiębiorstw (25,7%) z województwa deklarowała zakup usług przetwarzania w chmurze obliczeniowej. W porównaniu z rokiem wcześniejszym odsetek ten wzrósł o 2,5 p. proc. W skali całego kraju odsetek przedsiębiorstw zwiększył się o 4,3 p. proc., do wartości 28,7%.

Wykres 51.
Chart 51.

Przedsiębiorstwa posiadające dostęp do Internetu

Enterprises with Internet access

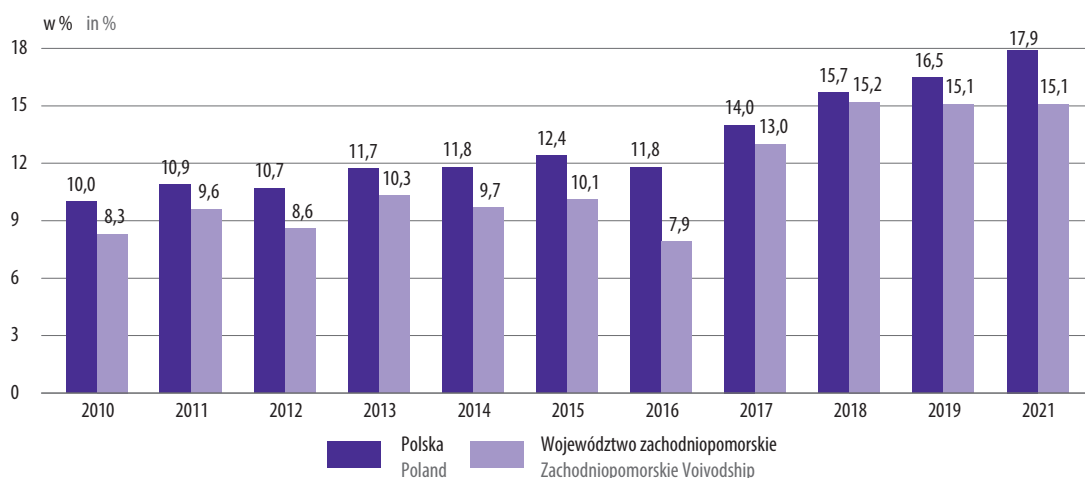

W 2020 r. 15,1% przedsiębiorstw w województwie prowadziło sprzedaż elektroniczną. W porównaniu z rokiem poprzednim wskaźnik ten nie zmienił się. W skali kraju wskaźnik wzrósł o 1,4 p. proc., do wartości 17,9%.

Do sprzedaży elektronicznej zaliczyć należy zamówienia i rezerwacje składane na stronie internetowej przedsiębiorstwa (w sklepie internetowym, aplikacji, poprzez extranet), na internetowych platformach handlowych, w serwisach aukcyjnych oraz za pośrednictwem systemu EDI. Z transakcji elektronicznych wykluczone są zamówienia składane pocztą elektroniczną (e-mail), faxem lub przez telefon. Do podstawowych cech odróżniających sprzedaż elektroniczną od sprzedaży tradycyjnej zaliczyć można dostępność ofert handlowych z wielu źródeł w krótkim czasie i o każdej porze. Z transakcji e-handlu wykluczone są zamówienia składane pocztą elektroniczną (e-mail), faxem lub przez telefon. Do podstawowych cech odróżniających handel elektroniczny od handlu tradycyjnego zaliczyć można dostępność ofert handlowych z wielu źródeł w krótkim czasie i o każdej porze.

Wykres 52.
Chart 52.

Przedsiębiorstwa otrzymujące zamówienia przez sieci komputerowe
Enterprises receiving orders via computer networks

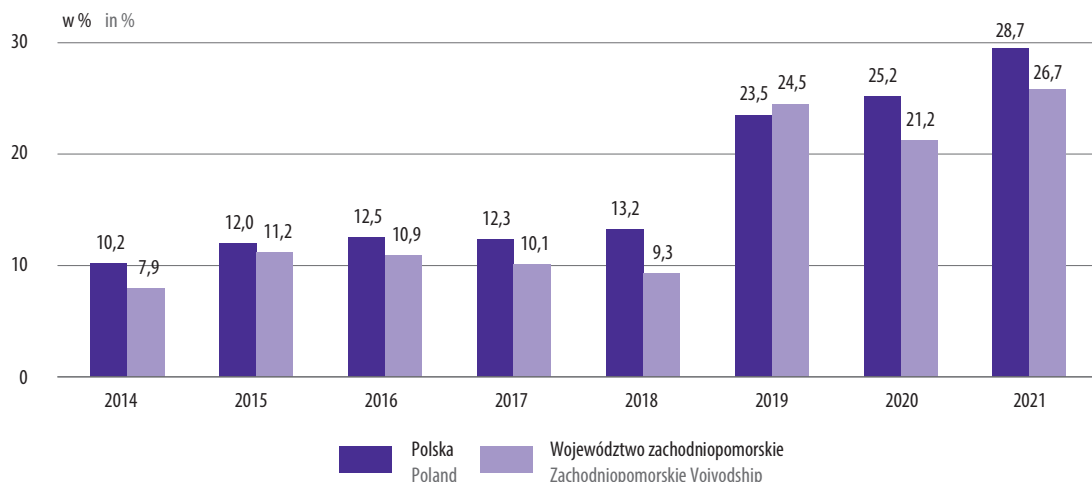
E-administracja to zastosowanie technologii informatycznych w administracji publicznej.

W 2020 r. 15,6% firm z województwa korzystało z otwartych danych publicznych. Wskaźnik dla kraju kształtował się na poziomie 17,3% (o 0,2 p. proc. mniej niż rok wcześniej).

Od początku badania wykorzystania chmury obliczeniowej przez przedsiębiorstwa, tj. 2014 r., regularnie, co rok rośnie odsetek podmiotów wykorzystujących tę technologię. W województwie zachodniopomorskim wskaźnik ten wzrósł z 5,6% w 2014 roku do 26,7% w 2021 r.

Wykres 53.
Chart 53.

Przedsiębiorstwa wykorzystujące chmurę obliczeniową
Enterprises using cloud computing

W 2021 r. odsetek przedsiębiorstw wykorzystujących urządzenia i systemy Internetu Rzeczy w województwie pozostał na takim samym poziomie jak w roku ubiegłym – 18,7% (w kraju zwiększył się o 1,1 p. proc. do poziomu 18,7%). W ciągu ostatnich dwóch lat o 11 p. proc. wzrósł jednak odsetek podmiotów wykorzystujących media społecznościowe – w 2021 r. wyniósł 41,8% (w skali kraju wzrost wyniósł 9,0 p. proc.). W tym samym okresie o 6,7 p. proc. wzrósł odsetek przedsiębiorstw wykorzystujących oprogramowanie ERP (w kraju wzrost ten wyniósł 3,4 p. proc.), natomiast o 3,4 p. proc. zmalał odsetek przedsiębiorstw wykorzystujących oprogramowanie CRM (w kraju wzrost o 0,8 p. proc.)

W 2020 ponad 32% przedsiębiorstw w województwie zwiększyło wykorzystanie technologii ICT (w kraju 35,5%), z czego 29,6% zrobiło to ze względu na pandemię COVID-19 (w kraju 33,5%). W przypadku 14,3% przedsiębiorstw odnotowano wzrost odsetka pracowników posiadających zdalny dostęp do poczty e-mail, w 17,1% – wzrost odsetka pracowników posiadających zdalny dostęp do aplikacji lub systemów przedsiębiorstwa innych niż poczta elektroniczna, a w 24,5% - wzrost liczby spotkań on-line.

Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych
Financial results of non-financial enterprises

W 2021 r. wyniki finansowe uzyskane przez przedsiębiorstwa niefinansowe w województwie zachodniopomorskim były lepsze niż przed rokiem. Mniej korzystnie kształtowały się natomiast podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe.

Wyniki finansowe dotyczą przedsiębiorstw prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. W województwie zachodniopomorskim w 2021 r. przychody z całokształtu działalności ukształtowały się na poziomie 74342,1 mln zł i w odniesieniu do poprzedniego roku były o 22,2% wyższe, natomiast koszty ich uzyskania wyniosły 69955,5 mln zł i wzrosły o 21,4%.

Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wyniosły 72530,5 mln zł i w ciągu roku wzrosły o 23,5%, podczas gdy koszty sprzedaży również wzrosły o 22,8%. Większość sekcji odnotowała wzrost przychodów netto, przy czym największy zanotowano m.in. w sekcji działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (o 70,3%). Znaczący spadek przychodów (o 31,6%) wystąpił w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych.

Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport obejmują wewnątrzwspólnotową dostawę do krajów członkowskich UE oraz eksport do krajów pozaunijnych.

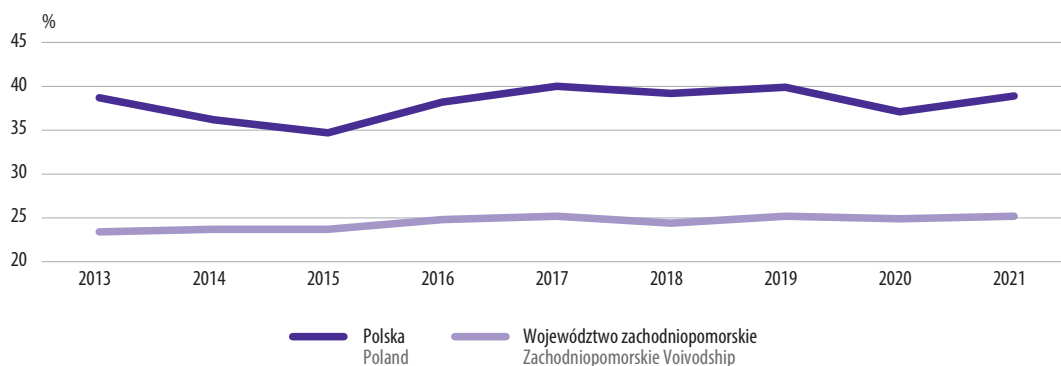
W województwie zachodniopomorskim z eksportu pochodziło 28232,3 mln zł, tj. 38,9% przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów. W porównaniu z rokiem poprzednim przychody z eksportu wzrosły o 29,6%, a ich udział zwiększył się o 1,8 p. proc.

Wykres 54.

Udział przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport w przychodach ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółem

Chart 54.

Share of revenues from sale of products, goods and materials for export in total revenues from sale of products, goods and materials

Wyniki finansowe:

- wynik finansowy brutto oblicza się jako różnicę przychodów ogółem i kosztów ogółem – w przypadku nadwyżki kosztów ogółem nad przychodami ogółem wynik finansowy zapisuje się ze znakiem (-);
- wynik finansowy netto (zysk lub strata) to wynik finansowy brutto pomniejszony o obowiązkowe obciążenia.

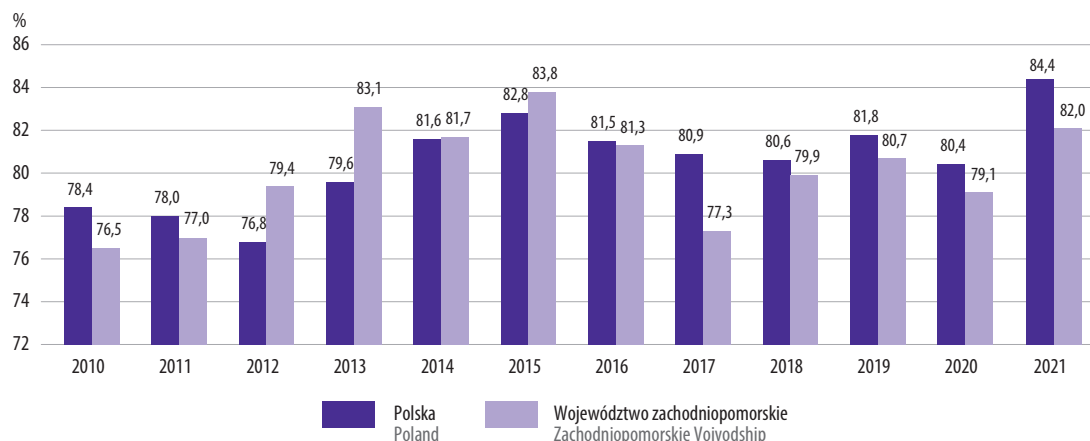
Wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wyniósł 3836,9 mln zł i był o 37,5% większy od osiągniętego w 2020 r. Odnotowano spadek pozostałych przychodów operacyjnych (o 19,8%) oraz kosztów ich uzyskania (o 43,9%), jednakże wynik na pozostałej działalności operacyjnej był wyższy niż rok wcześniej o 20,5%. Natomiast mimo wzrostu przychodów finansowych (o 12,3%) i kosztów tych operacji (o 11,4%), odnotowano pogłębienie ujemnego wyniku na operacjach finansowych (z -203,7 mln zł do -223,1 mln zł). Wynik finansowy brutto w 2021 r. wyniósł 4386,6 mln zł i był o 35,9% większy niż przed rokiem. Po odliczeniu obciążeń (w kwocie 574,3 mln zł) wynik finansowy netto ukształtował się na poziomie 3812,2 mln zł, tj. o 39,0% wyżej niż w 2020 r. Zysk netto w ciągu roku wzrósł o 43,2%, podczas gdy strata netto zwiększyła się o 79,3%. Zysk netto wykazało 82,0% przedsiębiorstw (79,3% w 2020 r.). Przychody uzyskane przez te przedsiębiorstwa stanowiły 84,8% całkowitych przychodów z całokształtu działalności (wobec 87,6% przed rokiem). W przetwórstwie przemysłowym zysk netto wykazało 81,4% przedsiębiorstw (80,4% w 2020 r.), a ich udział w przychodach tej sekcji wyniósł 84,8% (wobec 88,6% przed rokiem).

Wykres 55.

Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie przedsiębiorstw niefinansowych

Chart 55.

Share of the number of enterprises showing net profit in the total number of non-financial enterprises

Wskaźniki:

- wskaźnik poziomu kosztów jest to relacja kosztów ogółem do przychodów ogółem;
- wskaźnik rentowności obrotu brutto to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów ogółem;
- wskaźnik rentowności obrotu netto to relacja wyniku finansowego netto do przychodów ogółem;
- wskaźnik płynności finansowej I stopnia to relacja inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych);
- wskaźnik płynności finansowej II stopnia to relacja inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych).

W przedsiębiorstwach województwa zachodniopomorskiego objętych badaniem, odnotowano w 2021 r. poprawę wskaźników rentowności obrotu i pogorszenie wskaźników płynności finansowej w porównaniu z 2020 r. Wskaźnik poziomu kosztów obniżył się z 94,7% do 94,1%. Wzrósł natomiast wskaźnik rentowności sprzedaży produktów, towarów i materiałów, który wyniósł 5,3%. W przypadku wskaźników rentowności obrotu wzrost był na poziomie 0,6 p. proc., a wskaźniki osiągnęły odpowiednio: 5,9% – w ujęciu brutto i 5,1% – w ujęciu netto. W większości sekcji (7) odnotowano poprawę wskaźników. Wyraźne pogorszenie wszystkich wskaźników odnotowano w sekcjach: działalność związana z obsługą rynku nieruchomości oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.

W 2021 r. najbardziej rentowne okazały się przedsiębiorstwa zajmujące się dostawą wody; gospodarowaniem ściekami i odpadami oraz działalnością związaną z rekultywacją. Wskaźnik rentowności obrotu netto dla tej sekcji wyniósł 13,9%, co w skali roku oznaczało wzrost o 5,7 p. proc.

W 2020 r. zaobserwowano pogorszenie płynności finansowej. Wskaźnik I stopnia wyniósł 32,2% i w skali roku zmniejszył się o 17,2 p. proc. Spadek wskaźnika płynności finansowej II stopnia wzrósł o 19,8 p. proc. (do 79,7%). Poprawę płynności finansowej zanotowały m.in. przedsiębiorstwa z sekcji: dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją oraz transport i gospodarka magazynowa. Płynność pogorszyła się m.in. w przedsiębiorstwach prowadzących działalność z obsługi rynku nieruchomości.

Wskaźniki ekonomiczno-finansowe osiągnięte przez przedsiębiorstwa w województwie zachodniopomorskim w 2021 r. były gorsze niż w kraju. W Polsce w 2021 r., w odniesieniu do 2020 r., wskaźniki finansowe polepszyły się. O 2,3 p. proc. zmniejszył się wskaźnik poziomu kosztów, zaś o 2,3 i 2,0 p. proc. wzrosły wskaźniki rentowności obrotu odpowiednio w ujęciu brutto i netto. Wskaźnik rentowności sprzedaży brutto wzrósł o 1,0 p. proc. Wzrosły także wskaźniki płynności: I stopnia o 0,2 p. proc., a II stopnia – o 4,2 p. proc.

Tablica 35.
Table 35.

Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych
Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprises

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021	2021 Polska Poland
	w % in %				
Wskaźnik poziomu kosztów Cost level indicator	95,9	95,1	94,7	95,6	93,3
Wskaźnik rentowności sprzedaży brutto Gross sales profitability indicator	4,0	5,1	4,7	4,8	5,8
Wskaźnik rentowności obrotu brutto Gross turnover profitability indicator	4,1	4,9	5,3	4,4	6,7
Wskaźnik rentowności obrotu netto Net turnover profitability indicator	3,3	4,3	4,5	3,6	5,6
Wskaźnik płynności finansowej I stopnia First degree financial liquidity indicator	32,2	34,2	49,4	43,9	44,1
Wskaźnik płynności finansowej II stopnia Second degree financial liquidity indicator	83,8	93,4	99,5	103,4	107,6

Aktywa obrotowe są częścią kontrolowanych przez jednostkę zasobów majątkowych wykorzystywanych w działalności operacyjnej o wiarygodnie określonej wartości, powstałych w wyniku przeszłych zdarzeń, które spowodują w przyszłości wpływ do jednostki korzyści ekonomicznych. Obejmują zapasy (rzeczowe aktywa obrotowe) oraz krótkoterminowe: należności, inwestycje oraz rozliczenia międzyokresowe.

Według stanu na koniec grudnia 2021 r., aktywa obrotowe przedsiębiorstw objętych badaniem wyniosły 28041,7 mln zł, tj. o 33,2% więcej niż w 2020 r. Wartość zapasów w ciągu roku zwiększyła się o 69,3%, a ich udział w aktywach wzrósł o 9,1 p. proc., do 42,7% i stanowiły największą ich część. Udział należności krótkoterminowych wzrósł w ciągu roku o 0,2 p. proc., do 32,6%, a inwestycji krótkoterminowych zmniejszył się o 9,8 p. proc., do 22,1%. Jednocześnie odnotowano wzrost wartości należności krótkoterminowych o 34,2% oraz spadek wartości inwestycji krótkoterminowych o 7,6%.

Według stanu na koniec grudnia 2021 r., zobowiązania przedsiębiorstw niefinansowych wyniosły łącznie 28171,6 mln zł, przy czym zobowiązania długoterminowe w ciągu roku wzrosły o 15,0%, a krótkoterminowe – o 41,5%. W ogólnej kwocie zobowiązań krótkoterminowych 53,1% stanowiły zobowiązania z tytułu dostaw i usług (przed rokiem 47,0%). Relacja zobowiązań krótkoterminowych do należności krótkoterminowych wyniosła 210,5% (przed rokiem – 199,6%), natomiast relacja do inwestycji krótkoterminowych kształtowała się na poziomie 310,2%, wobec 202,5% przed rokiem.

Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw

Investment outlays of enterprises

W województwie zachodniopomorskim w 2021 roku odnotowano spadek nakładów inwestycyjnych badanych przedsiębiorstw. W porównaniu z 2020 r. niższa była liczba inwestycji nowo rozpoczętych oraz ich wartość kosztorysowa.

Nakłady inwestycyjne na nowe obiekty majątkowe oraz na ulepszenie istniejących (w cenach bieżących), poniesione w 2021 r. przez badane przedsiębiorstwa, mające siedzibę na terenie województwa zachodniopomorskiego, wyniosły 3665,1 mln zł i były niższe od poniesionych rok wcześniej o 22,0%. W kraju w 2021 r. wartość nakładów inwestycyjnych wzrosła o 11,5% w odniesieniu do poziomu z 2020 r.

W 2021 r. z ogólnej kwoty nakładów inwestycyjnych poniesionych przez badane przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie województwa zachodniopomorskiego na budynki i budowlę wydatkowano

122,6 mln zł (o 27,4% więcej niż w 2020 r.), na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia – 2154,2 mln zł (o 28,6% mniej), a na środki transportu – 279,2 mln zł (o 51,6% więcej).

W 2021 r. w większości sekcji odnotowano wzrost wartości nakładów inwestycyjnych w porównaniu z poprzednim rokiem. Więcej zainwestowano m.in. w pozostałej działalności usługowej (o 242,9%), opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (o 229,9%) oraz w edukacji (wzrost o 200,0%). Spadek nakładów odnotowano m.in. w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 63,6%), działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości (o 48,9%) oraz wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (23,4%).

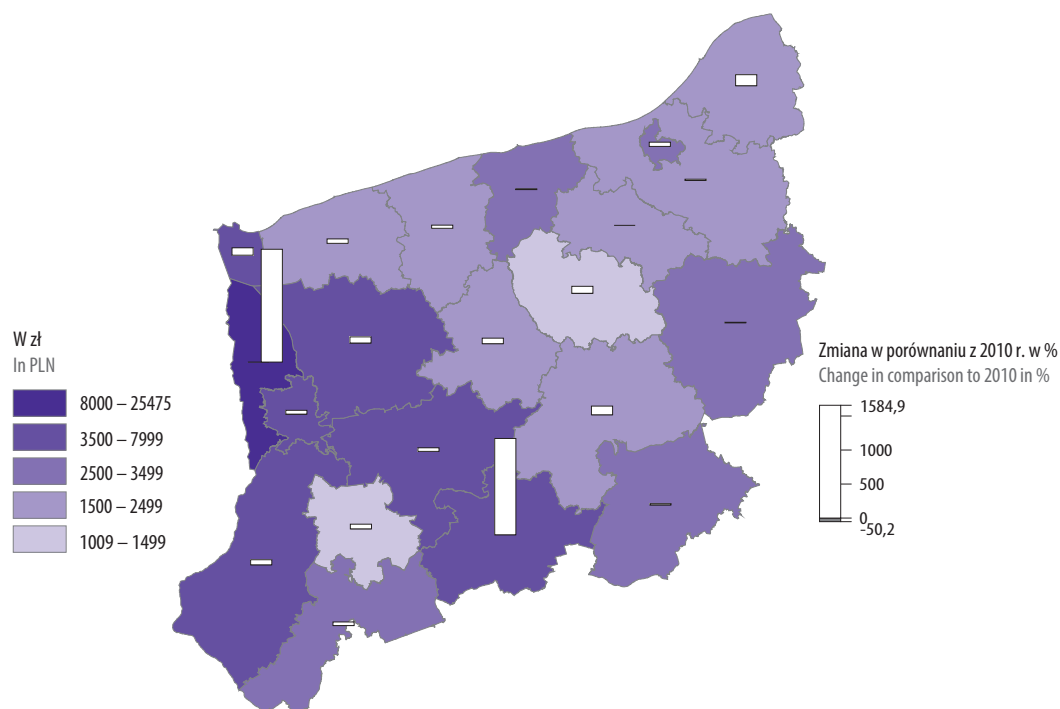
W 2021 r. najwięcej inwestowały przedsiębiorstwa prowadzące działalność w przetwórstwie przemysłowym (38,8% ogółu nakładów inwestycyjnych, wobec 32,9% w 2020 r.). Stosunkowo dużo inwestowały również przedsiębiorstwa zajmujące się obsługą rynku nieruchomości (24,3%, wobec 41,7% w 2020 r.), transportem i gospodarką magazynową (13,6%, wobec 6,1%) oraz handlem hurtowym i detalicznym; naprawą pojazdów samochodowych, włączając motocykle (6,9%, wobec 6,1%).

W 2021 r. inwestorzy w województwie rozpoczęli realizację 1030 nowych zadań inwestycyjnych, tj. 26,7% mniej niż rok wcześniej. Ich wartość kosztorysowa wyniosła 985,6 mln zł i była o 19,9% mniejsza od wartości inwestycji rozpoczętych w roku poprzednim. W kraju w omawianym okresie liczba rozpoczętych inwestycji zwiększyła się o 17,3%, a ich wartość kosztorysowa zmalała o 10,5%.

Najwięcej inwestycji w województwie zachodniopomorskim dotyczyło sekcji przetwórstwo przemysłowe (37,0% ogólnej liczby zadań). Sekcja ta charakteryzowała się również najwyższą wartością kosztorysową (42,8% ogólnej wartości kosztorysowej inwestycji nowo rozpoczętych).

Mapa 39.
Map 39.

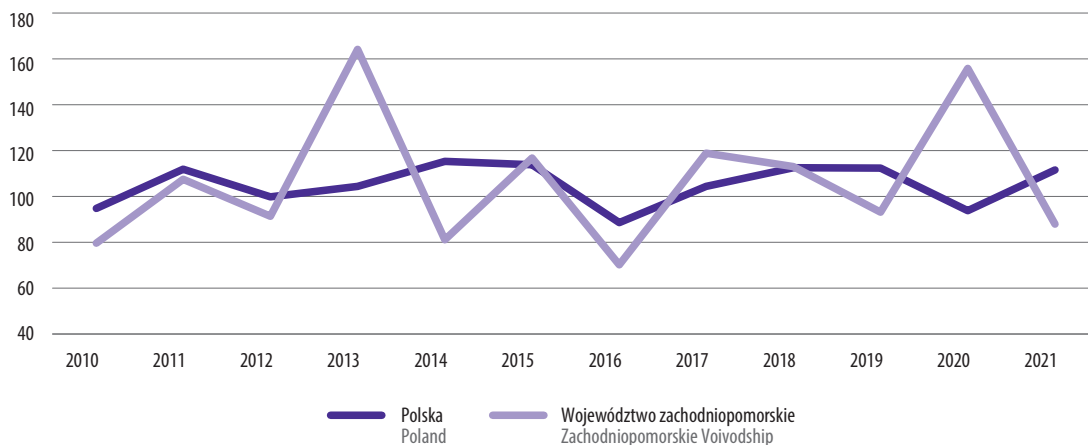
Nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca w 2020 r.
Investment outlays per capita in 2020

Nakłady inwestycyjne to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Wykres 56. Dynamika nakładów inwestycyjnych (ceny bieżące)
Rok poprzedni=100

Chart 56. Indices of investment outlays (current prices)
 Previous year=100

Nakłady na środki trwałe to nakłady na: budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe; maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem); środki transportu; inne, tj. melioracje wodne, poprawę walorów (ulepszenie) gruntów, zasadzenia wieloletnie, inwentarz żywy (stado podstawowe) oraz odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji.

Pozostałe nakłady to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z jej realizacją. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

Tablica 36. Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące)
 Table 36. Investment outlays (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
	w mln zł in PLN millions			
Ogółem Total				
w mln zł in million PLN	1995,8	3044,3	4166,6	3665,1
w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	2,2	2,2	2,8	2,2
W tym – w % – nakłady na: Of which – in % – outlays on:				
Budynki i budowle Buildings and structures	53,6	45,0	23,1	33,5
Zakupy Purchases	44,8	54,5	76,8	66,4
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi machinery, technical equipment and tools	36,5	46,4	72,4	58,8
środków transportu transport equipment	8,3	8,1	4,4	7,6

6.4. Produkcja i usługi

6.4. Production and services

Rolnictwo

Agriculture

W 2021 r. województwie zachodniopomorskim, w porównaniu z rokiem poprzednim, zmniejszała się produkcja większości głównych upraw rolnych, z wyjątkiem buraków cukrowych, rzepaku i rzepiku ogółem. Odnotowane wyższe zbiory buraków cukrowych niż przed rokiem, co spowodowane było przez zwiększenie zarówno plonowania, jak i powierzchni uprawy. Wyższe plony rzepaku i rzepiku ogółem odnotowano w wyniku zwiększenia powierzchni uprawy przy zmniejszonej wydajności z hektara.

W porównaniu z rokiem poprzednim spadła liczebność stada bydła, trzody chlewnej i drobiu ogółem, wzrosło natomiast pogłowie owiec.

W 2021 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, odnotowano wzrost cen (w skupie) pszenicy, żyta, żywca wołowego i drobiowego oraz mleka. Spadek cen dotyczył żywca wieprzowego i ziemniaków jadalnych. W 2020 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, odnotowano wzrost cen (w skupie) pszenicy, żywca wołowego oraz mleka. Spadek cen dotyczył żywca wieprzowego i drobiowego, żyta i ziemniaków.

W 2021 r. powierzchnia zasiewów zbóż ogółem wyniosła 453,2 tys. ha (odpowiednio więcej o 3,4% niż przed rokiem i o 6,4% więcej w porównaniu z 2010 r.). Areal przeznaczony pod uprawę tych gatunków w województwie stanowił 6,1% ich powierzchni w kraju. Plony zbóż ogółem wyniosły 41,6 dt/ha (w Polsce – 46,5 dt/ha) i były niższe od uzyskanych w 2020 r. o 5,7 dt/ha (tj. o 12,1%), a w porównaniu z 2010 r. niższe o 2,1 dt/ha (o 4,8%). Produkcja ziarna zbóż ogółem w 2021 r. wyniosła 1883,7 tys. ton i była mniejsza od produkcji z poprzedniego roku o 190,5 tys. ton (o 9,2%), ale w stosunku do 2010 r. – wyższa o 22,7 tys. ton (o 1,2%). Zmniejszenie produkcji ziarna zbóż ogółem w porównaniu z 2020 r. było wynikiem niższego plonowania zbóż ogółem przy zwiększonej łącznej powierzchni uprawy. Zbiory zbóż ogółem w województwie zachodniopomorskim stanowiły 5,4% zbiorów krajowych.

Powierzchnia zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w 2021 r. wyniosła 400,9 tys. ha i była wyższa w porównaniu z 2020 r. o 16,3 tys. ha (o 4,2%), ale niższa niż w 2010 r. o 8,6 tys. ha (o 2,1%). Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w 2021 r. osiągnęły poziom 41,7 dt z 1 ha i były niższe zarówno w stosunku do uzyskanych w 2020 r., jak i w 2010 r. odpowiednio o: 13,1%, i 6,3%. W odniesieniu do średnich plonów w kraju (42,6 dt/ha) uzyskanych w 2021 r. plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w omawianym roku były o 2,1% niższe. W 2021 r. roku zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w regionie oszacowano na 1672,8 tys. ton i były niższe zarówno w porównaniu z poprzednim rokiem jak i w 2010 r. odpowiednio o: 9,3% i 8,1%. Zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w województwie zachodniopomorskim stanowiły 6,8% zbiorów krajowych.

Powierzchnia uprawy pszenicy ogółem w 2021 r. wyniosła 157,9 tys. ha i zwiększyła się w porównaniu z poprzednim rokiem o 6,4 tys. ha (o 4,2%), ale zmniejszyła się w stosunku do 2010 r. o 9,1 tys. ha (o 5,4%). W omawianym roku plony wyniosły 46,2 dt z 1 ha i osiągnęły poziom o 8,9% niższy niż średnie plony uprawy w kraju (50,7 dt/ha). W porównaniu z plonami uzyskanymi zarówno w 2020 r., jak i w 2010 r., zmniejszyły się odpowiednio o: 12,3% i o 15,1%. Zbiory pszenicy ogółem w województwie w omawianym roku oszacowano na 729,6 tys. ton i były one niższe o 8,7% od uzyskanych w 2020 r. i o 19,7% od notowanych w 2010 r. Zbiory pszenicy ogółem w województwie zachodniopomorskim stanowiły 6,0% zbiorów krajowych.

Powierzchnia uprawy żyta, która w 2021 r. wynosiła 67,2 tys. ha zmniejszyła się zarówno w odniesieniu do 2020 r., jak i do 2010 r. odpowiednio o: 7,1% i 3,3%. W omawianym roku plony wyniosły 39,1 dt z 1 ha osiągnęły poziom o 18,1% wyższy niż średnie plony tej uprawy w kraju (33,1 dt/ha). W porównaniu z plonami uzyskanymi w 2020 r. zmniejszyły się one o 8,2%, ale w odniesieniu do 2010 r. zwiększyły się o 16,4%. Zbiory żyta w województwie w omawianym roku oszacowano na 262,8 tys. ton i były one niższe o 14,7% od uzyskanych w 2020 r., ale wyższe o 12,6% od notowanych w 2010 r. Zbiory żyta w województwie zachodniopomorskim stanowiły 10,4% zbiorów krajowych.

Powierzchnia uprawy jęczmienia ogółem w 2021 r. wynosiła 53,5 tys. ha i zwiększyła się w porównaniu z poprzednim rokiem o 7,4 tys. ha (o 16,1%), ale zmniejszyła się w stosunku do 2010 r. o 7,1 tys. ha (o 11,6%). W 2021 r. plony wyniosły 39,7 dt z 1 ha i osiągnęły poziom o 5,0% niższy niż średnie plony tej uprawy w kraju (41,8 dt/ha). W porównaniu z plonami uzyskanymi w 2020 r., jak i w 2010 r. zmniejszyły się odpowiednio o: 18,3% i o 6,8%. Zbiory jęczmienia ogółem w województwie oszacowano na 212,3 tys. ton i były one niższe zarówno w omawianym roku, jak i w odniesieniu do 2010 r. odpowiednio o 5,2% i o 17,6%. Zbiory jęczmienia ogółem w województwie zachodniopomorskim stanowiły 7,0% zbiorów krajowych.

Powierzchnia uprawy pszenżyta ogółem w 2021 r. wynosiła 71,6 tys. ha i w porównaniu z 2020 r. zmniejszyła się o 5,6%, ale w stosunku do 2010 r. zwiększyła się o 23,3%. W omawianym roku plony wyniosły 43,6 dt z 1 ha i osiągnęły poziom o 2,6% wyższy niż średnie plony tej uprawy w kraju (42,5 dt/ha). W porównaniu z plonami uzyskanymi w 2020 r., zmniejszyły się one o 10,7%, ale w odniesieniu do 2010 r. zwiększyły się o 6,1%. Zbiory pszenżyta w województwie w omawianym roku oszacowano 311,9 tys. ton i były niższe w porównaniu z rokiem ubiegłym o 15,7%, natomiast wyższe o 30,7% niż w 2010 r. Zbiory pszenżyta ogółem w województwie zachodniopomorskim stanowiły 5,7% zbiorów krajowych.

W 2021 r. powierzchnia uprawy owsa wyniosła 30,6 tys. ha i była mniejsza o 2,5% niż w roku poprzednim oraz o 22,5% niż w 2010 r. W omawianym roku plony tej uprawy wyniosły 30,4 dt z 1 ha i w porównaniu z plonami uzyskanymi zarówno rok wcześniej, jak i w odniesieniu do 2010 zmniejszyły się odpowiednio o 17,6% i o 10,1%. Zbiory owsa w województwie zachodniopomorskim w omawianym okresie oszacowano na 93,1 tys. t i były one niższe zarówno od uzyskanych w 2020 r., jak i w 2010 r. odpowiednio o: 19,6% i 30,4%. Zbiory owsa w województwie zachodniopomorskim stanowiły 5,6% zbiorów krajowych.

Powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku ogółem w 2021 r. wynosiła 96,2 tys. ha i w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyła się o 12,0%, ale w porównaniu z 2010 r. zmniejszyła się o 17,4%. W omawianym roku plony wyniosły 30,4 dt z ha i osiągnęły poziom o 5,3% niższy niż średnie plony tej uprawy w kraju (32,1 dt/ha). W porównaniu z plonami uzyskanymi w 2020 r., zmniejszyły się one o 7,9%, ale w odniesieniu do 2010 r. zwiększyły się o 18,3%. Zbiory rzepaku i rzepiku w województwie w omawianym roku oszacowano na 292,3 tys. ton i były o 3,1% wyższe od uzyskanych w 2020 r., ale o 2,6% niższe od notowanych w 2010 r. Wyższa produkcja rzepaku i rzepiku ogółem była wynikiem większej powierzchni uprawy, przy niższym plonowaniu tej rośliny. Zbiory rzepaku i rzepiku ogółem w województwie zachodniopomorskim stanowiły 9,2% zbiorów krajowych.

Powierzchnia uprawy buraków cukrowych w 2021 r. wyniosła 17,1 tys. ha i zwiększyła się zarówno w odniesieniu do 2020 r., jak i do 2010 r. odpowiednio o: 11,3% i 41,2%. Plony tej uprawy osiągnęły 608 dt z ha i w porównaniu z plonami uzyskanymi zarówno rok wcześniej, jak i w odniesieniu do 2010 zwiększyły się odpowiednio o 1,5% i o 32,5%. Uzyskane plony w porównaniu ze średnimi w kraju były o 0,3% niższe (plony w Polsce wyniosły 610 dt/ha). Zbiory buraków cukrowych w województwie w 2021 r. oszacowano na 1038,2 tys. ton i były one wyższe zarówno w omawianym roku, jak i w odniesieniu do 2010 r. odpowiednio o 12,9% i o 86,9%. Zbiory jęczmienia ogółem w województwie zachodniopomorskim stanowiły 6,8% zbiorów w Polsce. Wyższą produkcję buraków cukrowych uzyskano w wyniku zwiększenia zarówno powierzchni uprawy, jak i wyższego plonowania.

Tablica 37. **Plony wybranych ziemiopłodów rolnych**
Table 37. **Yields of selected agricultural crops**

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020	2020 Polska Poland
	z 1 ha w dt per 1 ha in dt				
Zboża ogółem Cereals in total	43,7	47,6	47,0	46,2	50,7
w tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi of which basic cereals including cereal mixed	44,5	48,8	36,5	39,1	33,1
w tym: of which:			40,3	39,7	41,8
pszenica wheat	54,4	57,5	29,5	30,4	31,4
żyto rye	33,6	40,7	41,4	43,6	42,5
jęczmień barley	42,6	45,5	47,4	54,2	74,7
owies oat	33,8	33,6	27,4	30,4	32,1
pszenżyto triticale	41,1	42,9	240,0	295,0	300,0
kukurydza maize	51,9	51,5	582,0	608,0	610,0
Rzepak i rzepik Rape and turnip rape	25,7	30,1	27,4	32,6	31,7
Ziemniaki Potatoes	232,0	306,0	240,0	.	.
Buraki cukrowe Sugar beets	459,0	578,0	582,0	526,3	578,9

Pogłowie bydła¹ w województwie zachodniopomorskim według stanu w dniu 1 czerwca 2021 r. liczyło 111,9 tys. sztuk, co stanowiło 1,7% ogólnego pogłowia w kraju. W porównaniu z rokiem poprzednim liczebność stada spadła o 3,3% (w Polsce nastąpił nieznaczny wzrost o 0,9%). Zmniejszenie liczebności stada bydła ogółem w skali roku wynikało głównie ze wzrostu pogłowia w grupie młodego bydła w wieku 1–2 lata (o 9,1%) oraz w grupie w wieku 2 lat i więcej (o 4,4 %). Stado podstawowe krów liczyło 45,0 tys. sztuk, i w porównaniu ze stanem w czerwcu 2020 r. było mniejsze o 2,1 tys. sztuk (o 4,4%). Udział stada krów w pogłowie bydła kształtował się na poziomie 40,2% (w kraju – 37,3%). Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych w czerwcu 2021 r. wynosiła 12,1 sztuk, w tym 4,9 sztuk krów. W kraju na 100 ha użytków rolnych przypadło 42,8 szt. bydła ogółem, w tym 16,0 szt. krów. W gospodarstwach indywidualnych utrzymywano 85,9 tys. sztuk bydła, tj. 76,7% pogłowia w województwie, w tym 36,6 tys. sztuk krów, tj. 81,2% stada krów w województwie.

Według danych z czerwca 2021 r., pogłowie trzody chlewnej w województwie ukształtowało się na poziomie 208,2 tys. sztuk (w tym 16,6 tys. szt., tj. 8,0%, stanowiły lochy). Udział regionu w ogólnokrajowym pogłowie świń wyniósł 1,9%. W odniesieniu do stanu w czerwcu 2020 r. wielkość stada trzody chlewnej spadła o 10,5% (w Polsce nastąpił spadek o 3,5%). Najwyższy spadek odnotowano w grupie warchlaków (o 31,0%). Stado loch na chów, którego wielkość określa możliwości reprodukcyjne stada, spadło do poziomu 16,6 tys. szt., tj. o 26,8% w porównaniu z czerwcem 2020 r., w tym liczebność stada loch prośnych spadła o 2,6 tys. szt. (tj. o 18,5%), do poziomu 11,3 tys. szt. Obsada trzody chlewnej w przeliczeniu na 100 ha użytków rolnych wynosiła 22,4 szt., w tym loch – 1,8 szt. W kraju obsada świń na 100 ha użytków

1. Stan w dniu 1 czerwca. Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia zwierząt gospodarskich w dniu 1 czerwca 2021 r. przyjęto dane na temat użytków rolnych wg stanu w dniu 1 czerwca 2020 r.

1. The data on agricultural land as of June 1, 2020 was used as the basis for the calculations for farm animal stocks on June 1, 2021.

rolnych ogółem, w tym loch wynosiła odpowiednio: 73,8 szt. i 4,9 szt. W strukturze stada trzody chlewnej największą grupę stanowiły prosięta (37,9%). Kolejną pod względem wielkości była grupa trzody chlewnej na ubój o wadze 50 kg i więcej (36,5%). Najmniejszą grupę stanowiły świnie na chów o wadze 50 kg i więcej (8,1%). W gospodarstwach indywidualnych, które utrzymywały 44,1% stanu pogłowia trzody chlewnej w województwie było 91,9 tys. sztuk, co oznacza roczny spadek o 3,9%.

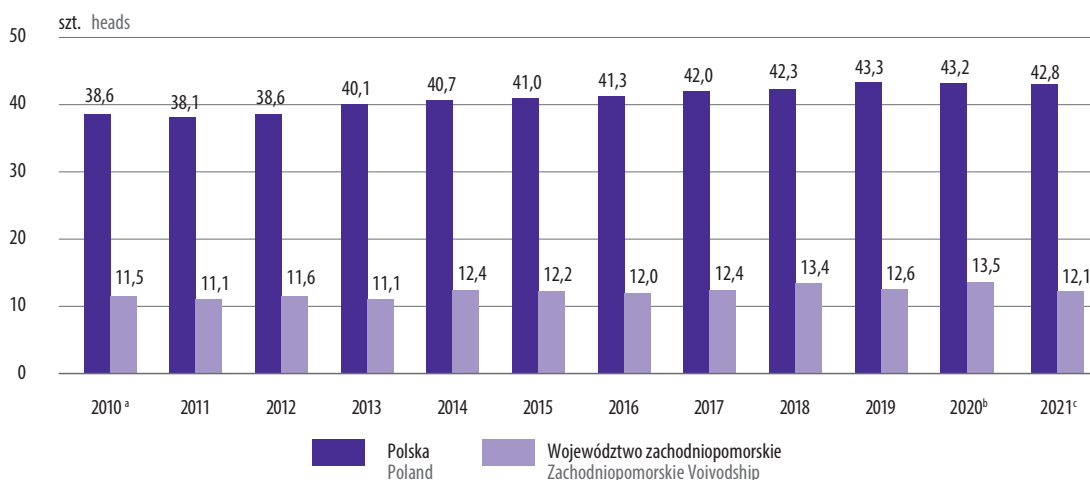
Pogłowie owiec w czerwcu 2021 r. wynosiło 11,4 tys. sztuk i było o 0,8 tys. sztuk, tj. o 7,8% większe niż przed rokiem (w Polsce odnotowano nieznaczny wzrost o 0,5%). Obsada owiec na 100 ha użytków rolnych w czerwcu 2021 r. wynosiła 1,2 szt., natomiast w kraju wynosiła 1,9 szt.

Pogłowie drobiu ogółem (w wieku powyżej 2 tygodni) w czerwcu 2021 r. wynosiło 9504,9 tys. szt. i było niższe niż przed rokiem o 3630,9 tys. sztuk (tj. o 27,6%). Obsada drobiu ogółem na 100 ha użytków rolnych wynosiła 1024,2 szt., w kraju – 1272,4 szt.

Wykres 57. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych

Stan w dniu 1 czerwca

Chart 57. Cattle density per 100 ha of agricultural land
As of 1 June

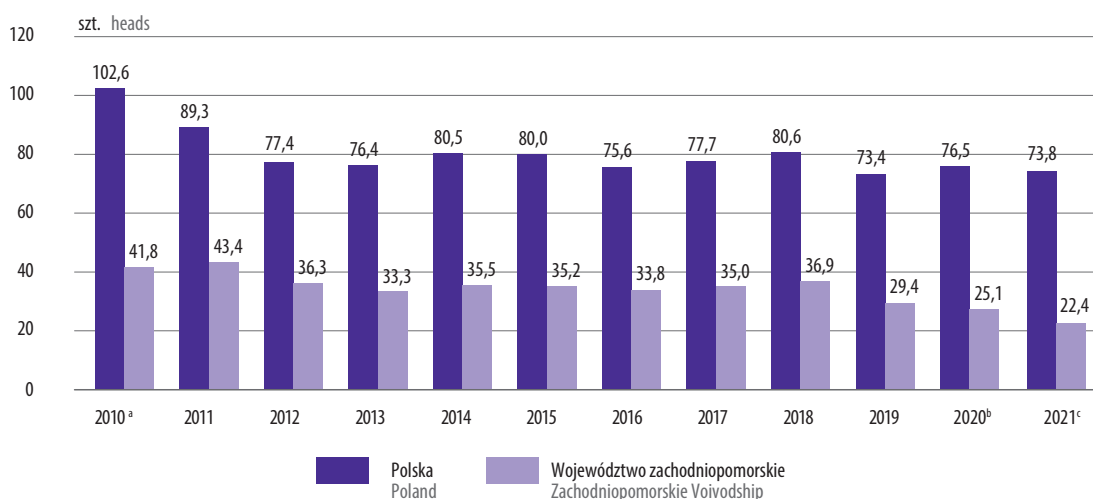
a Dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w dniu 30 czerwca. b. Stan w dniu 1 czerwca. Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia zwierząt gospodarskich w dniu 1 czerwca 2020 r. przyjęto dane na temat użytków rolnych wg stanu w dniu 1 czerwca 2020 r. c. Stan w dniu 1 czerwca. Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia zwierząt gospodarskich w dniu 1 czerwca 2021 r. przyjęto dane na temat użytków rolnych wg stanu w dniu 1 czerwca 2020 r.

a Data of the Agricultural Census as of 30th June. b. The data on agricultural land as of June 1, 2020 was used as the basis for the calculations for farm animal stocks on June 1, 2021. c. The data on agricultural land as of June 1, 2020 was used as the basis for the calculations for farm animal stocks on June 1, 2021.

Wykres 58.

**Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych
Stan w dniu 1 czerwca**

Chart 58.

**Pigs density per 100 ha of agricultural land
As of 1 June**

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w dniu 30 czerwca. b. Stan w dniu 1 czerwca. Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia zwierząt gospodarskich w dniu 1 czerwca 2020 r. przyjęto dane na temat użytków rolnych wg stanu w dniu 1 czerwca 2020 r. c. Stan w dniu 1 czerwca. Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia zwierząt gospodarskich w dniu 1 czerwca 2021 r. przyjęto dane na temat użytków rolnych wg stanu w dniu 1 czerwca 2020 r.

a Data of the Agricultural Census as of 30th June. b. The data on agricultural land as of June 1, 2020 was used as the basis for the calculations for farm animal stocks on June 1, 2021. c. The data on agricultural land as of June 1, 2020 was used as the basis for the calculations for farm animal stocks on June 1, 2021.

W 2021 r. skupiono 918,1 tys. ton ziarna zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego), co stanowiło 10,3% skupu ogólnokrajowego. W odniesieniu do roku poprzedniego skup był niższy o 21,4%, a w porównaniu z 2010 r. – mniejszy o 9,9% (w kraju zanotowano odpowiednio spadek o 16,2%, ale wzrost o 8,3% w stosunku do 2010 r.). W omawianym roku w regionie skupiono 330,5 tys. ton pszenicy (5,9% skupu krajowego), tj. o 26,7% mniej niż w poprzednim roku (w kraju spadek o 17,1%) i o 47,8% mniej niż w 2010 r. (w Polsce więcej o 1,1%). Skup żyta wyniósł 273,4 tys. ton, co stanowiło 26,9% skupu krajowego. W województwie skupiono o 12,7% mniej żyta niż w 2020 r., ale prawie 2-krotnie więcej niż w 2010 r. (w kraju nastąpił odpowiednio spadek o 18,9%, ale wzrost o 8,4% w porównaniu z 2010 r.).

Skup ziemniaków w 2021 r. ukształtował się na poziomie 157,5 tys. ton, co stanowiło 7,6% ogólnego skupu w kraju. W porównaniu z rokiem poprzednim w województwie skupiono o 4,4% mniej ziemniaków, ale w stosunku do 2010 r. odnotowano wzrost o 36,6%. W kraju skupiono o 7,4% ziemniaków więcej niż w 2020 r. i o 82,0% więcej w stosunku do 2010 r.

W 2021 r. skupiono 898,0 tys. ton buraków cukrowych (6,1% skupu krajowego), tj. o 0,8% więcej niż w poprzednim roku i o 80,1% więcej niż jedenaście lat temu. Dla Polski było to odpowiednio o 4,0% więcej niż w 2020 r. i o 53,7% więcej niż 2010 r.

Skup żywca rzeźnego ogółem (bydła, trzody chlewnej, owiec, koni i drobiu) w 2021 r. wyniósł 363,5 tys. ton w wadze żywej (w stosunku do 2020 r. i 2010 r. więcej o odpowiednio: 33,2% i 81,1%), co stanowiło 5,6% skupu krajowego. W stosunku do poprzedniego roku w Polsce żywca rzeźnego ogółem skupiono o 2,6% więcej i o 47,2% więcej niż jedenaście lat wcześniej.

W omawianym roku skupiono 272,8 tys. ton żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso, łącznie z tłuszczami, co stanowiło 5,7% skupu krajowego (tj. o 33,6% więcej niż w 2020 r. i o 89,0% więcej niż w 2010 r.). W skali kraju zaobserwowano wzrost w odniesieniu do poprzedniego roku o 3,1% i wzrost w porównaniu z 2010 r. o 52,5%.

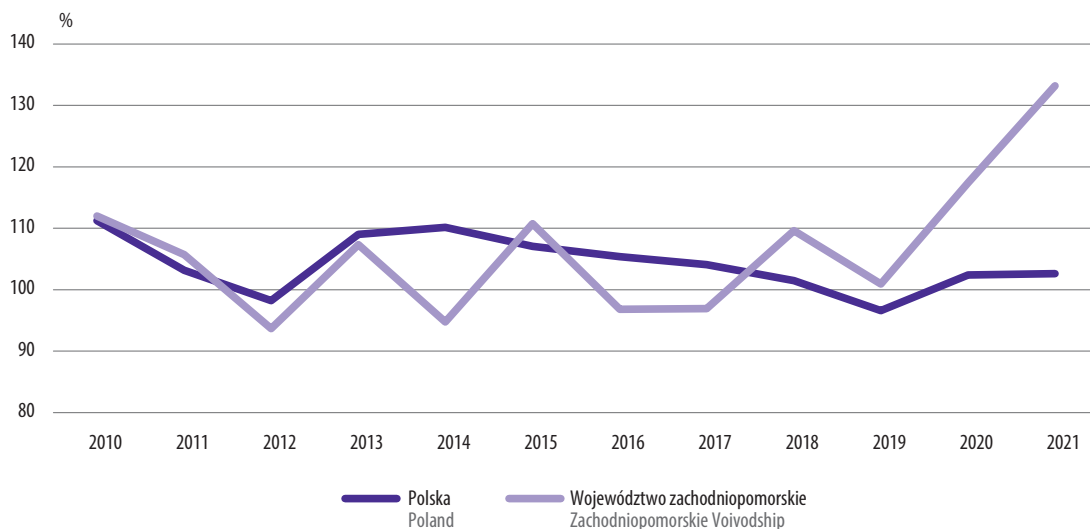
Skup żywca wieprzowego (w wadze żywej) wyniósł w 2021 roku 33,4 tys. ton (1,3% skupu krajowego), tj. o 8,2% więcej niż w roku poprzednim, ale o 52,8% mniej niż jedenaście lat wcześniej. W kraju skupiono

więcej o 9,7% niż w roku poprzednim i o 28,5% więcej w odniesieniu do 2010 r. Skup żywca wołowego ukształtował się na poziomie 8,4 tys. ton (1,1% skupu krajowego) i był mniejszy niż przed rokiem o 10,0% i w odniesieniu do 2010 r. mniejszy o 16,4%, natomiast w Polsce obniżył się o 4,9% w stosunku do 2020 r., ale wzrósł o 20,2% w porównaniu z 2010 r. Żywca drobiowego skupiono 321,7 tys. ton, czyli o 38,2% więcej niż w roku poprzednim i prawie 3-krotnie więcej w porównaniu z 2010 r. Stanowiło to 9,9% skupu krajowego, który w odniesieniu do 2020 r. zmniejszył się o 0,7%, a w stosunku do 2010 r. – wzrósł o 78,6%.

W 2021 r. skup mleka krowiego wyniósł 133,5 mln litrów (co stanowiło 1,1% ogółu mleka skupionego w kraju) i był na wyższym (o 1,9%) poziomie w porównaniu z 2020 r., ale niższym o 9,9% niż jedenaście lat wcześniej (w skali kraju zanotowano wzrost odpowiednio o 0,4% i o 38,8%).

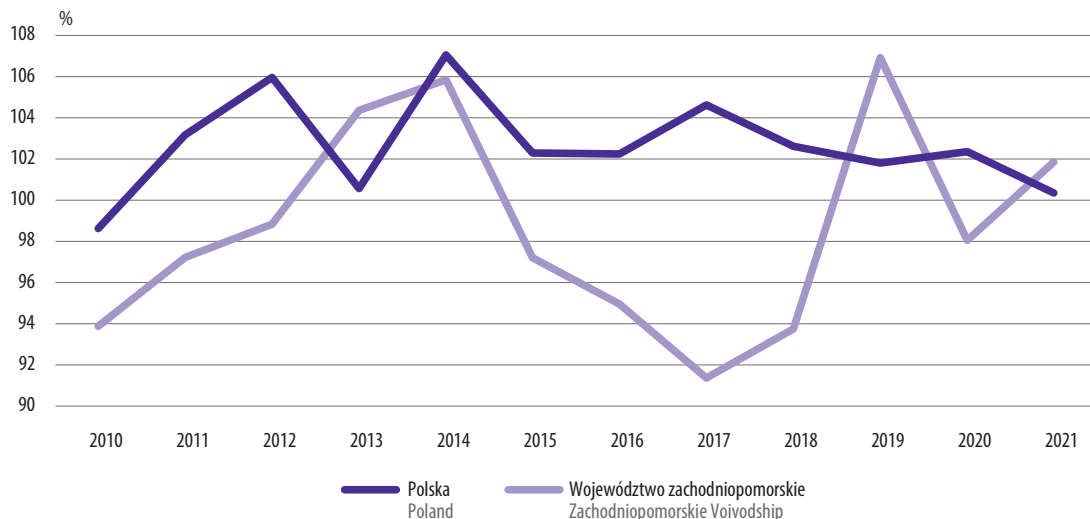
Wykres 59. Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem (w wadze żywej)
Rok poprzedni=100

Chart 59. Indices of procurement of total animals for slaughter (in live weight)
 Previous year=100

Wykres 60. Dynamika skupu mleka
Rok poprzedni=100

Chart 60. Indices of procurement of cows' milk
 Previous year=100

Przeciętne roczne ceny skupu obliczono jako iloraz wartości (w cenach bieżących bez VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

Przeciętne roczne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

Średnia cena skupu pszenicy w województwie w 2021 r. wyniosła 97,16 zł za 1 dt (w kraju – 96,76 zł) i była 25,8% wyższa niż przed rokiem i o 66,4% wyższa niż w 2010 r.

W analizowanym roku cena żyta w skupie ukształtowała się na poziomie 76,75 zł za dt (w kraju – 75,36 zł), tj. o 25,8% wyższym w porównaniu z zanotowanym w 2020 r. i o 77,0% wyższym niż w 2010 r.

W 2021 r. cena ziemniaków jadalnych w skupie wyniosła 57,76 zł za dt (w kraju – 60,61 zł), tj. o 25,5% mniej niż przed rokiem i o 14,5% mniej niż w 2010 r.

W województwie zachodniopomorskim w omawianym roku cena skupu 1 kg żywca wołowego wyniosła 8,45 zł (w kraju – 7,63 zł), co oznaczało wzrost o 25,3% w stosunku do uzyskanej w poprzednim roku, a w odniesieniu do 2010 r. – wzrost o 81,9%.

Cena żywca wieprzowego w skupie osiągnęła wartość 4,67 zł za kg (w kraju – 4,79 zł), tj. o 7,9% niższą niż w 2020 r., ale o 19,3% wyższą niż jedenaście lat wcześniej.

W 2021 r. cena skupu drobiu rzeźnego osiągnęła poziom 3,92 zł za kg (w kraju – 4,18 zł) i była o 17,2% wyższa w porównaniu z zanotowaną w poprzednim roku i o 18,7% wyższa niż w 2010 r.

Za 1 litr mleka w omawianym roku płacono 1,57 zł (w kraju – średnio 1,57 zł), tj. o 16,8% więcej niż przed rokiem i o 41,8% więcej niż jedenaście lat wcześniej.

W porównaniu z rokiem poprzednim zanotowano wzrost produkcji globalnej o 12,8%, o czym zadecydowała o 12,6% wyższa niż w 2019 r. produkcja roślinna i o 13,3% wyższa produkcja zwierzęca. W 2020 r. udział województwa zachodniopomorskiego w ogólnokrajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 3,7% i w przypadku produkcji roślinnej ukształtował się na poziomie 4,5%, a zwierzęcej – 2,7%. W 2020 r. w strukturze produkcji globalnej przeważała produkcja roślinna, której udział wyniósł 64,9%. W kraju przeważała produkcja roślinna, której udział w produkcji globalnej wyniósł 53,1%.

Dominujący wpływ na zdolność produkcyjną rolnictwa w województwie zachodniopomorskim miały gospodarstwa indywidualne, które wytworzyły 76,8% globalnej produkcji.

Podobne kierunki zmian w skali roku notowano w produkcji końcowej, tj. nastąpiło zwiększenie produkcji ogółem, przy zwiększeniu zarówno produkcji roślinnej, jak i zwierzęcej. Z wartości końcowej produkcji rolniczej w województwie zachodniopomorskim w 2020 r. produkcja roślinna stanowiła 58,0%, natomiast zwierzęca – 42,0%. Wartość produkcji końcowej w 2020 r., w porównaniu z 2019 r., była o 9,3% wyższa, na co wpłynął wzrost produkcji roślinnej o 6,7%, oraz wzrost produkcji zwierzęcej o 13,2%.

W 2020 r. w towarowej produkcji rolniczej nastąpił wzrost produkcji ogółem (o 14,4%), przy zwiększeniu wartości produkcji roślinnej i zwierzęcej odpowiednio o 15,8% i o 12,8%.

Przemysł Industry

W 2021 r. w województwie zachodniopomorskim produkcja sprzedana przemysłu (w cenach stałych) była wyższa niż przed rokiem. Zanotowano spadek przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw.

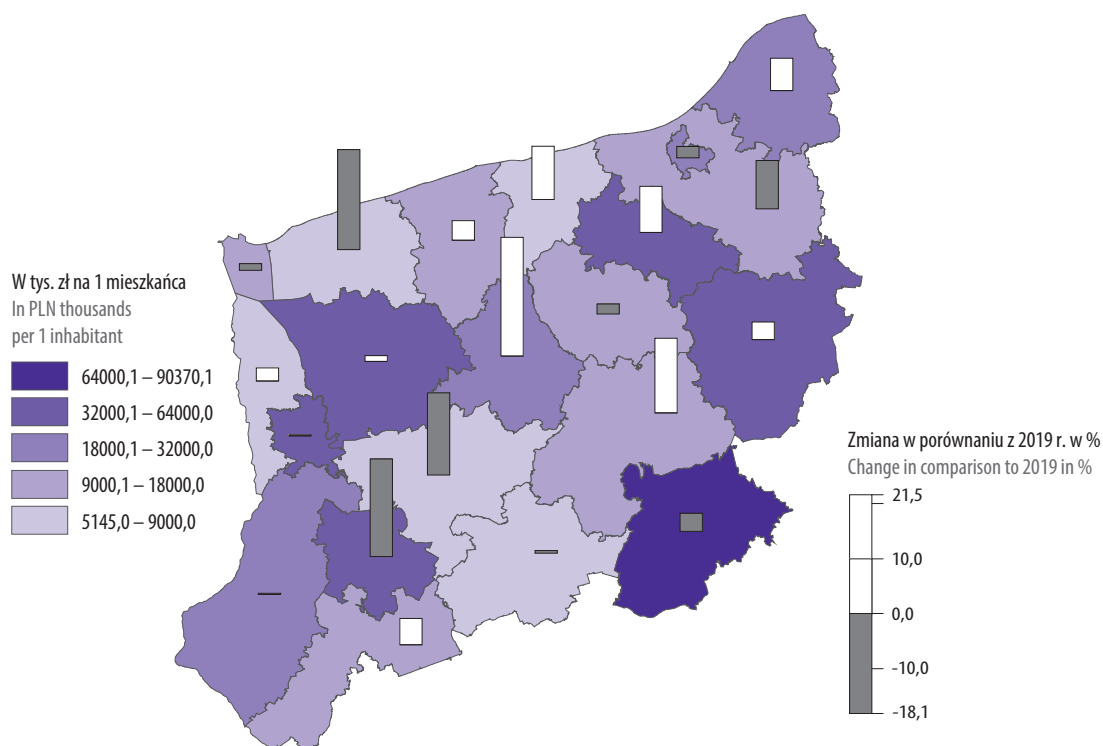
W 2020 r. wśród powiatów z największą wartością produkcji sprzedanej przemysłu znalazły się: m. Szczecin (8291,0 mln zł, co stanowiło 19,8% produkcji sprzedanej przemysłu w województwie), goleniowski (7446,1 mln zł, 17,8%.) oraz policki (4634,5 mln zł, 11,1%). Największy wzrost produkcji sprzedanej przemysłu w porównaniu z 2019 r. odnotowano w powiatach: m. Szczecin (o 21,2%), kamieńskim (o 12,9%) oraz choszczeńskim (o 8,8%), a największy spadek w: łobeskim (o 19,1%), stargardzkim (o 17,6%) oraz kołobrzeskim (o 14,9%).

Dane o **produkcji sprzedanej przemysłu** dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych”, oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”. Dane obejmują podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Dane o **wartości produkcji sprzedanej przemysłu** prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.

Mapa 40.
Map 40.

Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w 2020 r.
Sold production of industry (current prices) in 2020

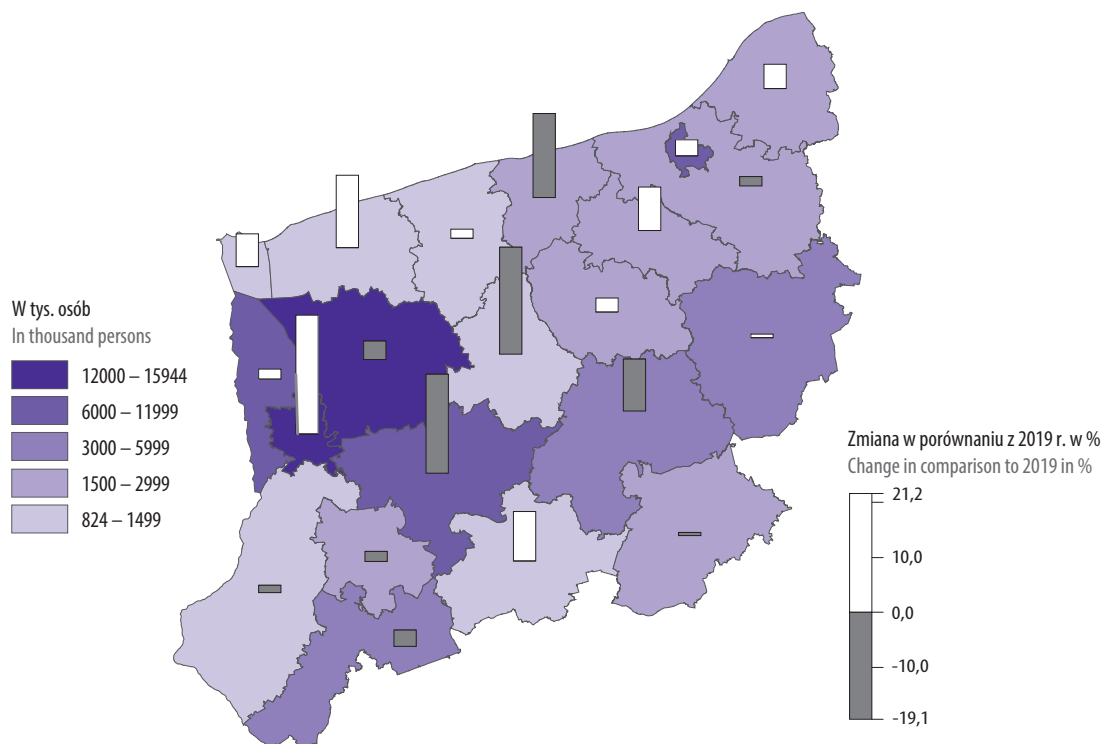

W przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2020 r. wartość produkcji sprzedanej przemysłu w Polsce wyniosła 37673 zł i była niższa o 2,3% w stosunku do 2019 r., ale o 24,1% wyższa niż w 2015 r. W województwie wskaźnik ten w 2020 r. wyniósł 24761 zł, tj. o 1,5% więcej niż w 2019 r. oraz o 20,9% – niż w 2015 r., co uplasowało zachodniopomorskie na 12. miejscu wśród wszystkich województw.

Na poziomie powiatów najwyższą wartością tego wskaźnika charakteryzowały się powiaty: goleniowski (90370 zł, co stanowiło ponad 3-krotność wskaźnika w skali województwa), policki (57055 zł – ponad dwukrotnie więcej niż w województwie) oraz szczeciński (38915 zł – więcej o 57,2% niż w województwie), natomiast najniższą: gryfiński (5145 zł – mniej o 79,2% niż w województwie), gryficki (5386 zł – mniej o 78,2%) oraz choszczeński (6226 zł – mniej o 74,9%).

Mapa 41.
Map 41.

Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w 2020 r.
Average paid employment in industry in 2020

W 2020 r. wśród powiatów z największą wartością przeciętnego zatrudnienia w przemyśle znalazły się powiaty: goleniowski (15,9 tys. osób), m. Szczecin (15,4 tys. osób) oraz policki (9,8 tys. osób), a z najmniejszą: kamieński (0,8 tys. osób), m. Świnoujście (1,0 tys. osób) oraz choszczeński i gryficki (po 1,1 tys. osób). Największy wzrost przeciętnego zatrudnienia w przemyśle w porównaniu z 2019 r. odnotowano w powiatach: kamieńskim (o 6,3%), wałeckim (o 3,4%), brak zmiany w: m. Koszalin i pyrzyckim, a największy spadek w: kołobrzeskim (o 18,0%), świdwińskim (o 9,9%) oraz choszczeńskim (o 9,1%).

Najwyższą wydajnością pracy w przemyśle, mierzoną produkcją sprzedaną w przeliczeniu na jednego zatrudnionego w 2020 r. odnotowano w powiatach: m. Świnoujście (895,7 tys. zł), szczecineckim (669,1 tys. zł) oraz białogardzkim (601,1 tys. zł), a najniższą w: łobeskim (221,8 tys. zł), pyrzyckim (267,7 tys. zł) oraz sławieńskim (274,0 tys. zł). Jednocześnie, w stosunku do 2019 r., wskaźnik ten najbardziej wzrósł w powiatach: m. Szczecin (o 21,5%), choszczeńskim (o 19,6%) oraz świdwińskim (o 13,8%), a najbardziej zmalał w: stargardzkim (o 14,4%), łobeskim (o 13,5%) oraz wałeckim (o 3,8%).

Produkcja sprzedana przemysłu w 2021 r. w województwie zachodniopomorskim wyniosła 54620,1 mln zł (w cenach bieżących) i była wyższa o 15,7% (w cenach stałych) w odniesieniu do zanotowanej w 2020 r. W skali kraju w analizowanym okresie produkcja sprzedana przemysłu (w cenach stałych) zwiększyła się o 14,8% i wyniosła 1867622,9 mln zł. Wśród wszystkich województw zachodniopomorskie pod względem wielkości produkcji sprzedanej przemysłu uplasowało się na 10. lokacie.

Tablica 38.
Table 38.

Przemysł
Industry

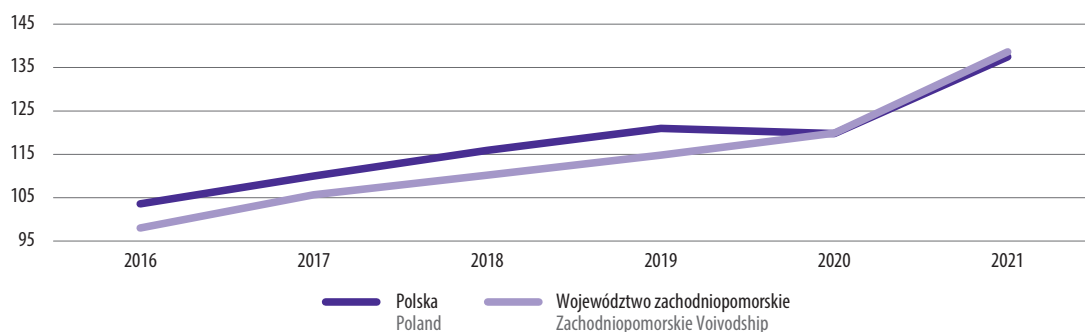
Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące): Sold production of industry (current prices):				
w mln zł in million PLN	24974,1	37174,7	45377,8	54620,1
w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	2,6	3,1	3,0	2,9
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w % Share of sold production of manufacturing in sold production of industry (current prices) in %	90,0	95,2	93,1	94,4
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys. Average paid employment in industry in thousands	78,7	85,7	92,7	92,5

Wykres 61.

Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe)
2015=100

Chart 61.

Indices of sold production of industry (constant prices)
2015=100

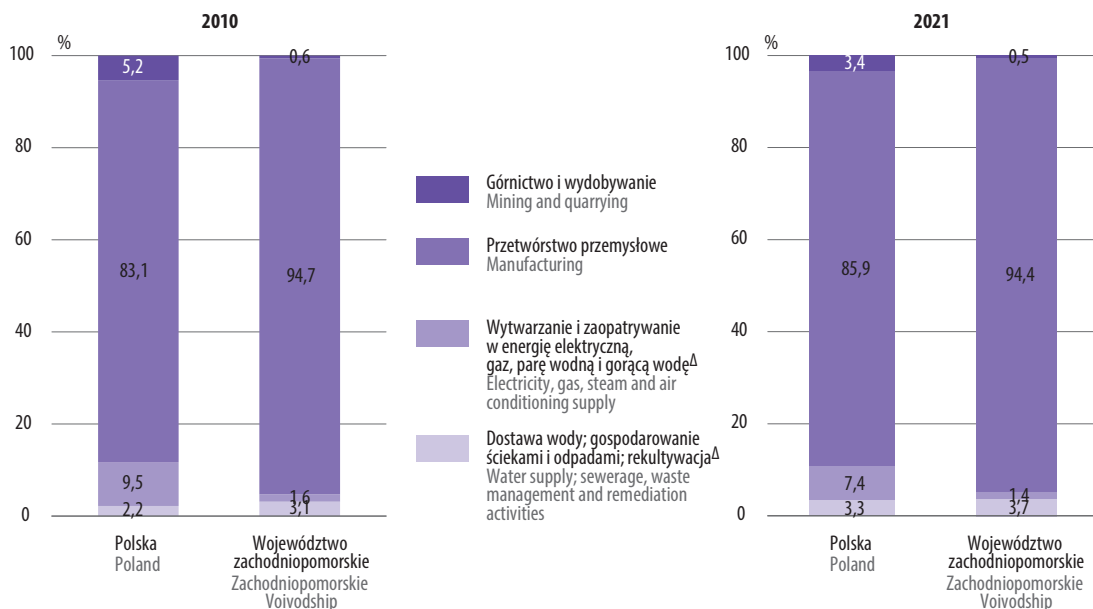
W 2020 r. w województwie zachodniopomorskim odnotowano spadek przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w odniesieniu do roku poprzedniego (o 1,6%), a w kraju – o 1,1%. Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w sektorze przedsiębiorstw ukształtowało się na poziomie 189,0 tys. osób. W stosunku do roku poprzedniego wzrost zatrudnienia wystąpił m.in. w sekcjach: transport i gospodarka magazynowa (o 10,4%), działalność w zakresie administrowania i działalność wspierająca (o 8,6%) oraz pozostała działalność usługowa (o 7,7%). Spadek natomiast zanotowano m.in. w sekcjach: informacja i komunikacja (o 5,8%) przetwórstwo przemysłowe (o 4,1%) oraz handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle (o 3,9%).

Wykres 62.

Chart 62.

Produkcja sprzedana przemysłu według sekcji PKD (ceny bieżące)

Sold production of industry by PKD sections (current prices)

W 2021 r. w województwie zachodniopomorskim odnotowano spadek przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w przemyśle w odniesieniu do roku poprzedniego o 0,2%, a w kraju wzrost o 0,4%. Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w sektorze przedsiębiorstw ukształtowało się na poziomie 92,5 tys. osób. W stosunku do roku poprzedniego wzrost zatrudnienia wystąpił m.in. w sekcjach: górnictwo i wydobywanie (o 2,8%) oraz dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (o 2,7%). Spadek przeciętnego zatrudnienia w przemyśle wystąpił natomiast w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 12,6%) oraz w przetwórstwie przemysłowym (o 0,2%).

Wykres 63.

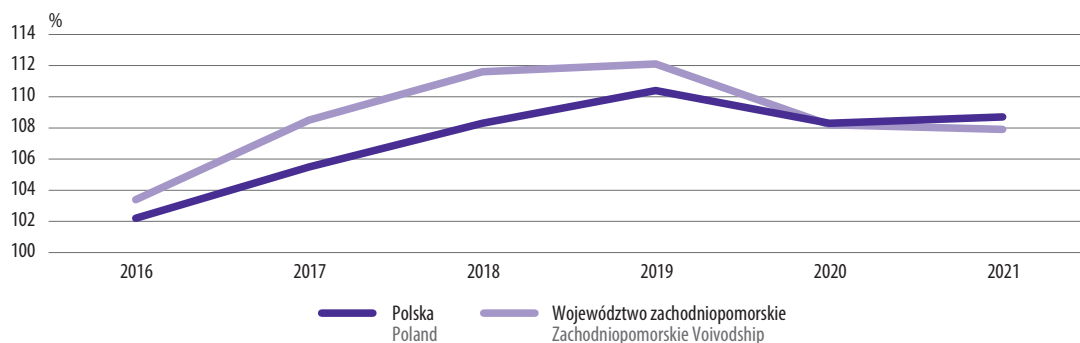
Chart 63.

Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle

2015=100

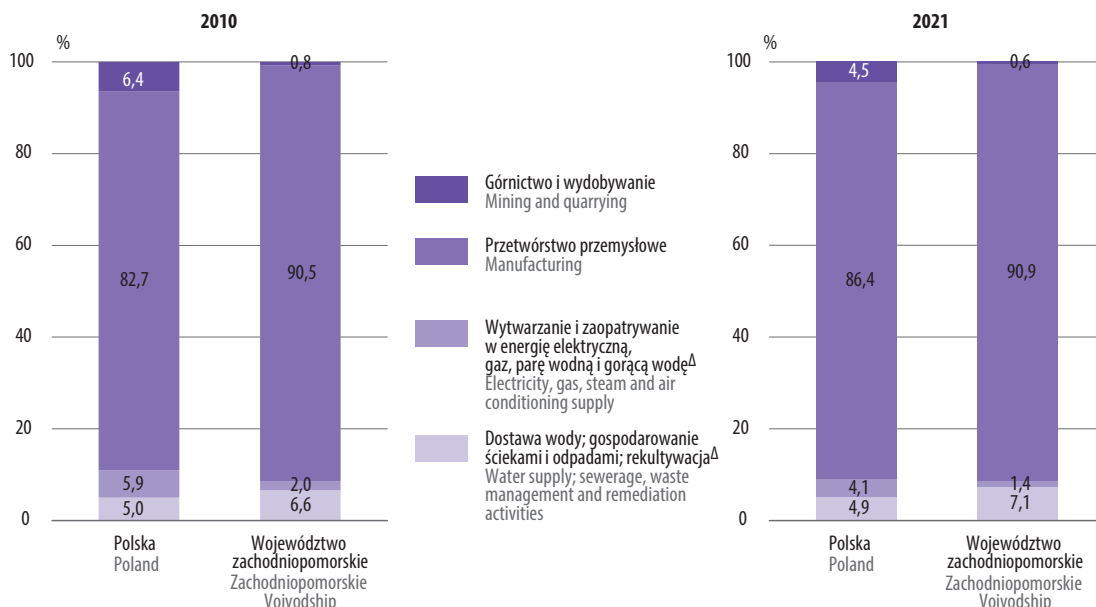
Indices of average employment in industry

2015=100

Wykres 64.
Chart 64.

Przeciętne zatrudnienie w przemyśle według sekcji PKD
Average paid employment in industry by PKD sections

Wydajność pracy w przemyśle, mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego, w 2021 r. w województwie zachodniopomorskim wyniosła 590,5 tys. zł (w cenach bieżących) i była wyższa (w cenach stałych) o 16,0% niż przed rokiem. W kraju w 2021 r. wydajność pracy w przemyśle była o 23,2% wyższa niż w 2020 r..

Budownictwo

Construction

W 2021 r. w województwie zachodniopomorskim odnotowano wzrost produkcji sprzedanej budownictwa w stosunku do roku poprzedniego. Wzrosło także przeciętne zatrudnienie w budownictwie.

W 2021 r. wartość produkcji sprzedanej budownictwa w cenach bieżących wyniosła 8079,0 mln zł, czyli 45,1% więcej niż przed rokiem (wobec wzrostu w 2020 r. o 8,3% w skali roku). W Polsce natomiast w 2021 r. odnotowano wzrost wartości sprzedanej budownictwa, który wyniósł 3,2%, podczas gdy w 2020 r. – 0,4%. Udział produkcji sprzedanej budownictwa województwa zachodniopomorskiego w produkcji krajowej w 2021 r. wyniósł 2,7%, czyli o 0,6 p. proc. więcej niż w 2020 r. Z powyższymi wynikami województwo uplasowało się na 11. miejscu wśród województw pod względem wartości produkcji sprzedanej budownictwa i na 1. pod względem dynamiki tego wskaźnika.

Dane o **produkcji sprzedanej budownictwa** dotyczą działalności budowlanej i niebudowlanej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji „Budownictwo”. Dane obejmuje podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Tablica 39.
Table 39.

Budownictwo
Construction

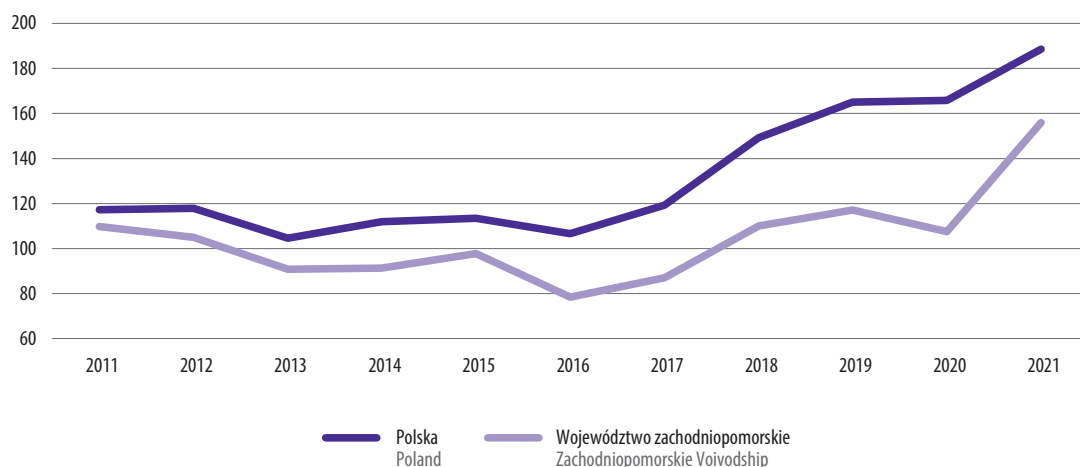
Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące): Sold production of construction (current prices):				
w mln zł in million PLN	5178,9	5063,3	5566,7	8079,0
w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	3,2	2,8	2,1	2,7
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w % Share of construction and assembly production in sold production of construction (current prices) in %	69,7	72,7	64,4	52,7
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys. Average paid employment in construction in thousands	14,8	11,5	11,8	12,2

Wykres 65.

**Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące)
2010=100**

Chart 65.

Indices of sold production of construction (current prices)
2010=100

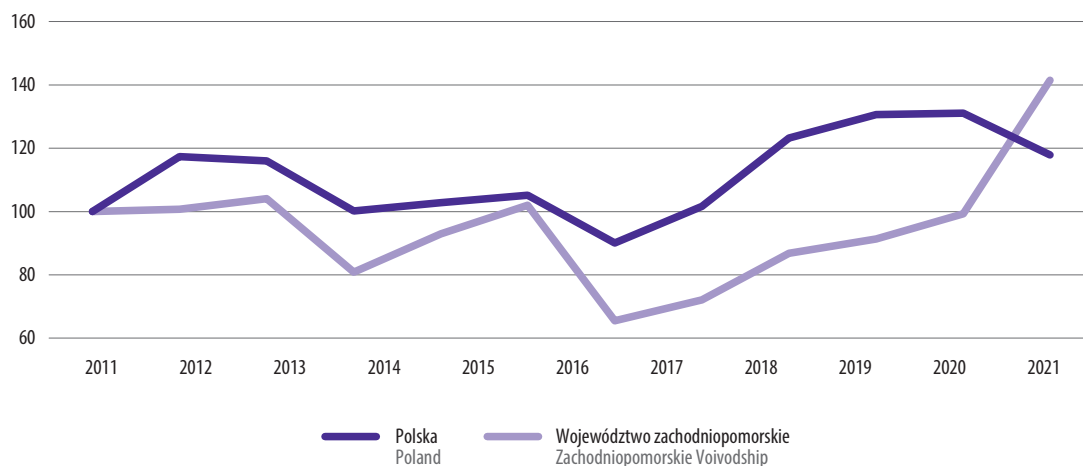

Dane o **sprzedaży produkcji budowlano-montażowej** dotyczą robót zrealizowanych na terenie kraju, wykonanych siłami własnymi (tj. bez podwykonawców) na rzecz zlecniodawców przez podmioty budowlane zaliczane zgodnie z PKD 2007 do sekcji „Budownictwo”. Obejmują roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów. Dane obejmuje podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

W 2021 r. wartość produkcji budowlano-montażowej w województwie zachodniopomorskim wyniosła 4253,7 mln zł i była o 18,7% wyższa niż rok wcześniej (w 2020 r. było to 8,8%). W kraju natomiast odnotowano w 2021 r. wzrost wobec roku poprzedniego o 4,6%, a w 2020 r. – spadek o 1,0%. Udział produkcji budowlano-montażowej w przychodach ogółem osiągniętych przez województwo wyniósł 52,7%, czyli był o 11,7 p. proc. mniejszy niż przed rokiem.

Wykres 66. Dynamika produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące)
2010=100

Chart 66. Indices of construction and assembly production (current prices)
 2010=100

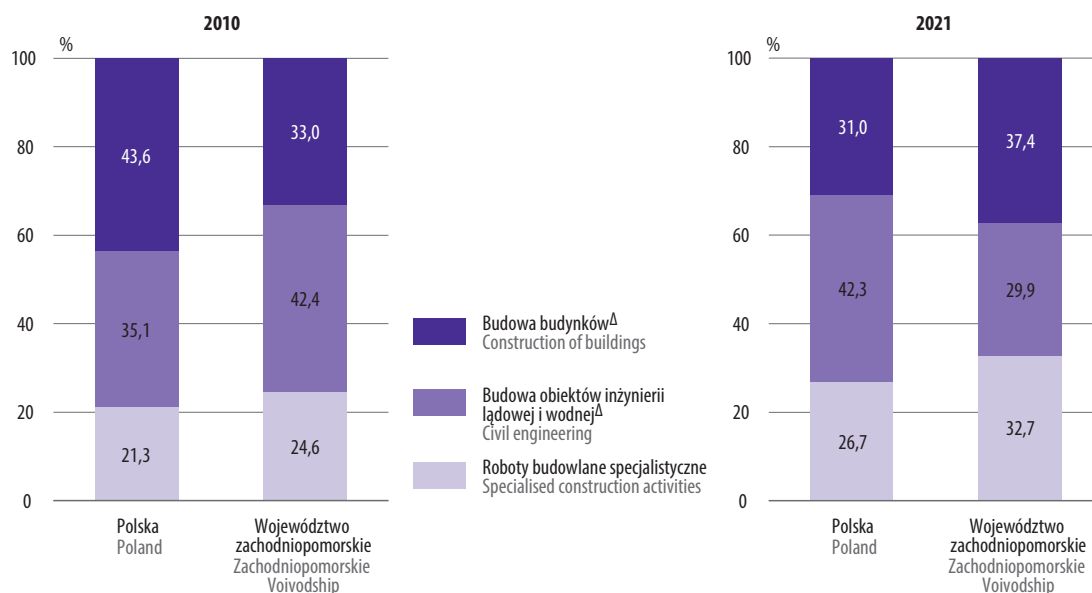

W 2021 r. w porównaniu z rokiem poprzednim wzrost produkcji budowlano-montażowej odnotowano w działach: związanym ze wznoszeniem budynków (o 67,5%) oraz z robotami budowlanymi specjalistycznymi (o 2,4%). Natomiast wśród podmiotów, których głównym rodzajem działalności jest budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej odnotowano spadek produkcji budowlano-montażowej w stosunku do roku poprzedniego o 0,3%.

Największy udział w produkcji budowlano-montażowej w 2021 r. w województwie zachodniopomorskim miały przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie wznoszenia budynków (37,4%). Był on większy niż rok wcześniej o 10,9 p. proc., ale mniejszy o 11,0 p. proc. niż w 2010 r. Przedsiębiorstwa zajmujące się robotami budowlanymi specjalistycznymi stanowiły 32,7% ogólnej produkcji budowlano-montażowej województwa, czyli o 5,2 p. proc. mniej niż przed rokiem i o 10,9 p. proc. więcej niż w 2010 r. Najmniejszy udział w ogólnej produkcji budowlano-montażowej miały przedsiębiorstwa specjalizujące się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej, który wyniósł 29,9%, tj. 5,8 p. proc. mniej niż w 2020 r. oraz o 1,9 p. proc. mniej niż w 2010 r.

Wykres 67.
Chart 67.

Produkcja budowlano-montażowa według działów PKD (ceny bieżące)
Construction and assembly production by divisions of PKD (current prices)

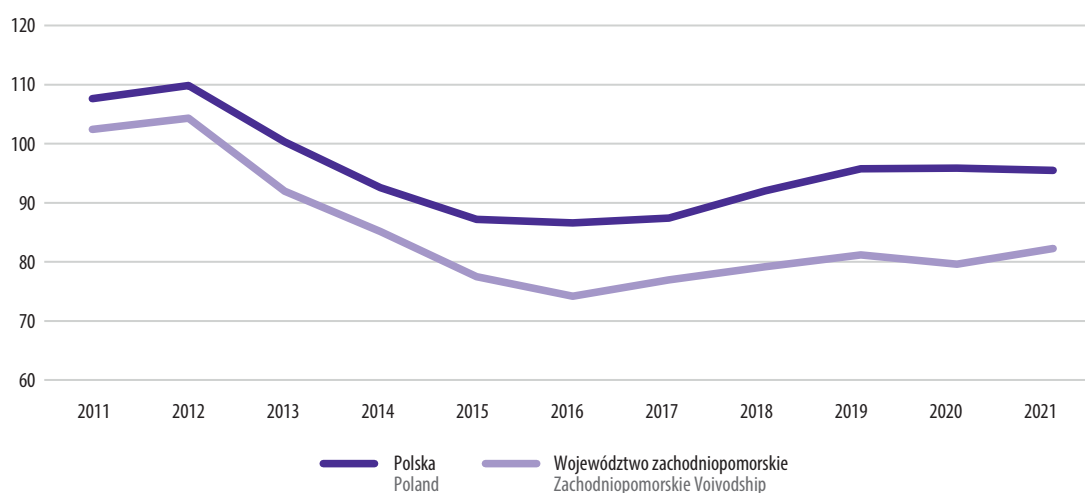
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w województwie zachodniopomorskim w 2021 r. wyniosło 12,2 tys. osób i było wyższe niż rok wcześniej o 3,4%. W skali kraju odnotowano spadek o 0,4%. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w województwie zachodniopomorskim w latach 2011–2021 była niższa niż w Polsce.

Wykres 68.

Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie
2010=100

Chart 68.

Indices of average employment in construction
2010=100

W 2021 r. wydajność pracy w budownictwie na 1 zatrudnionego wyniosła 663,3 tys. zł i zwiększyła się o 40,4% w odniesieniu do poprzedniego roku.

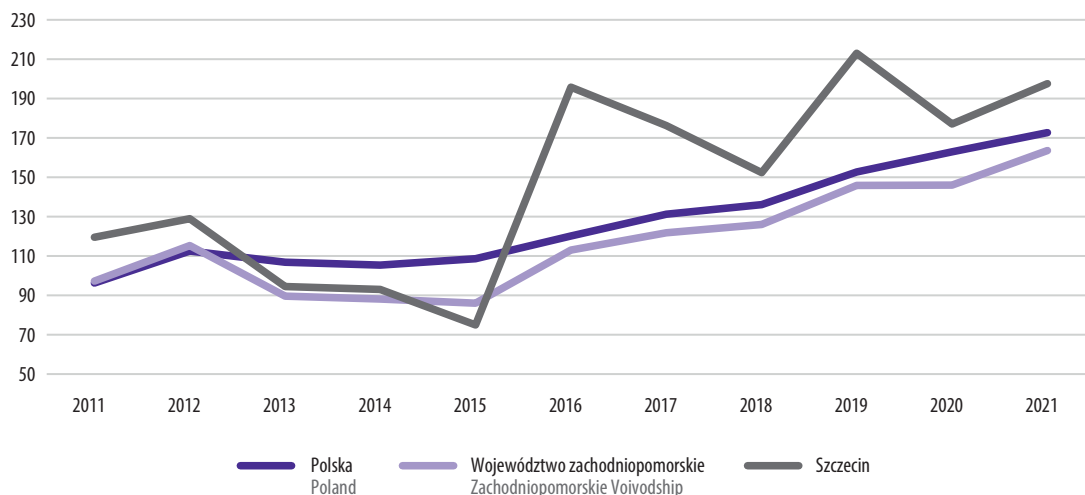
W 2021 r. w województwie zachodniopomorskim oddano do użytkowania 10040 mieszkań (czyli o 11,6% więcej niż przed rokiem i o 63,7% więcej niż w 2010 r.). W skali kraju w porównaniu z rokiem 2020 r. oddano do użytkowania o 6,3% więcej mieszkań, a do 2010 r. – o 72,8%. Łączna powierzchnia mieszkań oddanych do użytkowania w 2021 r. w województwie wyniosła 802,2 tys. m² i była wyższa niż przed rokiem o 14,6%, a w porównaniu z 2010 r. – o 34,5%. W kraju wzrost ten wyniósł odpowiednio: 11,4% i 51,3%.

Wykres 69.

Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania 2010=100

Chart 69.

Indices of the number of dwellings completed
2010=100

Tablica 40.

Table 40.

Budownictwo mieszkaniowe

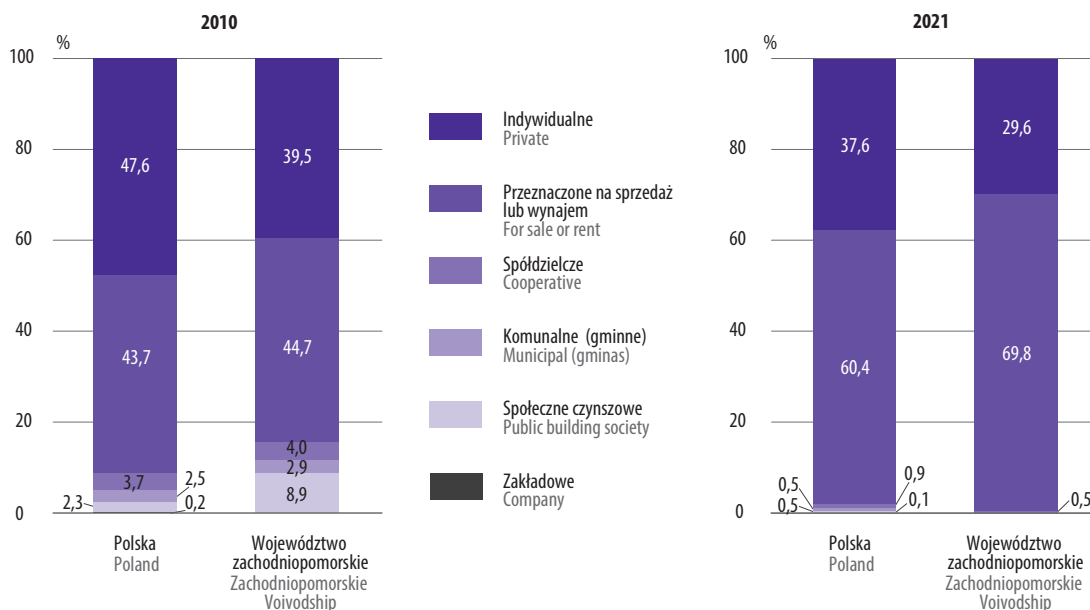
Residential construction

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021	2021 Polska Poland
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności Dwellings completed per 1000 population	3,6	3,1	5,3	6,0	6,2
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ² Average useful floor area of a dwelling completed in m ²	97,2	96,4	77,9	79,9	92,9
Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym na 1000 ludności Dwellings which received construction permits or which were registered with a construction project per 1000 population	4,6	4,8	8,2	8,3	8,9
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności Dwellings whose construction started per 1000 population	4,2	3,9	5,7	7,0	7,3

Struktura mieszkań oddanych do użytkowania w podziale według form budownictwa w 2021 r. była podobna jak rok wcześniej. Największy udział miały mieszkania przeznaczone na sprzedaż lub wynajem – w 2021 r. było to 69,8%, a w 2020 r. – 71,7% oraz budownictwo indywidualne (29,6%, wobec 25,4% w 2020 r.). Mieszkania spółdzielcze w 2021 r. stanowiły 0,5% wszystkich mieszkań oddanych do użytkowania, czyli o 0,1 p. proc. więcej niż przed rokiem. W 2021 r. najmniejszy udział w ogólnej liczbie mieszkań oddanych do użytkowania miały mieszkania komunalne (mniej niż 0,1%, wobec 2,4% w 2020 r.).

Wykres 70.
Chart 70.

Mieszkania oddane do użytkowania według form budownictwa
Dwellings completed by construction form

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

W 2021 r. w województwie zachodniopomorskim przeciętna powierzchnia 1 mieszkania oddanego do użytkowania wyniosła 79,9 m² (była większa niż przed rokiem o 2,0 m² i mniejsza niż w 2010 r. o 17,3 m²). Dla porównania w Polsce przeciętna powierzchnia 1 mieszkania w 2021 r. wobec 2020 r. zwiększyła się o 4,2 m², a wobec 2010 r. zmniejszyła się o 13,2 m².

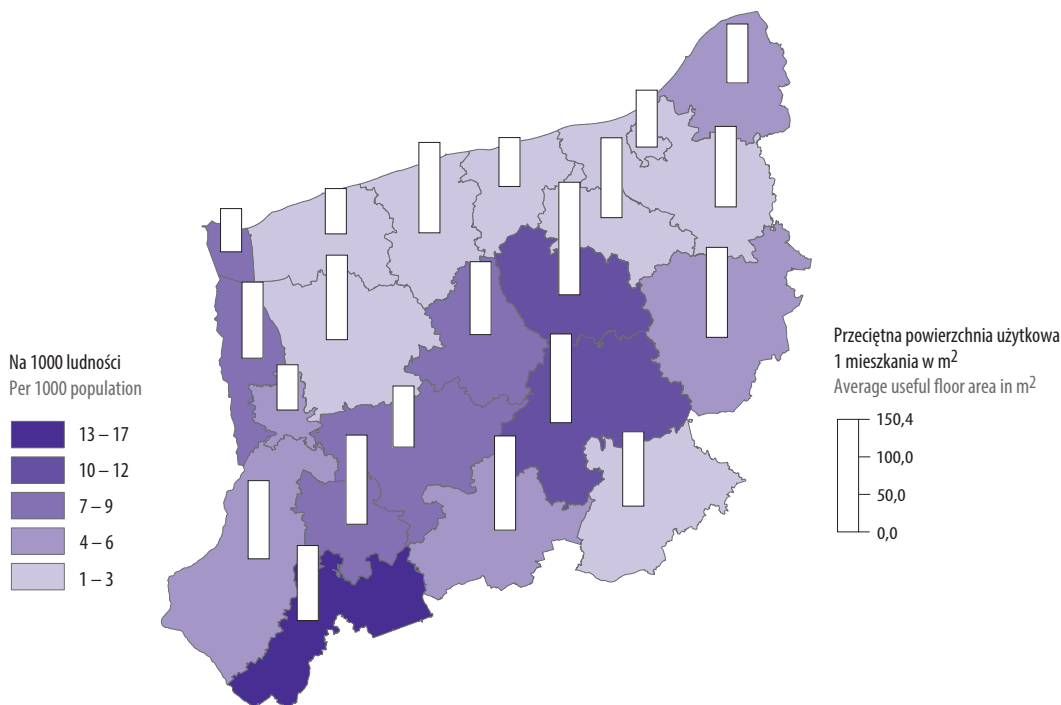
Zarówno w województwie, jak i w całej Polsce przeciętna powierzchnia mieszkania oddanego do użytkowania była większa na wsi niż w mieście. Wartość ta na obszarach miejskich w województwie w 2021 r. wyniosła 67,1 m² i była mniejsza niż w roku poprzednim o 0,9 m² i mniejsza niż w 2010 r. o 16,0 m². Na wsiach natomiast powierzchnia ta w 2021 r. była na poziomie 110,9 m², czyli większym niż w 2020 r. o 7,9 m², a w 2010 r. – mniejszym o 12,3 m². Przeciętna liczba izb w mieszkaniach oddanych do użytkowania w 2021 r. była jednak mniejsza niż w kraju: w miastach było to 2,9 (wobec 3,2 w kraju), a na wsiach 4,6 (wobec 5,1 w kraju).

W 2021 r. w województwie zachodniopomorskim na 1000 ludności przypadało 6,0 mieszkań oddanych do użytkowania, przy czym rok wcześniej było to 5,3 (w kraju 6,2, wobec 5,8). Najwyższy wskaźnik odnotowano w powiatach: kołobrzeskim (17,4), polickim (11,2) i kamieńskim (9,4). Rok wcześniej były to powiaty: kamieński (19,0), kołobrzeski (11,4), m. Świnoujście (9,6). Najmniej mieszkań na 1000 ludności w 2021 r. przypadało w powiatach: świdwińskim (1,0), gryfickim (1,4), drawskim oraz choszczeńskim (po 1,9), podczas gdy w roku poprzednim były to powiaty: świdwiński (1,0) oraz gryficki i łobeski (po 1,7).

Największą przeciętną powierzchnię użytkową 1 mieszkania w 2021 r. odnotowano w powiatach: świdwińskim (150,4 m²), choszczeńskim (126,0 m²) oraz gryfickim (121,2 m²). W roku poprzednim najwyższym analizowanym wskaźnikiem odznaczały się powiaty: świdwiński (152,0 m²), goleniowski (127,9 m²) i myśliborski (124,5 m²). W 2021 r. i 2020 r. wśród powiatów mających najmniejsze mieszkania znalazły się: m. Świnoujście (odpowiednio: 57,7 m² i 59,0 m²), m. Szczecin (60,7 m² i 67,6 m²) i kamieński (60,7 m² i 51,8 m²).

Mapa 42.
Map 42.

Mieszkania oddane do użytkowania w 2021 r.
Dwellings completed in 2021

W 2021 r. w województwie zachodniopomorskim liczba mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszeń z projektem budowlanym wyniosła 13978, co stanowiło 4,1% wszystkich analizowanych pozwoleń i zgłoszeń w kraju. W porównaniu z rokiem poprzednim było to o 0,9% więcej, a z 2010 r. – o 76,4% (w kraju wzrost ten wyniósł odpowiednio: 23,3% i 94,6%). W 2021 r. najczęściej pozwoleń w województwie wydano na budowę mieszkań przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem (61,5%) oraz inwestorom indywidualnym (36,4%).

Największy wzrost liczby wydanych pozwoleń na budowę lub dokonanych zgłoszeń z projektem budowlanym w 2021 r. w porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano w powiatach: m. Świnoujście (o 324,3%), białogardzkim (o 121,2%) oraz gryfińskim (o 51,3%). Największe spadki tej liczby zaobserwowano w powiatach: m. Szczecin (o 35,4%), wałeckim (o 21,3%) oraz stargardzkim (o 18,6%).

W województwie zachodniopomorskim w 2021 r. rozpoczęto budowę 11790 mieszkań, tj. o 22,7% więcej niż rok wcześniej i o 64,4% więcej niż w 2010 r. Dla porównania w Polsce w 2021 r. roku rozpoczęto budowę o 23,9% mieszkań więcej niż w 2020 r. i o 75,5% więcej niż w 2010 r. W województwie w 2021 r. największą część stanowiły mieszkania przeznaczone na sprzedaż lub wynajem (60,5%) oraz inwestycje indywidualne (36,2%).

Rynek wewnętrzny

Internal market

Ogólna wartość sprzedaży detalicznej towarów w 2021 r. była wyższa niż rok wcześniej o 5,5%. Odnotowano również wzrost tej wartości w większości grup.

W województwie w 2021 r. wzrosła sprzedaż hurtowa ogółem w porównaniu z poprzednim rokiem.

Dane o **sprzedaży detalicznej towarów** (łącznie z podatkiem VAT) obejmują sprzedaż towarów własnych i komisowych (nowych i używanych), dokonywaną w punktach sprzedaży detalicznej, placówkach gastronomicznych oraz innych punktach sprzedaży (np. składy, magazyny) w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców.

W 2021 r. w województwie zachodniopomorskim odnotowano wzrost sprzedaży detalicznej (w cenach bieżących) w stosunku do roku poprzedniego o 5,5%. W 2020 r. odnotowano natomiast spadek wynoszący 0,4%. W kraju sprzedaż detaliczna towarów w 2021 r. zwiększyła się w stosunku do roku poprzedniego o 12,9%, a w roku 2020 r. – spadła o 2,6%.

Tablica 41.
Table 41.

Dynamika sprzedaży detalicznej towarów^a (ceny bieżące)

Indices of retail sales of goods^a (current prices)

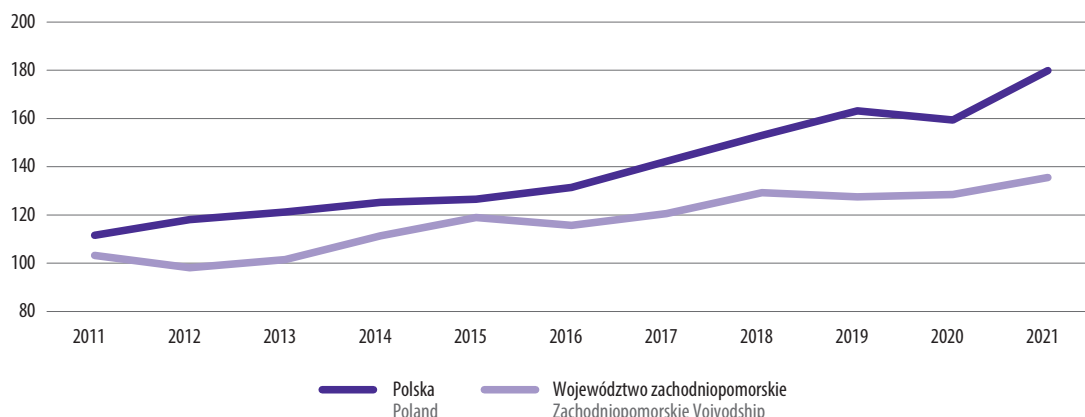
Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021	2021 Polska Poland
	rok poprzedni=100 previous year=100				
Ogółem Total	116,6	106,7	99,6	105,5	112,9
w tym: of which:					
Pojazdy samochodowe, motocykle, części Motor vehicles, motorcycles, parts	99,6	118,1	73,0	95,1	113,0
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe Solid, liquid and gaseous fuels	126,8	103,4	32,3	475,5	122,6
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe Food, beverages and tobacco products	139,1	105,4	108,1	113,9	104,7
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach Other retail sale in non-specialized stores	135,3	153,6	75,2	113,0	.
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny Pharmaceuticals, cosmetics, orthopedic equipment	135,6	107,8	100,8	106,5	110,3
Tekstylia, odzież, obuwie Textiles, clothing, footwear	180,7	102,9	107,2	136,5	132,0
Meble, RTV, AGD Furniture, radio, TV and household appliances	86,7	110,2	123,9	117,9	109,2
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach Newspapers, books, other sale in specialized stores	79,0	127,9	204,4	97,6	110,8
Pozostałe Others	86,8	94,2	98,8	55,4	112,4

a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym stanem organizacyjnym. Kształtowanie się dynamiki sprzedaży detalicznej wynika m.in. ze zmiany zarówno przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa, jak i zmian organizacyjnych.

a Groups of enterprises were created on the basis of the Polish Classification of Activities (PKD 2007), and a given enterprise is included to a specific category by predominating kind of activity and according to its present organizational status. The recorded changes of retail sales index may result, among others, from change both in the predominating kind of activity of the enterprise and in its organisation.

Wykres 71. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów (ceny bieżące)
2010=100

Chart 71. Indices of retail sales of goods (current prices)
 2010=100

Wobec poprzedniego roku w województwie zachodniopomorskim w 2021 r. w większości grup odnotowano wzrost sprzedaży detalicznej. Zwiększenie to wahało się od 6,5% w grupie „farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny” do 375,5% w grupie „paliwa”. Spadek sprzedaży detalicznej w skali roku wykazano w grupach: „pozostałe” (o 44,6%), „sprzedaż w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności” (o 14,1%), „pojazdy samochodowe, motocykle, części” (o 4,9%) oraz „prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach” (o 2,4%).

Największy udział w ogólnej sprzedaży detalicznej województwa zachodniopomorskiego w 2021 r. miały przedsiębiorstwa z grup: „żywność, napoje i wyroby tytoniowe” – 38,3%, „paliwa” – 10,7%, „pozostałe” oraz „sprzedaż w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności” – po 9,7%.

Dane o **sprzedaży hurtowej towarów** (łącznie z podatkiem VAT) obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych lub użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstw handlowych zaliczanych do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”.

W kraju sprzedaż hurtowa w 2021 r. roku była o 22,5% wyższa niż w 2020 r. (w 2020 r. odnotowano spadek o 0,9%), w tym w jednostkach hurtowych wyższa o 21,8% (wobec wzrostu w 2020 r. o 0,3%). Natomiast w województwie zachodniopomorskim w jednostkach zatrudniających powyżej 9 osób, sprzedaż hurtowa (w cenach bieżących) ukształtowała się na poziomie o 16,3% wyższym niż w roku poprzednim, w tym w przedsiębiorstwach hurtowych zmniejszyła się o 12,2% (wobec wzrostu odpowiednio o 4,1% i 2,1% w 2020 r.).

W województwie wzrost sprzedaży hurtowej w jednostkach hurtowych w odniesieniu do 2020 r. odnotowano w większości grup, w tym w największym stopniu w: „sprzedaży hurtowej produktów rolnych i żywych zwierząt” (o 18,8%), „sprzedaży hurtowej niewyspecjalizowanej” (o 18,2%) oraz „sprzedaży hurtowej żywności, napojów wyrobów tytoniowych” (o 17,2%). Natomiast spadek odnotowano w „sprzedaży hurtowej realizowanej na zlecenie” (o 26,7%).

Transport

Transport

W 2020 r. w porównaniu z rokiem poprzednim nie odnotowano istotnych zmian w strukturze dróg publicznych. Spadła liczba oraz długość krajowych linii regularnej komunikacji autobusowej dalekobieżnej oraz regionalnej, a na podobnym poziomie pozostaje oferta komunikacji miejskiej. W liczbie linii podmiejskich nastąpił niewielki spadek, przy wzroście ich długości. W ruchu lotniczym odnotowano znaczące spadki spowodowane rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 i związanymi z tym czasowymi decyzjami o zawieszeniu lub ograniczeniu, z nielicznymi wyjątkami, lotów międzynarodowych i krajowych. Liczba pasażerów transportowanych drogą powietrzną, przybyłych do i odprowadzonych z polskich portów lotniczych, była o ponad 70% mniejsza niż w roku ubiegłym.

Rozwój sieci transportowej wpływa na rozwój przemysłu i miast, jak również warunkuje przemieszczanie towarów oraz ludności na każdym poziomie podziału terytorialnego. Według stanu na koniec 2020 r. na terenie województwa zachodniopomorskiego znajdowało się 20,1 tys. km dróg publicznych, w tym drogi o nawierzchni twardej stanowiły 72,3% (w 2019 r. – 71,9%). Spośród dróg utwardzanych 92,8% posiadało nawierzchnię ulepszoną. Udział dróg z nawierzchnią ulepszoną w drogach utwardzanych pozostał na podobnym poziomie jak w 2019 r. W odniesieniu do roku poprzedniego długość dróg publicznych zwiększyła się o 3,4%, dróg o nawierzchni twardej ulepszonej – o 5,5%, natomiast długość dróg utwardzanych – o 3,9%. W 2020 r. na 100 km² powierzchni województwa przypadało 63,3 km dróg o nawierzchni twardej (w 2019 r. było to 60,9 km), podczas gdy w kraju wskaźnik ten wyniósł 100,3 km (odpowiednio: 98,2 km).

Drogi publiczne to drogi zaliczone na podstawie przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r. poz. 1440) do jednej z kategorii dróg, z których może korzystać każdy, zgodnie z ich przeznaczeniem. Ze względu na funkcje w sieci drogowej, dzielą się na następujące kategorie: drogi krajowe; drogi wojewódzkie; drogi powiatowe oraz drogi gminne.

W strukturze dróg województwa przeważały drogi o znaczeniu lokalnym, tj. powiatowe i gminne, stanowiąc 77,0% całkowitej długości dróg publicznych o twardej nawierzchni w województwie. W strukturze dróg powiatowych i gminnych województwa zachodniopomorskiego udział dróg gruntowych wyniósł 33,2%, w tym w ogólnej długości dróg gminnych – 54,1%.

Wykres 72. Struktura dróg publicznych o twardej nawierzchni Stan w dniu 31 grudnia

Chart 72. Structure of hard surface public roads
As of 31 December

Mapa 43.**Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej ulepszonej w 2020 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 43.

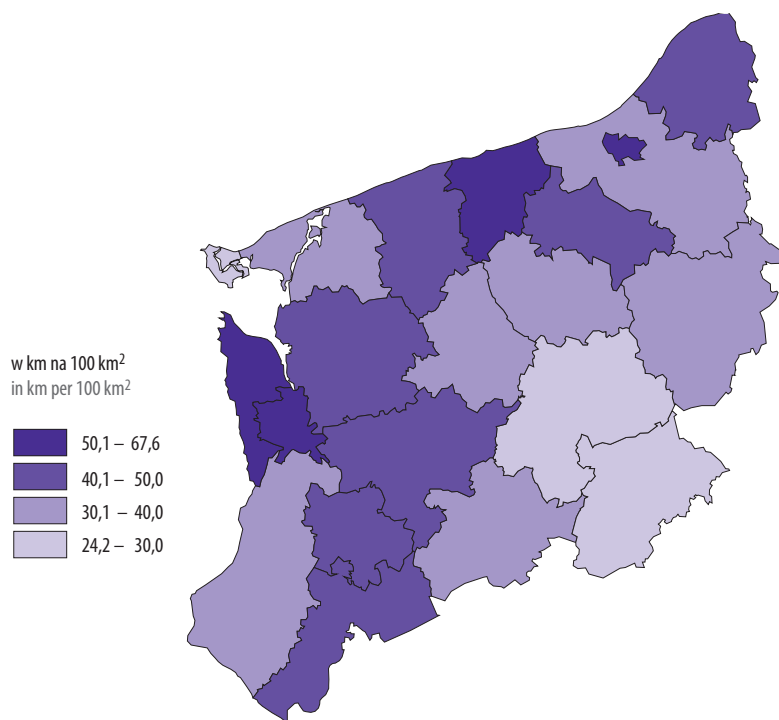
Structure of hard surface public roads in 2020
As of 31 December**Tablica 42.****Drogi publiczne według rodzajów nawierzchni
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 42.

Public roads by type of surface
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Ogółem w km Total in km	18918,2	19919,3	19406,8	20060,4
o nawierzchni twardej hard surface	13548,5	14021,7	13957,7	14500,8
ulepszonej improved	12322,1	12702,3	12753,6	13450,8
o nawierzchni gruntowej unsurfaced	5369,7	5897,6	5449,1	5559,6

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.
Source: data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

Tablica 43. Drogi publiczne o twardej nawierzchni**Stan w dniu 31 grudnia**

Table 43.

Hard surface public roads

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Ogółem w km Total in km	13548,5	14021,7	13957,7	14500,8
na 100 km ² per 100 km ²	59,2	61,3	60,9	63,3
o nawierzchni ulepszonej with improved surface	12322,1	12702,3	12753,6	13450,8
ekspresowe expressways	121,5	135,1	268,3	287,6
autostrady motorways	21,6	25,3	25,3	28,2

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

Source: data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

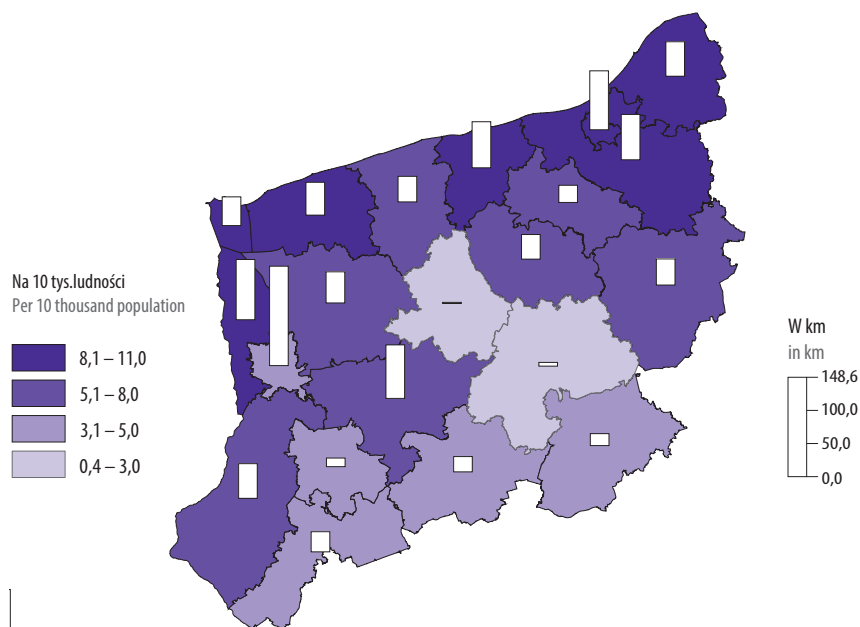
Długość ścieżek rowerowych w 2020 r. wynosiła 1016,3 km. Ich nasycenie w przeliczeniu na 100 km² kształtowało się na poziomie 4,44 km. Długość ścieżek rowerowych przeliczeniu na 10 tys. ludności wynosiła 6,02 km. Wskaźnik ten rósł w odniesieniu do roku poprzedniego i był na poziomie 5,29 km a w 2015 wyniósł 3,97 km.

Najwięcej ścieżek rowerowych było w powiatach m. Szczecin, polickim oraz m. Koszalin, a najmniej w łobeskim, drawskim i pyrzyckim. Największy wzrost w odniesieniu do 2015 r. odnotowano w powiecie gryfińskim.

Mapa 44.**Ścieżki rowerowe w województwie zachodniopomorskim w 2020 r.**

Map 44.

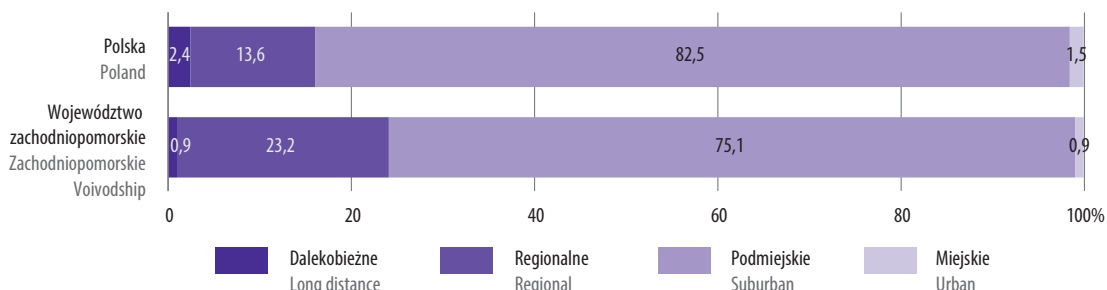
Bicycle paths in the Zachodniopomorskie Voivodeship in 2020

W 2020 r. w porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano zmniejszenie długości linii regularnej komunikacji autobusowej. Komunikację prowadzono na 682 liniach krajowych o długości 32,6 tys. km (w 2019 r. – 37,0 tys. km) oraz na 2 liniach międzynarodowych o długości wynoszącej 378 km. W ogólnej liczbie linii krajowych trzy czwarte stanowiły linie podmiejskie.

**Wykres 73. Struktura krajowych linii regularnej komunikacji autobusowej w 2019 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 73. Structure of national lines of scheduled bus transport in 2019
As of 31 December

W 2020 r. na terenie województwa zachodniopomorskiego komunikacja miejska obsługiwała 10 miast i prowadzona była na 173 liniach autobusowych i tramwajowych o łącznej długości 2070 km (w 2019 r. odpowiednio – 156 linii, 1900 km). Komunikacja miejska dysponowała większą niż przed rokiem liczbą autobusów – o 14 sztuk (o 2,7%). W taborze przystosowanym do przewozu osób niepełnosprawnych wzrosła liczba autobusów (z 494 do 499), a liczba tramwajów pozostała na tym samym poziomie i wyniosła 33 sztuki.

Liczba przewiezionych pasażerów komunikacją miejską (w podmiotach o liczbie pracujących powyżej 9 osób) wyniosła 145,7 mln osób i była o 30,9% mniejsza niż w 2019 r.

**Tablica 44. Komunikacja miejska^a
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 44. Urban transport^a
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Długość linii komunikacji miejskiej ogółem w km Total length of urban transport lines in km	1617	1831	1900	2070
w tym: of which:				
linii autobusowych bus lines	1515	1718	1782	1951
linii tramwajowych tram lines	102	114	118	119
Tabor komunikacji miejskiej: Urban transport stock:				
autobusy buses	466	450	520	534
w tym przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych of which adjusted to for disabled persons	303	380	494	499
tramwaje trams	228	209	200	199
w tym przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych of which adjusted for disabled persons	–	30	32	33
Liczba miejsc w autobusach Number of seats in buses	54587	50830	56786	58919
w tym przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych of which adjusted to adjusted for disabled persons	35500	43447	54649	55211

Tablica 44. Komunikacja miejska^a
Stan w dniu 31 grudnia
Table 44. Urban transport^a
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Liczba miejsc w tramwajach Number of seats in trams	28916	30783	29900	29846
w tym przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych of which adjusted for disabled persons	–	6320	6732	6928
Przewozy pasażerów w mln (w ciągu roku) Transport of passengers in millions (during the year)	180	177	211	146
Przewozy pasażerskie na 1 mieszkańca (w ciągu roku) Passenger transport per capita (during the year)	104,4	103,1	124,2	86,3

a Przedsiębiorstwa i zakłady komunikacji miejskiej o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

a. Data concern entities, in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

Sieć kolejowa w 2020 r. w województwie zachodniopomorskim została nieznacznie wydłużona w stosunku do roku poprzedniego i wyniosła 1189 km. Linie jednotorowe stanowiły 61,6%, a linie dwu- i więcej torowe – 38,4%. Na każde 100 km² powierzchni przypadało 5,2 km linii kolejowych (w kraju odpowiednio 6,2 km).

W 2020 r. w województwie zachodniopomorskim zlokalizowane były trzy lotniska cywilne. Dwa z nich, lotnisko Szczecin Dąbie oraz Koszalin – baza LPR, należą do lotnisk użytku wyłącznego, odpowiednio – Aeroklubu Polskiego i Lotniczego Pogotowia Ratunkowego. Lotnisko Szczecin-Dąbie nie posiada nawierzchni sztucznej. Koszalin – baza LPR posiada sztuczną nawierzchnię i znajduje się w Rejestrze Lotnisk Cywilnych od roku 2018. Do krajowych certyfikowanych lotnisk użytku publicznego, tj. którym przyznany został certyfikat zgodnie z wymogami określonymi w przepisach wydanych na podstawie art. 59a ust. 5 ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. Prawo Lotnicze, należy jedynie Port Lotniczy Szczecin- Goleniów.

Port Lotniczy Szczecin-Goleniów im. NSZZ „Solidarność” to międzynarodowe lotnisko położone ok. 40 km na północny wschód od centrum Szczecina (czas dojazdu wynosi ok. 40 minut) i ok. 7 km od Goleniowa. W pobliżu portu przebiega droga ekspresowa S6. W 2013 r. uruchomiony został przystanek kolejowy Port Lotniczy Szczecin Goleniów obsługujący kursy pociągów do/ze Szczecina Głównego i Kołobrzegu.

Lotnisko wybudowano w latach 50. jako obiekt wojskowy. W 1967 r. na lotnisku wydzielono odrębną część, która miała służyć do obsługi lotów cywilnych. Lotnisko było kilkakrotnie modernizowane. Obecnie port posiada sztuczną nawierzchnię, 6 stanowisk postojowych dla samolotów kategorii C i terminal pasażerski o łącznej przepustowości około 600 tys. pasażerów rocznie.

W 2010 r. w porcie Szczecin-Goleniów wykonano w ramach transportu publicznego 11720 operacji lotniczych, z tego 5866 startów i 5854 lądowań. Liczba startów samolotów polskich wyniosła 4354, a lądowań – 4336. Ruch krajowy stanowił 77,6% całkowitego ruchu, który miał miejsce na tym lotnisku.

W 2019 r. nastąpił nieznaczny wzrost liczby startów i lądowań w porównaniu z rokiem poprzednim. Z lotniska odleciało 2516 samolotów, przyleciało 2520 samolotów, w tym 2307 samolotów polskich wylądowało i wystartowało w celach przewozowych. Ruch krajowy był nieznacznie mniejszy niż międzynarodowy i stanowił niemal połowę wszystkich operacji o charakterze handlowych usług lotniczych.

W 2020 r. na lotnisku w Goleniowie liczba startów i lądowań była niższa o 54,1% niż przed rokiem. Ruch krajowy stanowił 55,4% ruchu całkowitego. Odnotowano łącznie 1157 odlotów i 1157 przylotów, w tym samolotami polskimi dla celów przewozowych wystartowano i wylądowano 1250 razy.

Na przestrzeni lat 2010-2019 liczba obsługiwanych przez goleniowskie lotnisko pasażerów korzystających z lotniczego transportu publicznego rosła lub malała, jednak ostatecznie, pomimo spadku liczby startów i lądowań, wzrosła w tym okresie ponad dwukrotnie. W 2020 r., na skutek wystąpienia epidemii związanej z rozprzestrzenianiem się wirusa Sars-CoV-2, liczba pasażerów gwałtownie zmniejszyła się.

Dane o **ruchu pasażerów w portach lotniczych** obejmują pasażerów: dla których określony port krajowy jest portem zakończenia lotu rozpoczętego w porcie krajowym lub zagranicznym, dla których określony port krajowy jest portem rozpoczęcia lotu kończącego się w porcie krajowym lub zagranicznym. Dane nie uwzględniają pasażerów w transzycie bezpośrednim, tj. pasażerów, którzy po przylocie do portu lotniczego kontynuują podróż samolotem z tym samym numerem lotu.

Tablica 45. Ruch pasażerów w portach lotniczych
Table 45. Passenger traffic at airports

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Pasażerowie przybyli z portów ^a : Passenger arrivals from airports ^a :	138385	204870	290724	92041
krajowych domestic	47808	33501	107658	36804
zagranicznych foreign	90577	171369	183066	55237
w tym w ruchu regularnym of which scheduled service	61150	169349	158163	54946
Pasażerowie odprawieni z portów ^a : Passenger departures to airports ^a :	136128	207650	292874	92722
krajowych domestic	47034	34220	109165	36079
zagranicznych foreign	89094	173430	183709	56643
w tym w ruchu regularnym of which scheduled service	63616	171436	158163	56362

a W lotach komunikacyjnych.

a In transport flights.

W 2010 r. Port lotniczy Szczecin-Goleniów obsłużył 278,2 tys. pasażerów na 20547,7 tys. wszystkich pasażerów obsługanych przez 11 polskich lotnisk i znajdował się pod tym względem na 9. miejscu należąc do grupy małych portów regionalnych. Dla porównania, zajmujące 1. miejsce Lotnisko Chopina w Warszawie odnotowało 8689,7 tys. pasażerów, a Port Lotniczy Łódź im. Władysława Reymonta z 8. miejsca – 413,5 tys.

W 2019 r. port nadal zajmował 9. miejsce pod względem liczby pasażerów obsługanych (583598 osób na 48984876 ogółem) i utrzymał pozycję także w roku 2020 pomimo znacznego spadku tej liczby (184763 osoby na 14579014 ogółem). Warto przy tym zauważyć, że od 2010 r. liczba krajowych lotnisk certyfikowanych wzrosła do 15.

W 2019 r. na goleniowskim lotnisku połączenia krajowe lub zagraniczne oferowali następujący przewoźnicy: Enter Air Sp. z o. o., Polskie Linie Lotnicze LOT SA, Norwegian Air Shuttle As, Onur Hava Tasimacilik Awms, Ryanair, Skytaxi Ltd, Smartwings Poland Sp. z o. o., Scandinavian Airlines System, Blue Panorama Airlines SPA, Gunes Ekspres Havacilik A.S. (Sunexpress), Pegasus Hava Tasimaciligi (Pegasus) oraz Wizz Air Hungary Ltd. W ramach tych połączeń publicznym transportem lotniczym przybyło z portów krajowych 107658 osób, w tym 88710 osób samolotami polskimi, a odleciało do portów krajowych 109165 osób, w tym 90274 osoby samolotami polskimi. W tym samym czasie z portów zagranicznych przybyło 183066 pasażerów, a odleciało do portów zagranicznych 183709 osób, z tego łącznie 5646 osób samolotami obcymi.

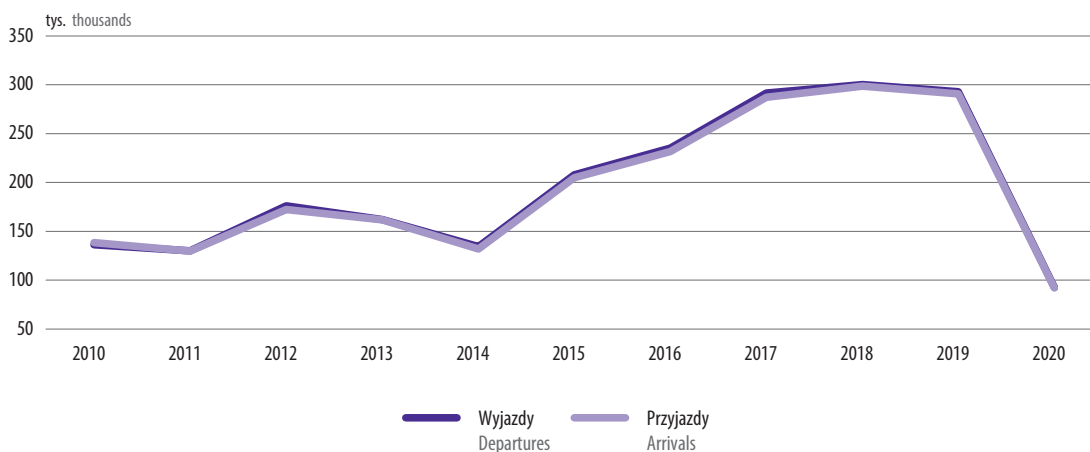
W 2020 r. możliwa była podróż na trasach krajowych lub zagranicznych liniami: Enter Air Sp. z o. o., Polskie Linie Lotnicze LOT SA, Norwegian Air Shuttle As, Ryanair, Skytaxi Ltd, Scandinavian Airlines System, oraz Wizz Air Hungary Ltd. Na trasach krajowych w lotniczym transporcie publicznym odnotowano 36804 przybyłych i 36079 odprawionych. Na trasach międzynarodowych zarejestrowano 55237 przybyłych i 56643 odprawionych, przy czym większość podróżowała samolotami obcymi.

Ruch pasażerów w porcie lotniczym (bez tranzytu) w 2020 r. zmniejszył się w porównaniu z rokiem poprzednim o 68,3%. Spadek miał miejsce zarówno w komunikacji krajowej (o 66,4%), jak i w komunikacji międzynarodowej (o 69,5%). Samoloty polskie przetransportowały do lub z Goleniowa 36,1% ogólnej liczby pasażerów obsługanych na tym lotnisku (przed rokiem – 31,6%).

W 2019 r. Port Lotniczy Szczecin-Goleniów obsłużył 10 rozkładowych połączeń lotniczych: z Wielką Brytanią (Liverpool, London Stansted), z Irlandią (Dublin), z Norwegią (Bergen/Flesland, Oslo/Gardermoen, Sandefjord/Torp, Stavanger/Sola), z Danią (Kobenhavn/Kastrup) oraz z Krakowem i Warszawą. W 2020 r. liczba połączeń rozkładowych wzrosła do 13. W ramach tych połączeń pasażerowie podróżowali pomiędzy Goleniowem a: Wielką Brytanią (Liverpool, London Stansted), Irlandią (Dublin), Norwegią (Bergen/Flesland, Oslo/Gardermoen, Sandefjord/Torp, Stavanger/Sola), Danią (Kobenhavn/Kastrup), Chorwacją (Zadar/Zemunik) i Ukrainą (L'viv) oraz Krakowem, Rzeszowem i Warszawą.

Wykres 74.
Chart 74.

Ruch międzynarodowy pasażerów w porcie/portach lotniczych (przyjazdy i wyjazdy)^a
International passenger traffic at airport/airports (arrivals and departures)^a

^a Dane nie uwzględniają pasażerów tranzytowych.
^a Transit passengers are not included.

Dane o **przewozach ładunków żegluga śródlądową** dotyczą transportu ładunków na drogach wodnych śródlądowych i na wodach morskich dokonanego taborem żegluga śródlądowej.

Tablica 46.
Table 46.

Przewozy ładunków żegluga śródlądową według relacji przewozów
Inland waterways transport of goods by origin/destination

Lata Years	Województwo lub kraj Voivodship or country		Tony Tonnes	Tonokilometry Tonneskilometres
	skąd from	dokąd to	w tys. in thousands	
Przewozy krajowe ^a Domestic transport ^a				
2010	Zachodniopomorskie	Zachodniopomorskie	479,0	24206,0
2015	Zachodniopomorskie	Zachodniopomorskie	385,7	23933,1
2019	Zachodniopomorskie	Zachodniopomorskie	929,3	58661,3
2020	Zachodniopomorskie	Zachodniopomorskie	843,6	53402,1
Przewozy międzynarodowe – export International transport – export				
2010	Zachodniopomorskie	Belgia	2	1973
2010	Zachodniopomorskie	Holandia	4	4232
2010	Zachodniopomorskie	Niemcy	984	245430

Tablica 46. Przewozy ładunków żegluga śródlądową według relacji przewozów
Table 46. Inland waterways transport of goods by origin/destination

Lata Years	Województwo lub kraj Voivodship or country		Tony Tonnes	Tonokilometry Tonneskilometres
	skąd from	dokąd to	w tys. in thousands	
2010	Zachodniopomorskie	Francja	.	170
2010	Zachodniopomorskie	Austria	1	165
2015	Zachodniopomorskie	Belgia	0,9	1015,9
2015	Zachodniopomorskie	Niemcy	923,8	184671,3
2019	Zachodniopomorskie	Belgia	0,1	124,3
2019	Zachodniopomorskie	Niemcy	262,9	58700,5
2019	Zachodniopomorskie	Holandia	2,5	2171,6
2020	Zachodniopomorskie	Belgia	0,1	100,5
2020	Zachodniopomorskie	Niemcy	254,3	59907,7
2020	Zachodniopomorskie	Holandia	2,5	2171,6
Przewozy międzynarodowe – import International transport – import				
2010	Belgia	Zachodniopomorskie	.	101
2010	Niemcy	Zachodniopomorskie	203	46580
2010	Holandia	Zachodniopomorskie	2	2339
2015	Belgia	Zachodniopomorskie	0,7	742,3
2015	Niemcy	Zachodniopomorskie	46,0	11015,8
2019	Niemcy	Zachodniopomorskie	119,4	27407,1
2020	Niemcy	Zachodniopomorskie	75,4	18639,3

a Wymieniono województwa, w których przewozy wyniosły co najmniej 4 tys. ton.

a There are enumerated only the voivodships, where transport amounted to at least 4 thousand tonnes.

Przewozy ładunków w 2020 r. w stosunku do 2010 r. były mniejsze: w kraju o 14,7% i wyniosły 3990,9 tys. ton, a w województwie zachodniopomorskim o 30,1% i wyniosły 1174,3 tys. ton.

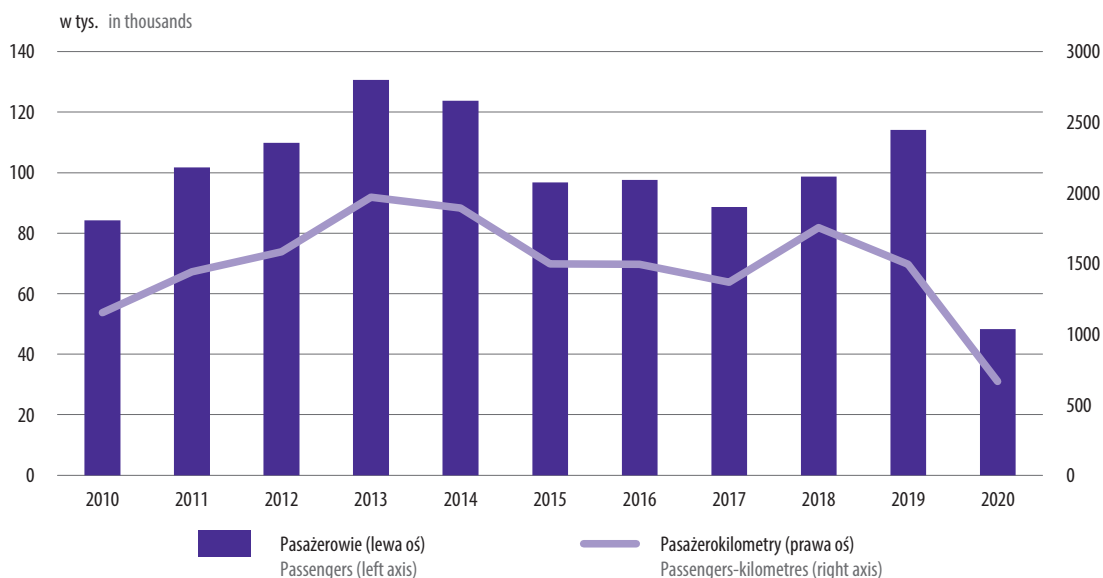
W 2020 r. w przewozach krajowych, w których miejscem załadunku lub/i rozładunku było województwo zachodniopomorskie, przetransportowano łącznie 844,5 tys. ton towarów, tj. o 9,3% mniej niż przed rokiem i wykonano 53824,9 tys. t-km pracy przewozowej, tj. o 9,5% mniej. W komunikacji międzynarodowej (eksport, import) w 2020 r. żegluga śródlądową polscy armatorzy przewieźli 329,8 tys. ton towarów, co stanowiło 28,1% (o 1,2 p. proc. mniej niż przed rokiem) ogółu przewiezionych towarów, dla których miejscem załadunku lub/i wyładunku było województwo zachodniopomorskie.

W przewozach międzynarodowych dominował eksport z województwa zachodniopomorskiego, który stanowił 77,1%. Głównym kierunkiem wywozu towarów były Niemcy, a przewozy w tej relacji stanowiły blisko 100% eksportu towarów śródlądowymi drogami wodnymi z województwa zachodniopomorskiego oraz 90,7% eksportu z Polski.

Spośród portów województwa zachodniopomorskiego związanych z żegluga śródlądową największy udział w obrotach ładunkowych miał port Szczecin, w którym w 2020 r. przeładowano 1135,2 tys. ton ładunków, tj. o 12,3% mniej niż przed rokiem.

Wykres 75.
Chart 75.

Przewozy pasażerów żeglugą śródlądową^a
Inland waterways transport of passengers^a

^a Dane o przewozach pasażerów prezentowane są według siedziby jednostki.

^a Data on passenger transport are presented according to the unit's registered office.

Informacje o **obrotach ładunkowych** pochodzą od przedstawicieli statków zawijających do portów morskich i są pozyskiwane za pośrednictwem urzędów morskich – kapitanatów, bosmanatów w zakresie wymaganym Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/42/WE z dnia 6 maja 2009 r. (DZ. U. WE L 141 z 6 czerwca 2009 r.) w sprawie sprawozdań statystycznych w odniesieniu do przewozu rzeczy i osób drogą morską. Dane te nie uwzględniają: statków o pojemności brutto (GT) mniejszej niż 100; załadunku bunkru (tj. paliwa dla statków); obrotu wewnątrzkrajowego, z wyjątkiem kabotażu, tj. ładunków przewożonych drogą morską pomiędzy polskimi portami morskimi; wagi własnej załadowanych i wyładowanych kontenerów i jednostek ro-ro służących do transportu towarów.

Energia

Energy

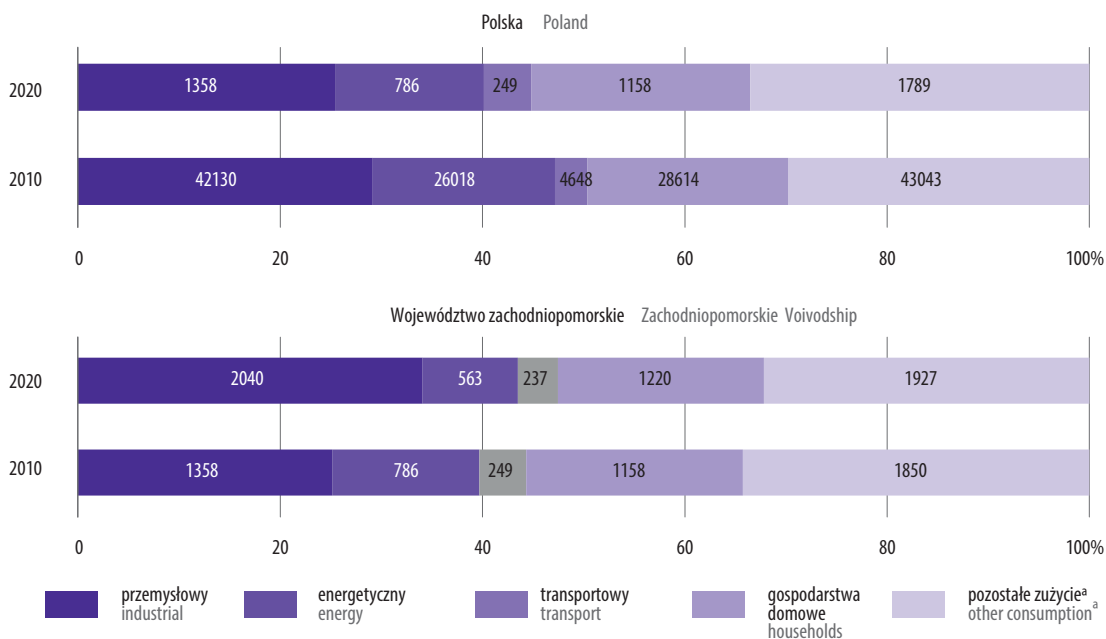
Od roku 2010 notowany jest ciągły wzrost mocy zainstalowanej i osiągalnej w elektrowniach. Ilość wyprodukowanej w województwie energii elektrycznej w 2020 r. wyniosła 8508,4 GWh, z czego 58,5% stanowiła energia z odnawialnych nośników. Od 2010 r. wykazywany jest również wzrost liczby odbiorców energii elektrycznej. Wskaźnik zużycia energii elektrycznej w ciągu roku w przeliczeniu na liczbę kWh na 1 odbiorcę w latach 2010-2020 był wyższy na wsiach niż w miastach. W 2020 r. w województwie wynosił on 1854,3 kWh, czyli o 2,8% więcej niż przed rokiem.

Wartość mocy zainstalowanej w 2020 r. w województwie zachodniopomorskim wyniosła 3857,0 MW, co stanowiło 7,4% energii wyprodukowanej w Polsce. W porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano wzrost ilości mocy zainstalowanej o 10,5% (wobec roku 2010 było to 48,8%). W skali kraju wzrost ten wyniósł odpowiednio: 9,2% oraz 43,6%.

W 2020 r. w województwie zachodniopomorskim wartość mocy osiągalnej wyniosła 3811,0 MW, czyli o 10,4% więcej niż rok wcześniej oraz o 47,5% więcej niż w 2010 r. Jednocześnie w kraju był to wzrost o 7,4% i 37,9%. Udział mocy osiągalnej w województwie w wartości ogólnokrajowej wyniósł 7,7% i był on wyższy o 0,2 p. proc. niż w 2019 r. i o 0,5 p. proc. wyższy niż w 2010 r.

Wykres 76.
Chart 76.

Struktura zużycia energii elektrycznej według sektorów gospodarki
Structure of electricity consumption by economy sectors

^a Łącznie z rolnictwem.
^a Including agriculture.

W 2020 roku w województwie zachodniopomorskim wyprodukowano 8508,4 GWh energii elektrycznej. Było to więcej w porównaniu z 2019 r. o 7,5%, a w porównaniu z 2010 r. o 6,9%. W skali kraju ilość wytworzonej energii w 2020 r. spadła o 3,6% w porównaniu z rokiem poprzednim i wzrosła o 0,2% w porównaniu z 2010 r. Udział energii wyprodukowanej w województwie w skali kraju wyniósł 5,4%, tj. więcej o 0,6 p. proc. niż rok wcześniej i 0,3 p. proc. więcej niż w 2010 r.

Zarówno w skali kraju, jak i województwa, zwiększył się udział wyprodukowanej energii elektrycznej z odnawialnych nośników energii w energii elektrycznej ogółem. W 2020 r. w województwie zachodniopomorskim był on stosunkowo wysoki i wyniósł 58,5%. W 2019 r. natomiast był na poziomie 55,6%, a w 2010 r. zaledwie 8,8%. W skali kraju było to: 17,9%, 15,5% i 6,9%.

Informacje o liczbie **odbiorców i zużyciu energii elektrycznej** dotyczą gospodarstw domowych oraz gospodarstw zbiorowego zamieszkania, które opłacają rachunki za zużycie energii elektrycznej według stawek grupy taryfowej „gospodarstwa domowe”. Dane o zużyciu energii elektrycznej ustala się na podstawie wpłat zaliczkowych dokonanych przez odbiorców.

Tablica 47.
Table 47.

Odbiorcy i zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych
Consumers and consumption of electricity in households

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
Odbiorcy (stan w dniu 31 grudnia) w tys. Consumers (as of 31 December) in thousands	616,8	635,5	696,2	697,3
miasta urban areas	458,7	469,7	515,8	512,7
wieś rural areas	158,1	165,8	180,4	184,6
Zużycie (w ciągu roku): Consumption (during the year):				
w GWh in GWh	1207,5	1136,4	1256,0	1293,0
miasta urban areas	863,2	779,4	854,3	866,1
wieś rural areas	344,3	357,0	401,7	426,9
w kWh na odbiorcę ^a in kWh per consumer ^a	1957,7	1788,2	1804,2	1854,3
miasta urban areas	1881,7	1659,3	1656,3	1689,4
wieś rural areas	2178,1	2153,5	2227,2	2312,4

^a Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 Grudnia.

Źródło: dane Ministerstwa Energii.

^a The number of consumers as of 31 December was used in calculations.

Source: data of Ministry of Energy.

Od 2010 r. zarówno w województwie zachodniopomorskim, jak i w całym kraju, odnotowuje się ciągły wzrost liczby odbiorców energii elektrycznej. W ciągu roku wzrost ten wyniósł 0,2%, a w porównaniu z rokiem 2010 – 13,1%. Zmiana liczby odbiorców na wsiach wyniosła odpowiednio: wzrost 2,4% i 16,8%, a w miastach: spadek o 0,6% i wzrost o 11,8%. W skali kraju wzrost liczby odbiorców w 2020 r. w porównaniu z rokiem poprzednim wyniósł 1,4%, a w porównaniu ze stanem w 2010 r. – o 11,4%.

W województwie, tak samo jak w całym kraju, w 2020 roku odnotowano wzrost zużycia energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w porównaniu z rokiem 2010. W 2020 r. w województwie wyniosło ono 1293,0 GWh, przy czym 67,0% (rok wcześniej 68,0%) zostało zużyte na obszarach miejskich (w kraju 58,7% i 58,6%). Jednocześnie zużyto o 2,9% więcej energii elektrycznej niż w roku poprzednim i o 7,1% więcej niż w 2010 r.

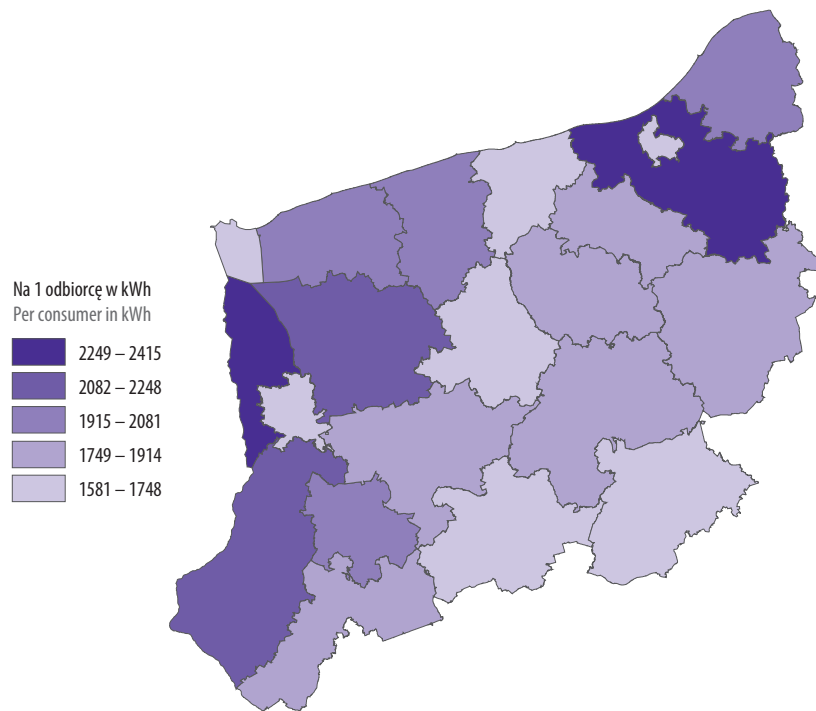
W przeliczeniu na 1 odbiorcę w 2020 r. w województwie zużyte zostało 1854,3 kWh energii, czyli o 2,8% więcej niż przed rokiem i o 5,3% mniej niż w 2010 r. W porównaniu ze średnią krajową było to mniej o 7,1% w 2020 r., o 8,1% – w 2019 r. i o 6,8% mniej niż w 2010 r.

Wskaźnik zużycia energii elektrycznej w ciągu roku w przeliczeniu na kWh na 1 odbiorcę w latach 2010–2020 był wyższy na wsiach niż w miastach. W województwie na obszarach wiejskich wskaźnik ten wyniósł 2312,4 kWh i był o 3,8% niższy niż rok wcześniej i o 6,2% wyższy niż w 2010 r. W porównaniu ze średnią krajową, która w 2020 r. wyniosła 2486,2 kWh, był od niej niższy o 7,0% (rok wcześniej – o 8,9%, a w 2010 r. – o 8,6%).

W miastach natomiast ilość zużytej energii w ciągu roku na 1 odbiorcę w 2020 r. w województwie zachodniopomorskim była na poziomie 1689,4 kWh, czyli o 2,0% wyższym niż w 2019 r. i o 10,2% niższym niż w 2010 r. Jednocześnie wskaźnik ten był niższy od średniej krajowej o 3,6% w 2020 r., o 4,0% w 2019 r. oraz o 3,8% w 2010 r.

Mapa 45.
Map 45.

Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w 2019 r.
Consumption of electricity in households in 2019

6.5. Gospodarka morska

6.5. Maritime economy

Żegluga morska i przybrzeżna

W województwie zachodniopomorskim morska i przybrzeżna flota transportowa w 2021 r. liczyła 78 statków o łącznej nośności (DWT) 2300,4 tys. ton oraz pojemności brutto (GT) 1604,3 tys., tj. 71 jednostek morskiej floty transportowej o nośności (DWT) 2300,3 tys. ton i pojemności brutto (GT) 1603,5 tys. oraz 7 statków morskiej floty przybrzeżnej o pojemności brutto (GT) 0,7 tys.

Tablica 48. Morska flota transportowa^a w województwie zachodniopomorskim

Stan w dniu 31 Grudnia

Table 48. Maritime cargo-carrying fleet^a in Zachodniopomorskie Voivodship

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification a – liczba statków a – number of ships b – nośność (DWT) w tys. ton b – deadweight (DWT) in thousand tonnes c – pojemność brutto (GT) w tys. c – gross tonnage (GT) in thousand		2010	2015	2019	2020	2021	
		2020 = 100					
Polska Poland							
Ogółem Total	a	121	102	96	95	88	92,6
	b	2941,5	2514,7	2656,0	2649,9	2593,7	97,9
	c	2110,5	1778,3	1908,1	1922,8	1876,0	97,6
Statki pływające pod banderą polską Ships operating under Polish flag	a	15	25	16	15	15	100,0
	b	27,3	40,2	17,1	18,2	18,2	100,0
	c	42,8	31,3	13,5	13,9	13,9	100,0
Statki pływające pod banderą obcą Ships operating under foreign flag	a	106	77	80	80	73	91,3
	b	2914,3	2474,4	2638,9	2631,7	2575,5	97,9
	c	2067,7	1747,0	1894,5	1908,9	1862,1	97,5
województwo zachodniopomorskie Zachodniopomorskie Voivodship							
Ogółem Total	a	101	74	78	78	71	91,0
	b	2651,2	2192,5	2369,1	2360,1	2300,3	97,5
	c	1855,5	1502,8	1661,6	1663,7	1603,5	96,4
Statki pływające pod banderą polską Ships operating under Polish flag	a	10	11	8	8	8	100,0
	b	21,7	10,8	3,8	4,9	4,9	100,0
	c	38,7	9,1	3,3	4,4	4,4	100,0
Statki pływające pod banderą obcą Ships operating under foreign flag	a	91	63	70	70	63	90,0
	b	2629,5	2181,7	2365,3	2355,2	2295,4	97,5
	c	1816,8	1493,7	1658,3	1659,2	1599,1	96,4

a Dane obejmują statki będące własnością lub współwłasnością polskich armatorów i operatorów.

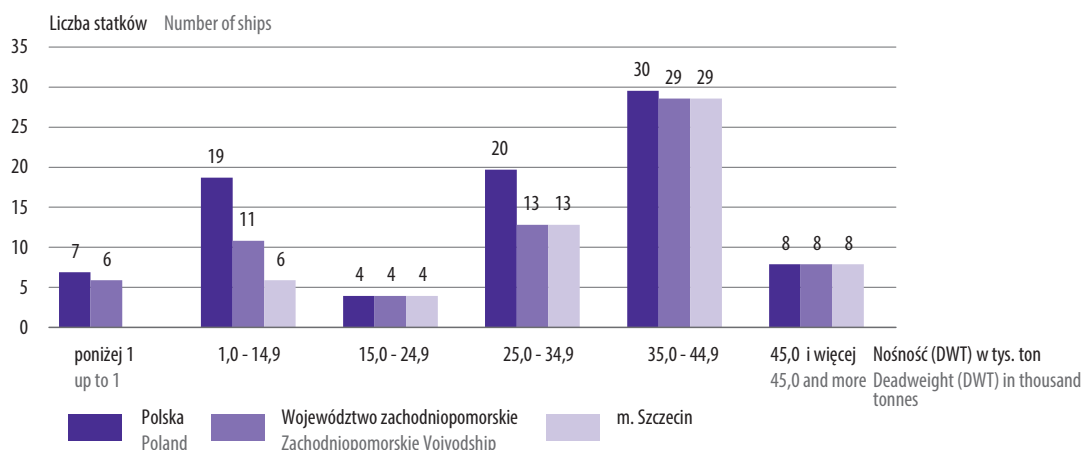
a Data includes ships owned or co-owned by Polish shipowners and operators.

Na koniec 2021 r. pod polską banderą pływało 8 statków floty morskiej, które stanowiły 11,3% ogólnej liczby jednostek oraz nośności (DWT) – 0,2% i pojemności brutto (GT) morskiej floty transportowej – 0,3%.

Średni wiek statku w morskiej flocie transportowej wyniósł 17,6 lat (dla statków pływających pod polską banderą – 46,6 lat, natomiast dla statków pływających pod banderą obcą – 13,9 lat). Większość (55 z 71) stanowiły statki do przewozów ładunków suchych.

Wykres 77. Morska flota transportowa według nośności (DWT) w 2021 r. Stan w dniu 31 Grudnia

Chart 77. Cargo-carrying sea fleet by deadweight in 2021
As of 31 December

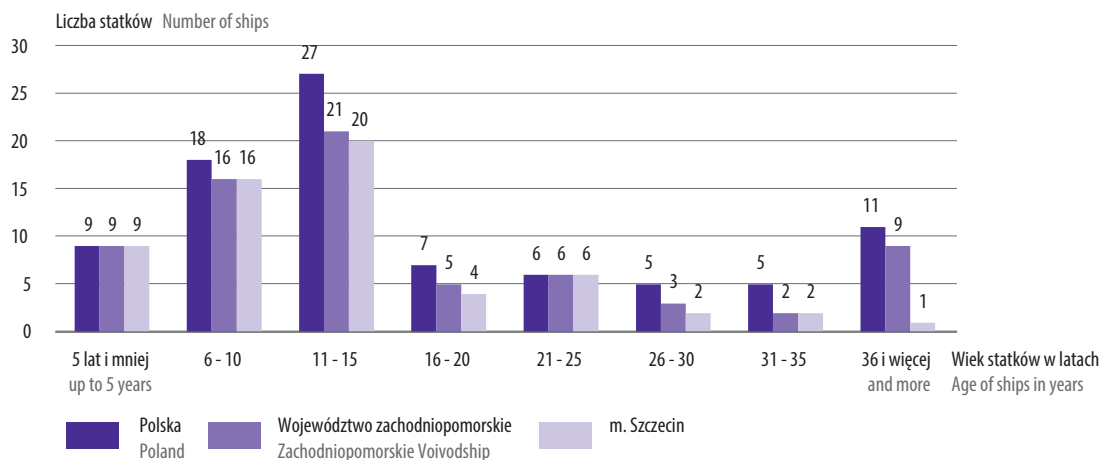

Polscy przewoźnicy morscy z województwa zachodniopomorskiego w 2021 r. przewieźli 8811,9 tys. ton ładunków (o 19,9% więcej niż w 2020 r.), wykonując pracę przewozową 2285,5 mln tonokilometrów (wzrost o 39,0%).

W 2021 r. w Szczecinie (zgodnie z siedzibą armatora lub operatora statku) przewieziono 5067,0 tys. ton ładunków (wzrost o 24,9% w porównaniu z 2020 r.), co stanowiło 57,5% ogólnej liczby przewozów w województwie. Wykonana praca przewozowa wyniosła 1382,5 mln tonokilometrów i była o 65,7% wyższa niż w 2020 r.

Wykres 78. Morska flota transportowa według wieku statków w 2021 r. Stan w dniu 31 Grudnia

Chart 78. Maritime cargo-carrying fleet by age in 2021
As of 31 December

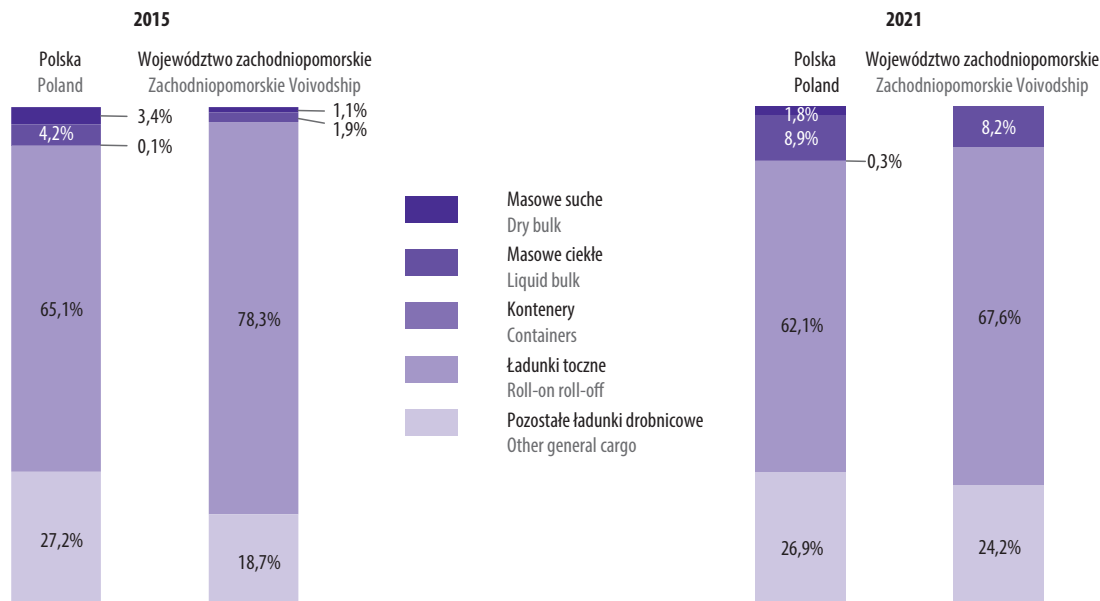

Dane o przewozach żeglugą morską obejmują przewozy ładunków i pasażerów wykonane w rejsach zakończonych w roku sprawozdawczym, statkami własnymi i statkami dzierżawionymi pływającymi pod banderą polską i obcą, armatorów lub operatorów polskich.

Wykres 79.

Struktura przewozów morską flotą transportową według grup ładunkowych w województwie zachodniopomorskim

Chart 79.

Structure of maritime transport by cargo group in Zachodniopomorskie Voivodship

W żegludze regularnej przewieziono 8085,5 tys. ton ładunków (wszystkie promami w zasięgu bałtyckim), tj. o 12,7% więcej niż w 2020 r., natomiast w żegludze nieregularnej – 726,4 tys. ton ładunków, tj. 4-krotnie więcej.

Tablica 49.

Przewozy ładunków morską flotą transportową według rodzajów żeglugi i zasięgów pływania w województwie zachodniopomorskim w 2021 r.

Table 49.

Maritime transport by type and range of shipping in Zachodniopomorskie Voivodship in 2021

Wyszczególnienie Specification	Przewozy Transport		Praca przewozowa Transport performance		Średnia odległość przewozu 1 tony ładunku w kilometrach Average voyage distance per tonne, in kilometres
	w tys. ton in thousand tonnes	2020 = 100	w mln tonokilometrów in mln tonne-kilometre	2020 = 100	
Ogółem Total	8811,9	119,9	2285,5	139,0	259,4
Żegluga regularna Liner shipping	8085,5	112,7	1666,7	111,7	206,1
bliskiego zasięgu – bałtycki (promy) short sea service – Baltic services (ferries)	8085,5	112,7	1666,7	111,7	206,1
Żegluga nieregularna Tramping	726,4	407,9	618,8	407,9	851,9
bliskiego zasięgu – bałtycki (promy) short sea service – Baltic services (ferries)	726,4	407,9	618,8	407,9	851,9

W relacji z portami polskimi przewieziono 4340,6 tys. ton ładunków (o 39,5% mniej niż w 2020 r.), z czego wywóz z portów polskich do portów zagranicznych stanowił 54,6% (był on o 36,7% mniejszy niż przed rokiem), a przywóz – 45,4% (o 42,5% mniejszy).

Przewozy ładunków polskiego handlu zagranicznego dokonane przez polskich przewoźników morskich w 2021 r. stanowiły 23,5% przewozów ładunków żegluga morską ogółem (w 2020 r. – 24,8%) i były większe o 13,4% w porównaniu z rokiem poprzednim.

W 2021 r. morską flotą transportową polscy armatorzy i operatorzy przewieźli w komunikacji międzynarodowej 917,3 tys. pasażerów, tj. o 14,4% więcej w porównaniu z 2020 r. W 2021 r. liczba pasażerów (bez kierowców samochodów ciężarowych) morskiej floty transportowej wyniosła 581,6 tys. osób, tj. o 16,2% więcej w stosunku do roku poprzedniego. Liczba kierowców samochodów ciężarowych korzystających z przewozów promowych w 2021 r. zwiększyła się o 11,4% w odniesieniu do 2020 r. i stanowiła 36,6% pasażerów morskiej floty transportowej ogółem.

Praca przewozowa ogółem w rejsach międzynarodowych w 2021 r. wyniosła 149911,4 tys. pasażero-kilometrów (więcej o 14,3% niż przed rokiem), natomiast praca przewozowa dotycząca kierowców samochodów ciężarowych promami wyniosła 66811,5 tys. pasażerokilometrów (o 10,5% więcej niż w poprzednim roku).

W komunikacji wewnątrzportowej w 2021 r. przewieziono 21,7 tys. pasażerów morską flotą transportową (o 1,7% mniej niż w porównaniu z rokiem poprzednim), a średnia odległość przewozu jednego pasażera wyniosła 4,4 km.

Morska przybrzeżna flota transportowa na koniec 2021 r. liczyła 7 statków pasażerskich, o łącznej nośności (DWT) 0,2 tys. ton i o pojemności brutto (GT) 0,7 tys. Wszystkie statki floty przybrzeżnej pływały pod banderą polską. Średni wiek tych statków na koniec 2021 r. wyniósł 39,9 lat.

Statkami pasażerskimi morskiej przybrzeżnej floty transportowej w 2021 r. przewieziono 220,1 tys. pasażerów (o 8,7% więcej niż w 2020 r.). Rejsy wykonane pomiędzy portami polskimi stanowiły 0,9% ogółu przewiezionych pasażerów, natomiast wewnątrzportowe przewozy pasażerów – 99,1%. Praca przewozowa w rejsach przybrzeżnych w 2021 r. wyniosła 1173,7 tys. pasażerokilometrów i była większa o 9,2% w porównaniu z 2020 r.

Stan załóg morskiej i przybrzeżnej floty transportowej na koniec 2021 r. wyniósł 1544 osoby (o 6,1% mniej niż w 2020 r.), z tego 1513 osób stanowiło załogę w morskiej flocie transportowej (spadek o 6,2%) oraz 31 osób – załogę statków morskiej floty przybrzeżnej (bez zmian w stosunku do 2020 r.).

Tablica 50. Przewozy pasażerów^a statkami pasażerskimi morskiej i przybrzeżnej floty transportowej w województwie zachodniopomorskim w 2021 r.

Table 50. Coastal passenger^a transport in Zachodniopomorskie Voivodship in 2021

Wyszczególnienie Specification	Liczba przewiezionych pasażerów Number of passengers carried	Praca przewozowa w pasażerokilometrach Transport performance in passenger-kilometres	Średnia odległość przewozu 1 pasażera w kilometrach Average voyage distance per passenger in kilometres
	w tysiącach in thousand		
W komunikacji międzynarodowej In international traffic	581,6	149911,4	257,8
Pomiędzy portami polskimi Polish ports transport	1,9	21,1	11,1
W komunikacji wewnątrzportowej In intra-port communication	239,9	1249,0	5,2

a Bez kierowców samochodów ciężarowych przewożonych promami.

a Excluding truck drivers on board ferries.

Porty morskie

Obroty ładunkowe w portach województwa zachodniopomorskiego w 2021 r. wyniosły 28,8 mln ton, tj. o 8,1% więcej niż w 2020 r. Największy udział w obrotach portów morskich województwa miały porty w Świnoujściu (59,7%) oraz Szczecinie (34,4%). Obroty ładunkowe portu w Policach stanowiły 4,8%, a udział pozostałych portów wyniósł 1,1%.

W 2021 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, odnotowano spadek obrotów ładunkowych w portach w: Stepnicy (o 30,7%), Policach (o 16,1%) i Darłowie (o 4,0%), natomiast wzrost obrotów ładunkowych w portach w: Kołobrzegu (o 29,0%), Świnoujściu (o 13,7%) i Szczecinie (o 3,4%).

Obroty ładunkowe w portach morskich jest to łączna ilość masy ładunkowej przemieszczonej przez porty w danym czasie. Prezentowana jest masa brutto, tj. łącznie z opakowaniami, ale z wyłączeniem masy jednostki transportującej.

Tablica 51.
Table 51.

Obroty ładunkowe w portach morskich według grup ładunkowych
Cargo traffic in seaports by group of cargo

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020	2021		
	w tysiącach ton in thousand tonnes				2015 = 100	2020 = 100	
Polska Poland							
Ogółem Total	59506,5	69529,5	93864,4	88520,0	96662,9	139,0	109,2
Masowe ciekłe Liquid bulk	18179,6	18856,3	26844,3	22460,6	29889,5	158,5	133,1
w tym ropa naftowa i produkty of which crude oil and oil products	16644,5	16693,8	22108,1	17306,8	24747,8	148,2	143,0
Masowe suche Dry bulk	24255,2	25744,3	29708,1	30420,2	28526,2	110,8	93,8
w tym: of which:							
rudny i złom ores and scrap	687,2	2401,1	2854,99	2776,2	3158,9	131,6	113,8
węgiel i koks coal and coke	11833,9	8138,8	12757,7	10014,4	8545,9	105,0	85,3
Kontenery duże Large containers	7828,0	13576,4	23085,2	21655,6	23115,1	170,3	106,7
Ładunki toczne Roll-on roll-off	5852,5	7759,5	8925,9	8747,2	10031,9	129,3	114,7
Pozostałe ładunki drobnicowe Other general cargo	3391,2	3593,1	5301,0	5236,5	5100,2	141,9	97,4
województwo zachodniopomorskie Zachodniopomorskie Voivodship							
Ogółem Grand total	20671,7	22243,8	27672,7	26626,4	28777,4	129,4	108,1
Masowe ciekłe Liquid bulk	1988,2	3022,1	6343,2	6619,1	8099,8	268,0	122,4
w tym ropa naftowa i produkty of which crude oil and oil products	1398,1	1705,2	2802,3	2793,8	4200,7	246,3	150,4
Masowe suche Dry bulk	12236,0	10743,6	11315,0	10371,3	10470,3	97,5	101,0
w tym: of which:							
rudny i złom ores and scrap	522,8	2044,9	2398,3	1787,4	2104,9	102,9	117,8
węgiel i koks coal and coke	6847,5	2507,6	3084,9	2593,9	2756,6	109,9	106,3
Kontenery duże Large containers	464,2	515,8	574,6	538,8	423,7	82,1	78,6
Ładunki toczne Roll-on roll-off	3952,7	5552,8	6233,4	6014,0	6936,2	124,9	115,3
Pozostałe ładunki drobnicowe Other general cargo	2030,6	2409,6	3206,4	3083,3	2847,3	118,2	92,3

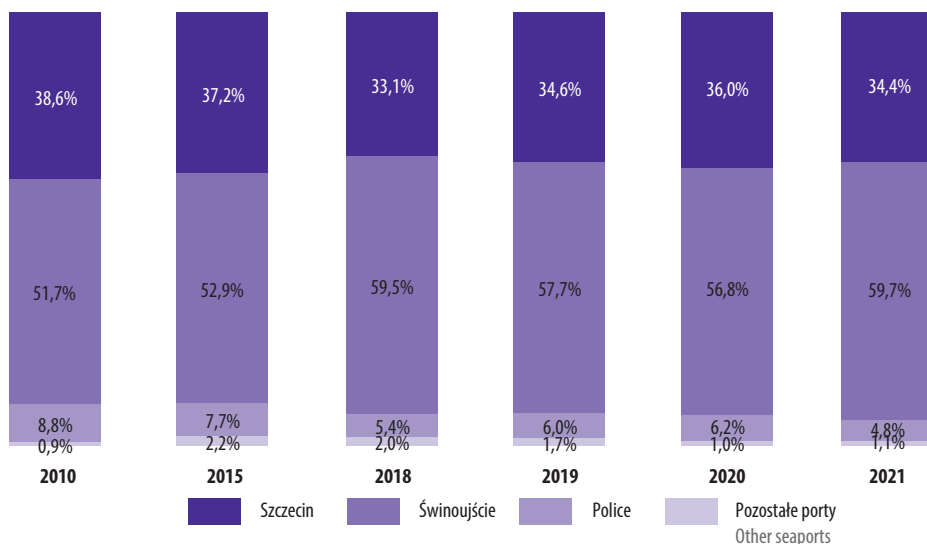
Tablica 51.
Table 51.

Obroty ładunkowe w portach morskich według grup ładunkowych (dok.)
Cargo traffic in seaports by group of cargo (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020	2021		
	w tysiącach ton in thousand tonnes				2015 = 100	2020 = 100	
Szczecin							
Razem Total	7969,2	8276,3	9581,9	9581,1	9904,5	119,7	103,4
Masowe ciekłe Liquid bulk	857,4	1257,2	1417,4	1743,1	2126,9	169,2	122,0
w tym ropa naftowa i produkty of which crude oil and oil products	308,7	468,9	716,8	1008,4	1375,3	293,3	136,4
Masowe suche Dry bulk	5049,7	4800,4	4998,8	4751,7	4941,5	102,9	104,0
w tym: of which:							
rudzy i złom ores and scrap	330,6	600,6	552,3	459,1	544,1	90,6	118,5
węgiel i koks coal and coke	2010,4	903,9	1189,1	950,2	1286,2	142,3	135,4
Kontenery duże Large containers	463,7	511,0	555,3	527,8	417,8	81,8	79,2
Ładunki toczne Roll-on roll-off	3,1	0,9	7,9	0,5	166,1	18895,4	34104,9
Pozostałe ładunki drobnicowe Other general cargo	1595,3	1706,8	2602,5	2558,0	2252,2	132,0	88,0

Wykres 80.
Chart 80.

Struktura obrotów ładunkowych według portów morskich województwa zachodniopomorskiego
Structure of cargo traffic by seaports of Zachodniopomorskie Voivodship

W 2021 r. struktura obrotów ładunkowych w portach województwa zachodniopomorskiego ukształtowała się następująco: masowe suche – 36,4% (w tym węgiel i koks – 9,6%, rudy i złom – 7,3%), masowe ciekłe – 28,1% (w tym produkty z ropy naftowej – 14,5%), toczne samobieżne – 23,1%, pozostałe ładunki drobnicowe – 9,9%, kontenery duże – 1,5% oraz ładunki toczne niesamobieżne – 1,0%.

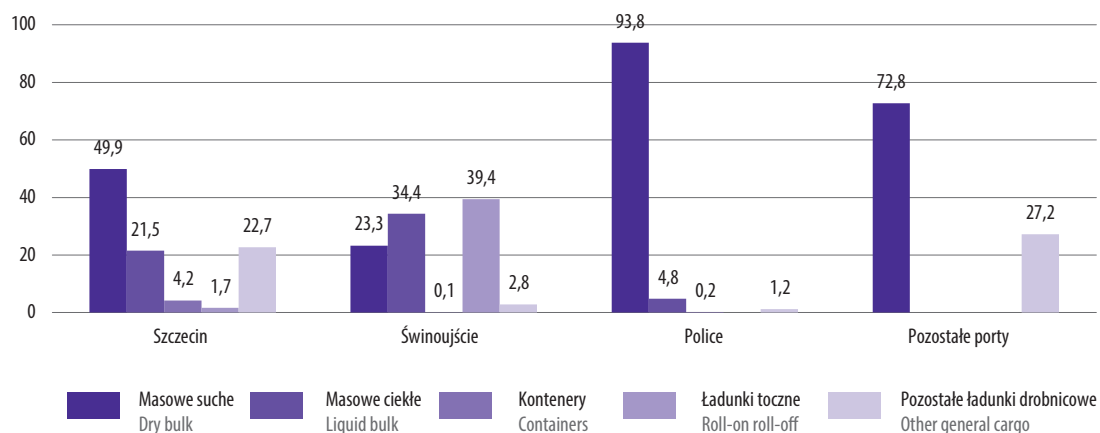
W obrotach ładunkowych portów województwa zachodniopomorskiego w 2021 r. największy udział miały następujące grupy towarów: ciekłe produkty rafinacji ropy naftowej (14,5%), gaz ziemny (10,1%), węgiel kamienny i brunatny (9,0%), produkty przemysłu samochodowego (6,6%), rudy żelaza (6,0%), minerały chemiczne i do produkcji nawozów (5,5%), zboża (3,7%) oraz towary mieszane (17,5%).

Wykres 81.

Obroty ładunkowe według portów i kategorii ładunkowych w województwie zachodniopomorskim w 2021 r.

Chart 81.

Cargo traffic by seaports and cargo categories in Zachodniopomorskie Voivodship in 2021

W 2021 r. krajowy obrót morski wyniósł 2,8 mln ton i stanowił 9,6% obrotów ogółem, natomiast w międzynarodowym obrocie morskim przeładowano łącznie 26,0 mln ton ładunków (90,4% obrotów ogółem).

Tablica 52.

Obroty ładunkowe w portach morskich województwa zachodniopomorskiego według relacji, portów i grup ładunkowych w 2021 r.

Table 52.

Cargo traffic in seaports of Zachodniopomorskie Voivodship by direction, seaports and group of cargo in 2021

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	Międzynarodowy obrót morski International maritime traffic		
		razem total	Przywóz (wyładunek) Inwards (Unloading)	Wywóz (załadunek) Outwards (Loading)
			w tysiącach ton in thousand ton	
Ogółem Total	28777,4	26019,0	16546,4	9472,7
Szczecin	9904,5	8456,1	5203,1	3253,0
Świnoujście	17167,0	15911,8	10049,7	5862,1
Police	1375,5	1328,8	1146,0	182,7
Darłowo	139,5	136,4	96,5	39,8
Kołobrzeg	168,5	168,5	49,0	119,5
Stepnica	22,4	17,4	2,0	15,4
Masowe ciekłe Liquid bulk	8099,8	5707,7	4492,8	1214,9
w tym ropa naftowa i produkty of which crude oil and oil products	4200,7	1830,9	1072,7	758,1
Masowe suche Dry bulk	10470,3	10131,8	6398,6	3733,3
w tym: of which:				
rudzy i złom ores and scrap	2104,9	2101,8	1908,3	193,5

Tablica 52.

Obroty ładunkowe w portach morskich województwa zachodniopomorskiego według relacji, portów i grup ładunkowych w 2021 r. (dok.)

Table 52.

Cargo traffic in seaports of Zachodniopomorskie Voivodship by direction, seaports and group of cargo in 2021 (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	Międzynarodowy obrót morski International maritime traffic		
		razem total	Przywóz (wyładunek) Inwards (Unloading)	Wywóz (załadunek) Outwards (Loading)
			w tysiącach ton in thousand ton	
węgiel i koks coal and coke	2756,6	2756,6	860,0	1896,6
Kontenery duże Large containers	423,7	423,4	189,2	234,2
ładunki toczne Roll-on roll-off	6936,2	6936,2	3404,6	3531,7
ładunki toczne samobieżne roll-on roll-off self-propelled	6654,7	6654,7	3317,4	3337,3
ładunki toczne niesamobieżne roll-on roll-off non self-propelled	281,5	281,5	87,2	194,4
Pozostałe ładunki drobnicowe Other general cargo	2847,3	2819,8	2061,3	758,6

Największy udział w międzynarodowych obrotach stanowiła wymiana z krajami europejskimi (69,4%, w tym z krajami Unii Europejskiej – 55,4%), Afryką – 11,6%, Azją – 10,2%, Ameryką Północą – 5,9%, Ameryką Środkową i Południową – 1,8% oraz Australią i Oceanią – 1,1%. Największy udział w obrotach portów województwa zachodniopomorskiego miały ładunki transportowane w relacjach: ze Szwecją – 30,7%, Rosją – 7,1%, Katar – 6,7%, Stanami Zjednoczonymi – 5,4%, Holandią – 4,8%, Hiszpanią – 4,6% i Norwegią – 4,4%. W Szczecinie udział w obrotach miały ładunki transportowane w relacjach z: Hiszpanią – 12,3%, Rosją – 10,2%, Finlandią – 9,9%, Holandią – 7,6%, Szwecją – 7,5%, Norwegią – 6,2% i Niemcami – 5,5%.

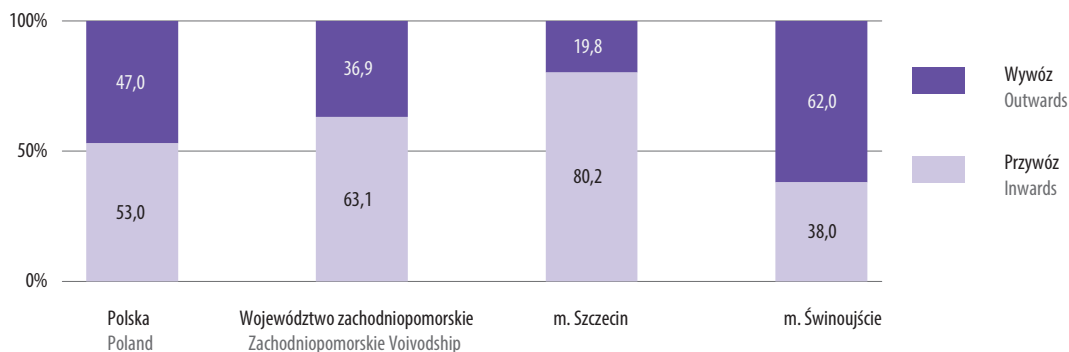
Obrót ładunków tranzytowych w portach województwa zachodniopomorskiego w 2021 r. wyniósł 2127,5 tys. ton, tj. o 17,5% mniej niż w 2020 r., z czego obroty tranzytowe w porcie w Szczecinie stanowiły 59,4%, a w Świnoujściu – 40,6%. W porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszyły się obroty ładunków tranzytowych zarówno w przywozie (o 24,3%), jak i w wywozie (o 2,6%).

Wykres 82.

Struktura obrotów ładunków tranzytowych w portach morskich województwa zachodniopomorskiego na tle obrotów w polskich portach morskich w 2021 r.

Chart 82.

Structure of transit traffic in seaports of Zachodniopomorskie Voivodship against the background of traffic in seaports of Poland in 2021

Największą część ładunków tranzytowych w portach województwa zachodniopomorskiego stanowiły pozostałe ładunki drobnicowe – 42,7% (w tym wyroby z żelaza i stali – 28,2%), toczne samobieżne – 29,9%, ładunki masowe suche – 23,6% (w tym rudy i złom – 17,6%) oraz ładunki masowe ciekłe – 3,8%.

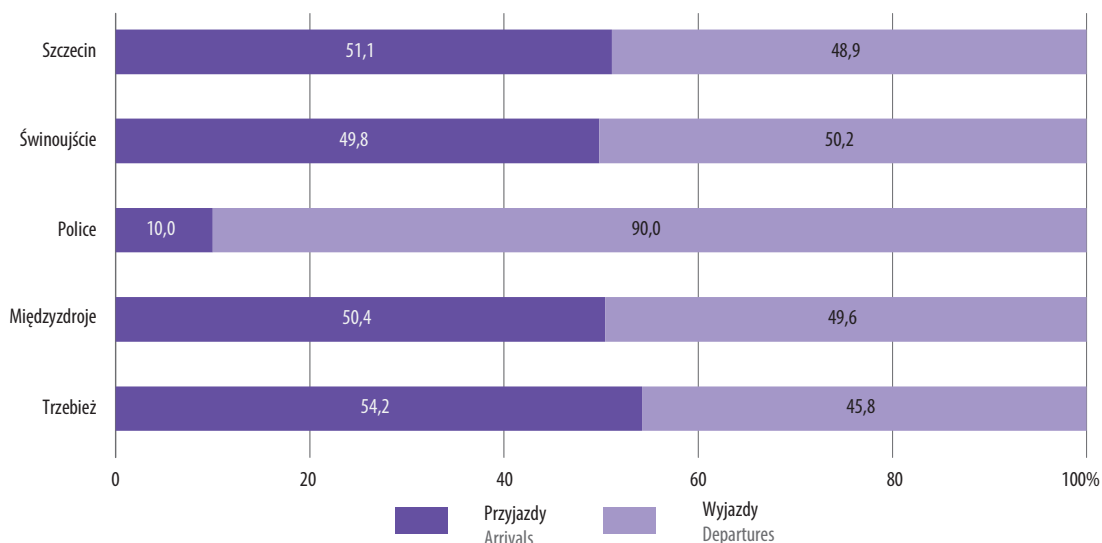
Największy wzrost przeładunku ładunków tranzytowych w porównaniu z poprzednim rokiem dotyczył produktów leśnych (o 94,0%), natomiast spadek odnotowano w innych suchych ładunkach (o 81,3%) oraz w ładunkach węgla i koku – o 63,5%

Tranzyt morsko-ładowy stanowił w 2021 r. 62,1% (w 2020 r. – 67,3%) obrotu ładunków tranzytowych ogółem, tranzyt łądowo-morski – 36,8% (w 2020 r. – 30,3%), tranzyt morski – 1,1% (w 2020 r. – 2,4%). Głównie kraje tranzytujące w transycie morsko-ładowym i łądowo-morskim w 2021 r. były: Czechy (38,5%), Niemcy (23,6%), Słowacja (17,6%) oraz Rumunia (3,5%).

Do portów morskich województwa zachodniopomorskiego w 2021 r. przyłynęło na wycieczkowcach w celach turystycznych 9,3 tys. osób, które po zwiedzeniu atrakcji turystycznych w porcie lub okolicy kontynuowały swoją zagraniczną podróż. Szczecin odwiedziło 66,1% pasażerów, natomiast Świnoujście – 33,9%. Najwięcej turystów pływało na statkach szwajcarskich – stanowili 44,6% pasażerów wycieczkowców ogółem, niemieckich – 30,5%, holenderskich – 15,1% oraz francuskich – 9,8%.

Wykres 83.
Chart 83.

Struktura ruchu pasażerów w portach morskich województwa zachodniopomorskiego w 2021 r.
Structure of passenger traffic in Zachodniopomorskie Voivodship in 2021

W 2021 r. do portów morskich województwa zachodniopomorskiego zawinęło 9,8 tys. statków (o 12,7% więcej niż w 2020 r.) o pojemności brutto (GT) 113,4 mln (o 6,1% większej niż rok wcześniej) i nośności (DWT) 57,9 mln ton (o 2,9% mniejszej niż w 2020 r.). Zmniejszyła się w porównaniu z 2020 r. średnia wielkość statków: nośność (o 13,8%), pojemność brutto (o 5,8%) oraz pojemność netto (o 4,3%). Większość statków stanowiły drobnicowce niespecjalistyczne (5691 statków o pojemności brutto (GT) 94,7 mln i nośności (DWT) 32,8 mln ton), statki do transportu ładunków ciekłych (1975 statków o pojemności brutto (GT) 8,7 mln i nośności (DWT) 10,0 mln ton), statki pasażerskie (1244 statki o pojemności brutto (GT) 0,5 mln i nośności (DWT) 0,1 mln ton, w tym 106 wycieczkowce o pojemności brutto (GT) 0,1 mln i nośności (DWT) 68,2 tys. ton) oraz statki do transportu ładunków masowych suchych (625 statków o pojemności brutto (GT) 7,9 mln i nośności (DWT) 13,1 mln ton).

Tablica 53.

Statki transportowe wchodzące do portów morskich województwa zachodniopomorskiego w 2021r.

Table 53.

Cargo-carrying ship arrivals at seaports of Zachodniopomorskie Voivodship in 2021

Kraj bandery Flag state a – liczba statków a – number of ships b – pojemność netto (NT) w tys. b – net tonnage (NT) in thousand		Ogółem Total	W tym porty Of which ports		
			Szczecin	Świnoujście	Police
Ogółem Grand Total	a	9816	3104	5960	253
	b	42357,1	6494,3	34997,4	660,6
w tym ruch międzynarodowy of which international traffic					
Razem Total	a	7669	2074	4989	197
	b	40251,1	5538,9	33908,4	610,5
Polska Poland	a	25	2	1	–
	b	11,8	0,6	2,0	–
Obce Foreign	a	7644	2072	4988	197
	b	40239,2	5538,2	33906,4	610,5
w tym: of which:					
Antigua i Barbuda Antigua and Barbuda	a	310	225	57	8
	b	587,8	441,2	118,8	11,1
Bahamy The Bahamas	a	1019	112	891	14
	b	8917,4	903,8	7850,6	161,1
Barbados Barbados	a	139	95	31	8
	b	217,5	149,5	45,0	17,1
Chiny – Specjalny Region Admini- stracyjny Hongkong China – Hong Kong Special Admin- istrative Region	a	21	6	14	1
	b	353,0	102,4	237,6	13,1
Cypr Cyprus	a	2766	157	2591	11
	b	19014,1	292,3	18651,2	65,3
Dania Denmark	a	50	24	25	–
	b	213,2	28,9	183,8	–
Finlandia Finland	a	100	35	64	1
	b	229,9	49,6	179,8	0,4
Gibraltar Gibraltar	a	65	56	9	–
	b	105,9	91,1	14,7	–
Holandia Netherlands	a	465	415	37	11
	b	885,9	780,1	77,3	26,7
Liberia Liberia	a	94	71	19	3
	b	924,3	459,4	432,5	32,0
Malta Malta	a	106	71	24	4
	b	492,7	187,2	267,7	28,1
Niemcy Germany	a	1130	104	780	–
	b	836,2	75,9	703,7	–
Norwegia Norway	a	202	87	73	2
	b	407,4	232,6	126,6	3,8
Panama Panama	a	59	39	15	2
	b	561,9	255,5	284,4	19,2
Portugaliaa Portugal	a	137	124	11	2
	b	387,0	322,1	54,0	10,9
Rosja Russia	a	202	77	14	111
	b	297,2	147,7	30,6	118,9
Singapur Singapore	a	52	37	13	2
	b	287,0	115,5	158,4	13,1
Szwecja Sweden	a	231	5	210	–
	b	3109,9	9,0	3090,0	–
Wyspy Marshalla Marshall Islands	a	90	50	34	6
	b	1343,7	354,5	918,3	70,9
Wyspy Owcze Faroe Islands	a	73	43	29	1
	b	113,6	76,5	35,7	1,4

Tablica 54.
Table 54.

Kontenery w międzynarodowym obrocie morskim w województwie zachodniopomorskim w 2021 r.
International maritime traffic of containers in Zachodniopomorskie Voivodship in 2021

PORTY PORTS a – szt. a – in units b – TEU b – in TEU		Ogółem Total		Wyładunek (przywóz) Unloading (inwards)		Załadunek (wywóz) Loading (outwards)	
		z ładunkami laden	puste empty	z ładunkami laden	puste empty	z ładunkami laden	puste empty
Ogółem	a	27709	16274	11102	10609	16607	5665
Total	b	51527	32493	17701	23743	33826	8750
Szczecin	a	27499	15185	10955	10257	16544	4928
	b	51184	30397	17489	23039	33695	7358
Świnoujście	a	133	1089	70	352	63	737
	b	227	2095	96	704	131	1391

Tablica 55.

Obrót ładunków tranzytowych według rodzajów tranzytu, grup ładunkowych i portów w województwie zachodniopomorskim w 2021 r.

Table 55.

Transit traffic by type of transit, group of cargo and seaports in Zachodniopomorskie Voivodship in 2021

Wyszczególnienie Specification	Tranzyt ogółem Total transit			Tranzyt morsko-ładowy i łądowo-morski Sea-land and land-sea transit			Tranzyt morski Sea transit		
	razem total	wyła- dunek (przywóz) Unload- ing (inwards)	załadunek (wywóz) Loading (out- wards)	razem total	morsko- ładowy przywóz sea-land inwards	ładowo- morski przywóz land-sea outwards	razem total	wyła- dunek (przywóz) Unload- ing (inwards)	zała- dunek (wywóz) Loading (out- wards)
	w tysiącach ton in thousand tonnes								
Ogółem	2127,5	1341,6	785,9	2104,7	1321,2	783,5	22,8	20,4	2,4
Total									
Masowe ciekłe Liquid bulk	80,4	55,6	24,8	80,4	55,6	24,8	–	–	–
Masowe suche Dry bulk	502,8	488,8	14,1	499,0	486,9	12,1	3,8	1,9	1,9
w tym: of which:									
rudzy i złom ores and scrap	374,8	374,8	–	374,8	374,8	–	–	–	–
węgiel i koks coal and coke	72,8	70,9	1,9	69,0	69,0	–	3,8	1,9	1,9
ładunki samo- bieżne Ro-ro units (self- propeller)	635,6	110,7	524,9	635,6	110,7	524,9	–	–	–
Pozostałe ładunki drobniocowe Other general cargo	908,7	686,6	222,1	889,6	668,0	221,6	19,0	18,5	0,5
w tym: of which:									
wyroby z żela- za i stali iron and steel products	599,7	406,6	193,1	599,7	406,6	193,1	–	–	–

Tablica 56.

Ruch pasażerów w wybranych portach morskich województwa zachodniopomorskiego według kraju rozpoczęcia lub zakończenia podróży

Table 56. Passenger movements in selected seaports of Zachodniopomorskie Voivodship by place of departure or destination

Kraj rozpoczęcia/zakończenia podróży Country of departure/destination	Ogółem Total		Przyjazdy Inwards		Wyjazdy Outwards	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Ogółem Grand total	1014277	1175433	509015	586190	505262	589243
Ruch krajowy National traffic	3996	12274	2141	6130	1964	6144
Ruch międzynarodowy International traffic	1010281	1163159	506873	580060	503407	583099
w tym: of which:						
Europa Europe	1010280	1163154	506873	580055	503407	583099
kraje Unii Europejskiej European Union countries	1010277	1163153	506873	580054	503404	583099
w tym: of which:						
Dania Denmark	3996	—	1993	—	2003	—
Niemcy Germany	75590	81452	39463	42460	36127	38992
Szwecja Sweden	930667	1081693	465402	537592	465265	544101
w tym: of which:						
Szczecin						
Razem Total	1680	36944	1046	18868	634	18076
Ruch krajowy National traffic	828	6306	361	3007	467	3299
Ruch międzynarodowy International traffic	852	30638	685	15861	167	14777
w tym: of which:						
Europa Europe	852	30633	685	15856	167	14777
kraje Unii Europejskiej European Union countries	849	30632	685	15855	164	14777
w tym: of which:						
Niemcy Germany	829	620	670	311	159	309
Szwecja Sweden	—	30008	—	15542	—	14466
Świnoujście						
Razem Total	974347	1102060	488989	548933	485358	553127
Ruch krajowy National traffic	3167	5168	1780	2695	1387	2473
Ruch międzynarodowy International traffic	971180	1096892	487209	546238	483971	550654
w tym: of which:						
Europa Europe	971180	1096892	487209	546238	483971	550654
kraje Unii Europejskiej European Union countries	971180	1096892	487209	546238	483971	550654

Tablica 56.

Ruch pasażerów w wybranych portach morskich województwa zachodniopomorskiego według kraju rozpoczęcia lub zakończenia podróży (dok.)

Table 56.

Passenger movements in selected seaports of Zachodniopomorskie Voivodship by place of departure or destination (cont.)

Kraj rozpoczęcia/zakończenia podróży Country of departure/destination	Ogółem Total		Przyjazdy Inwards		Wyjazdy Outwards	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
w tym: of which:						
Niemcy Germany	40513	45207	21807	24188	18706	21019
Szwecja Sweden	930667	1051685	465402	522050	465265	529635
Kołobrzeg						
Razem Total	3996	–	1993	–	2003	–
Ruch krajowy National traffic	–	–	–	–	–	–
Ruch międzynarodowy International traffic	3996	–	1993	–	2003	–
Dania Denmark	3996	–	1993	–	2003	–
Międzyzdroje						
Razem Total	33820	35625	16986	17961	16834	17664
Ruch krajowy National traffic	–	–	–	–	–	–
Ruch międzynarodowy International traffic	33820	35625	16986	17961	16834	17664
Niemcy Germany	33820	35625	16986	17961	16834	17664

Rybołówstwo morskie

Według stanu na koniec 2020 r. w województwie zachodniopomorskim zarejestrowanych były 542 podmioty, które zajmowały się rybołówstwem w wodach morskich. Liczba pracujących wynosiła 1,1 tys. osób. Większość podmiotów zarejestrowana była w powiecie kołobrzeskim (126 podmiotów, o liczbie pracujących 367), kamieńskim (99 podmiotów, 196 osób pracujących) oraz sławieńskim (odpowiednio: 95 podmiotów, 173 pracujących).

Według stanu na koniec 2021 r. polska flota rybacka województwa zachodniopomorskiego liczyła 339 jednostek (o 1 statek więcej niż w 2020 r.) o pojemności brutto 5,8 tys. (o 2,1% większej niż w 2020 r.) oraz mocy wynoszącej 24,4 tys. kW (o 2,6% więcej w porównaniu z rokiem poprzednim).

Najwięcej kutrów zlokalizowanych było w porcie macierzystym w Kołobrzegu (22 kutry), co stanowiło 62,9% liczebności floty kutrowej ogółem.

W 2021 r. flota łodziowa w województwie zachodniopomorskim liczyła 304 jednostki (bez zmian w stosunku do 2020 r.), o łącznej pojemności brutto (GT) 2,2 tys., która uległa zwiększeniu w stosunku do roku 2020 r. o 1,1% oraz o mocy 14,4 tys. kW (wzrost o 1,4% w stosunku do 2020 r.). Łodzie rybackie stacjonowały głównie w portach: Trzebieży – 35, Kołobrzegu – 34, Darłowie – 32, Świnoujściu (łącznie z Karsiborem i Przytorem) – 32, Jarosławcu – 20, Szczecinie (łącznie z portami Szczecin Dąbie i Stołczyn) – 17, Dziwnowie – 17, Unieściu – 15 i Wolinie – 15.

**Tablica 57. Flota łodziowa województwa zachodniopomorskiego w 2021 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 57. Fishing fleet in Zachodniopomorskie Voivodship in 2021
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Liczba jednostek Number of units		Pojemność brutto GT Gross tonnage (GT)		Moc kW Power in kW	
		2020=100		2020=100		2020=100
Ogółem Total	304	100,0	2168	101,1	14365	101,4
w tym: of which						
Darłowo	32	97,0	163	99,8	1365	100,0
Jarosławiec	20	100,0	106	100,0	807	100,0
Kołobrzeg	34	100,0	683	100,5	3640	101,6
Szczecin ^a	17	100,0	36	100,0	326	100,0
Świnoujście ^b	32	97,0	248	101,0	1890	101,7
Trzebież	35	100,0	113	100,0	858	100,0

a Łącznie ze Szczecin Dąbiem i Stołczynem. b Łącznie z Karsiborem i Przytorem.

a Including Szczecin Dąbie and Stołczyn. b Including Karsibór and Przytór.

Źródło: dane Morskiego Instytutu Rybackiego w Gdyni.

Source: Data of the National Marine Fisheries Research Institute in Gdynia.

Rozdział 7

Chapter 7

Finanse jednostek samorządu terytorialnego

Finances of local government units

7.1. Dochody jednostek samorządu terytorialnego

7.1. Revenue of local government units

Dochody ogółem jednostek samorządu terytorialnego (JST) w 2020 r. w województwie zachodniopomorskim wyniosły 13906,7 mln zł, co stanowiło wzrost o 15,0% w porównaniu z 2019 r. Głównym źródłem dochodów JST były dochody własne, które stanowiły 48,5% dochodów ogółem. Kwota dotacji, które wpłynęły do budżetów JST wyniosła 4237,5 mln zł, co stanowiło 30,5% dochodów ogółem i była o 24,3% wyższa niż przed rokiem. Udział dotacji inwestycyjnych w ogólnej wysokości dotacji w budżetach JST wyniósł 20,7% i był o 2,6 p. proc. niższy niż w 2019 r. Wysokość dotacji europejskich w strukturze budżetów JST w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2020 r. wyniosła 643,29 zł, czyli o 55,6% więcej niż przed rokiem.

W województwie zachodniopomorskim dochody jednostek samorządu terytorialnego (JST) w 2020 r. wyniosły 13906,7 mln zł i były o 15,0% wyższe niż w 2019 r. W kwocie tej 48,2% stanowiły dochody gmin, 31,7% – dochody miast na prawach powiatu, 12,6% – dochody powiatów, 7,4% – dochody województwa.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody JST ogółem w 2020 r. wyniosły 8238,34 zł, co stanowiło wzrost o 15,7% w porównaniu z rokiem poprzednim. Największy dochód na 1 mieszkańca wykazały miasta na prawach powiatu (8041,71 zł), co stanowiło wzrost wobec 2019 r. o 21,8%. Wzrost tego wskaźnika w porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano we wszystkich JST, przy czym największy w przypadku budżetu województwa (wzrost o 30,2%, do poziomu 610,65 zł), a najmniejszy – gmin (o 10,1%, do 5859,17 zł).

Gminy bez miast na prawach powiatu w 2020 r. osiągnęły dochody wynoszące 6705,7 mln zł, które były wyższe niż w roku poprzednim o 9,8%. W dochodach tych 53,2% stanowiły dochody gmin miejsko-wiejskich (55 jednostek), 27,1% – gmin wiejskich (47 jednostek), a 19,6% – gmin miejskich (8 jednostek). Najwyższy wskaźnik dochodów per capita odnotowano w przypadku gmin wiejskich (6345,95 zł) i był on wyższy od dochodów gmin miejskich o 17,8%, a gmin miejskowiejskich – o 9,0%.

Dochody miast na prawach powiatu w 2020 r. wyniosły 4412,8 mln zł i były wyższe niż w roku poprzednim o 21,5%. Najwyższy dochód na 1 mieszkańca w 2020 r. wykazało Świnoujście – 14753,11 zł, co stanowiło wzrost o 87,7% wobec 2019 r., a najniższy – Koszalin – 6980,00 zł, co stanowiło wzrost o 11,5% wobec roku poprzedniego.

Dochody powiatów (bez miast na prawach powiatu) w 2020 r. wyniosły 1754,2 mln zł i w porównaniu z rokiem poprzednim były wyższe o 13,0%. Wskaźnik dochodów per capita był zróżnicowany i wynosił od 1248,35 zł w powiecie stargardzkim (wzrost o 7,4% wobec 2019 r.) do 1910,62 zł w powiecie drawskim (wzrost o 18,0%). W porównaniu z 2019 r. jedynie w powiecie koszalińskim odnotowano spadek dochodów na 1 mieszkańca (o 1,2%).

Dochody budżetu województwa w 2020 r. wyniosły 1034,0 mln zł, tj. o 29,8% więcej niż w roku poprzednim. W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochód ten wyniósł 610,65 zł i był o 30,2% wyższy niż w 2019 r.

Tablica 58. Dochody jednostek samorządu terytorialnego
Table 58. Revenue of local government units

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020	
	na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN				udział dochodów własnych w % ogółem dochodów share of own revenue in total revenue in %
Ogółem Total	4171,50	5365,03	7127,00	8238,34	48,5
Gminy ^a Gminas ^a	2975,48	3743,90	5319,85	5859,17	50,0
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	3261,63	5138,04	6601,01	8041,71	54,1
Powiaty Powiats	1000,97	1049,05	1352,10	1532,78	36,9
Województwo Voivodship	426,75	449,42	469,01	610,65	35,1

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

Źródłami **dochodów własnych** jednostek samorządu terytorialnego są m.in: wpływy z podatków, opłat, dochody z majątku JST, spadki, zapisy i darowizny na rzecz JST., dochody z kar pieniężnych i grzywien określonych w odrębnych przepisach, odsetki od pożyczek udzielanych przez jednostki samorządu terytorialnego o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej, odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody JST, odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych (o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej i inne). W rozumieniu ustawy dochodami własnymi jednostek samorządu terytorialnego są również udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) oraz z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT).

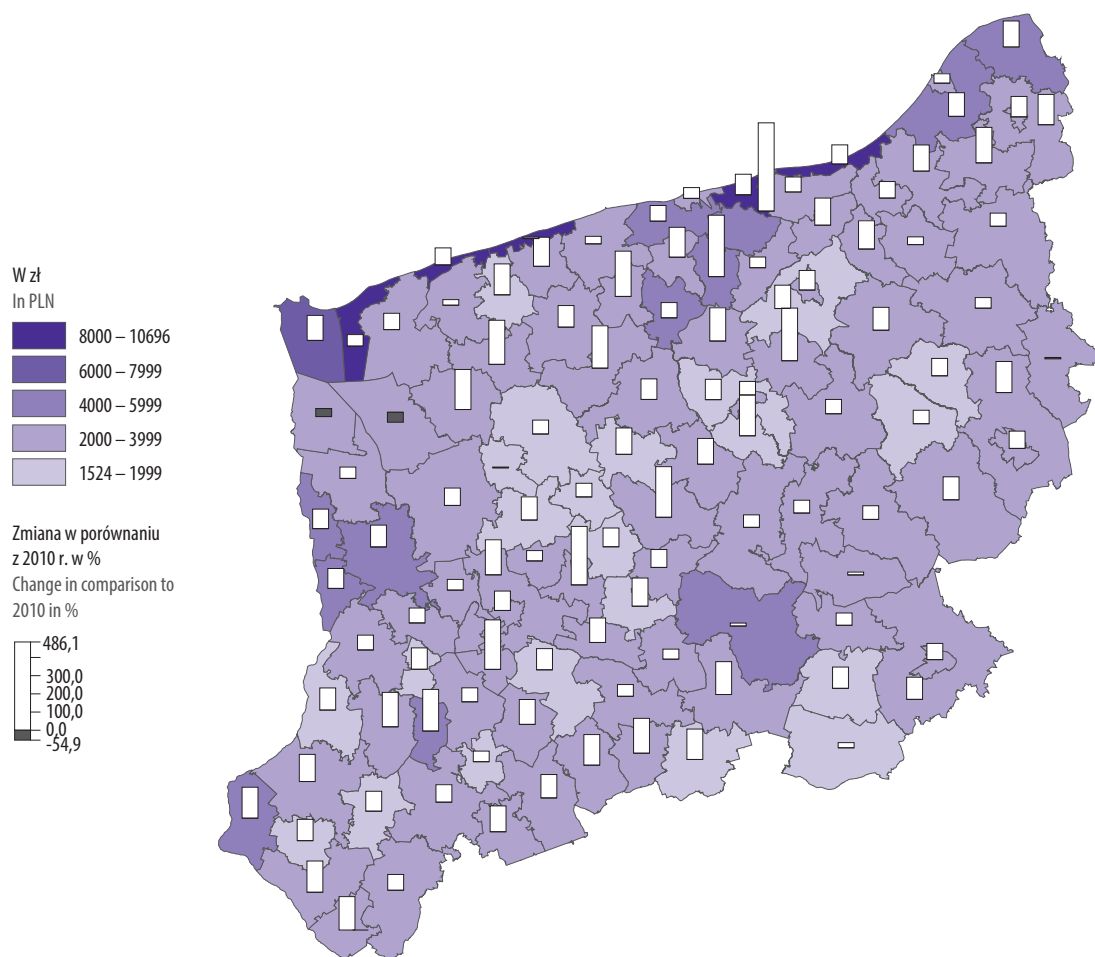
W województwie zachodniopomorskim w 2020 r. głównym źródłem dochodów JST ogółem były dochody własne (6749,9 mln zł), których udział w dochodach ogółem wyniósł 48,5% (spadek wobec 2019 r. o 1,4 p. proc.). W budżetach miast na prawach powiatu udział ten wyniósł 54,1% (spadek o 2,5 p. proc.), gmin – 50,0% (spadek o 0,2 p. proc.), w powiatów – 36,9% (spadek o 1,8 p. proc.), a województwa – 35,1% (spadek o 3,3 p. proc.).

Najważniejszym źródłem dochodów własnych gmin i miast na prawach powiatu były dochody podatkowe (stanowiły odpowiednio: 63,0% i 58,1%), a w tym odpowiednio 29,5% i 37,6% z udziałów w podatku dochodowym oraz 27,3% i 17,3% z podatków od nieruchomości. W strukturze dochodów własnych powiatów największy udział miały wpływy z udziału w podatku dochodowym (40,7%) oraz wpływy z usług (19,3%). Dochody własne samorządu województwa składały się w największej części z udziałów w podatku dochodowym (70,8%), a w tym 52,2% – od osób prawnych, 18,6% – od osób fizycznych.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody własne JST ogółem wyniosły 3998,65 zł i były wyższe wobec 2019 r. o 12,6%. Zwiększenie dochodów własnych per capita w porównaniu z poprzednim rokiem odnotowano we wszystkich rodzajach jednostek samorządów terytorialnych. Wzrost ten wyniósł: 9,6% w gminach, 16,3% w miastach na prawach powiatu, 8,2% w powiatach oraz 19,1% w województwie.

Mapa 46.
Map 46.

Dochody własne gmin na 1 mieszkańca w 2020 r.
Own revenue of gminas per capita in 2020

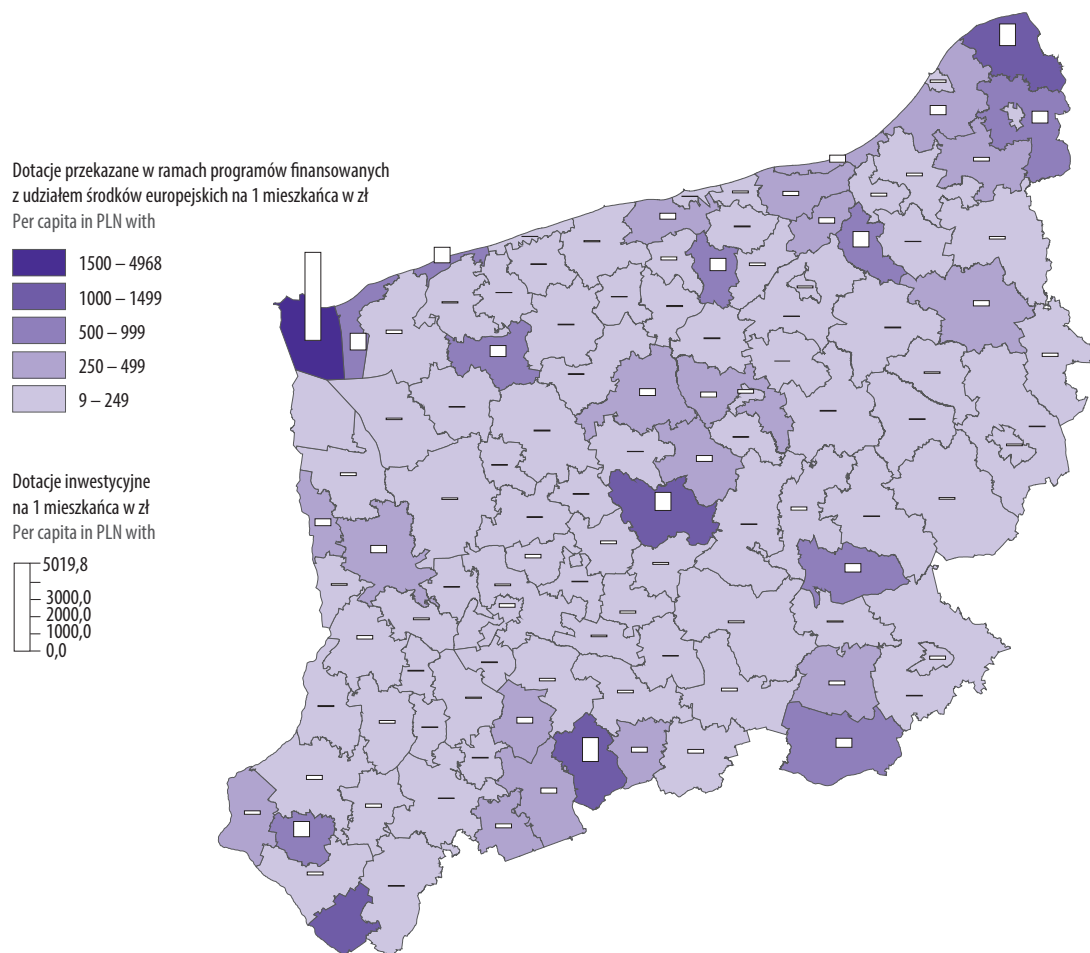
W strukturze dochodów JST oprócz dochodów własnych znajdują się również dotacje, których łączna wysokość w 2020 r. wyniosła 4237,5 mln zł, co stanowiło 30,5% dochodów ogółem. Kwota ta była o 24,3% wyższa niż przed rokiem. Udział dotacji celowych w ogólnej wysokości dotacji w budżetach JST wyniósł 74,4% i był o 5,0 p. proc. niższy niż w 2019 r., a dotacji inwestycyjnych – 20,7%, tj. o 2,6 p. proc. wyższy niż 2019 r.

W 2020 r. gminy bez miast na prawach powiatu otrzymały dotacje w wysokości 2171,8 mln zł, z czego 9,5% stanowiły dotacje inwestycyjne. Kwota ogólnych dotacji w budżecie gmin w 2020 r. była o 14,6% wyższa niż przed rokiem. Istotną część dotacji budżetów gminnych to dotacje celowe (89,2%), w tym 79,1% to dotacje celowe z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej. W strukturze dochodów budżetów gmin udział dotacji był wyższy niż w roku poprzednim i wyniósł 32,4% (w 2019 r. udział ten wyniósł 31,0%).

W przypadku miast na prawach powiatu ogólna wysokość dotacji w 2020 r. wyniosła 1269,6 mln, w tym 30,8% stanowiły dotacje inwestycyjne. W porównaniu z rokiem 2019 r. kwota przyznanych dotacji zwiększyła się o 41,7%. Największy udział w strukturze dotacji w budżetach miast na prawach powiatu stanowiły dotacje celowe (68,8%), w tym dotacje celowe z budżetu państwa z zakresu administracji rządowej (59,3%). W 2020 r. dotacje stanowiły 28,8% ogólnych dochodów budżetów miast na prawach powiatu, czyli o 4,1 p. proc. więcej niż przed rokiem.

Mapa 47.
Map 47.

Dotacje dla gmin na 1 mieszkańca w 2020^a r.
Grants for gminas per capita in 2020^a

a. Dotacje miast na prawach powiatu obejmują środki otrzymywane w ramach części gminnej i powiatowej

W strukturze dochodów powiatów w 2020 r. dotacje wyniosły 356,7 mln zł i stanowiły 20,3% dochodów ogółem. W porównaniu z 2019 r. wysokość dotacji ogółem dla powiatów wzrosła o 20,2%. Dotacje inwestycyjne stanowiły 20,8% dotacji. Największy odsetek stanowiły dotacje celowe (77,4%), w tym dotacje celowe z budżetu państwa z zakresu administracji rządowej (52,7%).

Wysokość dotacji w budżecie województwa w 2020 r. wyniosła 439,4 mln zł, z czego 46,4% stanowiły dotacje inwestycyjne. Kwota ta była wyższa niż w 2019 r. o 36,3%. Udział dotacji w ogólnych dochodach województwa był wyższy niż przed rokiem o 2,0 p. proc. i wyniósł 42,5%. Dotacje te pochodziły głównie ze środków europejskich, przy czym 76,3% stanowiły dotacje z paragrafów 205 i 625, a 8,8% – z paragrafów 200 i 620.

W 2020 r. dotacje ze środków europejskich, które wpłynęły do budżetów JST w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 643,29 zł, czyli o 55,6% więcej niż rok wcześniej. W gminach było to średnio 139,41 zł (w porównaniu z 200,64 zł w 2019 r.), w miastach na prawach powiatu – 234,35 zł (wobec 366,15 zł w 2019 r.), w powiatach – 47,81 zł (46,42 zł w 2019 r.), a w województwie – 221,73 zł (127,90 zł w 2019 r.).

7.2. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego

7.2. Expenditure of local government units

Łączna kwota wydatków z budżetów JST w 2020 r. wyniosła 13782,5 mln złotych, co stanowiło kwotę wyższą niż rok wcześniej o 11,2%. Udział wydatków inwestycyjnych w ogólnej wysokości wydatków JST wyniósł 18,8%, co stanowiło wzrost wobec roku poprzedniego o 1,1 p. proc. Najwięcej środków rozdysponowano na wydatki w działach: „Oświata i wychowanie” (23,8%), „Rodzina” (18,5%) oraz „Transport i łączność” (15,6%).

W 2020 r. w województwie zachodniopomorskim łączne wydatki JST wyniosły 13782,5 mln złotych i były wyższe od kwoty uzyskanej rok wcześniej o 11,2%. Największy udział w tej kwocie miały wydatki budżetu gmin bez miast na prawach powiatu (46,6%) oraz miast na prawach powiatu (34,2%). Wydatki powiatów stanowiły 12,2%, a województwa 7,0% ogólnej kwoty wydatków JST w 2020 r.

Wydatki gmin w 2020 r. wyniosły 6422,4 mln zł i były wyższe od kwoty uzyskanej rok wcześniej o 6,6%. W przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatki te kształtowały się na poziomie 5611,58 zł i były wyższe w porównaniu z 2019 r. o 6,9%. Najwięcej środków pochłonęły wydatki bieżące (5583,6 mln zł), stanowiąc 86,9% łącznych wydatków budżetów gmin. Wydatki majątkowe wyniosły 838,8 mln zł, były o 1,7% niższe niż rok wcześniej i stanowiły 13,1% wydatków ogółem (rok wcześniej było to 14,2%). Wydatki majątkowe inwestycyjne wyniosły natomiast 807,4 mln zł (tj. mniej o 0,7% niż w 2019 r.), stanowiąc 12,6% wydatków ogółem (rok wcześniej było to 13,5%).

W miastach na prawach powiatu wydatki w 2020 r. zamknęły się w kwocie 4717,0 mln zł, co stanowiło kwotę wyższą o 15,6% w stosunku do roku poprzedniego. Wskaźnik łącznych wydatków per capita wyniósł 8596,15 zł i był wyższy w porównaniu z 2019 r. o 15,9%. W strukturze wydatków miast na prawach powiatu 71,8% stanowiły wydatki bieżące, a 28,2% - wydatki majątkowe, w tym wydatki inwestycyjne – 27,2%. Rok wcześniej było to odpowiednio: 75,8%, 24,2% i 22,9%. Wydatki bieżące były o 9,5% wyższe niż rok wcześniej i wyniosły 3385,7 mln zł, wydatki majątkowe – o 15,6% (4717,0 mln zł), a majątkowe inwestycyjne – o 34,7% (1331,3 mln zł).

Tablica 59.
Table 59.

Wydatki jednostek samorządu terytorialnego
Expenditure of local government units

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020	
	na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN				udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w % share of investment expenditure in total expenditure in %
Ogółem Total	4632,5	5316,2	7306,07	8164,75	19,5
Gminy ^a Gminas ^a	3315,0	3654,9	5248,33	5611,58	12,6
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	3703,0	5274,3	7413,93	8596,15	27,2
Powiaty Powiats	1088,5	1027,6	1306,85	1467,06	13,3
Województwo Voivodship	455,9	431,0	463,44	569,37	38,5

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

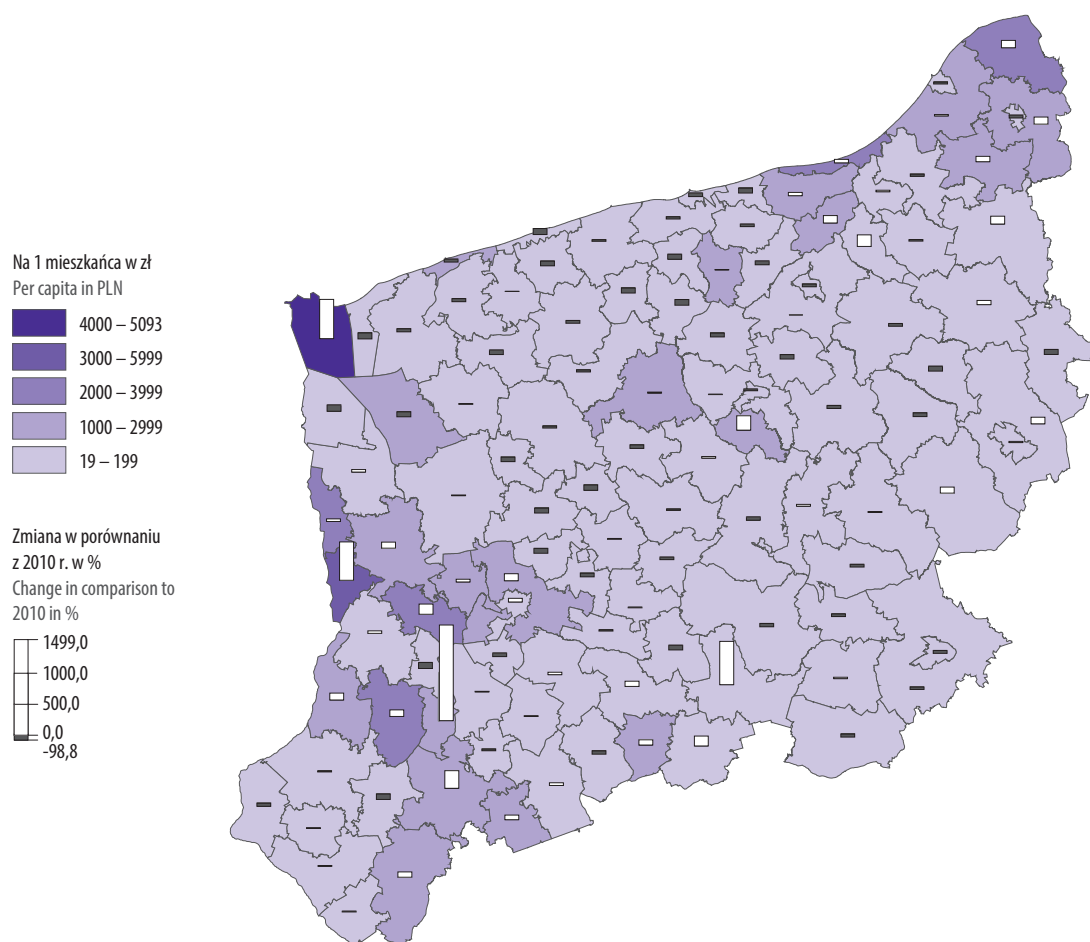
a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

Łączne wydatki powiatów w 2020 r. wyniosły 1679,0 mln zł, z czego 86,5% stanowiły wydatki bieżące, a 13,5% wydatki majątkowe (w tym 13,3% – wydatki inwestycyjne). Rok wcześniej było to odpowiednio: 84,3%, 12,7% i 12,2%. Ogólna wysokość wydatków powiatów była wyższa niż rok wcześniej o 11,9%. W przeliczeniu na jednego mieszkańca powiaty wydały średnio 1467,06 zł, czyli o 12,3% więcej niż w 2019 r. Na wydatki majątkowe przeznaczono 227,5 mln zł (w tym na wydatki inwestycyjne – 223,0 mln zł), czyli o 19,0% (w przypadku wydatków inwestycyjnych o 22,2%) więcej niż w roku poprzednim.

W 2020 r. z budżetu województwa zrealizowano wydatki w łącznej kwocie 964,1 mln zł. Były one wyższe niż w 2019 r. o 22,5%. Na przytoczoną kwotę złożyło się 587,8 mln zł wydatków bieżących (61,0% wydatków ogółem, wobec 66,1% w 2019 r.) oraz 376,3 mln zł wydatków majątkowych (39,0%, wobec 33,9%), w tym 371,3 mln zł wydatków majątkowych inwestycyjnych (38,5%, wobec 33,6%). W przeliczeniu na jednego mieszkańca było to 569,37 zł, czyli o 22,9% więcej w porównaniu z rokiem poprzednim.

Mapa 48.
Map 48.

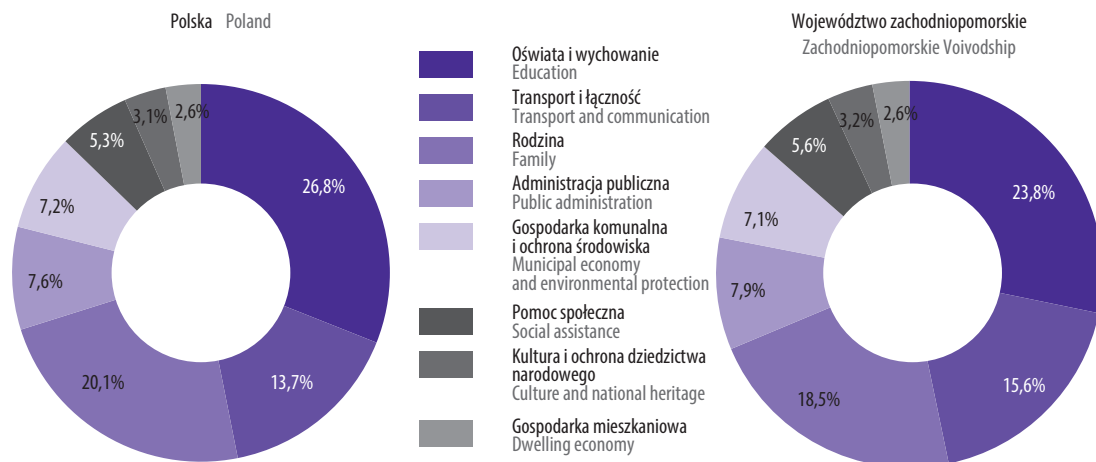
Wydatki inwestycyjne gmin na 1 mieszkańca w 2020 r.
Investment expenditures of gminas per capita in 2020

Według działów Klasyfikacji Budżetowej w województwie zachodniopomorskim największa część wydatków została rozdysponowana w działach: „Oświata i wychowanie” (23,8%), „Rodzina” (18,5%) oraz „Transport i łączność” (15,6%). W skali kraju największe wydatki również zaobserwowano w tych samych działach, a ich udział w wydatkach ogółem wyniósł odpowiednio: 26,8%, 20,1% i 13,7%.

Wykres 84.
Chart 84.

Wydatki budżetowe według działów w 2020 r.
Budget expenditure by divisions in 2020

7.3. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego

7.3. Result of budgets of local government units

W 2020 r. zagregowany wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego był dodatni. Główny udział w tym wyniku miał wysoki deficyt budżetów miast na prawach powiatu i wysoka nadwyżka budżetów gmin. Relacja wyniku finansowego do dochodu ogółem ukształtowała się na poziomie 0,9%. Nadwyżkę budżetową wykazały budżety gmin, powiatów i województwa.

Łączny wynik budżetów zachodniopomorskich JST w 2020 r. wykazał nadwyżkę w wysokości 124,2 mln zł. Był to lepszy wynik niż z 2019 r., gdy rok zamknął się deficytem budżetowym wynoszącym -303,7 mln zł. Uzyskany w 2020 r. wynik finansowy był również lepszy od wyniku budżetowego z 2015 r. (wówczas wyniósł on 83,5 mln zł) oraz z 2010 r. (deficyt wynoszący -794,6 mln zł). Relacja ogólnego wyniku budżetowego do dochodów w 2020 r. wyniosła 0,9%.

Na zagregowany wynik budżetowy JST w 2020 r. największy wpływ miał deficyt budżetowy uzyskany w miastach na prawach powiatu wynoszący -304,2 mln zł. W porównaniu z 2019 r. wynik ten był jednak lepszy o 47,0%. Wynikiem dodatnim w 2020 r. zamknęły się natomiast budżety gmin bez miast na prawach powiatu (niemal 4-krotnie lepszy wynik niż w 2019 r.), powiatów (wynik lepszy o 44,8%) oraz województwa (wynik ponad 7-krotnie lepszy).

Tablica 60.
Table 60.

Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego
Result of budgets of local government units

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
	w mln zł in PLN millions			
Ogółem Total	-794,6	83,5	-303,7	124,2
Gminy ^a Gminas ^a	-394,7	102,9	82,1	283,4
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	-247,8	-75,9	-447,3	-304,2

Tablica 60.

Table 60.

Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego (dok.)

Result of budgets of local government units (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020
	w mln zł in PLN millions			
Powiaty Powiats	-101,8	24,8	51,9	75,2
Województwo Voivodship	-50,3	31,7	9,5	69,9

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

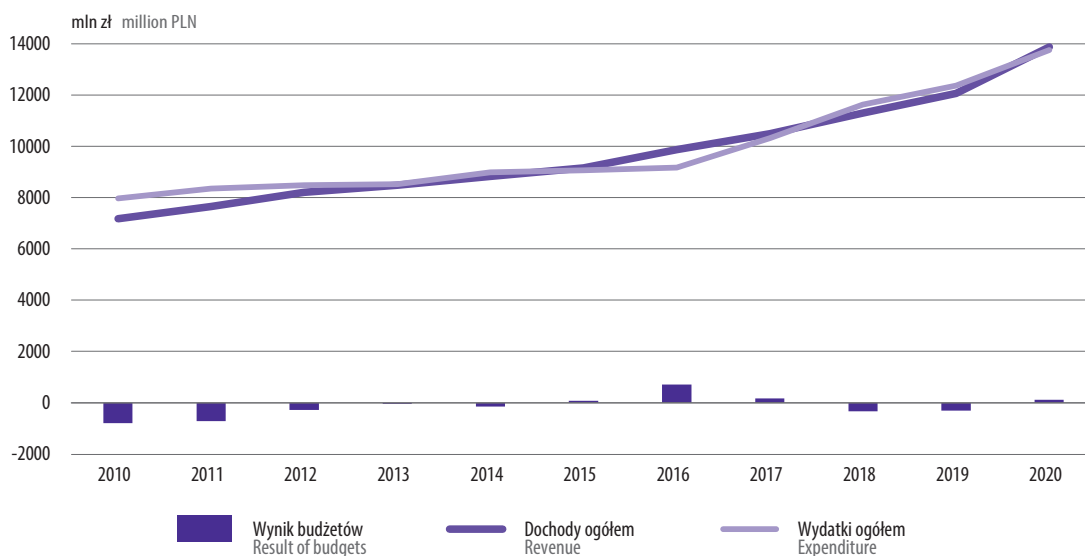
a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

Wykres 85.

Chart 85.

Dochody, wydatki i wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Revenue, expenditure and result of budgets of local government units

Na 132 jednostki samorządu terytorialnego działające na terenie województwa zachodniopomorskiego 107 (81,1%) osiągnęło dodatni wynik budżetowy, a 25 (18,9%) – ujemny.

W 2020 r. deficyt budżetowy odnotowano w 21 gminach (19,1% wszystkich gmin), przy czym najniższy wynik osiągnęła gmina wiejska Darłowo (-6,3 mln zł), gmina miejska Szczecinek (-4,6 mln zł) oraz gmina wiejska Postomino (-3,4 mln zł). Ujemną relację wyniku budżetowego do dochodu przekraczającą 10,0% wykazano jedynie w gminie wiejskiej Boleszkowice (-10,5%). Nadwyżkę budżetową osiągnęło 89 gmin (80,9%), przy czym najwyższe wyniki odnotowano w gminach: miejsko-wiejskiej Gryfino (15,2 mln zł), wiejskiej Dygowo (13,8 mln zł) oraz miejskiej Darłowo (13,6 mln zł). Liczba jednostek gminnych z dodatnią relacją wyniku budżetowego do dochodu przekraczającą 10,0% wyniosła 25.

Wśród 3 miast na prawach powiatu w 2020 r. jedynie w Koszalinie odnotowano dodatni wynik finansowy wynoszący 20,9 mln zł, co w relacji do dochodów stanowiło 2,8%. W przypadku Szczecina i Świnoujścia odnotowano deficyt budżetowy wynoszący odpowiednio: -269,7 mln zł i -55,04 mln zł, co przekładało się na -8,8% i -9,2% w relacji do dochodu.

Wśród wszystkich 18 jednostek powiatowych 16 osiągnęło dodatni, a 2 – ujemny wynik budżetowy na koniec 2020 r. Deficyt wykazały powiaty: koszaliński (-6,4 mln zł) oraz szczeciński (-1,7 mln zł), przy czym jedynie w powiecie koszalińskim w wynik budżetowy o 0,9 p. proc. przekroczył -5,0% w relacji wyniku do dochodu. Wśród powiatów z dodatnim wynikiem budżetowym w 8 jednostkach relacja wyniku do dochodu przekroczyła 5,0%, a w 4 – 10%. Najwyższą wartość relacji wyniku finansowego do dochodu zanotowano w powiecie białogardzkim (14,7%).

W budżecie województwa w 2020 r. odnotowano dodatni wynik finansowy wynoszący 69,9 mln zł, co w relacji do dochodu wyniosło 6,8%.

7.4. Projekty dofinansowane z UE z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności

7.4. Projects co-financed by the EU from structural funds and the Cohesion Fund

Łączna wartość projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa zachodniopomorskiego do końca 2020 r. wyniosła 26,2 mld zł, stanowiąc 4,9% wartości w skali kraju. Najwięcej środków przeznaczono na projekty w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. W przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2020 r. kwota dotacji na projekty europejskie była wyższa niż rok wcześniej.

Projekty europejskie realizowane przez jednostki podsektora instytucji samorządowych obejmują część wykorzystywanych w Polsce środków publicznych pochodzących z bezzwrotnej pomocy zagranicznej. Innymi beneficjentami funduszy europejskich są jednostki podsektora instytucji rządowych, a także sektora MŚP, fundacji, stowarzyszeń, uczelni, szkół itp.

Zgodnie z ustawą o finansach publicznych, do środków europejskich zaliczamy zarówno fundusze pochodzące z budżetu Unii Europejskiej, jak i środki pozaunijne, których źródłem są: Norweski Mechanizm Finansowy, Szwajcarsko-Polski Program Współpracy, Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Sposób wykorzystania głównej części funduszy napływających do Polski z budżetu UE został określony w Umowie Partnerstwa na lata 2014–2020. W okresie wcześniejszym podstawą były Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia na lata 2007–2013, a środki przewidziane na ten okres programowania były wykorzystywane w niewielkiej skali także po 2015 r. Większa część rozdzielonych w Umowie Partnerstwa funduszy strukturalnych (Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego) oraz Funduszu Spójności przypada na krajowe programy operacyjne (56,3%), niemające przypisania do konkretnych regionów, natomiast mniejsza ich część została programowo rozdzielona na określone obszary kraju. Dotyczy to 16 regionalnych programów operacyjnych (RPO; 40,7%) oraz PO Polska Wschodnia (2,6%). W okresach programowania 2007–2013 oraz 2014–2020 dodatkowe niewielkie środki były kierowane do obszarów przygranicznych w ramach celu Europejska Współpraca Terytorialna. Poza polityką spójności i Umową Partnerstwa 2014–2020 znajdują się środki przyznane Polsce przez UE w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego. Dysponentami tych funduszy są ministrowie właściwi dla rolnictwa i gospodarki morskiej.

Całkowita wartość realizowanych przez samorządy projektów europejskich obejmuje publiczne środki europejskie uzyskiwane w formie dotacji oraz wkład własny pochodzący z dochodów własnych samorządów lub z kredytów i pożyczek. Dotacje celowe pozyskane z UE w ramach perspektywy finansowej 2014–2020 są wykazywane przez samorządy w §205 klasyfikacji budżetowej (zadania bieżące) oraz §625 (zadania inwestycyjne). Pozostałe otrzymane dotacje europejskie zalicza się do analogicznych §200 i §620.

Poniżej przedstawione zostaną wartości całkowite (w mln zł) umów/decyzji o dofinansowanie, w tym ze środków UE projektów realizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa, m.in. według takich programów jak: Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, Program Operacyjny Inteligentny Rozwój, Program Operacyjny Polska Cyfrowa, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Regionalny Program Operacyjny. Wartość całkowita zaprezentowana zostanie w przeliczeniu na 1 mieszkańca oraz w odniesieniu do wartości całkowitej dofinansowania w Polsce.

Do końca 2020 r. całkowita wartość projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa zachodniopomorskiego wyniosła 26,2 mld zł, z czego 56,1% stanowiło dofinansowanie z budżetu UE. Udział wspomnianej kwoty w wartości całkowitej w Polsce (bez środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna) wyniósł 4,9%.

Największa część środków została rozdysponowana w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko – 16,3 mld zł (62,2% kwoty łącznej) oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego – 8,2 mld zł (31,4%).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca w ramach projektów zrealizowanych w województwie zachodniopomorskim w 2020 r. wydano 15,5 tys. zł, czyli o 2090,40 zł więcej niż średnio w kraju.

Tablica 61.

Wartość całkowita projektów oraz wartość dofinansowania ze środków UE projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa do końca 2021 r.^a

Table 61.

The total project value and the additional EU financing value projects which are implemented based on the Partnership Agreement 2014–2020 in voivodship to end the 2021^a

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total		Na 1 mieszkańca w zł Per capita in PLN	W odsetkach (Polska=100) In percent (Poland=100)
	w tym dofinanso- wane ze środków UE of which co-financing from the EU resources			
	w mln zł in PLN millions			
Ogółem Total	26238,9	14728,6	5,1b	15496,5
programy operacyjne: operational programmes:				
Infrastruktura i Środowisko Infrastructure and Environment	16330,5	8161,4	7,6	9644,6
Inteligentny Rozwój Smart Growth	724,1	385,8	1,1	427,65
Polska Cyfrowa Digital Poland	451,7	287,9	3,2	266,77
Wiedza Edukacja Rozwój Knowledge Education Development	488,0	426,3	2,1	288,18
Regionalne Programy Operacyjne Regional Operational Programmes	8244,7	5467,3	4,6	1869,25

a Dane szacunkowe; miejsce realizacji projektu zgodnie z umową o dofinansowanie; dane dotyczą podpisanych umów o dofinansowanie; bez środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna. b Dla Polski łącznie ze środkami Programu Operacyjnego Polska Wschodnia.
a Estimated data; place of project implementation in accordance with the financing agreement; data relate to signed co-financing agreements; without the funds of the Technical Assistance Operational Programme. b For Poland included financing value of operational programme Eastern Poland.

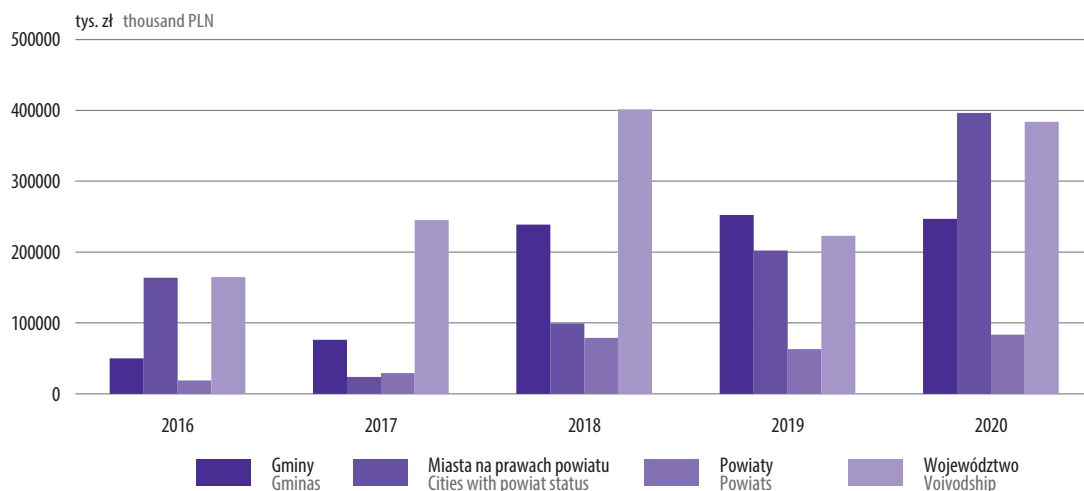
Całkowita kwota dotacji otrzymanych przez samorządy JST na realizację projektów europejskich w 2020 r. wyniosła 1110,6 mln zł i była o 49,9% wyższa niż rok wcześniej. W kwocie tej 82,6% stanowiły płatności w zakresie budżetu środków europejskich (rok wcześniej było to 81,3%).

W 2020 r. całkowita kwota dotacji otrzymanych przez samorządy gmin bez miast na prawach powiatu na realizację projektów europejskich wyniosła 246,9 mln zł, z czego 80,3% stanowiły płatności w zakresie budżetu środków europejskich. W przypadku samorządów miast na prawach powiatu było to odpowiednio: 396,5 mln zł i 97,3%, powiatów – 83,4 mln zł i 82,0%, a województwa – 383,8 mln zł i 69,1%. W porównaniu z rokiem poprzednim kwota dotacji na realizację projektów europejskich zmniejszyła się w gminach (o 2,1%), a wzrosła w miastach na prawach powiatu (o 96,0%), powiatach (o 31,8%) oraz województwie (o 72,2%).

Wykres 86.**Wartość całkowita dotacji otrzymanych przez samorządy na realizację projektów europejskich według form jednostek samorządu terytorialnego**

Chart 86.

Total value of subsidies received by local governments for the implementation of European projects according to the form of local government units

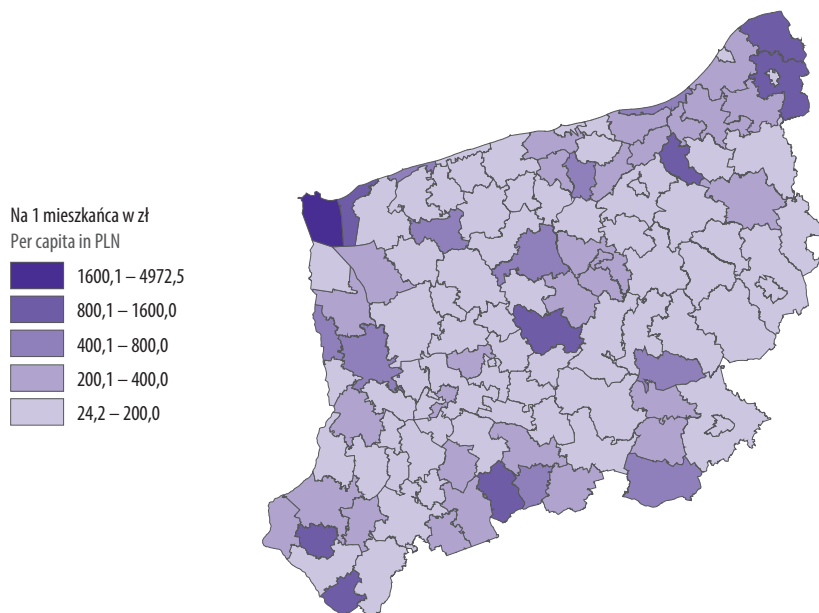

W przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2020 r. kwota dotacji na projekty europejskie wyniosła 657,90 zł i była o 50,7% wyższa niż w roku poprzednim. Najwyższą wartość tego wskaźnika odnotowano w przypadku budżetów miast na prawach powiatu (347,00 zł), przy czym była ona wyższa o 96,6 % niż w 2019 r., a najniższą – w przypadku budżetów gmin bez miast na prawach powiatu (146,29 zł) i była ona niższa o 1,6% niż rok wcześniej. W przypadku budżetów powiatów i województwa było to odpowiednio 152,86 zł i wzrost o 32,9% oraz 227,34 zł i wzrost o 73,0%.

W latach 2018–2020 jedynie w budżetach gmin bez miast na prawach powiatu relacja dotacji na projekty europejskie do dochodów własnych była niższa niż 10%. W 2020 r. wskaźnik ten w dla budżetów gmin bez miast na prawach powiatu wyniósł 7,4%, dla budżetów miast na prawach powiatu – 16,6%, dla budżetów powiatów – 12,9%, a dla budżetu województwa – 105,7%.

Mapa 49.
Map 49.

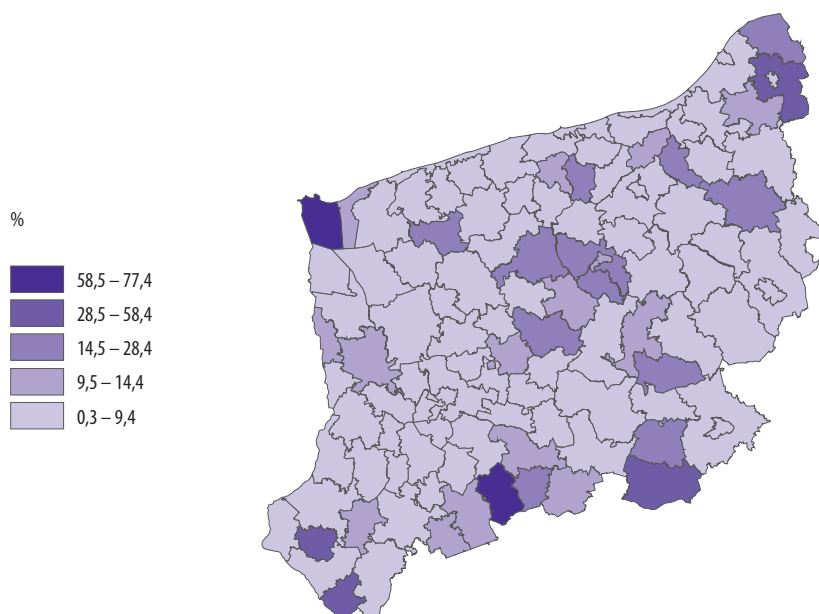
Dotacje na projekty europejskie uzyskane przez gminy^a na 1 mieszkańca w 2020 r.
Subsidies for European projects obtained by gminas^a per capita in 2020

^a Dotacje miast na prawach powiatu obejmują środki otrzymywane w ramach części gminnej i powiatowej.
a Grants of cities with powiat status comprise gmina and powiat parts.

Mapa 50.
Map 50.

Relacja wartości dotacji na projekty europejskie do dochodów własnych w gminach^a w 2020 r.
Ratio of the value of subsidies for European projects to own revenue of gminas^a in 2020

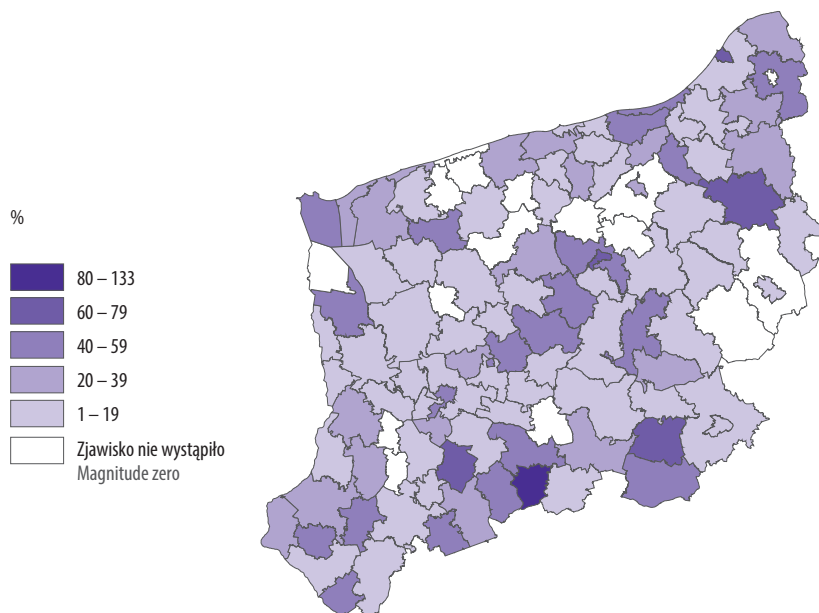

^a Dotacje miast na prawach powiatu obejmują środki otrzymywane w ramach części gminnej i powiatowej.
a Grants of cities with powiat status comprise gmina and powiat parts.

W 2020 r. spośród 110 gmin i 3 miast na prawach powiatu 16 gmin nie realizowało inwestycji z udziałem środków europejskich pochodzących z dotacji z paragrafów 200, 205, 620 i 625. W przypadku 14 gmin udział ten przekroczył 50%, a w przypadku gminy wiejskiej Krzęcin z powodu przesunięć czasowych realizacji wydatków i otrzymania transzy płatności przekroczył 100%. W województwie w ujęciu ogólnym udział europejskich dotacji inwestycyjnych w wydatkach inwestycyjnych ogółem w budżetach gmin bez miast na prawach powiatu wyniósł 22,3%, miast na prawach powiatu – 27,7%, powiatów – 16,4%, a województwa – 51,4%.

Mapa 51. Udział europejskich dotacji inwestycyjnych w wydatkach inwestycyjnych ogółem w gminach^a w 2020 r.

Map 51. Share of the European investment grants in total investment expenditure of gminas^a in 2020

^a Dotacje miast na prawach powiatu obejmują środki otrzymywane w ramach części gminnej i powiatowej.
^a Grants of cities with powiat status comprise gmina and powiat parts.

Rozdział 8

Chapter 8

Wybrane dane o województwie zachodniopomorskim

Selected data on Zachodniopomorskie Voivodship

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska w tys. zł (ceny bieżące)	1042969,9	720211,0	387663,3	433656,9	551252,7	708189,9	
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej w tys. zł (ceny bieżące)	255632,1	151886,9	123313,4	124861,6	100021,2	74780,9	
Ścieki komunalne odprowadzone na 1 mieszkańca w dam ³	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	
Udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w odpadach komunalnych zebranych ogółem w %	8,0	10,2	9,6	12,4	17,7	19,9	
Przyrost naturalny na 1000 ludności	0,47	-0,09	-0,31	-0,91	-0,44	-1,27	
Urodzenia żywe na 1000 ludności	10,06	9,29	9,27	8,97	9,04	8,80	
Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności	-0,5	-0,5	-0,5	-0,6	-1,4	.	
Wskaźnik starości demograficznej w %	15,7	16,4	17,1	17,9	18,7	19,5	
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat	652	677	675	713	785	.	
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w %	45,8	45,2	46,5	47,2	48,3	48,0	
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL w %	52,3	51,4	52,2	52,6	52,6	51,9	
Stopa bezrobocia według BAEL w %	12,4	11,8	11,0	10,0	8,5	7,5	
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy	98	130	107	66	47	24	
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w zł	3059,96	3164,73	3325,99	3434,20	3570,07	3738,87	
Przeciętna w roku liczba emerytów i rencistów w tys.	375,1	367,9	361,3	358,7	355,2	356,1	
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł	1536,89	1615,86	1707,94	1793,88	1856,22	1912,38	
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym w zł	1186,91	1231,10	1263,56	1255,90	1365,40	1426,85	
Granica ubóstwa skrajnego w %	5,3	7,5	5,7	7,1	7,2	3,6	
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w %	10,5	9,7	9,7	9,7	8,5	7,7	
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3	33	39	46	60	73	86	
Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności	355,8	359,1	362,7	365,9	369,5	373,5	
Zużycie wody z sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) na 1 mieszkańca w m ³	33,8	33,3	33,1	32,5	32,7	32,9	
Porady lekarskie udzielone w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca	6,4	6,5	7,0	7,1	7,3	7,5	

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Specification
	278428,0	694715,4	639896,0	466736,8	.	.	Outlays on fixed assets in environmental protection in thousand PLN (current prices)
	47245,5	48826,3	85193,8	98293,9	.	.	Outlays on fixed assets in water management in thousand PLN (current prices)
	0,04	0,04	0,04	0,04	.	.	Industrial wastewater discharged per capita in dam3
	19,8	22,8	23,1	26,5	.	.	Share of municipal waste collected separately in total municipale waste in %
	-0,80	-0,89	-1,86	-2,27	-4,31	-6,12	Natural increase per 1000 population
	9,18	9,54	9,04	8,60	8,12	7,64	Live births per 1000 population
	-0,6	-0,6	-0,6	-0,4	-0,4	-0,45	Net migration for permanent residence per 1000 population
	20,4	21,2	21,9	22,6	23,2	18,6	Old age ratio in %
	756	828	868	879	.	.	Children attending pre-primary education establishments per 1000 children aged 3-6
	49,6	51,0	52,7	52,1	52,3	54,9	Employment rate by LFS in %
	53,2	53,6	54,8	53,8	54,2	57,1	Acitivity rate by LFS in %
	6,9	4,7	3,8	3,2	3,3	4,0	Unemployment rate by LFS in %
	18	16	15	13	24	12	Unemployed persons per a job offer
	3947,04	4174,17	4466,57	4765,91	5019,82	5 450,87	Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector in PLN
	357,6	359,6	373,6	377,9	381,7	381,7	Annual average number of retirees and pensioners in thousands
	1945,96	1995,19	2080,59	2179,21	2301,75	2 460,64	Average monthly retirement and other pension paid from non-agricultural social security system in PLN
	1482,90	1652,60	1722,23	1801,11	.	.	Average monthly per capita available income in households in PLN
	4,0	2,4	1,8	2,7	.	.	Extreme poverty rate in %
	6,9	6,0	5,4	4,8	.	.	Beneficiaries benefiting from social assistance in number of total population in %
	93	100	126	147	.	.	Children staying in nurseries and children's clubs per 1000 children up to the age of 3
	377,9	382,6	388,0	394,3	.	.	Dwelling stocks per 1000 population
	33,4	32,4	34,1	33,7	.	.	Consumption of water from water supply system in households (during the year) per capita w m ³
	7,4	7,4	7,5	7,5	.	.	Doctor's consultation provided within the scope of out-patient health care per capita

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
Liczba ludności na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej	2207	1949	1936	1906	1837	1837	
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych w %	95,9	96,3	96,2	96,1	95,3	95,1	
Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w %	3,3	3,3	3,2	3,3	4,2	4,3	
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych w mln zł (ceny bieżące)	1995,8	2146,4	1960,5	3216,4	2608,1	3044,3	
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych (rok poprzedni=100; ceny bieżące)	79,7	107,6	91,3	164,1	82,0	116,7	
Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca w zł (ceny bieżące)	100,8	114,1	130,4	107,3	104,7	129,8	
Sprzedaż detaliczna towarów (rok poprzedni=100; ceny bieżące)	116,6	103,1	95,1	103,3	109,4	106,7	
Drogi gminne i powiatowe o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogólnej	44,9	45,0	45,4	45,6	46,1	46,7	
Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej w %	8,8	16,4	27,0	30,4	35,1	38,6	
Udział dochodów własnych w dochodach ogółem jednostek samorządu terytorialnego w %							
Ogółem	47,1	47,1	48,3	50,2	51,0	52,9	
Gminy ^a	51,3	51,0	52,6	54,2	54,8	56,2	
Miasta na prawach powiatu	61,5	59,0	58,6	61,4	61,6	61,8	
Powiaty	27,5	27,8	27,7	28,0	30,0	33,4	
Województwo	22,6	27,7	27,2	29,7	29,8	31,6	
Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem jednostek samorządu terytorialnego w %							
Ogółem	25,0	25,4	21,6	17,9	18,9	19,7	
Gminy ^a	23,1	22,4	17,9	16,6	16,2	14,8	
Miasta na prawach powiatu	20,9	25,1	24,0	17,3	19,8	26,1	
Powiaty	22,2	18,9	11,4	8,2	10,6	10,8	
Województwo	49,7	50,3	46,9	40,4	41,5	37,2	
Dotacje inwestycyjne ogółem ^b dla jednostek samorządu terytorialnego w mln zł							
Ogółem	515,8	659,9	726,4	605,8	673,4	760,5	
Gminy ^a	156,5	245,9	229,4	191,7	214,7	224,0	
Miasta na prawach powiatu	21,7	85,4	176,1	140,0	170,6	252,2	
Powiaty	82,4	89,5	64,6	50,7	49,1	55,9	
Województwo	255,1	238,5	256,3	223,4	239,0	228,4	
Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego w mln zł							
Ogółem	-794,6	-714,2	-284,6	-41,2	-150,3	83,5	
Gminy ^a	-394,7	-221,9	-19,9	-0,2	-51,9	102,9	
Miasta na prawach powiatu	-247,8	-310,0	-218,5	-28,6	-68,9	-75,9	
Powiaty	-101,8	-73,1	-10,2	25,0	-3,4	24,8	
Województwo	-50,3	-109,1	-36,0	-37,3	-26,0	31,7	

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

b Suma wszystkich typów dotacji inwestycyjnych.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Specification
	1756	1753	1706	1829	.	.	Population per out-patient health care unit
	94,5	94,8	95,6	95,2	94,7	94,1	Cost level indicator in non-financial enterprises in %
	4,7	4,5	3,7	4,0	4,5	5,1	Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises in %
	2138,5	2543,2	2871,9	2676,1	4166,6	3665,1	Investment outlays of non-financial enterprises in million PLN (current prices)
	70,3	118,9	112,9	93,2	155,7	78,0	Investment outlays of non-financial enterprises (previous year=100; current prices)
	110,4	192,8	252,3	299,7	.	.	Intramural expenditures on research and development per capita in PLN (current prices)
	97,5	104,5	107,6	99,3	99,6	105,5	Retail sale of goods (previous year=100; current prices)
	46,6	46,9	46,9	46,6	.	.	Communal and district roads with hard surface per 100 km ² of total area
	41,8	47,8	44,2	55,6	.	.	Share of renewable energy sources in production of electricity in %
	51,6	51,5	50,5	49,9	48,5		Share of own revenue in total revenue of local government units in %
	51,9	52,5	50,6	50,2	50,0		Total
	60,7	61,3	61,6	56,6	54,1		Gminas ^a
	34,3	35,2	36,2	38,7	36,9		Powiats
	39,8	37,1	33,2	33,2	35,1	.	Cities with powiat status
							Voivodship
	10,9	14,7	20,2	17,7	19,5		Share of investment expenditure in total expenditure of local government units in %
	9,3	12,2	17,2	13,5	12,6		Total
	11,0	14,1	20,6	22,9	27,2		Gminas ^a
	9,7	11,8	15,1	12,2	13,3		Powiats
	25,2	37,7	44,9	33,6	38,5	.	Cities with powiat status
							Voivodship
	368,5	387,6	780,7	615,8	875,2		Total investment grants ^b for local government units in milion PLN
	83,4	91,7	259,6	224,8	206,1		Total
	173,2	29,1	88,6	192,4	390,6		Gminas ^a
	49,3	65,1	98,4	61,6	74,4		Powiats
	62,6	201,7	334,2	137,6	204,1	.	Cities with powiat status
							Voivodship
	709,4	168,9	-325,4	-303,7	124,2		Result of budgets of local government units in milion PLN
	240,5	206,0	-84,8	82,1	283,4		Total
	346,7	-51,2	-234,1	-447,3	-304,2		Gminas ^a
	31,6	14,6	4,2	51,9	75,2		Powiats
	90,7	-0,4	-10,8	9,5	69,9	.	Cities with powiat status
							Voivodship

a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

b Sum of all types of investment grants

Rozdział 9

Chapter 9

Wybrane dane o miastach na prawach powiatu

Selected data on cities with powiat status

Wyszczególnienie	Koszalin	Szczecin	Świnoujście	Specification
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2020 r. (tony/rok): gazowych pyłowych	114726 50	1634636 198	61615 184	Emissions of air pollutants from plants especially noxious to air purity in 2020 (tonnes/year): gases particulates
Odpady wytworzone w 2020 r. w tys. t	36,4	168,0	8,4	Waste generated in 2020 in thousand tonnes
Zmieszane odpady komunalne zebrane na 1 mieszkańca w 2020 r. w kg	405	392	577	Mixed municipal waste collected per capita in 2020 in kg
Ludność ^b w 2021 r.	104994	395513	40467	Population ^b in 2021
Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2021 r.	-5,60	-6,72	-9,07	Natural increase per 1000 population in 2021
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2021 r.	-1,56	-1,88	-1,35	Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in 2021
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 1000 osób w wieku produkcyjnym ^b w 2021 r.	790,8	743,8	734,4	Non-working age population per 1000 persons of working age ^b in 2021
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat w roku szkolnym 2020/21	1072,4	986,8	990,7	Children attending pre-primary education establishments per 1000 children aged 3–6 in 2020/21 school year
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^b w 2021 r. w %	5,5	3,3	4,1	Registered unemployment rate ^b in 2020 in %
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ^b w 2021 r.	5	8	2	Unemployed persons per a job offer ^b in 2020
Liczba osób na 1 przychodnię ^b w 2020 r.	1713	1453	2275	Population per 1 out-patient departments ^b in 2020
Porady lekarskie udzielone w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej na 1 mieszkańca w 2020 r.	9	9	6	Medical consultations provided in out-patient health care per capita in 2020
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2020 r. w %	2,3	2,1	3,2	Beneficiaries of social assistance at domicile in total population in 2020 in %
Odsetek dzieci w wieku do lat 3 objętych opieką w żłobkach ^c i klubach dziecięcych w 2020 r. w %	412	212	271	Percent of children up to the age of 3 in care in nurseries ^c and children's club in 2020 in %
Miejsca w żłobkach ^c i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 ^b w 2020 r.	487	240	327	Places in nurseries ^c and children's clubs per 1000 children up to the age of 3 ^b in 2020
Liczba osób na 1 mieszkanie w zasobach mieszkaniowych ^b w 2020 r.	2,23	2,14	1,91	Population per dwelling in dwelling stocks ^b in 2020
Podmioty gospodarki narodowej ^b na 1000 ludności w 2021 r.	171	181	163	Entities of the national economy ^b per 1000 population in 2021
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą ^b na 1000 ludności w 2021 r.	125	125	123	Natural persons conducting economic activity ^b per 1000 population in 2021
Spółki handlowe ^b na 1000 ludności w 2021 r.	15	26	9	Commercial companies ^b per 1000 population in 2021

Wyszczególnienie	Koszalin	Szczecin	Świnoujście	Specification
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (ceny bieżące) ^d na 1 mieszkańca w 2020 r. w zł	3348	4782	7804	Investment outlays in enterprises (current prices) ^d per capita in 2020 in PLN
Produkcja sprzedana przemysłu w 2020 r. (ceny bieżące, w mln zł)	3677,5	8291,0	921,7	Sold production of industry in 2020 (current prices, in million PLN)
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w 2021 r.	6	7	7	Dwellings completed per 1000 population in 2021 r.
Dochody własne budżetu miasta na 1 mieszkańca w 2020 r. w zł	3593,46	4336,80	6436,15	Own revenues of city budget per capita in 2020 in PLN
Wydatki majątkowe budżetu miasta na 1 mieszkańca w 2020 r. w zł	6784,26	8313,45	16109,26	Property expenditures of city budget per capita in 2020 in PLN

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Stan w dniu 31 grudnia. c Łącznie z oddziałami żłobkowymi i żłobkami przyzakładowymi. d Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.

a Excluding municipal waste. b As of 31 December. c Including nursery wards and workplace nurseries. d Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investment location.

